„A koreai hősök a mi gyermekeinkért

is harcolnak."

MEDIMPEX V. és MEZŐGÉPSZERKESZTŐ IRODA V.

„Koreai gyermekekért" gyüjtés versenyében elért

jó eredményéért.

1951. VIII. 15.

MEZŐGÉPSZERKESZTŐ IRODA V.

Soldász Gábriné
Pártszervezete

Dömötör
Békebizottsága

A SZOVJETUNIÓ

A BÉKÉÉRT ÉS A HALADÁSÉRT

Készült

a Nagy Októberi Szocialista Forradalom

harmincharmadik évfordulójára

A

SZOVJETÚNIÓ

A BÉKÉÉRT ÉS A HALADÁSÉRT

A HONVÉDELMI MINISZTÉRIUM POLITIKAI FŐCSOPORTFŐNÖKSÉGE

FELELŐS KIADÓ: HAJDUSKA ISTVÁN ALEZREDES

VÖRÖS CSILLAG NYOMDA, BUDAPEST - FELELŐS: BOLGÁR IMRE

Ez könyv a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 33-ik évfordulójára készült. Kiadásával azt a célt kívánjuk elérni, hogy az olvasót nagy vonalakban megismertessük a Szovjetúnió történelmi harcával, amelyet az emberiség békéjéért és haladásáért folytat.

A Szovjetúnió nemcsak azért tudja győzelemre vinni az egész haladó emberiség harcát a békéért, mert az oldalán van az igazság, és az egész békeszerető emberiség támogatja, hanem azért is, mert oldalán van a nagyobb erő. Ez az erő szocialista rendszerében, mérhetetlenül hatalmas gazdaságában, az élenjáró tudomány és technika birtoklásában, legyőzhetetlen hadseregében és győzelmei szervezőjében, a dicső Bolsevik Pártban van.

A könyv négy átfogó részén keresztül — amelyek a Szovjetúnió gazdaságáról, tudományos és technikai vívmányairól, fegyveres erejéről és a békéért folytatott következetes harcáról szólnak — ezt akarjuk kifejezésre juttatni.

A könyvben szereplő anyag egy részét eredeti írásokból, beszédekből és cikkekből válogattuk ki. A teljes szöveggel átvett idézeteket és munkák szerzőit a könyvben megjelöltük.

Budapest, 1950 november 7.

A KIADÓ

I. V. SZTÁLIN

A KOMMUNIZMUS ÚTJÁN

... Joggal lehetünk buszkék és buszkék is vagyunk arra, hogy nekünk jutott osztályrészül az a szerencse, hogy megkezdjük a szovjet állam felépítését, megkezdjük ezzel a világtörténelem új korszakát, azon új osztály uralmának korszakát, amely valamennyi kapitalista országban el van nyomva és amely mindenütt új élete felé, a burzsoázia feletti győzelem, a proletárdiktatura, az emberiségnek a tőke jármától, az imperialista háborúktól való megszabadítása felé halad.

Lenin

I.

A győzelmes sztálini ötéves tervek

A Nagy O tóber Szoc a sta Forrada om gy ze m ve a e szabadu t orosz munkásosz á y, p r [illegible] ég e őtt megnyí t az út a szocia izmus fe é. Lenin és Sztálin elvtársak előkészítették a szovjet népet a szocializmus építése útján adódó nehézségek leküzdésére. A Párt hatalmas küzdelmet folytatott a szocializmus építésének hamis, békés illuziója ellen és a Párt széleskörű, a dolgozók egészét átfogó felvilágosító munkája nyomán a szovjet dolgozók megértették, hogy a boldog, biztos szocialista jövőért áldozatokat is kell hozni. A bölcs lenini-sztálini vezetés és tudományos előrelátás párosult a Párt vezette öntudatos tömegek acélos akaratával, áldozatkészségével, hogy a szocialista építés ügyét, az emberi haladás ügyét győzelemre vigyék.

A szovjet emberek Lenin és Sztálin vezetésével hihetetlen kemény harcokban győzelmesen szétzúztak minden akadályt, amely a szocialista építés során útjukba került. Pedig akadály és akadályozó bőven akadt, erről gondoskodott a hatalmából kivetett, volt uralkodó osztályokkal szövetkező nemzetközi imperializmus.

1918 februárban a német fenevadak támadtak rá a fiatal Szovjet Hazára, majd 1919 tavaszán az egész nemzetközi imperializmus, az angol, amerikai, francia, japán hiénákkal az élén, aljas módon megrohanta a fiatal szovjet államot. A mindenre kapható cári tábornokok készségesen ajánlották fel szolgálatukat az imperialista rablóknak. Kolcsak, Djenyikin, Jugyenics, Vrangelj fehérgárdista bandákat toborozva, azok élén gyilkos hadjáratot indított a felszabadult dolgozók ellen. Az imperialista rablók pénzért mindenre kapható kiszolgálói, Trockij vezetésével még büntetlenül folytathatták romboló munkájukat az állam vezetőhelyein.

A Párt ebben a hihetetlen nehéz helyzetben harcba szólította a dolgozókat. Napok és órák alatt születtek meg az új munkászászlóaljak és ezredek, hogy azonnal elinduljanak a gyűlölt ellenség elleni harcba.

»Győzelem, vagy halál«, ez volt a vörös katonák jelszava, amelyre a gyárak és földek dolgozói »Mindent a frontnak« jelszóval válaszoltak.

A szovjet nép ellenállt az imperialista támadás orkánjának, szörnyű küzdelemben

a túlerőben lévő ellenséggel szemben győzött a haladás, az igazság, a szocializmus ügye. A rosszul felfegyverzett, hiányos ellátású fiatal Vörös Hadsereg tönkrezúzta a fehérgárdista hordákat és 14 imperialista állam gyülevész, intervencionista bandáját.

Az intervenciós háború győzelmes megvívása után, egy új, bonyolult harcot kellett megvívni a szovjet népnek: harcot a gazdasági téren mutatkozó pusztulás és elmaradottság ellen. A szovjet nép a Párt vezetésével hozzáfogott, hogy egy új, szabad, boldog világot építsen fel, — a régi, az elnyomás, a nyomorúság világának romjain.

Lenin vezetésével a Párt mozgósította a tudomány embereit az újjáépítés terveinek kidolgozására. Lenin irányításával kidolgozták az ország villamosításának tervét. Ez a terv jelentette az első lépést a szovjet állam termeléstechnikai alapjainak megteremtése felé. A külső és belső ellenség sötét erői ismét szövetkeztek, hogy az emberi haladás kerekét megállítsák és visszaforgassák. Az imperialisták blokádot vontak a szovjet állam körül, a belső ellenség a közellátás terén okozott károkat, szabotált, pusztított minden területen, hazug szavakkal igyekezett a dolgozókat egymás ellen és valamennyiüket a Párt és a Szovjet Hatalom ellen uszítani.

Azonban az ellenség nem tudta kijátszani Lenin és Sztálin elvtársak éberségét. Sorozatosan leplezték le a trockisták, bucharinisták mesterkedéseit. Lenin elvtárs a gazdasági nehézségek leküzdésére és a szocialista építés további eredményeinek biztosítására kidolgozta az Új Gazdasági Politika tervét, amelyet a Párt X. Kongresszusa 1921 márciusában elfogadott.

Az új gazdasági politika bölcs és egyedül helyes út volt az akkori nehézségek között, amelynek folytán megindult az egyelőre lassú, de általános és állandó gazdasági fellendülés. Ez a fellendülés tönkrezúzta az imperialistáknak a gazdasági nyomorba vetett reményeit. Az eredmények láttán egymást taposva siettek, hogy felvegyék a szovjet állammal a gazdasági kapcsolatot.

1924 január 21-én súlyos csapás érte a szovjet népet és az egész haladó emberiséget: meghalt Lenin, a Bolsevik Párt lángeszű szervezője és vezére, a világ dolgozóinak szeretett és bölcs tanítómestere.

Lenin meghalt, de eszméje és alkotó munkája tovább élt Sztálinban, a Bolsevik Párt legjobb fiában, Lenin leghűségesebb tanítványában.

Sztálin elvtárs Lenin halálakor nagy esküt tett, hogy teljesíti Lenin végső akaratát, győzelemre vezeti a szovjet népet. A szovjet nép elindult és győzelmesen, biztosan halad előre a lenini úton, a halhatatlan Lenin hűséges fegyvertársa, Sztálin vezetésével.

Sztálin a szocialista építés tervezője

1925 decemberében Sztálin elvtárs, a Szovjetúnió Kommunista (bolsevik) Pártja XIV. Kongresszusának szónoki emelvényéről fejtette ki a Bolsevik Párt és a szovjet nép előtt az egész népgazdaság szocialista átépítésének, a szovjet ország szocialista iparosításának mélyen átgondolt, nagyszerű tervét.

Sztálin elvtárs azt mondotta, hogy a Párt általános irányvonalának alapja abban áll, hogy »országunkat elmaradt agrár államból ipari állammá alakítsuk át, amely a szükséges berendezéseket saját erejéből tudja előállítani«.

Nem lehetett volna az ipart és a mezőgazdaságot a szükséges magaslatra emelni, nem lehetett volna biztosítani a szovjet állam védelmi erejét, ha nem összpontosították volna a nép összes erőit ennek a gigantikus feladatnak — a Szovjetúnió szocialista iparosításának a megoldására. A mezőgazdaság is már olyan színvonalat ért el, hogy nem tudott tovább haladni, fejlődni és sikereket elérni korszerű, fejlett mezőgazdasági gépek nélkül. A mezőgazdaságot új technikai alapokra kellett helyezni és ilymódon biztosítani a földművelés szocialista termelési módszereinek győzelmét.

A szocializmus győzelmének ügye a Szovjetúnióban, következésképpen a haza katonai védelmének ügye olyan új iparágak létesítését követelte, amilyenek a cári Oroszországban egyáltalán nem voltak. Új gépgyárakat, szerszámgépgyárakat, automobil-, vegyipari gyárakat, kohóüzemeket kellett építeni, meg kellett szervezni saját mótor- és villanytelep-berendezésgyártást, többszörösére kellett fokozni a szén-, nyersolaj- és fémkitermelést.

A Szovjetúnió védelmének létérdekei egy hatalmas hadiipar minél gyorsabb megteremtését követelték. Ágyú-, lőszer-, repülőgép-, harckocsi-, aknavető- és gépfegyvergyárakat kellett építeni.

A szocializmus falun kivívandó győzelméhez traktorgyárakra, korszerű mezőgazdasági gépgyárakra volt szükség, hogy lehetővé váljék a sokmillió kis egyéni parasztgazdaságnak kollektív gazdaságokba való egyesülése és a nagyarányú szocialista termelésre való áttérése.

A szocialista iparosítás politikája bölcs és egyedül helyes lenini-sztálini politika volt.

Érthető, hogy a nép ellenségei — a trockisták, zinovjevisták, bucharinisták és egyéb ellenforradalmi népség és imperialista ügynökök tagadták a szocializmus megvalósításának lehetőségét egy országban, és ellene voltak a sztálini, valóban népi politikának. Földig hajoltak az imperialista országok, a rothadt burzsoá kultúra, a kapitalista rendszer előtt. Ellenezték az iparosítást, a nehézipar fejlesztését. Ellene voltak a mezőgazdaság kollektivizálásának, a kulákság felszámolásának. Azt akarták elérni, hogy a Szovjetúnió túlnyomórészt földművelő ország maradjon, vagyis az iparilag fejlett imperialista országok mezőgazdasági függvénye. Ez a Szovjetúnió leigázásának, a kapitalizmus visszaállításának áruló terve volt. Ha a nép ellenségeinek sikerült volna tervük keresztülvitele, akkor a Szovjetúnió, a szovjet nép fegyvertelenül állt volna állig felfegyverzett ellenségei előtt, a szovjet rendszer pusztulásra lett volna ítélve. De Sztálin elvtárs letépte az álarcot ezekről a behódolókról, feltárta áruló lényegüket. Az ilymódon leleplezett ellenséget sikerült szétzúzni és megsemmisíteni.

A Szovjetúnió Nagy Honvédő Háborúja a német fasiszta bitorlók ellen, különös erővel bizonyította be azt, hogy a lenini-sztálini iparosítási politika mentette meg a Szovjet Hazát a német hódítóktól.

A kapitalista országok is hajtottak végre annakidején iparosítást, de más úton, más eszközökkel.

A kapitalista országokban az iparosítás a munkásosztály legkegyetlenebb kizsákmányolása útján, a parasztság tönkretételével, más népek kirablása által, a gyarmatok összes életnedveinek kiszívása árán ment végbe.

A szovjet államtól távol áll, azzal összeegyeztethetetlen, az iparosításhoz szükséges eszközök felhalmozásának ilyen módja. A szovjet hatalom talált más eszközöket az ország iparosítására. Melyek voltak ezek az eszközök?

A föld, a gyárak, az üzemek, a közlekedési eszközök magántulajdonának megszüntetése és a nép közös tulajdonába való átadása: a szocialista akkumuláció hatalmas forrását teremtették meg az ipar fejlesztése számára. Ilyen forrás felett egyetlen kapitalista állam sem rendelkezhet, ahol a gazdaság jövedelmei a kapitalisták és földesurak zsebébe kerülnek.

Az ország iparosításának egyik legfőbb forrása a munka termelékenységének állandó növelése és a vállalatok termelési önköltségének állandó csökkentése volt.

A szovjet állam a gondos gazda módjára látott munkához. A legszigorúbb takarékosságot vezette be a kiadások terén, észszerűsítette a termelést és csökkentette a meddő kiadásokat.

A szocialista iparosítás lényege nem csupán az ipar általános fejlesztésében rejlik, hanem mindenekelőtt a nehézipar és, elsősorban a gépipar fejlesztésében, amely annak a tulajdonképpeni magvát alkotja.

Új nehézipart kellett létrehozni és fejleszteni. Ki kellett bővíteni a vasúti hálózatot. És mindenfelé meg kellett gyujtani »Iljics lámpácskáit« (így nevezte el a nép a villanyvilágítást). Egyetemeket és iskolákat kellett építeni, kórházakat és klubokat, éttermeket, lakóházakat, kultúrparkokat, óvodákat és bölcsődéket. Hiszen azért volt a szovjet forradalom, hogy széttörve a cári bilincseket, megdöntse a kapitalizmust, gyökeresen megjavítsa a nép jólétét és magasra emelje kultúráját!

Most dolgozták ki először az egész világon tudományosan a népgazdaság fejlesztésének ötéves tervét. Így jött létre az első ötéves terv, amelyet zseniális megalkotójáról, Sztálin elvtársról sztálini ötéves tervnek neveztek el.

»Az ötéves terv főfeladata — jegyezte meg Sztálin elvtárs — abban állt, hogy olyan ipart teremtsünk meg országunkban, amely nemcsak az egész ipar, hanem a közlekedés és a mezőgazdaság átszerelésére és újjászervezésére is képes legyen, — a szocializmus bázisán.«

A Bolsevik Párt az egész szovjet népet önfeláldozó, hősi munkára ragadta magával. Gigantikus építőmunka bontakozott ki. A régi aktív munkásokat és a fiatalságot, a holnap városi munkásait és a tegnap parasztjait — a világon még eddig soha nem tapasztalt munkalendület ragadta magával. A munkásosztály csodákat művelt.

A szovjet emberek, akiknek számára a munka becsületbeli üggyé, a dicsőség és hősiesség ügyévé lett, a munka termelékenységének azelőtt sohasem ismert fokát és a munkának az országban még eddig nem tapasztalt ütemét érték el. Kibontakozott az egész országra kiterjedő szocialista verseny. Akárcsak a mesében, a bámuló világ szemei előtt változott át az ország arculata. Új gyárak és villanytelepek emelkedtek, új városok nőttek ki a földből, folyók változtatták meg évszázados medrüket, arrafelé véve útjukat, amerre a szovjet emberek akarata, a Bolsevik Párt, a nagy Sztálin akarata irányította őket.

A szocialista építés folyamán új emberek nőttek fel, bolsevik jellemek kovácsolódtak ki. Idáig még sohasem látott gyorsasággal változott át az ország.

A sokmilliós népi tömegeknek a történelemben példa nélkül álló munkalendülete, a szocializmus építésének ügye iránti odaadásuk, aziránti igyekezetük, hogy a lehető legjobban teljesítsék hazafias kötelességüket: biztosította az építő munka lendületes ütemét. Minden előre megállapított határidő jóval megrövidült. Az első ötéves tervet, amely 1928 októberében kezdődött, nem 1933-ban — ahogy az a tervben előirányozva volt —, hanem már 1932-ben, vagyis négy év és három hónap alatt győzelmesen befejezték a szovjet dolgozók.

Vajjon mit ért el az ország ez alatt az idő alatt ipari téren?

Megerősödött és emelkedett a feketefém-kohászat — az ország iparosításának szilárd alapja. Széles méretekben bontakozott ki a szerszámgépipar, a vegyiipar, a műgyanta- és műrostipar. Hatalmas traktor- és automobilgyárak, kombájn- és mezőgazdasági gépgyárak létesültek. Az új repülőgépgyárak műhelyeiből szovjet repülőgépek kerültek ki és szálltak fel a magasba. A Dnyepren, ott, ahol nemrégen még örvények zajlottak, emelkedett a gigantikus dnyeprovszki állami villamos erőmű — a Dnyeprogesz gátja. Keleten új szén- és kohászati bázis nőtt naggyá Sztálin elvtárs szava szerint »országunk büszkesége«.

A Szovjetúnió az első helyek egyikét vívta ki magának a nyersolajtermékek előállítása és a szénkitermelés terén. Ugyancsak az első helyek egyikére küzdötte fel magát a villamosenergiatermelés terén is.

A Volga és Ural között leraktak egy új nyersolajbázist, a »Második Baku« alapjait. Új textilipari bázisokat készítettek elő Közép-Ázsiában, Nyugat-Szibériában és a Kaukázuson túlon. A kötszövő-, szabó-, cipő-, hús-, konzerv- és papíripart a legtökéletesebb technika alapján szerelték át. Másfélezernél több új, nagy, élenjáró vállalat tünt fel a szovjet földön csak az első sztálini ötéves terv négy éve folyamán.

Új városok is keletkeztek ezidőtájt az országban. Többek között Sztálinabad, a Tadzsik Szovjet Szocialista Köztársaság fővárosa, amely a régi Djusambe nevű »kislak«*) (falu) helyén emelkedik. Dél-Uralban, a Magnyit-hegység déli lejtőjén épült fel a nagy iparos város: Magnyitogorszk. A kuznyecki medencében építették fel Sztálinszkot, a kohászat városát. Távol északon, a sarkkör vidékén egy egészen új

*) Tadzsik szó.

város épült — Igarka, egyike a szibériai erdőipar legnagyobb centrumainak. Még messzebb északkeletre, az Ohotszkij-tenger északi partján egy új nagy város — Magadon létesült. Északon, a Kola-félszigeten, az apatit-hegyek lábánál épült fel Hibinogorszk (a mai Kirovszk), Kazáhsztánban pedig Karaganda, az új ipari központ hatalmas városa.

Az ipari politika döntő sikerei szolgáltak alapul a szovjet mezőgazdaság szocialista átépítéséhez. A Szovjetúnió a két sztálini ötéves terv évei folyamán elmaradt kisparaszti gazdálkodású országból élenjáró nagyüzemi mezőgazdasággal rendelkező országgá alakult át.

Sztálin kijelöli a parasztság felemelkedésének útját

Sztálin elvtárs, miközben az ipar és mezőgazdaság összehangolásának tervét kidolgozta, azt írta, hogy a falun is gyökeresen ki kell írtanunk a kapitalizmust, máskülönben az ott újjászülethetik. Ha az ipart, a mezőgazdaságot és a közlekedést a legmodernebb technikai alapokra helyezzük, akkor ezzel biztosíthatjuk a szocializmus győzelmét a városban és a falun egyaránt.

Még 1927 decemberében a Szovjetúnió Kommunista (bolsevik) Pártja XV. Kongresszusán vetette fel Sztálin elvtárs a mezőgazdaság szocialista átszervezésének grandiózus tervét, egybehangolva azt a szocialista ipar fellendítésével. Ez volt a mezőgazdaság kollektivizálásának a terve.

A mezőgazdasági kollektivizálás sztálini tervének lényege a szétszórt, apró egyéni parasztgazdaságok nagy kollektív gazdaságba — kolhózokba — való egyesítése és ezáltal a mezőgazdaságnak a fejlődés szocialista útjára való terelése volt. Azokon a szabad földeken pedig, amelyeket a parasztgazdaság nem tudott megművelni, a szovjet állam nagy állami mintagazdaságokat — szovhózokat szervezett.

A kis parasztgazdaságok nem használhatnak traktorokat és korszerű mezőgazdasági gépeket. Meg vannak fosztva attól a lehetőségtől, hogy nagymértékben alkalmazhassák a tökéletesített agrotechnikát és ezen az alapon emelhessék munkájuk termelékenységét. Csak a kolhózok alkalmasak arra, hogy felhasználhassák a legélenjáróbb mezőgazdasági technikát és nagymértékben is akadálytalanul vezethessék be gazdaságaikban az agronómia tudományának eredményeit.

A kollektivizálás eredményeképpen a szovjet hatalom a szocialista ipar után erős támaszt nyert a mezőgazdaságban is.

Csak a kollektivizálás képezhette a szocializmus alapját a falun. Csak a kollektív munka emelhette ki a dolgozó parasztok millióit a szegénységből és tudatlanságból. Csak a kolhózok láthatták el az országot a szükséges mennyiségű gabonával és egyéb termékekkel, az ipart pedig mezőgazdasági nyersanyaggal.

A kollektív mezőgazdaság volt az az egyenes, felfelé ívelő út, amelyen a parasztság a szocializmus felé haladt.

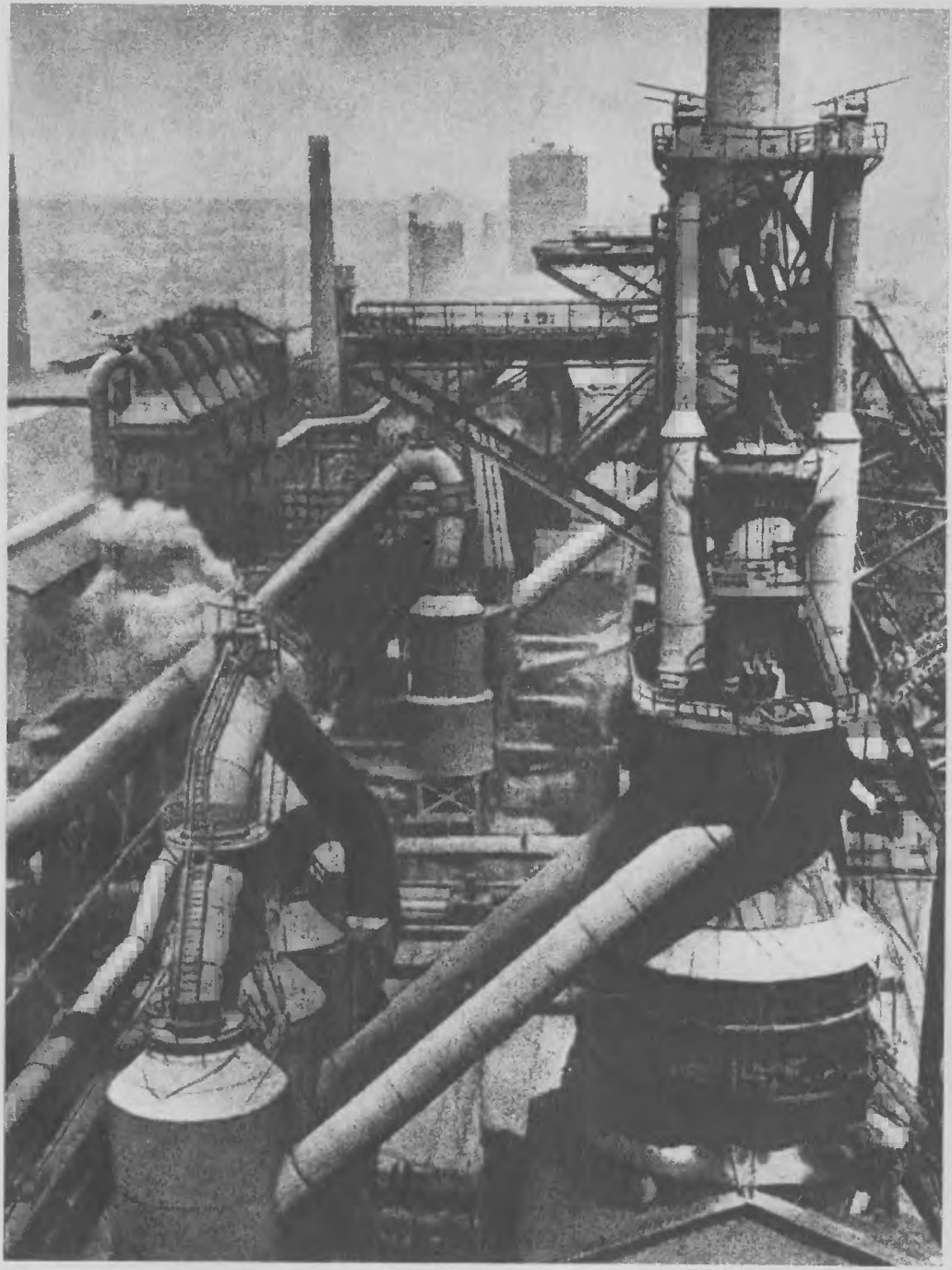

A magnitogorszki Sztálin-kombinátnak, az első ötéves terv egyik gigantikus ipartelepének magasfeszültségű kemencecsoportja

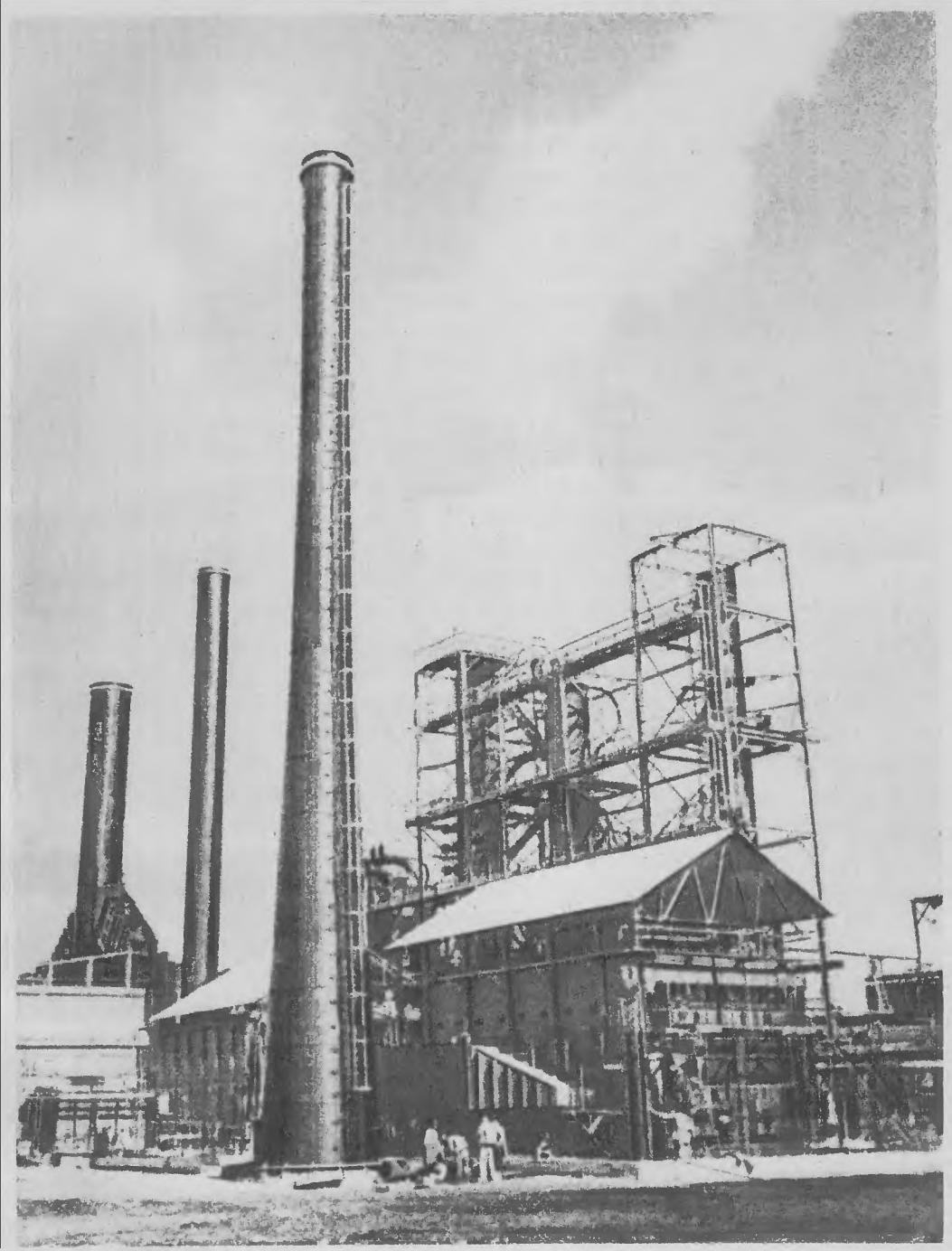

Kujbisevi olajfinomítóüzem

Igy tehát Sztálin elvtárs még a szocialista iparosítás kellős közepén tűzte ki az új grandiózus feladatot — a mezőgazdaság kollektivizálását. Ez volt a legnehezebb feladat. Mintegy 25 millió kis- és törpegazdaság kollektivizálásáról volt szó.

Óriási fordulat következett be a falu, sőt mondhatjuk, az egész nép életében. 1929-ben nemcsak a szegényparasztság, hanem a középparasztság is áttért a kolhózrendszerre. Nem egyenként, nem is egyes csoportonként történt ez, hanem egész falvak, járások, kerületek, sőt egész körzetek parasztsága lépett be a kolhózokba.

A Párt minden szükséges feltételt megteremtett a kolhózokba való tömeges belépésekhez. Hatalmas ipari bázisokat létesítettek a falunak traktorokkal, kombájnokkal és egyéb mezőgazdasági gépekkel való ellátására. A gép- és traktorállomások és szovhozok minden lehető módon segítették a kolhózokat. A Bolsevik Párt tapasztalati úton, gyakorlati példákkal győzte meg a parasztokat a kollektív gazdálkodás előnyeiről.

»A kollektivizálás módszere — mondotta 1946 február 9-én Sztálin elvtárs — a legnagyobb mértékben haladó módszernek bizonyult éspedig nemcsak azért, mert megakadályozta a parasztok tönkretételét, hanem különösképpen azért, mert lehetővé tette, hogy néhány év leforgása alatt az egész országot nagy kollektív gazdaságok töltsék be, amelyeknek módjukban áll az új technika alkalmazása és amelyek fel tudják használni az összes agronómiai eredményeket és egyre több áruprodukciót képesek adni az országnak.

Kétségtelen, hogy a kollektivizálás politikája nélkül nem tudtunk volna ilyen rövid idő alatt mezőgazdaságunk évszázados elmaradottságával végezni.«

A teljes kollektivizálásra való átmenet hallatlan nehézségek között ment végbe. A kulákok vad ellenállást fejtettek ki, mivel a kollektivizálás végleg kirántotta lábuk alól a talajt. Minden lehetőt elkövettek: »gabonasztrájkot« szerveztek, vagyis elrejtették a gabonát, abban a reményben, hogy elvonhatják azt a szovjet államtól, összetörték a gépeket, felgyujtották a kolhózépületeket, megmérgezték az állatokat, elpusztították a kolhóz gabonáját, meggyilkolták a kolhóz-aktivistákat, szovjetellenes bomlasztó munkát végeztek, szövetkeztek az imperialista államok kémeivel és diverzánsaival.

A kulákság módszereire jellemző volt, hogy nemcsak nyíltan folytatták bomlasztó, kártevő tevékenységüket, hanem alakoskodással igyekeztek a szovjet hatalom híveinek mutatni magukat. Igen gyakori volt az, hogy földjeiket, gépeiket felajánlották a szovjet államnak és ők mint »egyszerű« parasztok a kolhózokban és szovhozokban vállaltak munkát. A Párt éberségének volt köszönhető, hogy a kolhózokba és szovhozokba befurakodott kulákok munkája nem vezetett célhoz. A Párt leleplezte őket, mint a dolgozó parasztság ádáz, elvetemült ellenségét és megfelelő rendszabályokkal kiküszöbölte kártokozó munkájukat. Így védte meg a Párt a dolgozó parasztság érdekeit a kulákok támadása ellen.

Az iparosítás és a kollektivizálás ellenségei azonban nemcsak a kulákok voltak.

Dühös ellenállást fejtettek ki az ellen a politika ellen a párton belül a jobboldali árulók — Bucharin, Rikov és a hozzájuk hasonló gondolkozásúak is.

Mint ahogy annakidején a mensevikek, eszerek, trockisták és zinovjevisták a Nagy Szocialista Forradalom végrehajtásának előkészületeit igyekeztek meghiusítani, ugyanúgy akarták a jobboldali árulók az ország iparosítását és a mezőgazdaság kollektivizálását megakadályozni. Mint ahogy akkor a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme az ellenség összezúzása nélkül nem sikerülhetett volna, ugyanúgy most sem sikerülhetett volna a szocializmus győzelme a jobboldali árulók összezúzása nélkül, akik a leninizmus ellenségei, a burzsoázia ügynökei voltak.

A kulákság mint osztály felszámolásának politikája komoly forradalmi változást jelentett. Ez a változás következményeiben hasonló jelentőségű volt, mint az 1917-es Októberi Forradalmi változás. A falu forradalmának sajátossága abban rejlett, hogy azt az államhatalom kezdeményezésére hajtották végre, a kulák elnyomás ellen, a szocializmusért harcoló parasztság milliós tömegeinek aktív támogatásával.

A falu forradalma egyidejűleg három igen fontos gazdaságpolitikai feladatot oldott meg. A teljes kollektivizálás folytán felszámolták a kulákságot mint osztályt, a parasztság áttért a gazdálkodás szocialista útjára és a szovjet hatalom szilárd szocialista bázishoz jutott a falun.

A régi falu új, boldog kolhózfaluvá változott át.

Emelkedik a dolgozók jóléte

De az első sztálini ötéves terv nemcsak gazdasági hatalmat hozott a Szovjetúniónak. Az ötéves terv megvalósítása meghozta a munkásosztály anyagi helyzetének javulását is és biztosította az ország valamennyi dolgozója jólétét is.

Még az első ötéves terv kezdetén körülbelül másfélmillió munkanélküli volt. Az ötéves terv végére pedig teljesen és örökre megszünt a munkanélküliség. Teljesen likvidálták a munkások holnapjának bizonytalanságát, ami annyira jellemző a kapitalista országokra. Jelentékenyen emelkedett a munkások és tisztviselők száma a nehéziparban. Évről-évre javult a nép anyagi helyzete és ezt megérezte mindenegyes dolgozó, mind saját magán, mind családja körében.

Az első ötéves terv sikeres végrehajtásának eredményeképpen a Szovjetúnió agrárországból ipari országgá változott át.

Az, amire oly lelkesedéssel hívta fel a népet a Bolsevik Párt, az, amire maga a szovjet nép is minden erejével törekedett — beteljesült, valóra vált. . . . »A Szovjetúnió gyenge, védelemre fel nem készült országból — védelmi képesség tekintetében minden eshetőségre felkészült hatalmas országgá, olyan országgá lett, amely az összes korszerű védelmi eszközök tömeges gyártására képes« — jelentette ki Sztálin elvtárs az első ötéves terv eredményeinek összegezése alkalmával.

Felépült az ország szocialista gazdaságának hatalmas és időálló fundamentuma.

A szovjet nép, amely történelmi győzelmet vívott ki az első sztálini ötéves terv évei alatt, nem pihent meg az elért siker után. A fiatal szovjet hatalom csak megkezdte dicső, győzelmes történelmi útját. Az első ötéves tervet követte a második. A népgazdaság fejlesztésének második ötéves terve (1933—1937-ig) még az elsőnél is grandiózusabb volt. Ennek a második sztálini ötéves tervnek még magasabbra kellett emelnie a Szovjet Haza hatalmát, jólétét és dicsőségét.

Most, hogy a szovjet emberek erőfeszítései révén le voltak rakva a szocialista gazdaság alapjai, elkövetkezett a szocializmus csodás épülete felépítésének az ideje. Vajjon milyen politikai és gazdasági feladatok merültek itt fel?

A második ötéves terv legfőbb feladata volt az ország kapitalista maradványainak végleges felszámolása, az embernek ember által való kizsákmányolását előidéző okok végérvényes megsemmisítése és az ország összes dolgozóinak átformálása, a szocialista társadalom öntudatos és tevékeny építőivé.

A legfőbb gazdasági feladat az egész népgazdaság — az ipar, a közlekedés és a mezőgazdaság — technikai újjászervezése volt.

Ezekkel a feladatokkal szoros kapcsolatban állt és egyenesen ezekből folyt a szovjet nép jólétének és kultúrájának további fellendítése, a dolgozó tömegek fogyasztási színvonalának a kétszeresére-háromszorosára való emelése.

Felépül a szocializmus

Az egész ország hozzálátott a második ötéves terv végrehajtásához. Ezt a tervet is, akárcsak az első ötéves tervet, a kitűzött határidő előtt teljesítették.

A második ötéves terv diadalmas végrehajtásának eredményeképpen megoldást nyert a Bolsevik Párt által a nép elé tűzött alapvető történelmi feladat. Végképpen likvidálták az összes kizsákmányoló osztályokat. A Szovjetunióban örökre megsemmisültek az embernek ember által való kizsákmányolását előidéző okok, és a társadalom megoszlása kizsákmányolókra és kizsákmányoltakra. A Szovjetunióban diadalmaskodott a szocialista tulajdon, — az állami és a kooperatív kolhóztulajdon. A szocializmus, alapjában véve, felépült.

A második ötéves terv évei alatt nagyszámú új »ipari óriás« épült fel. Az új technika alapján újjászervezték a termelés valamennyi ágát és a dolgozók anyagi helyzete még tovább javult. A nép a lakóházak, parkok, filmszínházak, színházak, iskolák, klubok tömegeit építette meg. A városok egész sorában most vezették be először a közúti villamos vasúti és a trolleybusz-közlekedést. Moszkvában megépült a világ legnagyszerűbb földalatti villamos vasútja.

A második ötéves terv végén, 1937-ben, az ország termelőeszközeinek (gyárak, üzemek, tüzelőanyag, közlekedés, nyersanyag, föld, erdők, állatok) 98.7 százaléka volt szocialista tulajdonban. Az idegen munkaerő kizsákmányolásán alapuló kapitalista magántulajdon teljességében likvidálva volt.

Miként az iparban, úgy a mezőgazdaságban is osztatlanul a termelés szocialista rendszere jutott uralomra.

A Szovjetúnió ipara a második ötéves terv végére — az 1929-es évhez viszonyítva — több, mint a négyszeresére nőtt.

Az új és a teljesen újjászervezett vállalatok termelése az egész ipari termelésnek már több mint 80 százalékát tette ki.

A régi kapitalista Oroszországnak az Októberi Forradalom által a burzsoáziától elvett ipara nem foglalt el nagy helyet a népgazdaságban. A feketefém-kohászat három óriása — Magnyitogorszk, Kuznyeck és Makjejevka üzemei — 1937-re már annyi öntöttvasat adtak a szovjet iparnak, amennyit a régi cári Oroszország egész kohászati ipara együttvéve.

A második ötéves terv periódusában a mezőgazdaságban dolgozó majdnem valamennyi traktor az új szovjet vállalatokban készült. A traktorgyárak a második ötéves terv vége felé áttértek a hernyótalpas traktorok gyártására. Az autógyárak tömegesen bocsátották ki az új, modern típusú gépeket. A gőzmozdonygyárak új, hatalmas mozdonyokat bocsátottak ki — a »ISz« (Joszif Sztálin) és az »FD« (Fjelix Dzerzsinszkij) mozdonyokat.

Az ipar a második ötéves terv időszakában a szakadatlan emelkedés képét mutatta.

A szénkitermelés 1932-től 1937-ig 64 millió 360 ezer tonnáról 127 millió 968 ezer tonnára, az elektromos energiagyártás 13.5 milliárd kilowattóráról 36.4 milliárd kilowattórára, a nyersolajkitermelés 22 millió 273 ezer tonnáról 30 millió 485 ezer tonnára, a vasérckitermelés 12 millió 85 ezer tonnáról 27 millió 770 ezer tonnára emelkedett.

Rendkívül nagyszámú villamos erőmű épült az első és második ötéves terv idejében. Csak maga a Dnyeprogesz több elektromos energiát termelt a második ötéves terv végén, mint a cári Oroszország villanytelepei együttvéve.

A könnyűipar jelentékeny mértékben emelte a gyapot, gyapjú, len- és selyemszövet termelését, valamint a cipő és egyéb ruházati cikkek gyártását is. Az élelmiszeripar túlteljesítette az előírt terveket.

Új iparvárosok születnek

Azokban az években, amikor a Szovjetúnióban a második ötéves terv megvalósítása folyt, Németországban a hitlerista banda kaparintotta meg a hatalmat.

A Szovjetúnió megtámadásának veszélye megnőtt.

A Szovjet Haza védelmi ereje fokozásának halaszthatatlan ügye a fekete- és színesfémkohászat, a vegyiipar és gépgyártás még nagyobbfokú fejlesztését követelte.

A Bolsevik Párt és a szovjet kormány különös figyelmet fordított a második ötéves tervben egy új iparvidék megteremtésére a Szovjetúnió keleti felében. Ezzel közelebb kerülhetett az ipar a nyersanyagforrásokhoz. Ugyanakkor ennek igen

nagy fontossága volt az országnak egy ellenséges támadás esetére történő előkészítése szempontjából.

1934-ben Sztálin elvtárs kitűzte a hatalmas feladatot a Kuzbássz (kuznyecki medence Nyugat-Szibériában) szénkitermelés tekintetében második Donbásszá való kialakítására.

A Kuzbássz a hatalmas Uralo—Kuznyeck kombinát tüzelőanyagbázisa. Az Uralo—Kuznyeck kombinát a második ötéves terv végén már az egész feketefémkohászat egyharmadát és az ország egész szénszükségletének majdnem egynegyedét termelte, továbbá az elektromos energiatermelés közel egyhatodát és a gépgyártási produkció körülbelül egytizedét adta.

Mindenki előtt világos tehát, hogy mily nehéz lett volna a helyzet a németfasiszta bitorlók elleni háború folyamán a Kuzbássz nélkül, akkor, amikor a Donbássz ideiglenesen az ellenség kezében volt.

A Kuzbásszon kívül feltártak még több más új szénterületet is, a Kaukázus északi és keleti részén, valamint Közép-Ázsiában.

A szovjet ipar egész geográfiája nagy változáson ment keresztül. Új ipari támaszpontok létesültek a Szovjetúnió keleti kerületeiben — az Uralban, Nyugat- és Kelet-Szibériában, a Távol-Keleten, Kazahsztánban és Közép-Ázsiában. Itt hatalmas gépipari, kohászati, szénbánya- és nyersolajkitermelési központok keletkeztek.

A keleti kerületek ipari felvirágoztatására, amelyek a Honvédő Háború napjaiban rendkívül nagy szerepet játszottak, a második sztálini ötéves tervben előirányzott költségvetésnek kb. a felét fordították.

A második sztálini ötéves terv olyan hatalmas ipari területek létesítését vette tervbe, amelyek egy háború minden keletkezhető frontjától távol esnek és ezzel, egyidejűleg olyan, iparilag régebben elmaradt kerületek ipari fellendítését, mint a Közép-Volga, Tatárország, Észak-Kaukázus, a Murman-terület és a Távol-Kelet.

A második ötéves terv folyamán épült meg a Fehér-tengert a Balti-tengerrel összekötő Sztálin-csatorna. Ez az áthatolhatatlan erdőkön és mocsarakon, meredek sziklákon és hegyeken keresztül vágott csatorna hallatlanul rövid idő alatt (21 hónap) készült el. Ez a csatorna köti össze az északi szovjet tengerek vizeit a Balti-tengerrel. Ez is a második sztálini ötéves terv egyik jelentős győzelme volt.

Megteremtik a legfejlettebb haditechnikát

A sztálini ötéves tervek sikeres végrehajtása folytán lehetővé vált, hogy a Vörös Hadsereget a legmodernebb technikával és fegyverzettel lássák el. A Vörös Hadsereg a szovjet állam hatalmas haderejévé vált. 1930—1939-ig a Vörös Hadsereg repülőgépekkel történt felszerelése hat és félszeresére, tankokkal — a negyvenháromszorosára, nehéz-, közép- és könnyűtüzérséggel — majdnem a hétszeresére, kiskaliberű tankelhárító- és tanktüzérséggel — a hetvenszeresére, géppuskákkal tör-

tént felszerelése pedig majdnem az öt és félszeresére emelkedett. Míg 1930-ban csak három mechanikai lóerő esett egy katonára, addig 1939-ben már 13 volt az egy katonára eső mechanikai lóerők száma.

Gyors iramban haladt előre az ország légierőinek fejlődése is. A Párt, a Kormány és maga Sztálin elvtárs is fáradhatatlanul ügyelt annak növelésére és tökéletesítésére. A Szovjetúnió repülői hőstetteikkel nagy hírnevet szereztek a Hazának. Megközelíthetetlen légiterületeket rohamoztak meg, elsőnek érték el az Északi Sarkot és az emberiség történetében a szovjet pilóták repültek elsőkként az Északi Sarkon keresztül Amerikába.

Hála az ország kulturális és technikai növekedésének, a Vörös Hadsereg tanult, technikailag felkészült káderekkel egészítődött ki, amelyek az új haditechnikát gyorsan és tökéletesen tudták elsajátítani.

Az iparosítási terv sikeres végrehajtásának eredményeképpen a nép nemcsak a hatalmas Vörös Hadsereg korszerű felszerelését valósította meg, hanem megkezdte egy erős Haditengerészeti Flotta építését is.

A népnek az imperialistákkal egy húron pendülő ellenségei azt erősítgették, hogy helyesebb lenne az aranyat szükségleti cikkek (textilanyag, cipő és egyebek) külföldön való bevásárlására, vagy pedig elsősorban a könnyűipar egyes ágazatainak, mint pl. a textilipar, cipő- és konfekcióipar fejlesztésére felhasználni.

Sztálin elvtárs azt válaszolta erre, hogy természetesen annak a másfél milliárd valutának, amelyet a nehézipar felszerelésére költöttek, a felét a gyapot-, bőr-, gyapjú-, kaucsuk- és egyéb áruk behozatalára is fordíthatták volna, azonban nem lenne sem traktor-, sem automobilipar, nem lenne fém és gépek gyártása. Nem tudnák ellátni gépekkel a gyorsiramban fejlődő mezőgazdaságot, az pedig nem tudná az országot kenyérrel ellátni.

»Önmagunkat fosztanánk meg — mondotta Sztálin elvtárs — annak a lehetőségétől, hogy győzelmet arathassunk országunk kapitalista elemei felett —, viszont hihetetlen mértékben növelnénk a kapitalizmus visszaállításának esélyeit. Nem rendelkezhetnénk akkor a védelemnek a korszerű eszközeivel, amelyek nélkül lehetetlen volna állami függetlenségünk, amelyek nélkül az ország a külső ellenség hadműveleteinek objektumává válnék.«

A szovjet nép Lenin—Sztálin pártjának vezetése alatt az első két sztálini ötéves terv eredményeképpen hatalmas villamos erőműveket és gépipari óriásokat teremtett.

Szovjetúnió megszünt elmaradt, gazdaságilag gyenge ország lenni. A gazdaság hatalmas fellendülése virágzást, bőséget hozott. A Szovjetúnió a második ötéves terv végével az első helyre került Európában és második helyre az egész világon iparának össztermelése tekintetében. Az első helyre Európában és a másodikra az egész világon gépipar tekintetében.

A szovjet mezőgazdaság, amelyet a kollektivizálás és a gépesítés útján alakítottak

át és amely a kormány bőkezű támogatásában részesül, a gazdaság további növekedésének, a szovjet emberek anyagi jólétének és kultúrájának kiapadhatatlan és biztos forrásává lett.

A világ leghatalmasabb mezőgazdasága

A kolhózrendszer a szovjet állam katonai erejét is megerősítette. A legvilágosabban nyilvánult ez meg a szovjet népnek a német bitorlók és cinkosaik ellen vívott Nagy Honvédő Háborúja idején.

Csak a kolhózparasztság volt képes arra, hogy a háború négy esztendején át, komoly megszakítások nélkül, el tudja látni a frontot és a hátországot élelemmel, az ipart pedig nyersanyaggal.

A történelmi jelentőségű sikerek között hatalmas szerepe volt a Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek alapszabályainak elfogadása a kolhóz-élmunkások II. kongresszusán, 1935-ben. Sztálin elvtárs személyesen működött közre ezeknek az alapszabályoknak a kidolgozásában, amelyeket a nép a »boldog kolhózélet sztálini szabályainak« nevezett el. A kongresszus bizottságában Sztálin a kolhóztagokkal együtt pontról-pontra vitatta meg a Mezőgazdasági Termelőszövetkezet alapszabályait. Ugyancsak óriási jelentőségű volt a kolhózok további fejlődésében és megerősödésében az a törvény, amely a kolhózok által megművelt földek örökös használatát biztosította a kolhózok részére.

A Szovjetúnió mezőgazdasága a leghatalmasabb lett az egész világon. Biztosan és gyorsan emelkedett egyre feljebb. Az ország vetésterülete a második ötéves terv végén jóval felülmulta a cári Oroszország vetésterületét. A cárizmus alatt 1913-ban 105 millió hektár volt bevetve, a szovjet rendszer alatt pedig 1937-ben 135 millió hektár volt a bevetett terület.

A gabonafélék termése 1937-ben 7 milliárd és 344 millió pudot tett ki, ezzel szemben 1913-ban csak 5 milliárd pud volt. Nagymértékben emelkedett a gyapot és a cukorrépatermés is. Az állattenyésztés produkciója a második ötéves terv évei alatt több, mint a félszeresével nőtt.

Az állam a mezőgazdaság fejlesztésénél — ugyanúgy, mint az iparnál, — itt is nagy figyelmet fordított az ország keleti kerületeire. A száraz Volgántúlon nagymérvű öntözési munkálatok kezdődtek, széles körben bevezették az új agrotechnikát, védő erdőövezetek létesültek. Kazáhsztánban és Közép-Ázsiában új cukorrépabázist teremtettek. Szibériában és a Távol-Keleten is haladt a mezőgazdaság. Új gabonatermő bázis jött létre az ország központi és északi kerületeiben.

Így vált valósággá Sztálin elvtárs vezetése mellett Lenin végakarata a mezőgazdaság szocialista átszervezéséről és így vált a parasztság a szocializmus aktív építőjévé.

Hogy történhetett, hogy az ország szocialista iparosításának és a mezőgazdaság kollektivizációjának ezt a hatalmas lendületű és bonyolult programját ilyen rövid idő alatt sikerült végrehajtani?

Ez csak úgy történhetett, hogy a Bolsevik Párt vezette szovjet emberek önfeláldozóan, hősiesen dolgoztak. Az első ötéves terv folyamán szélesen kibontakozott szocialista verseny a későbbi években újabb, még magasabb fokot ért el. Egy új mozgalom keletkezett, a Sztahánov-mozgalom, amely felbecsülhetetlen szerepet játszott a szovjet állam gazdasági győzelmeiben.

Az 1935 augusztus 30-ról 31-re virradó éjjel, a Nemzetközi Ifjúsági Nap előestéjén Alexej Grigorjevics Sztahánov egy váltás ideje alatt 102 tonna szenet termelt ki. Ez igen nagyjelentőségű esemény volt. Az egy vájárra eső tényleges szénkitermelés addig nem haladta meg a 7—8 tonnát egy váltási idő alatt. Alexej Sztahánov ezt a normát tizennégyszeresen teljesítette túl. Alig telt el pár nap és Alexej Sztahánov felülmulta saját eredményét. Kezdetben 175 tonna szenet termelt ki, majd 227 tonnát. Ilymódon több, mint a harmincszorosával teljesítette túl egy donbásszi vájár átlagos váltási teljesítményét.

Sztahánov példáját követve, az élmunkások hallatlan termelékenységet értek el a szocialista ipar egyéb ágazataiban is. Gorkij városában, a Molotov-autógyárban, Alexandr Buszügin kovács 127 darab könyöktengelyt kovácsolt ki egy óra alatt. Leningrádban az egyik cipőgyárban Nyikoláj Szmjetányin munkás egy váltás ideje alatt 1860 pár cipőt készített. Európa legmagasabb normája ekkor 1125 pár cipő volt egy váltás ideje alatt. Az ujságok nyomban közölték a szovjet néppel ezeket a kiváló termelési győzelmeket. Tömegmozgalom kezdődött a gyártási normák emeléséért, a munka termelékenységének újabb növeléséért. A Sztahánov-mozgalom betöltötte az egész Szovjetúniót. A mozgalom élén a Bolsevik Párt haladt.

Marija és Jevdokija Vinogradova, a vicsugi textilgyár szövőnői hallatlan munkaütemet mutattak fel. Több tucat gépet szolgáltak ki egyidejűleg. Pjotr Krivonosz fiatal mozdonyvezető a tehervonat technikai sebességét óránkénti 23 kilométerről 47 kilométerre emelte. Muszinszkij, az archangelszki fűrésztelep rámakészítője többszörösen túlteljesítette az összes megállapított normákat. A sztahánovisták között nagy számban szerepelt a fiatalság.

Az első sztahánovisták kezdeményezése az emberek ezreit és tízezreit ragadta magával. Napról-napra egyre magasabbra emelkedett a munka termelékenysége.

A munkások szocialista versenye a szocialista építésnek mindenkor egyik legfontosabb tényezője volt. Sztálin elvtárs megállapítása szerint a szocialista verseny elve: az elmaradottak bajtársi megsegítése az élenjárók részéről. A szocialista verseny azt mondja: egyesek rosszul dolgoznak, mások jól, megint mások jobban — érd utól a legjobbakat és igyekezz elérni az általános emelkedést.

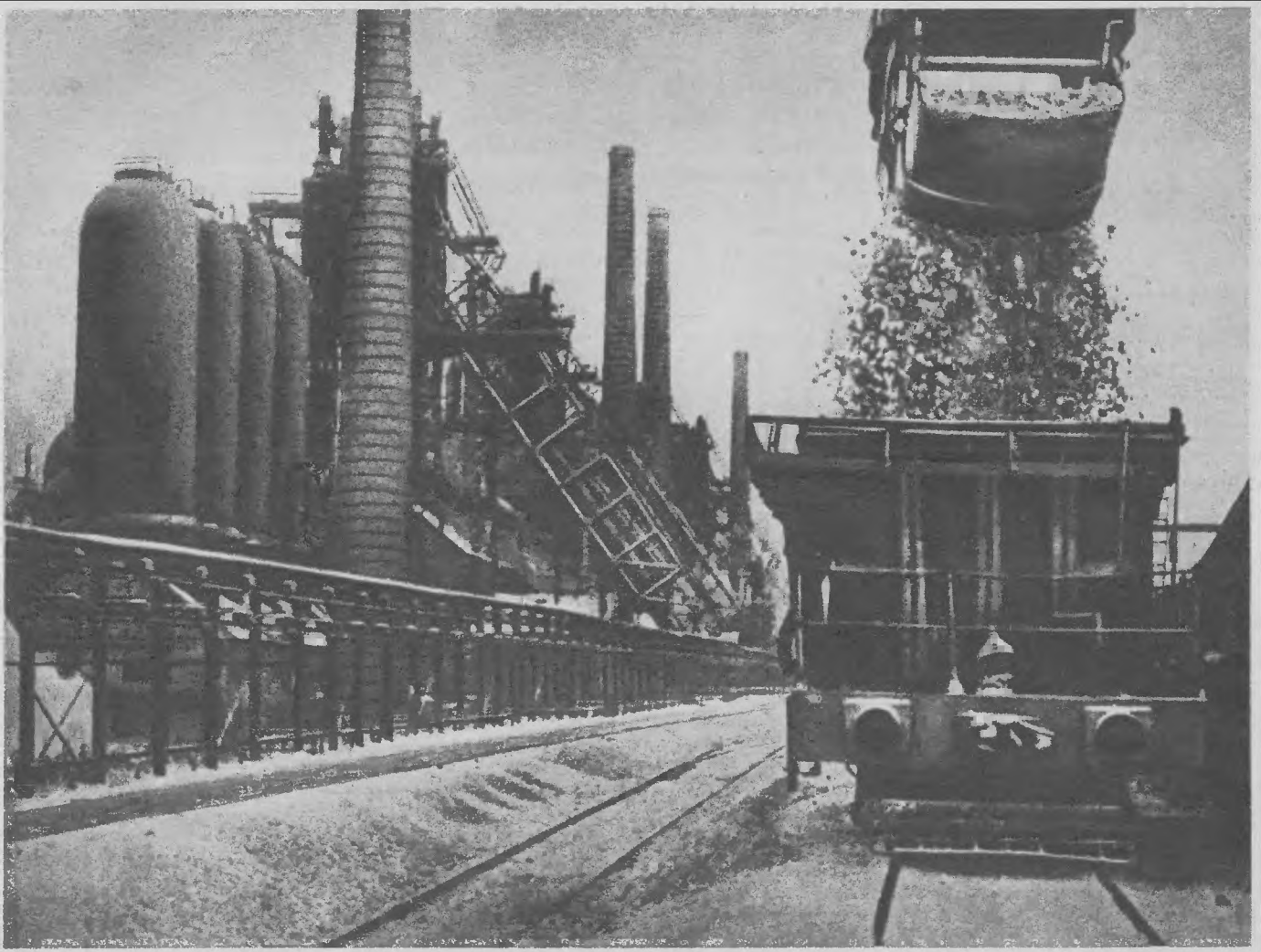

A kusszbászi vasművekben a daruk egyenesen a csilleszerelvényre szórják a kemencékhez szállítandó szenet

A moszkvai Sztálin autógyár korszerű szerelőműhelye

A hatalmas Sztahánov-mozgalom alapjául, főforrásául a munkások anyagi helyzetének gyökeres megjavulása szolgált. »Jobb lett az élet, elvtársak, vidámabb lett az élet. Ha pedig vidám az élet, jobban megy a munka«, — mondta Sztálin elvtárs.

A döntő lökést a népi tömegek ilyen hallatlan munkalendületéhez Sztálin elvtárs beszéde adta meg a Vörös Hadsereg akadémikusainak tisztavató ünnepségén, 1936 májusában. Sztálin elvtárs arról beszélt akkor, hogy az egész iparban sikerült felszámolni a »technika-éhséget«, de a technika olyan emberek nélkül, akik azt el is sajátították — holt dolog, míg ellenben a technika, olyan emberekkel az élén, akik el is sajátították ezt a technikát, tud és fog is csodákat teremteni. Sztálin elvtárs ezeket mondotta: »Meg kell végre érteni, hogy a világon létező összes értékes tőkék között a legértékesebb, a legdöntőbb tőke: maga az ember, a káderek. Meg kell érteni, hogy a mai viszonyaink között a káderek döntenek el mindent. Ha jó és nagyszámú kádereink lesznek az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben és a hadseregben — akkor országunk legyőzhetetlen lesz. Ha nem lesznek ilyen kádereink —, mindkét lábunkra sántítani fogunk.«

Sztálin elvtárs beszéde a technikához értő emberekről, a káderekről, amelyek mindent eldöntenek, a sztahánovisták kiváló sikerei az ipar terén —, megmozgatták a parasztságot is, munkahőstettekre serkentették a kolhózfalut.

Megindult a mezőgazdaság dolgozóinak hazafias mozgalma.

Mint ahogy Sztahánov és Buszügin munkások voltak az új munkalendület kezdeményezői az iparban, úgy voltak a Sztahánov-mozgalom kezdeményezői a mezőgazdaság terén Marija Djemcsenko és Marina Gnatyenko kolhóznők. Megjelentek az élmunkás traktor- és kombájnvezetők. Praszkojva Angelina, Polagutyina, Borina és mások dicső neveit az egész ország ismeri. Az egész nép megbecsülését vívta ki magának Jefremov altájvidéki kolhózparaszt, aki a bőséges búzatermésért indított mozgalom kezdeményezője volt. Az Oszkim-fivérek, a cskalovi terület kombájnvezetői két összekapcsolt kombájnnal annyit takarítottak be, amennyit azelőtt csak tizennégy kombájnnal tudtak betakarítani. Ezeket az élmunkásokat a kolhózmunka száz és ezer többi hőse követte.

A Sztahánov-mozgalom nagymérvű kibontakozása és a második ötéves terv határidőelőtti végrehajtása döntő szerepet játszott a Szovjetúnió védelmi képességének további megerősödésében, a nagy szocialista állam hatalmának növekedésében és a szovjet dolgozók jólétének fokozásában.

Az út a kommunizmushoz vezet

Sztálin elvtárs még az első ötéves terv kezdetén megmondta, hogy »ha autóra ültetjük a Szovjetúniót, a parasztot meg traktorra . . . akkor fogjuk csak meglátni, hogy az országok közül melyek sorozhatók az elmaradottak közé és melyek az élenjárók közé«.

Ez a jóslat már a második ötéves terv végén teljesen beválti. A Szovjetúnió lett a legélenjáróbb ország.

Az ország munkásai, parasztjai és értelmisége, miután határidő előtt végrehajtották az ötéves tervet, a Kommunista Párt vezetése alatt hozzáfogtak a népgazdaság fejlesztése harmadik ötéves tervének végrehajtásához.

A harmadik ötéves terv időszakában kezdte meg a Szovjetúnió az osztálynélküli szocialista társadalom és a szocializmusból a kommunizmusba való fokozatos átmenet építését.

A harmadik sztálini ötéves terv, amely 1938-ban kezdődött, újabb magasztos feladatok elé állította a szovjet népet.

Az első ötéves terv eredményeképpen a népi jövedelem szaporulata 20.5 milliárd rubelt tett ki. A második ötéves terv 50.5 milliárd rubellel növelte a népi jövedelmet. Az első és második ötéves terv ideje alatt a népi jövedelem ilyenformán 71 milliárd rubellel emelkedett. Ez Oroszország történetében a népi vagyon eddig soha nem látott akkumulációja volt. Egyetlen kapitalista ország sem ismerte a multban a népi jövedelem ilyen gyors és ilyen hatalmas szaporodását. És ez a népi jövedelem, ez a népi vagyon —, éles ellentétben a kizsákmányoló államokkal —, valóságos közös népi vagyon, vagyis a dolgozó tömegek vagyona volt.

Úgy látszott, hogy ez a lehetőségek végső határa. Ámde a bolsevikok sohasem álltak meg az elért eredményeknél.

A harmadik ötéves terv szerint a népvagyonnak újabb 78 milliárd rubellel kellett emelkednie, vagyis többel, mint a két megelőző öt évben együttvéve.

A harmadik ötéves tervben kellett megkezdeni ezer és ezer új, könnyű- és nehézipari vállalat építését. Új, hatalmas városi lakóház-építkezést is megindítottak. Még jobban kibővítették a filmszínházak, klubok, könyvtárak, kultúrházak, olvasótermek, szülőotthonok, bölcsődék, óvodák, kórházak és iskolák hálózatát.

Az ipari és mezőgazdasági termelési technika színvonala tekintetében a Szovjetúnió bármely más európai országnál kiválóbbnak bizonyult. Ekkor már az volt a fő gazdasági feladat, hogy a következő 10—15 év folyamán utólérje, sőt el is hagyja Európa legfejlettebb kapitalista országait és az Amerikai Egyesült Államokat gazdasági téren is. Mit jelentett ez?

Ez azt jelentette, hogy a népnek el kell érnie, túl kell szárnyalnia a kapitalista országokat az egy lélekszámra eső ipari termelés mértékében.

A Kommunista Párt XVIII. kongresszusa a következőképpen értékelte a harmadik ötéves terv által kitűzött feladatok jelentőségét: »A harmadik ötéves terv végrehajtása fényes bizonyítéka lesz a kommunizmus mindent legyőző erejének a kapitalizmussal folytatott történelmi küzdelemben«.

Lenin-Sztálin pártja azon való igyekezetében, hogy minden erejével emelje a nép jólétét, hogy minél tökéletesebben elégítse ki összes követelményeit és szükségleteit, egy pillanatra sem feledkezett meg az imperialista rablók lehetséges támadá-

sáról a Szovjetúnió ellen. Ezért az állam, mint mindenkor, úgy most is különleges figyelmet fordított a nehéz- és a védelmi iparra.

A szovjet kormány számításba véve a háborús veszélyekkel teli nemzetközi helyzetet, tervbevette a harmadik ötéves tervben a szükséges gazdasági készletek tartalékolását tüzelőanyagból, ipari termékekből és élelmiszerekből.

A két első ötéves terv időszakában a Szovjetúnió nyugati kerületeiben jelentékeny számú gyár-unikum (a maga nemében egyedülálló hatalmas gyár) épült, amely igen sok gyárat és üzemet szerelt fel gyártmányaival, többek között a hadiipart is. Az ilyen gyár-unikumok kidőlése jóvátehetetlen csapást mért volna a Szovjetúnió védelmi erejére. Ezért tervbe vették egy egész sor dublőr-vállalat, helyettes-vállalat (olyan gyárak, vagy üzemek, melyek hasonmásai a gyár-unikumoknak) létesítését az ország keleti kerületeiben — az Uralban, a Volga vidékén és Szibériában, hogy ezzel elhárítsák annak veszélyét, hogy a legkisebb fennakadás is előállhasson a legfontosabb termékek gyártásában.

Határozatba ment az összes kohóművek háromnegyed részének éppen ezekben a keleti kerületekben való felépítése. Közép-Ázsiában még egy textilipari bázis létesült. Szibériában, Kazahsztánban és a Távol-Keleten a kőszén gyorsütemű kitermelését irányozták elő.

A sztálini iparosítási politika egyik legnagyszerűbb eredménye volt új, korszerű nehézipar megteremtése az Uralban. A sztálini terv szerint végrehajtott munkálatok eredményeképpen az Ural nehéziparának termelése csupán a két ötéves terv folyamán a hétszeresére nőtt, az 1913-as évvel összehasonlítva pedig a második ötéves terv végére csaknem a kilencszeresére emelkedett.

A nehézipar megteremtése az Uralban lehetővé tette a háború első éveiben sokszáz létfontosságú vállalat üzembehelyezését, amelyeket a frontmelletti kerületekből telepítettek ide, lehetővé tette további új építkezések megindítását és a haditermelés gigantikus növekedésének biztosítását.

Sztálin elvtárs 1946 február 9-i beszédében megvonta az iparosítás szovjetpolitikájának mérlegét.

»Ha az 1940-es évnek —, a második világháború előestéjének adatait vesszük —, mondotta Sztálin elvtárs —, és összehasonlítjuk azokat az 1913-as év — az első világháború előestéjének — adataival, a következő képet kapjuk.

Országunkban 1913 folyamán 4 millió 220 ezer tonna öntöttvasat, 4 millió 230 ezer tonna acélt, 29 millió tonna szenet, 9 millió tonna nyersolajat, 21 millió 600 ezer tonna árugabonát és 740 ezer tonna nyersgyapotot termeltek.

Ilyenek voltak országunk anyagi lehetőségei, amelyekkel az első világháborúba lépett. Ez volt a régi Oroszország gazdasági bázisa, amelyet a háború folytatására felhasználhatott.

Ami 1940-et illeti, ennek az évnek folyamán országunk termelt: 15 millió tonna öntöttvasat, vagyis csaknem négyszer annyit, mint 1913-ban; 18 millió 300 ezer

tonna acélt, vagyis négy és félszer annyit, mint 1913-ban; 31 millió tonna nyersolajat, vagyis három és félszer annyit, mint 1913-ban; 38 millió 300 ezer tonna árugabonát, vagyis 17 millió tonnával többet, mint 1913-ban; 2 millió 700 ezer tonna nyersgyapotot, vagyis három és félszer annyit, mint 1913-ban.

Ilyenek voltak az ország anyagi lehetőségei, amelyekkel a második világháborúba lépett. Ez volt a Szovjetúnió gazdasági bázisa, amelyet a háború folytatásához felhasználhatott.

A különbség, amint látják, kolosszális.

A termelésnek ezt a még soha nem látott növekedését nem lehet egy ország egyszerű és szokásos fejlődési folyamatának tekinteni az elmaradottságból a haladás felé. Ugrás volt ez, amelynek segítségével hazánk elmaradt országból élenjáró országgá, agrárországból ipari országgá lett.«

Ez alatt az időszak alatt a népgazdaság – és mindenekelőtt a szocialista ipar — megszakítás nélkül fejlődött. A kapitalista országok állandóan megismétlődő gazdasági válságokon mentek keresztül, amelyek a termelés csökkentésével járnak a városokban, fokozzák a tömegek elszegényedését és növelik a munkanélküliséget.

Ha nem következik be a fasiszta Németország támadása, ha nincs háború, amely súlyos pusztításokat okozott az iparnak és mezőgazdaságnak, városoknak és falvaknak, akkor a Szovjetúnió eredményei a gazdasági és kulturális életfeltételek javítása terén olyanok lettek volna, hogy az ország minden szükségessel jobban el lett volna látva, mint bármely más ország a világon.

Sztálin szocialista iparosítási és kollektivizálási politikája megmentette a Szovjet Hazát. Mi lett volna az országból, ha gyorsan és idejében meg nem teremtették volna a hatalmas nehézipart, ha nem kollektivizálták volna a mezőgazdaságot?

Akkor csak gyenge erődöt építhettek volna, egy ingadozó építményt, amelynek részei menthetetlenül szerte-széjjel repültek volna a háború legelső viharától.

II.

A Szovjetúnió győzelmes hadigazdasága a Nagy Honvédő Háború alatt

A szovjet állam az intervenció és polgárháború korszakában szerezte meg első tapasztalatait a hadigazdaság megszervezéséről. A fiatal szovjet államnak ebben a helyzetben csak a hadikommunizmus kemény rendszabályaival és a lakosság nélkülözéseinek árán sikerült ellátnia a harcoló csapatokat hadianyaggal, élelemmel és ruházattal. Az intervenciós rablótámadók fölött aratott nagy győzelem után a békés építőmunka évei kezdődtek el, de a Bolsevik Párt és a szovjet állam egy pillanatra sem feledkezett meg arról a veszélyről, amelyet a felszabadult munkások és dolgozó parasztok országa számára a kapitalista környezet jelentett. Az imperialisták szakadatlanul folytatták háborús uszításukat a Szovjetúnió ellen. Nézzük végig időrendben a háborús uszítók tevékenységét:

1927-ben az imperialista kormányok provokációk és merényletek sorozatát rendezték meg a Szovjetúnió ellen.

1929-ben a kelet-kínai vasút kérdésében konfliktust idéztek elő Kína és a Szovjetúnió között.

1932-ben Japán elfoglalta Mandzsuriát és egyáltalán nem csinált titkot abból, hogy felvonulási területnek akarja használni a Szovjetúnió ellen.

1935-ben Olaszország abesszíniai rablóhadjáratával, majd 1936-ban a fasiszta Németország és Olaszország katonai intervenciójával a Spanyol köztársaság ellen Európában is megkezdődött a második világháború »főpróbája«.

1937-ben a japán imperialisták betörtek Kínába.

1938-ban Hitler hordái lerohanták Ausztriát, 1939 márciusában pedig Csehszlovákiát szállták meg.

Amint Sztálin elvtárs annakidején megállapította, a második világháború tehát 1932 óta lényegében már el is kezdődött és 1939 elején már olyan óriási területre terjedt ki, amelyen 500 millió ember élt.

Ilyen körülmények között egészen természetes, hogy az elsőtől kezdve mindegyik ötéves tervnek egyik leglényegesebb célkitűzése az ország honvédelmi erejének növelése volt.

Amikor 1941 június 22-én a német fasiszta rablók megindították orvtámadásukat a Szovjetúnió ellen, a szovjet nép már a harmadik ötéves tervet hajtotta végre, amelyek óriási eredményeket hoztak minden területen, nem utolsó sorban a honvédelem területén is. A legfontosabb eredményeket az alábbi táblázat tünteti fel:

Megnevezés	Évtől-évig	Hányszoros emelkedés
Nemzeti jovedelem	1928—1940	5.1
Ipari termelés évi értéke	1913—1940	12
Termelőeszközok gyártásának évi értéke	1913—1940	21.6
Hadiipari termelés évi értéke	1935—1940	3
Tankállomány	1930—1940	43
Repulőgépállomány	1930—1940	6.5
Tuzérségi felszerelés	1930—1940	7
A mezőgazdasági termelés évi értéke	1913—1940	2
Állami tartalékok értéke	1940—1941 júniusáig	1.9

A termelőerők növekedésének ilyen üteme páratlan az emberiség történelmében. A szocialista gazdasági rendnek a tőkés gazdasággal szembeni hatalmas fölényét nagyszerűen mutatja az az összehasonlítás, hogy míg az ipari termelés évi értéke a fenti táblázat szerint 1913-tól 1940-ig a Szovjetúnióban a 12-szeresére emelkedett, addig az Egyesült Államokban ez a szorzószám mindössze 1.9 volt. Különösen nagyfontosságú a termelőeszközök gyártásának csaknem 22-szeres növekedése. Ez azt jelentette, hogy a Bolsevik Párt és a szovjet kormány a gépipar, a kohászat és az energiaforrások hatalmas arányú fejlesztésével teljes mértékben biztosította a Szovjet Haza gazdasági függetlenségét és véderejének anyagi alapjait. A termelőerők területi elhelyezését is gyökeresen megváltoztatták, aminek az előnyei különösen három szempontból mutatkoztak meg: 1. az ipari üzemeket közel hozták a nyersanyagforrásokhoz és a fogyasztás helyéhez; 2. megszüntették a nemzetiségi területek gazdasági elmaradottságát; 3. a sztratégiailag veszélyeztetett nyugati területekről az ipart jelentős mértékben decentralizálták. Így pl. az Uralban elsőrendű vas- és fémipart fejlesztettek ki olyan óriási üzemekkel, mint Magnitogorszk és Cseljabinszk. Szibériában feltárták a kuznyecki szénmedencét, amelynek szénkészletei sokkalta nagyobbak a Donyec-medence készleteinél. Az új üzemeket a legkorszerűbb technikával szerelték fel: a munkagépek $^5/_6$ részét villanyerővel hajtották meg.

Fenti táblázatunk adatai jól mutatják azt is, hogy az imperialisták háborús agressziójának fokozódásával a hadiipari termelés fejlesztésére milyen nagy súlyt helyezett a Párt és a kormány. A táblázat utolsó két sorának adataiból pedig az derül ki, hogy a nagyüzemű szocialista mezőgazdaság hogyan tette lehetővé a mezőgazdasági termelés megkétszerezését és nagy állami tartalékok felhalmozását

élelmiszerekből, növényi és állati nyersanyagokból. De a mezőgazdaság ilyen nagyarányú és gyors ütemű fejlődésének más szempontokból is nagy jelentősége volt a védelmi erő növelésében:

1. A mezőgazdasági termelésben is megtörtént a területi átszervezés. A keleti vetésterületek növekedése egyenlő volt Németország egész vetésterületével!

2. Nagyszámú műszaki kádert képeztek ki. 1933-tól 1940-ig öt és félmillió kolhózparaszt tanulta meg a gépek és mótorok kezelését, akik a Szovjet Hadsereg gépesített egységeinek hatalmas tartalékát jelentették!

3. A mezőgazdasági munka kollektív jellege a Párt szakadatlan felvilágosító munkájával együtt azt eredményezte, hogy tudatos, fegyelmezett, politikailag fejlett és művelt tömegek vonultak be a Szovjet Hadseregbe, nemcsak az ipari, hanem a mezőgazdasági területekről is.

A Bolsevik Párt és a szovjet kormány hatalmas erőfeszítéseket tett tehát annak érdekében, hogy mire az imperialisták rablótámadása bekövetkezik, az ország védelmi ereje megsokszorozódjék. A német fasiszta hordák orvtámadásának megindulása után azonban a háború első hetei azt mutatták, hogy Hitlernek, akinek jóformán egész Európa hadiipara a rendelkezésére állt, több tankja és repülőgépe volt, mint a Szovjet Hadseregnek. Sürgős intézkedésre volt szükség. A szovjet kormány 1941 augusztus 16-án fogadta el az 1942 végéig szóló hadigazdasági tervet. Ez a terv Sztálin elvtárs útmutatásai alapján a tankok, repülőgépek, tank- és légelhárító fegyverek, tüzérségi lövegek és aknavetők gyártásának megsokszorozását tartalmazta, valamint a fasiszta hordák által fenyegetett területek iparának Keletre való áttelepítését.

A hátország hősei

A hős szovjet nép ebben a hallatlanul veszélyes helyzetben megmutatta, hogy mire képes! 1941 őszén, alig három hónap alatt, közel 1400 nagyüzemet, azaz gépek tízezreit és emberek millióit költöztették át Keletre. A két legkritikusabb hónap, 1941 novembere és decembere volt. Az ipar havi össztermelésének értéke 1942 márciusában azonban már túlhaladta, a Nagy Honvédő Háború befejezésekor pedig kétszeresen haladta már túl a háború előtti értéket.

A hadiipari termelés a háború éveiben 5.6-szeresére növekedett. Ezt az eredményt az új hadiipari üzemek nagy számban való létesítése nellett azzal érték el, hogy az üzemek ezreit állították át haditermelésre. A traktorgyárak harckocsikat kezdtek gyártani, az óragyárak gyújtóberendezéseket, a gyümölcsnedvgyárak gyújtófolyadékokat, a gépgyárak öntődéi lövedékek és aknák hüvelyeit. Az ipari termelés ilyen gyors és magas szervezettségű átállítása csak a szocialista gazdasági rendben lehetséges és elképzelhetetlen a tőkés országokban, ahol az egyéni profitjukat hajhászó kapitalisták hadigazdálkodás esetén is fenntartják a tőkés termelés anarchiáját, amint ezt a második világháború is alaposan bebizo-

nyította. A szovjet gazdaság átszervezéséről alábbi táblázatunk nyujt hozzávetőleges képet (az utolsó rovat szorzószámai az 1941 június 22-től 1945 május 9-ig terjedő időre, tehát a Nagy Honvédő Háború tartamára vonatkoznak) :

Megnevezés	A növekedés vagy csokkenés méretei	Hányszoros a változás
A hadiipari termelés havi értéke		5.6
Az egy munkásra eső hadiipari termelés értéke		1.38
A T-34 tank gyártásának munkaórái	8.000—3.700	0.46
A nemzetgazdaságban foglalkoztatott nők arányszáma .	38 %—53 %	1.4
A női kovácsok arányszáma	11 %—50 %	4.5
Női traktorvezetők arányszáma 1940—1945-ig	9 %—81 %	9
E kolhozparasztra eső vetésterület 1 o—1 -i ...	3.3 ha.—4.3 ha.	1.3

Táblázatunk adataiból világosan kiolvasható, hogy a hadviseléssel kapcsolatos munkaerőhiányt, amely a tőkés országokban olyan hatalmas problémákat okoz, a szocialista hazafiság szellemében nevelt szovjet emberek hősies munkája nemcsak teljes mértékben kiegyenlítette, hanem a munka termelékenységének az iparban 38 százalékos, a mezőgazdaságban pedig 30 százalékos növelésével a termelést a Nagy Honvédő Háború éveiben minden területen megsokszorozta. Sztálin elvtárs a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 26. évfordulóján: 1943 november 6-án mondott beszédében a szovjet nép munkahőstetteit egy sorba helyezte a Szovjet Hadsereg hősies küzdelmeivel:

»A szovjet polgárok hátországában végzett önfeláldozó munkája a történelemben egy sorba fog kerülni a Vörös Hadsereg hősies küzdelmével, mint a népnek hazánk védelmében véghezvitt példátlan hőstette.«

A Nagy Honvédő Háború hatalmas lökést adott a sztahánovista-mozgalomnak. Minden ipari üzemben, minden szovhozban és minden kolhózban tömegével jelentek meg a normájukat 2—300 százalékra teljesítő sztahánovisták. A hősies munkának tömegével akadtak olyan élharcosai, mint pl. Szokolov lakatos, aki pihenés nélkül öt váltást dolgozott végig egy sürgős munkán egyfolytában és a munkát fele annyi idő alatt végezte el, mint amennyi a normája volt. A német fasiszták által ostromzár alá vett hősi város: Leningrád ipari üzemeiben született meg a harcos jelszó:

»A front követeli — megcsináljuk!«

Minden üzemben »frontharcos-brigádok« alakultak. Ezt a megtisztelő nevet csak az üzemek legjobb brigádjai viselhették. Jelszavuk ez volt: »Munkahősiességben ne maradj el a Vörös Hadsereg harcosai mögött!« A hadiüzemek szocialista versenye során minden iparág havi győztesének a hadsereg legjobb gárdistái adták át a legnagyobb kitüntetést: a Sztálin-vezette Állami Védelmi Bizottság Vörös Vándorzászlaját — ezzel is jelképezve a front és a hátország törhetetlen egységét.

A gorkiji Molotov autógyár 14.000 négyzetméternyi területű hatalmas szerelőcsarnoka

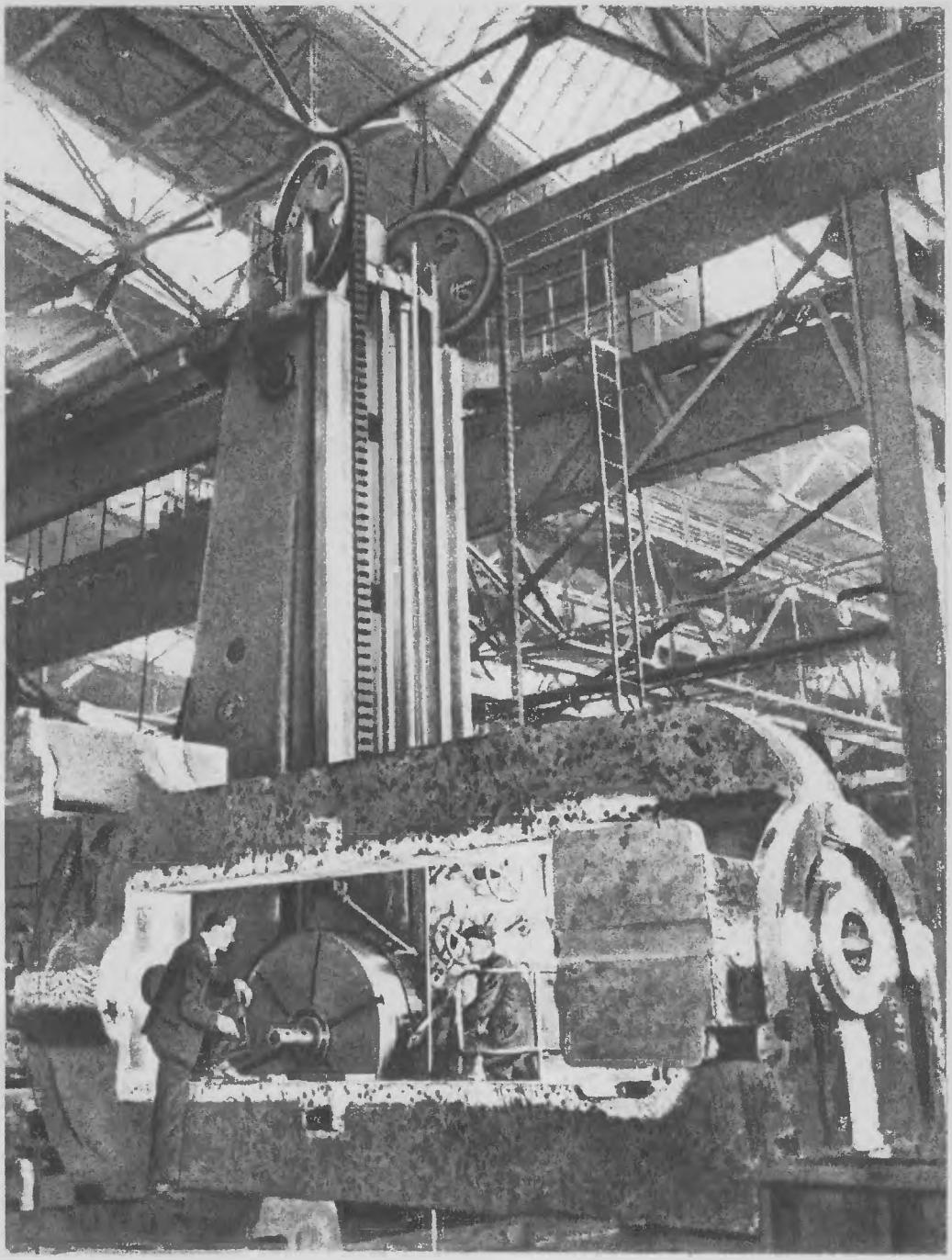

A sztálini ötéves tervek megteremtették az új, élenjáró szovjet technikát

A hadiipar üzemeiben megindult a harc a percekért és másodpercekért! A kuznyecki fémfeldolgozó üzem egyik legjobb öntője a 300 tonnás kohó kiöntésének idejét 80 perccel csökkentette, ami napi 1000 tüzérségi lövedékkel többet jelentett! A 152 mm-es ágyú gyártásának munkaidejét 1941-től 1943-ig 4500 óráról 2400 órára csökkentették, a híres T-34 tank gyártásának idejét pedig előbbi táblázatunk adatai szerint a felénél is kevesebbre csökkentették. A bevonult férfiakat a legnehezebb munkahelyeken is nők váltották fel, amiről táblázatunk adatai magukért beszélő adatokat tartalmaznak. A szovjet nők munkahősiessége éppen úgy, mint a fegyveres harcban tanusított hősiességük, bebizonyította, hogy a nőknek a közélet minden területén való teljes egyenjogúsítása megint csak olyan hatalmas erőtöbbletet jelent a szocialista társadalmi rend számára, amit a kapitalizmus soha nem tudhat kiegyenlíteni!

Vasútvonalak háborúja

Hadviselő országban hatalmas jelentősége van a közlekedés helyes megszervezésének. A közlekedés megszervezése a Szovjetunióban már a békés építés éveiben is óriási jelentőséggel bírt, mert ezen a hatalmas területen az áru útja a termelés helyétől a fogyasztás helyéig átlagban 700 km-t tett ki. 1920-tól 1940-ig a vasúti teherforgalom a 36-szorosára, a folyami szállítás 7-szeresére, a tengeri szállítás a 12-szeresére, a gépkocsin történő szállítás a 89-szeresére növekedett. A növekedésnek ez a hatalmas irama a Nagy Honvédő Háború éveiben tovább folytatódott. A háború alatt több, mint 10.000 km új vasútvonalat építettek, de a vasúti hálózatnak azon a részén, amely már az első világháború idejében is megvolt, az 1943. évi teherforgalom csaknem háromszor akkora volt, mint az 1915. évi. Különösen hősies munkateljesítményt nyujtottak a szovjet vasutak dolgozói a Nagy Honvédő Háború első hónapjaiban, amikor ezernyi szerelvény szállította fennakadás nélkül Keletre az óriási ipari üzemek felszerelését és dolgozóit, ellenkező irányban pedig ezer és ezer szerelvény szállította a frontra az utánpótlást. A háború folyamán a vasút dolgozói összesen 19 millió vagón katonai szállítmányt juttattak el rendeltetési helyére. A katonai tehervonatok a fontosabb esetekben, mint pl. a moszkvai és sztálingrádi csata idején, átlagosan napi 850 km utat tettek meg.

A hős Szovjet Hadsereg előnyomulása a sztálingrádi fordulat után egészen a háború diadalmas befejezéséig, a vasútvonalak háborúja is volt! A feltartóztathatatlanul támadó szovjet csapatok a fasiszta rablók által megszállva tartott fontosabb nagyvárosok ostromát többnyire úgy végezték, hogy egymásután vagy egyszerre elvágták ezeknek a nagyvárosoknak a vasútvonalait, és ha a fasisztáknak az utolsó vasútvonalon nem sikerült rengeteg hadianyag feláldozásával megmenteni az irhájukat, akkor a teljes bekerítés és a megsemmisítő katlancsata várt rájuk. Ezeknek a csatáknak a győzelmes befejezése után azonnal megjelentek a helyszínen a Szovjet Hadsereg vasútépítő ezredei és szünet nélkül folytatódott a támadás tovább, újból,

főleg a vasútvonalak mentén, azok elvágásával és újabb bekerítő csatákkal. 1942-től 1944-ig a Szovjetunióban 50.000 km-nyi vasútvonalat, a többi felszabadított területen pedig 30.000 km-t állítottak helyre.

A szovjet vasutak dolgozóinak munkahősiességére csak egyetlen példát hozunk fel. Zsukovszkij, Szlobodjanyik és Lukovszkij vasutasok egy katonai különvonat kazánján felfedezett hibát a tűz kioltása nélkül, bedobált fahasábok felhasználásával 10 perc alatt kijavították és ezzel lehetővé tették, hogy a vonatot nem kellett több óra hosszat feltartóztatni: az utánpótlás idejében megérkezhetett a frontra.

A kolhózok győzelme

A szovjet mezőgazdaság szintén fényesen állotta ki a háború nagy erőpróbáját! A kolhózrendszer, a nagy állami gabonakészletek és az új hatalmas keleti gabonabázisok lehetővé tették, hogy a hadsereget és a hátország lakosságát fennakadás nélkül elláthassák élelemmel, az ipari üzemeket pedig mezőgazdasági nyersanyaggal. Teljes mértékben pótolni tudták a háború kezdeti időszakában kiürített ukrajnai és észak-kaukázusi termőterületek mezőgazdasági termését, amely pedig a béke éveiben az összestermésnek több, mint 40 százalékát tette ki. A keleti területeken a háború első éveiben kétmillió hektárral növelték meg a vetésterületet. Főként a téli gabona, a főzelékfélék és a legfontosabb ipari növények vetésterületét növelték meg nagy mértékben. Mint előbbi táblázatunk utolsó számadata bizonyítja, a kolhózparasztok sem maradtak le munkahősiességben az ipari munkások mögött! A mezőgazdaságban is nagy lendületet vett a szocialista verseny és a sztahánovista-mozgalom. Rendkívül megnőtt a háború éveiben a női kolhózisták munkájának jelentősége: a ledolgozott munkanapok 70—75 százalékát nők teljesítették. A mezőgazdaságban folyó szocialista versenynek új lendületet adó tambovi női kolhózisták levele 1943-ban kihangsúlyozta: »Ha nem lennének kolhózok, akkor nem volnánk képesek ilyen keményen harcolni a németek ellen, nem győzhetnénk le a fasiszta hadakat«. Ha az első világháborúra gondolunk, amikor a cári Oroszország lakossága és hadserege egyaránt éhezett, ennek a levélnek az igazsága teljesen nyilvánvalóvá válik. A mezőgazdasági sztahánovista-mozgalom egyik hőse szintén nő volt: Nina Ambarcumjan, aki hektáronként 1210 métermázsa burgonyát termelt. Másik ismert hőse volt a mozgalomnak Fjedor Szmetanin, aki hektáronként 45.6 métermázsa termelést ért el a téli búzából és 30 métermázsát a téli árpából.

A kolhózrendszer nagy ereje a partizánmozgalomban is megnyilvánult, amelyben a kolhózparasztok százezrei vettek részt példás hősiességgel. A kolhózparasztok kivették a részüket a belső kölcsönök jegyzéséből is és külön is sok milliárd rubelt ajándékoztak a szovjet államnak tankok és repülőgépek építésére. A kolhózrendszer jelentősége fényesen nyilvánult meg a felszabadított szovjet területeken végzett helyreállító munkák idején is, ahová a háborús pusztításoktól kevesebbet szenvedett

területek kolhózparasztsága 26.000 traktort, 40.000 egyéb gépet és több, mint 3 millió szarvasmarhát szállított. Így vált lehetővé, hogy a vetésterület már 1945-ben elérte a háború előtti terület 70—75 százalékát. Ezekre a teljesítményekre egyetlen tőkés ország mezőgazdasága sem lehetett volna képes!

Bevezetőben beszéltünk arról, hogy az intervenciós és polgárháború korszakában a fiatal szovjet államnak a harcoló csapatokat csak a lakosság nélkülözéseinek árán sikerült ellátnia és korántsem a szükséges mértékben! A Szovjetúnió hadigazdasága a Nagy Honvédő Háború éveiben a hadsereg folyamatos és egyre nagyobb mértékű ellátását úgy tudta biztosítani, hogy nagy erőfeszítései nem érintették lényegesen a szovjet nép életszínvonalát! Az ipari munkások átlagos havi keresete 1940-től 1944-ig 375 rubelről 573 rubelre, de a legfontosabb iparágakban még többre: a szénbányászatban 729, a vaskohászatban pedig 697 rubelre emelkedett. Ugyanakkor a jegyre adott cikkek árszínvonala változatlan maradt, a szabadforgalmú élelmiszeripari és könnyűipari cikkek árindexe mindössze 20 százalékkal emelkedett. Összehasonlításképpen: ugyanezen idő alatt az Egyesült Államokban az élelmiszerárak 51 százalékkal, a textilárak pedig 44 százalékkal emelkedtek, amiből a vérözön hiénái: az amerikai monopóltőkések hatalmas profitokat vágtak zsebre. A Szovjetúnióban a Nagy Honvédő Háború éveiben csaknem 20-szoros mértékben fejlesztették ki az üzemi ellátást, aminek igen nagy jelentősége volt az életszínvonal fenntartásában. Nagy jelentősége volt az egyéni kertgazdálkodásnak is. Ezeknek az erőfeszítéseknek volt köszönhető, hogy a háború csapásai által közvetlenül nem sujtott szovjet területek lakossága sokkal kisebb megpróbáltatásoknak volt kitéve a második világháborúban, mint bármelyik tőkés ország lakossága, ahol az imperialista rablók a háború terheit teljes egészében a dolgozókra hárították.

A szovjet hadigazdaság fölénye

Nem tudnánk hű képet alkotni a szovjet hadigazdaság óriási teljesítményeiről, ha nem hasonlítanók össze ezeket a cári Oroszország első világháború alatti hadigazdaságának teljesítményeivel. Ezt a célt szolgálja a következő táblázatunk:

Megnevezés	A növekedés méretei	Hányszoros az emelkedés
Ágyúgyártás évi mennyisége	4.100—120.000	29
Aknavetőgyártás évi mennyisége	1.100—100.000	89
Géppuskagyártás évi mennyisége	5.800—450.000	78
Kézi lőfegyverek gyártásának évi mennyisége	780.000—5,000.000	6.4
Tankgyártás évi mennyisége	0—30.000	
Repülőgépgyártás évi mennyisége	0—40.000	
Tuzérs'gi löved'k összmennyis'ge	55—775 millió	14
E.. parasztra eső vetésterület	2.2—4.3 hektár	1.95

Ennek a táblázatnak az adatai önmagukért beszélnek és szemléltetően bizonyítják azt a mérhetetlen gazdasági fejlődést, amely a Szovjetúnió legyőzhetetlen erejének anyagi alapjait jelenti. Hozzá kell tennünk, hogy az első világháborúban a cári hadsereg nehézfegyvereinek 81 százalékát a külföldi tőke szállította. Az amerikai imperialisták most is szeretnek azzal hencegni, hogy milyen komoly anyagi segítséget nyujtottak a Szovjetúniónak a második világháborúban. Ennek a »segítségnek« a méretei azonban mindössze a szovjet termelés 4 százalékát teszik ki. Amerikai adatok szerint a »segítség« részletei ezek voltak: 7800 repülőgép, 4700 tank, 170.000 tehergépkocsi, néhány millió lábbeli, egymillió tonna acél, 2.25 millió tonna élelmiszer. Ha a 7800 repülőgép mennyiségét összehasonlítjuk a szovjet ipar évi 40.000-es termelésével és a 4.700 tankot az évi 30.000-es termeléssel, akkor áll előttünk a maga valójában, hogy ez a »segítség« milyen keveset nyomott a latban a Szovjet Hadsereg világtörténelmi jelentőségű győzelmében! A szovjet hadiipar hatalmas teljesítményeinek volt köszönhető, hogy Berlinnél 41.000 löveg, 8400 repülőgép és 6300 tank segített a szovjet gyalogságnak megfojtani a fasiszta fenevadat saját barlangjában!

A Szovjetúnió hadigazdasága ezeket a hatalmas teljesítményeket úgy érte el, hogy közben óriási nehézségeket kellett leküzdenie! A fasiszta hordák pusztítása olyan méretű volt, amely párját ritkítja a történelemben: a szovjet nép károsodása pusztán anyagiakban 1890 milliárd rubelt tett ki, ami az utolsó békeév, 1940, nemzeti jövedelmének 14-szeresét jelentette! Ennek a mérhetetlen veszteségnek a szovjet kormány által követelt és azóta jelentős részében elengedett jóvátétel összege mindössze a 6 ezrelékét fedezte volna. Ilyen óriási veszteségeket a tőkés országok gazdasága csak igen hosszú idő alatt, vagy pedig egyáltalán nem lett volna képes kiheverni!

Lenin elvtárs mondotta, hogy a háború minden nép összes anyagi és szellemi erejének próbaköve. Ezt a próbát a Szovjetúnió szocialista gazdasága fényesen kiállotta! Miben nyilvánult meg a szovjet hadigazdaság nagy fölénye minden tőkés ország hadigazdaságával szemben?

1. Megnyilvánult először is abban, hogy a szovjet állam gazdasági terve mindenkor a törvény erejével bír és ezt a tervet a dolgozók a Párt, a kormány és az egész szovjet nép tekintélyére támaszkodva, óriási lelkesedéssel hajtják végre!

2. Az állami terv az ország valamennyi erőforrását összefogja.

3. Az állami terv helyesen osztja el a termelési feladatokat és biztosítja az ezek megoldásához szükséges nyersanyag, fűtőanyag, üzemanyag, elektromos energia, félkészgyártmányok és nem utolsó sorban a munkaerő ellátásának folyamatosságát.

4. Az állami terv gondoskodik a terv teljesítésének tevékeny ellenőrzéséről is, gondoskodik arról, hogy valóban a haditermelés döntő ágainak, mindenekelőtt a nehéziparnak és a közlekedésnek szükségleteit elégítsék ki. A hadiipar számára a terv gondoskodott saját kohászati, kovácsoló és préselő bázis felállításáról!

5. A terv előírja nagy állami tartalékok létrehozását nyersanyagokban, gépekben

és munkaerőben. Ilyen tartalékok nélkül lehetetlen háborút nyerni, mert nem lehet áthidalni a termelésben átmenetileg elkerülhetetlenül bekövetkező kieséseket.

A tőkés országok hadigazdasága képtelen ilyen teljesítmények elérésére a kapitalizmus egyre jobban kiélesedő ellentmondásainál fogva! A hadigazdálkodás tervszerűsége a tőkés országokban is megkövetelné, hogy az államnak döntő szerepe legyen a gazdasági életben. Ehelyett azonban éppen a fordított helyzet következik be: a gazdasági élet főrablói, a finánctőke urai és ezek ügynökei jutnak döntő szerephez az állam irányításában is. Az a körülmény, hogy ezek a finánctőkések maguknak szerzik meg a hadirendelések zömét és megsokszorozzák jövedelmüket, még egyáltalán nem jelent tervgazdálkodást! A tőkés állam hadigazdálkodásának »terve« a dolgozók szemében egyáltalán nem bír a törvény erejével és ellenállásukon meg is hiúsul a »terv« végrehajtása. De maguk az egyes tőkések is kijátsszák az állam rendelkezéseit és továbbra is egyéni profitjukat hajszolják, hiszen a tőkés állam rendelkezéseiben is az egyes kapitalisták közötti pillanatnyi erőviszony játssza a fő szerepet, amelyet a gyengébb tőkeerejű kapitalisták sohasem ismernek el véglegesen. A tőkés országok hadigazdálkodási »terve« éppen ezért képtelen arra, hogy az ország minden gazdasági erőforrását átfogja, képtelen arra, hogy a termelési feladatokat helyesen ossza el és hatásosan ellenőrizze a »terv« végrehajtását, képtelen a termelési költségeknek komoly arányú csökkentésére és a legtöbb esetben komoly állami tartalékok létrehozására is képtelen!

A Szovjetúnió világtörténelmi jelentőségű győzelme a Nagy Honvédő Háborúban tehát egyúttal a szocialista gazdasági rend hatalmas győzelmét is jelentette a tőkés gazdasági rend fölött. A Szovjetúnió háború utáni negyedik ötéves tervének egyik alapvető feladata változatlanul az, ami a kapitalista környezet fennállásából elkerülhetetlenül következik: »A Szovjetúnió honvédelmi erejének további növelése és a Szovjetúnió Fegyveres Erőinek a legújabb haditechnika alapján való felszerelése«. Az új ötéves terv biztosítja azt, hogy az állami tartalékok mennyisége 3.3-szer olyan gyors ütemben növekszik, mint maga a nemzeti jövedelem. Továbbá biztosítja a negyedik ötéves terv azt is, hogy noha a dolgozók fogyasztása is hatalmas ütemben növekszik, azonban a beruházások és az állami tartalékok összege még ennél is gyorsabban növekszik, ez azt jelenti, hogy a szovjet nép életszínvonalának páratlan ütemű növelése mellett, a szovjet ország honvédelmi ereje a negyedik ötéves terv során szilárdabbá és hatalmasabbá válik, mint valaha is volt. Figyelembevéve a sztálini haditudomány és a szovjet haditechnika magasabbrendűségét, a béketábor erőinek egyre gyorsuló ütemű gyarapodását és az imperialista tábort bomlasztó ellentmondások növekedését, tisztán áll előttünk, hogy ha az imperialisták a harmadik világháború kirobbantásáig merészkednek, ez az egész világon a kapitalizmus végleges bukásával végződnék.

III.

A kommunizmus építésének diadalmas útja

Részlet Malenkov elvtársnak a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 32. évfordulóján tartott beszédéből

Helyes úton járunk, új diadalok felé. A szovjet nép a szocialista népgazdaság és a kultúra minden területén jelentékeny sikerekkel köszönti Október harminckettedik évfordulóját.

Három év és kilenc hónap mult el azóta, hogy a szovjet emberek a Bolsevik Párt vezetésével hozzákezdtek a háborúutáni első sztálini ötéves terv megvalósításához. Most a teljesített kötelesség örömteli érzésével mondhatjuk: a népgazdaság háborúelőtti színvonalát nemcsak elértük, de túl is haladtuk. Minden alapunk megvan, hogy számíthassunk rá: a háborúutáni első ötéves tervet határidő előtt teljesítjük.

Az ötéves terv kitűzte, hogy 1950-ben a Szovjetúnió egész ipari termelésének 48 százalékkal kell felülmulnia a háborúelőtti, 1940-es termelést. Ez év októberében az egész ipari termelés több mint 50 százalékkal multa felül az 1940. évi átlagos havi termelést. Így tehát a szovjet ipar ma jelentékenyen magasabb színvonalon dolgozik, mint a háború előtt és jelentékenyen magasabb színvonalon, mint ezt az ötéves terv 1950-re előírta. Ez a szocialista építésünk hatalmas sikere. Emellett fontos megjegyezni, hogy az ellenséges megszállást elszenvedett területeken már 1949 szeptemberében elértük az ipari termelés háború előtti színvonalát.

A kormány intézkedései a termelő kapacitás jobb kihasználása és az üzemek belső tartalékainak mozgósítása érdekében lehetővé tették, hogy az ipari termelés tekintetében a tervben 1949-re előírt feladatokat növeljük. Ezeket a megnagyobbított terveket is negyedévről-negyedévre túlteljesítjük. A Szovjetúnió iparának össztermelése ez év első tíz hónapjában az elmult év megfelelő időszakához viszonyítva 20 százalékkal emelkedett. Igen sok szenet és kőolajat, jelentékeny mennyiségű fémet, villamosenergiát, vegyi készítményt, fa- és épületanyagot, gépet, közszükségleti cikket termeltünk terven felül.

A háborúutáni ötéves terv teljesítését kíséri az új ipari építés kibontakozása. A háborúutáni ötéves terv három éve és kilenc hónapja alatt több mint 4600 állami iparvállalatot állítottunk helyre, építettünk fel és helyeztünk üzembe, nem számítva a szövetkezeti és egyéb kisebb vállalatokat.

A szovjet dolgozók bolsevik módon gondoskodnak az ország népgazdaságának fellendítéséről. Kimeríthetetlen alkotó kezdeményezésük feltárta a szocialista iparban rejlő új tartalékokat. Az ipari munkások munkájának termelékenysége 1949 első kilenc hónapja alatt a mult év azonos időszakával összehasonlítva 14 százalékkal emelkedett, a termékek előállítására termékegységenkint felhasznált nyersanyag, fűtőanyag és villamosenergia mennyisége csökkent, az önköltségcsökkentési tervet sikeresen teljesítik. 1949 első kilenc hónapjában az ipari termelés önköltsége összehasonlító árakban kifejezve 7.2 százalékkal csökkent. A terven felüli felhalmozásért küzdő hazafias népmozgalom, amely az elmult esztendőben élenjáró munkások kezdeményezésére indult meg, hatalmas eredményeket hozott. Az elért megtakarításból az ipar több mint 20 milliárd rubel értékű többtemelést ért el.

Nagy sikereket aratott szocialista földművelésünk is. A gabonafélék összterméseredménye már 1948-ban kevés híján elérte az 1940-es színvonalat. Az idei termés-eredmény túlhaladta az 1940. évi színvonalat. Országunkban megoldódott a gabona-probléma és a további sikereknek ezen a téren szilárd alapjuk van. Szocialista földművelésünk minden szükséges feltétele megvan ahhoz, hogy esztendőről-esztendőre növelje a gabonafélék, ipari és egyéb növények terméshozamát. Az állandó jó terméseredmények érdekében egy esztendővel ezelőtt hozott Párt- és kormányhatározat védőerdőövek ültetéséről, a füves vetésforgó bevezetéséről, kutak és vízgyüjtőmedencék építéséről, sikeresen megvalósul. Már több mint 500.000 hektárnyi területen befejezték a védőerdőövezetek ültetését. Az 1950. évi erdőültetés céljaira még nagyobb területet készítettünk elő.

Gyors iramban fejlődik a mezőgazdaság technikai felszerelése. A szocialista ipar évről-évre egyre több és több különféle mezőgazdasági gépet bocsát a mezőgazdaság rendelkezésére. A mezőgazdaság 1949-ben tizenöt lóerős traktorokban számítva 150.000 traktort, továbbá 29.000 arató-cséplőgépet, több mint 1,600.000 traktorvontatású eszközt és egyéb mezőgazdasági gépet kap.

Másszóval: mezőgazdaságunk három-négyszer annyi traktorhoz és mezőgazdasági géphez jut, mint a háborúelőtti, 1940-es esztendőben.

A gabonatermelés fellendülése biztosította, hogy hozzákezdhessünk az állattenyésztés — a mezőgazdaság igen fontos ágazata — elmaradottságának felszámolásához. Az állattenyésztés fellendítése és fejlesztése minden eszközzel, a mezőgazdaságban a Párt és az állam központi feladata lett.

E feladat megvalósításában történelmi szerepre hivatott a SzK(b)P Központi Bizottságának és a Szovjetúnió minisztertanácsának 1949 áprilisában életbeléptetett, a társadalmi tulajdonban lévő kolhóz- s szovhozbeli haszon-állattenyésztés-fejlesztési — 1949—1951. évi — hároméves terve. Ez a terv a legrövidebb határidőn belül az állattenyésztés olyan fellendülését irányozza elő, amelynek eredményeképpen a hús-, szalonna-, vaj-, tojás-, tej-, stb. termelésnek a lakosság ellátása érdekében 1951-re az 1948. évinek nem kevesebb mint másfélszeresére kell növe-

kednie. Jelentékeny mértékű a gyapjú, bőr és egyéb könnyűipari nyersanyagtermelés előirányzott növelése is.

A kolhózok és szovhozok dolgozói nagy helyesléssel fogadták ezt a határozatot és sikeresen teljesítik. Az utóbbi évben a kolhózok és szovhozok a szarvasmarha-állományt 20 százalékkal, a juhállományt 13 százalékkal és a sertésállományt 72 százalékkal emelték. Mostanában fejeződik be sikeresen a gabona és egyéb mezőgazdasági termékek beszolgáltatása. Ez évben a kolhózok és szovhozok 128 millió puddal (1 pud — 16.38 kg, tehát 128 millió pud kb. = 21 millió métermázsával) több gabonát adtak az államnak, mint a mult évben. Ugyancsak lényegesen emelkedett a beszolgáltatott olajosmagvak, cukorrépa, hús, tej és egyéb mezőgazdasági termékek mennyisége is.

Ilymódon joggal mondhatjuk, hogy iparunk és mezőgazdaságunk új, hatalmas fellendülés szakaszába lépett. Mindez új lehetőségeket teremt a szovjet nép anyagi és kulturális életszínvonalának emelésére.

A kapitalista gazdasági rendszertől eltérően a szocializmus elképzelhetetlen anélkül — és ebben áll fejlődési törvénye —, hogy az állam állandóan ne gondoskodjék a dolgozók anyagi jólétéről és kulturális színvonaláról.

A kormány gondoskodik a dolgozók életszínvonalának emeléséről; ezért hajtotta végre 1947 végén a jegyrendszer eltörlése és a pénzreform után a közszükségleti cikkek jelentős árleszállítását. Az árleszállításból a lakosságnak egy esztendő alatt 86 milliárd rubel haszna volt.

A Szovjetunió népgazdaságának további emelkedése, a közszükségleti cikkek gyártásának növekedése, az ipari önköltségcsökkentés terén elért újabb eredmények újabb árleszállítást tettek lehetővé. Ezt ez év március 1-én hajtottuk végre. A lakosságnak ebből az árleszállításból további 71 milliárd rubel haszna volt az év folyamán. Az árleszállítás első és második szakaszának eredményeképpen a rubel vásárlóereje megnövekedett és a szovjet rubel árfolyama a külföldi valutákhoz viszonyítva megjavult. Emelkedett a munkások és az értelmiségiek reálbére, csökkentek a parasztoknak ipari áruk vásárlására fordított kiadásai. A szovjet népet nem fenyegeti semmiféle »marshallizálás«. Nem fenyegeti az életszínvonal állandó csökkenése, a reálbér csökkenése, mint a tőkés országokban. A szovjet nép feje felett nem függ Damoklesz kardjaként a nyomor és a munkanélküliség veszélye.

Ellenkezőleg, a szovjetek országában minden dolgozó megkapja a képességei szerinti munkájáért járó javadalmazást, megvan minden lehetősége arra, hogy emelje életszínvonalát.

A lakásépítés nagy mértékben folyik. A háborúutáni ötéves terv három éve és kilenc hónapja alatt az állam segítségével az állami vállalatok, intézmények és helyi tanácsok, továbbá a lakosság a városokban és a munkástelepüléseken több mint 61 millió négyzetméter területű lakást épített fel és állított helyre. A falvakban ugyanez idő alatt több mint kétmillió lakóházat építettek és állítottak helyre.

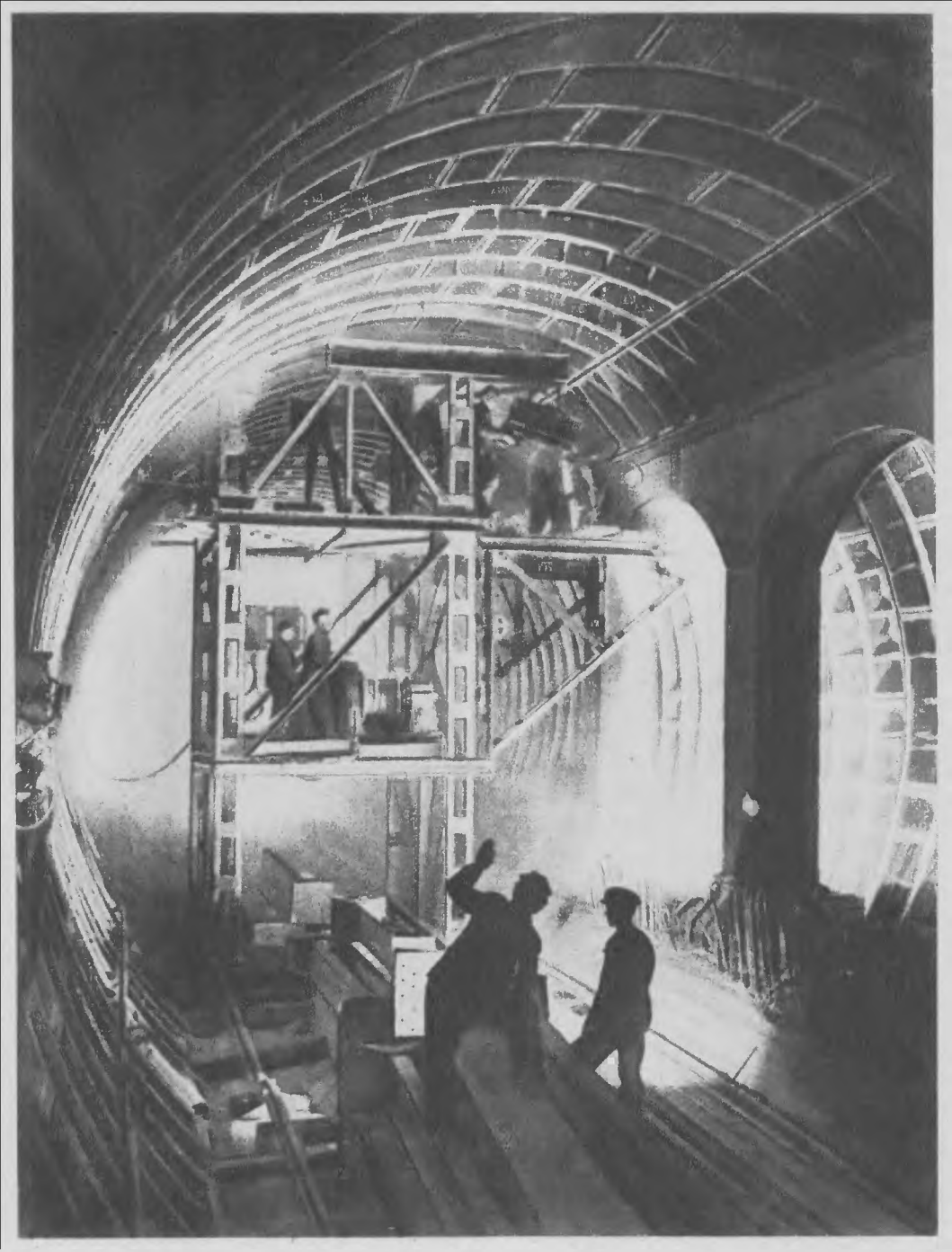

Épül a világ leghatalmasabb földalatti villamos vasútja — a moszkvai Metró

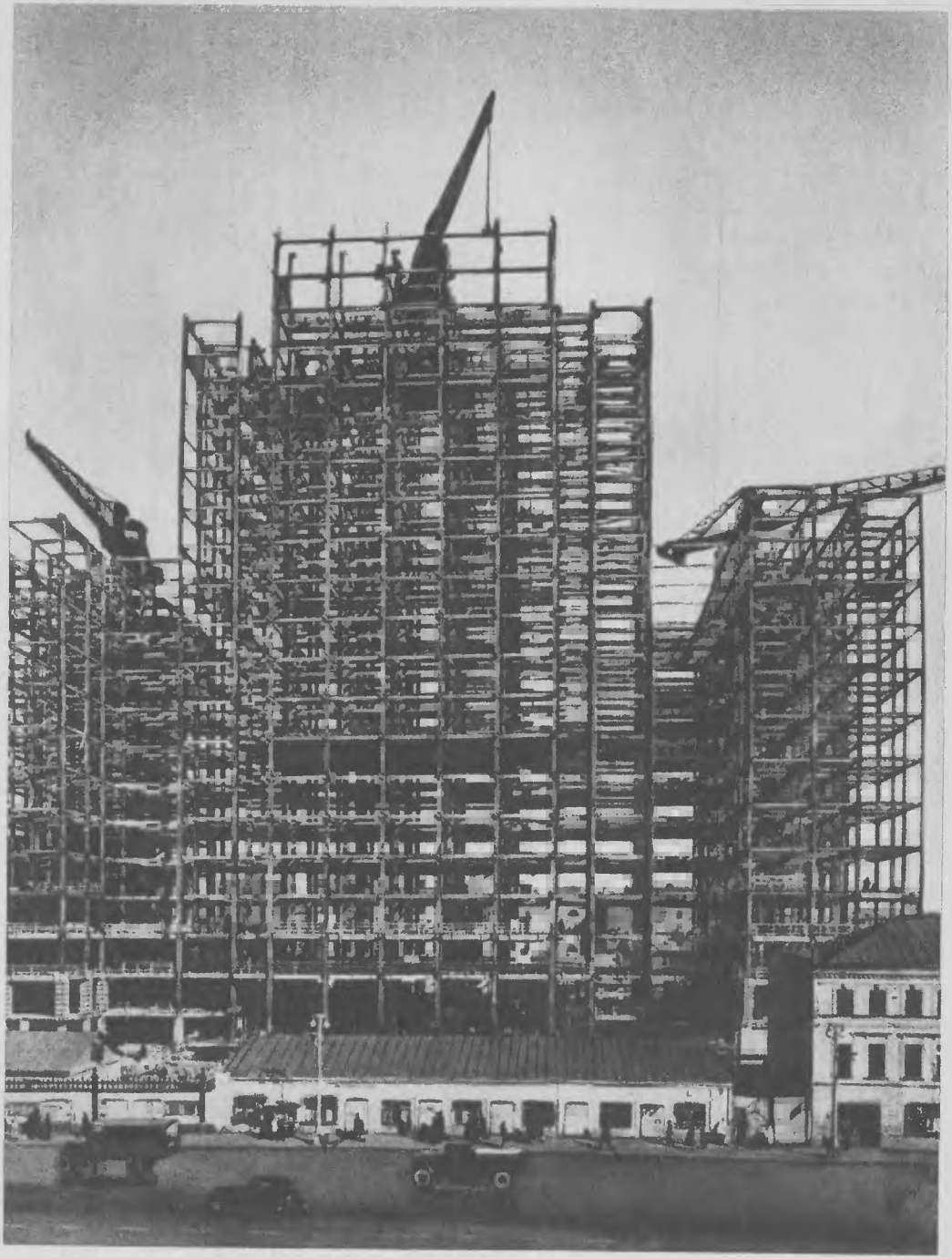

A moszkvai Szmolenszk-téri építkezésnél hatalmas gépek könnyítik és gyorsítják a szovjet dolgozók munkáját

Jelentős eredményeket értünk el a tudomány, a kultúra és a művészet terén. Az utóbbi időben kétségtelenül fokozódott a tudomány és a termelés baráti együttműködése, a tudósok együttműködése az élmunkásokkal, a mérnökökkel, a technikusokkal, az agronómusokkal, a kolhózparasztokkal. Az élettel kapcsolatban álló igazi tudomány sajnálkozás nélkül szakít minden elavult hagyománnyal, nem tűri a maradiságot, begyöpösödést és a közönyt az új megnyilatkozásaival szemben. Az élenjáró tudomány a szocialista társadalom feltételei között bátran néz a jövőbe. A szocialista állam megteremti a legkedvezőbb feltételeket a tudomány fejlődéséhez. A szovjet tudomány határtalan lehetőségeket nyit meg hazánk mérhetetlen gazdagságának felhasználására, híven szolgálja hazánk ereje és hatalma fokozásának ügyét.

A szovjet tudomány a béke ügyének és hazánk felvirágozásának szolgálatában áll. Míg az atomenergia az imperialisták kezében halálthozó fegyverek előállításának forrása, a megfélemlítés, a zsarolás és az erőszak eszköze, addig a szovjet emberek kezében ez az energia hatalmas eszközül szolgálhat és kell is, hogy szolgáljon mindeddig példátlan technikai haladásra, országunk termelő erőinek további gyors növekedésére.

Országunk termelő erőinek növekedésével együtt fejlődik a Szovjetúnió népeinek tartalmában szocialista, formájában nemzeti kulturája. A szovjet nép szereti és becsüli a művészetet és a szépirodalmat, amely a szocialista realizmus alapján híven visszatükrözi országunk gazdag és pezsgő életét, a szovjet embereknek, a kommunizmus építőinek szívós és önfeláldozó munkáját.

A Párt és a kormány állandóan gondoskodik a művészet és az irodalom ideológiai és művészeti fejlődéséről. A Szovjetúnióban az irodalom és a művészet a népet szolgálja és szervesen összekapcsolódik vele.

A szovjet nép hatalmas alkotómunkát végez. Ezzel kapcsolatban nagyszerű az, hogy nagyszabású szocialista építésünk minden frontján, népgazdaságunk, a technika és a tudomány minden ágában vezető elv: az élenjáró, az új, a haladó. Ebben megnyilatkozik rendszerünk óriási fölénye. Kötelességünk abban áll, hogy továbbra is az élenjáróra támaszkodjunk, minden erőnkkel támogassuk mindazt, ami élenjáró, mindenképpen gyarapítsuk és terjesszük munkánk haladójellegű kezdeményezéseit és pozitív példáit, úgy irányítsuk a dolgokat, hogy valamennyiünk eredményei egy színvonalra kerüljenek az újítók, az élenjáró szovjet emberek eredményeivel.

A Szovjetúnióban magasra értékelik és mindenképpen elősegítik a becsületes munkát. Máskép nem is lehet egy olyan társadalomban, ahol a termelő viszonyok nem a kizsákmányolás és a konkurrencia elvein, hanem az alkotó együttműködés és a szocialista verseny elvein alapulnak.

A Párt és a szovjet kormány széles körben alkalmazza a kitüntetéseket és díjazások rendszerét a gazdasági élet és a kultúra minden területén végzett munkában

elért sikerekért és eredményekért. A Nagy Honvédő Háború befejezése óta 1945-től 1949-ig a Szovjetúnió érdemrendjeivel és érmeivel több, mint 510.000 munkást, kolhózparasztot, tudóst, mérnököt és technikai dolgozót, alkalmazottat, orvost, tanítót és más dolgozót tüntetett ki az ipar, a közlekedés, a mezőgazdaság, a tudomány, a kultúra és a művészet területén elért sikereikért. Ugyanezen idő alatt 4800 ipari dolgozó és mezőgazdasági élmunkás kapta meg a Szocialista Munka Hőse kitüntetést és a tudomány, a technika, a művészet és az irodalom 2540 munkását jutalmazták és tüntették ki a Sztálin-díjjal.

A népgazdaság felemelkedése, a szocialista kultúra felvirágozása az alkotó energia, a kezdeményezés és a találékonyság újabb fellendülését váltja ki és fogja kiváltani a munkások, a kolhózparasztok és az értelmiség körében. Államunk továbbra is a kellő módon méltatja figyelemre az ipari és mezőgazdasági újítók, a tudomány és a művészet művelőinek érdemeit, akik nagymértékben gyarapítják országunk anyagi és szellemi kulturáját és emelik dicsőségét.

Sikereink vitathatatlanok, Sztálin elvtárs azonban arra tanít bennünket, hogy nem szabad elbizakodni és a babérokon megpihenni. Ott, ahol elbizakodottság, közöny, önmegnyugtatás és önelégültség uralkodik, ahol hiányzik a bolsevik igényesség és önkritika, ott megszűnik a további előrehaladás, ott elkerülhetetlen a tespedés.

Az emberek szeretnek túlozni. A mi körünkben is vannak elvtársak, akik ebben a hibában szenvednek. Ha ezek az emberek lelkesedni kezdenek valamin, akkor ezt feltétlenül túlzásba viszik. Nem tudják helyesen értékelni a sikereket, s ugyanakkor észrevenni a hiányokat, hogy azután kiküszöböljék azokat. Viszont a mi sikereink, előrehaladásunk lendülete, nagymértékben attól függ, milyen határozottan küzdünk a munkánkban mutatkozó hiányosságok ellen.

A Párt kérlelhetetlen harcra tanít bennünket a hiányosságok ellen. Pártunk azt tanítja, becsületesen be kell ismerni a hibákat, hogy minél gyorsabban kijavítsuk és a jövőben ne ismételjük meg azokat. Vannak azonban olyan kontár funkcionáriusok, akik a Pártnak e tanításából csupán az egyik részt tették magukévá. Szakadatlanul elkövetnek hibákat munkájukban, beismerik, azután nyugodt lelkiismerettel újra elkövetik azokat.

Itt az ideje már beismerni az ügy érdekében, hogy ezek a hibákban bővelkedő, feladatuknak meg nem felelő vezetők akadályai haladásunknak. Minden területen a vezetés művészete mindenekelőtt abban áll, hogy előrelássuk a nehézségeket és akadályokat, amelyek zavarhatják, vagy fékezhetik a fejlődést, az erőket idejekorán e nehézségek és akadályok leküzdésére fordítsuk, ne késlekedjünk a veszély elhárításában, hogy így kiküszöböljük a fennakadásokat, elhárítsuk a tespedés veszélyét és biztosítsuk a haladást.

A Párt egyebek között azért aratott sikereket, mert munkájában sikerrel alkalmazta a kritika és önkritika módszerét, kijavította az elkövetett hibákat és ezzel nevelte a káderekét.

IV.

Beszélő számok

Az új sztálini 5 éves terv eddig elért fényes eredményei tényekkel igazolják, hogy a szovjet dolgozók megértették a Párt, Sztálin elvtárs felhívását, megértették történelmi feladatukat, megértették, hogy az 5 éves terv teljesítéséért vívott harc harcot jelent a békéért, szabadságért, az egész emberiség haladásáért. Az új 5 éves terv, a szovjet emberek tudatában mint harci program él. A hatalmas Szovjet Haza minden dolgozója elsőrendű, becsületbeli kötelességének érzi, hogy nap mint nap egyre nagyobb eredményeket érjen el a termelés frontján és ezekkel az egyre növekvő eredményekkel a maga területén hozzájáruljon, az új 5 éves terv, a békét szolgáló kommunista építőmunka megvalósításához.

A szovjet dolgozók világosan látják feladataikat. Tudatában vannak, hogy valamennyien egy célért, a békéért, a haladásért harcolnak. A szovjet dolgozók tudják, hogy amikor Visinszkij elvtárs az ENSz-ben sorozatos csapást mér a háborús uszítókra, leleplezi azok munkáját és kézzelfogható tényeken keresztül mutatja be a Szovjetúniónak a békés építőmunka, a haladás terén elért hatalmas eredményeit, — akkor az ő erdeményeikre hivatkozik, azokra a nap mint nap javuló termelési eredményekre, amelyekkel ők gazdagítják a Szovjetúnió-vezette legyőzhetetlen béketábor harcának sikereit.

A Szovjetúnió népgazdaságának minden területén, hatalmas eredményekben jut kifejezésre a szovjet dolgozók izzó hazaszeretete és a sztálini vezetés bölcsessége, céltudatossága.

Rekordok a termelékenység emelésében

Az ipar terén a Szovjetúnió már nemcsak elérte, hanem felül is multa a háború előtti színvonalat. Az ipar átlagos havi bruttó termelése 1949 utolsó évnegyedében, már 53 %-kal felülmulta az 1940-es év havi bruttó termelésének színvonalát.

Az 5 éves terv minden esztendeje újabb hatalmas lépést jelent a termelés mennyiségének emelése útján. Pl.: az 1950-es év első félévének ipari termelése 1949-hez viszonyítva, 21 %-os emelkedést mutat.

Ez a hatalmas eredmény a termelékenység gyorsütemű emelkedése folytán jön létre. Az ipari munkások munkatermelékenysége 1950-ben 12%-kal emelkedett 1949-hez viszonyítva. Igen nagyjelentőségű, hogy ezen belül a gépipar 16 %-os emelkedést ért el.

Az önköltségcsökkentések terén is jelentős eredmények születtek az új 5 éves terv során. Pl.: 1949-ben a szovjet állam az önköltség 6 %-os csökkentését vette tervbe. A szovjet dolgozók kiváló munkája folytán sikerült az önköltséget 7.3%-kal csökkenteni. Kétségtelen, hogy az 1950-es tervévben is, a szovjet dolgozók túlszárnyalják a terv által eléjük tűzött célokat.

A termelés és termelékenység ilyen nagyarányú emelésében döntő szerepe van annak, hogy a szovjet állam igen nagy gondot fordít a szakemberek kiképzésére. A tanfolyamok, esti iskolák, előadások ezrei biztosítják, hogy a szovjet dolgozók egyre nagyobb ismeretekre tehessenek szert szakmájuk terén. Az üzemekben dolgozó kiváló képzettségű mérnökök és technikusok száma évről-évre emelkedik. Pl. jelenleg 70%-kal nagyobb a főiskolát és technikumot végzett szakemberek száma, mint 1940-ben.

A mérnökök, technikusok, a munkások javaslataira és tapasztalataira támaszkodva, új korszerű gépek tervezésével járulnak hozzá a kommunista építés, az 5 éves terv mielőbbi végrehajtásának megvalósításához. A technika fejlesztésére jellemző, hogy az új 5 éves terv egyetlen esztendejében, 1949-ben, az elkészített új konstrukciók közül, 300 új magastermelékenységű ipari gép sériagyártását kezdték meg.

Az öntudatos szovjet dolgozók milliói lelkesen kapcsolódtak bele a sztahánovisták által kezdeményezett békeharcba. A szovjet dolgozók minden téren szocialista emberhez méltóan veszik ki részüket a békéért folyó hatalmas küzdelemből. A Szovjet Haza minden dolgozója aláírta az atomfegyver betiltásáról szóló stockholmi békefelhívást, és a szovjet dolgozók nemcsak aláírásukkal tettek hitet a béke ügye mellett, hanem a szocialista munkaverseny fokozásával, a népgazdasági tervnek határidő előtt való teljesítésével és túlteljesítésével harcolnak hazájukért, a békéért és a népek szabadságáért. A béke táborának élcsapata, a szovjet dolgozók, példát mutatnak a világ minden népe előtt a békéért vívott harcban. Pancsenkó elvtárs, a vorosilovgrádi »Októberi Forradalom Mozdonygyár« esztergályosa, a szovjetemberek véleményét fejezte ki, amikor a következőket mondta: »Mi, munkások, tudatában vagyunk annak, hogy a békeharc sikerének biztosítékát jelenti a mi önfeláldozó munkánk, amely hazánk hatalmának megszilárdítására irányul. Én mint gyorsvágó dolgozom és 200—250%-ra teljesítem a normát. Aláírtam a stockholmi békefelhívást, kötelezem magam, hogy megtízszerezem eredményeimet és felhívok minden munkást, hogy még szélesebb körben, még fokozottabban járuljon hozzá a szocialista munkaverseny eredményeinek kibontakozásához«.

Gaszanov elvtárs, a »Sztalinyeft« tröszt 4. sz. főtelepének mestere, az olajki-

termelő munkások gyűlésén a következőket mondotta: »Az év eleje óta, az én brigádom több, mint 5.000 tonna tervenfelüli kőolajat termelt, és így munkánk a terven felül, több mint 100.000 rubellel gazdagította az országot. Amikor aláírtuk a stockholmi békefelhívást, én és brigádtársaim kötelezték magunkat, hogy az évi tervet november 7-ig befejezzük és a terven felül 8.000 tonna kőolajat termelünk. Ezzel járulunk hozzá a népek nagy békeharcához«.

Bármelyik iparágat vizsgáljuk, mindenütt hatalmas eredményekben mutatkozik meg a szovjet dolgozók kimeríthetetlen alkotóereje. Pl.: A Donyec-medence bányái, amelyeket a barbár fasiszta banda teljesen összerombolt, 1949-ben már több kőszenet adtak az országnak, mint a háború előtti 1940-es évben.

Az új technika széleskörű bevezetésével, évről-évre növekszik a szovjet kőszénipar munkásainak munkatermelékenysége. 1950-ben, az előző év hasonló időszakához viszonyítva, a munkatermelékenység 13%-kal emelkedett. Érdemes itt egy pillantást vetni az angol bányászok munkatermelékenységére, ahol a termelékenység az 1948-as évben alacsonyabb volt, mint 60 évvel ezelőtt.

A kőolajipar kimagasló eredményeket ért el az 5 éves terv során. Baszkiria kőolajipara 4 év alatt teljesítette a háború utáni 5 éves tervet. A munkások kötelezettséget vállaltak, hogy 1950-ben még nagyobb eredménnyel járulnak hozzá a béke megvédéséhez, és túlteljesítik telepük felfokozott tervét.

A népgazdaság szempontjából rendkívüli jelentőséggel bíró acéltermelés dolgozóinak kiváló munkája folytán, a Martin-kemencék négyzetméterenként termelt acélmennyisége 24%-kal növekedett, az 1949-es évben 10%-kal emelkedett a kohómunkások munkatermelékenysége.

Az eredmények további fokozásának érdekében, a munkások újabb és újabb versenyeket kezdeményeznek. Pl.: Zaharov, Zinurov és Szjelenov elvtársak, a magnitogorszki acélöntő munkásai, az önköltségcsökkentés terén javasolták a szocialista munkaverseny megindítását. Ők maguk példát mutattak ezen a téren. 2 hónap alatt 254.000 rubelt takarítottak meg. A magnitogorszki acélöntők kezdeményezését nagy lelkesedéssel fogadták el a szovjet kohóművek munkásai.

Az új 5 éves terv során, az egyes szövetséges köztársaságok is hatalmas arányú fejlődésnek indultak, pl.: a Bjelorusz Szocialista Szovjet Köztársaságban gépkocsi- és traktorgyár létesült, több mint 80 olyan készítmény gyártását vezették be, amelyet a háború előtt nem gyártottak a köztársaságban. Az Örmény Szocialista Szovjet Köztársaságban, a 49-es évben, 1940-hez viszonyítva, az ipari termelés 250%-ra emelkedett.

Szovjet Lettország az új 5 éves terv első 4 éve alatt, ipari termelését több mint ötszörösére fokozta. Az ércfeldolgozó ipar termelése, a háború előttihez viszonyítva 700%-kal emelkedett. A köztársaságban több mint 4.000 olyan sztahánovista van aki már a következő 5 éves terv második-harmadik évének programját teljesíti.

A habarovszki vidék halász-kolhózainak majdnem fele milliomos kolhóz.

Amíg a Szovjetúnió népgazdasága ellenállhatatlanul és gyorsan fejlődik, addig a kapitalista országokban fokozódik az új gazdasági válság, amely a termelés csökkentését, a munkanélküliség nagyarányú növekedését és a dolgozók elnyomorodását eredményezi. Pl. 1949-ben az amerikai ipar termelési színvonala 8.3%-kal csökkent. A teljes és részleges munkanélkülieknek a száma Amerikában eléri a 18 milliót. Ugyanezt a jelenséget látjuk az amerikai tőke által leigázott európai országokban is.

A szocialista mezőgazdaság csodálatos eredményei

A mezőgazdaság terén is nagy eredménnyel folyik az 5 éves terv teljesítése. Az elért eredményekre jellemző az alábbi néhány számadat: a gabonatermelés már 1949-ben majdnem elérte az 50-es évre előirányzott mennyiséget. 1950-ben a vetésterület 6 milliárd hektárral volt nagyobb, mint 1949-ben.

A szovjet kormány hatalmas segítséget nyujt a parasztságnak. Pl.: 1949-ben négyszer annyi új traktort és egyéb mezőgazdasági gépet kapott a szovjet mezőgazdaság, mint 1940-ben. Megjelent a szovjet földeken az új, korszerű villamostraktor is. A Szovjetúnió mezőgazdaságában a munkák nagyrészét már géppel végzik, pl. 1950-ben a szántás 87 százalékát, a vetés 65 százalékát, az aratásnak kb. 60 százalékát géppel végezték el.

Nagy gondot fordított az 5 éves terv az állattenyésztés fejlesztésére. Csak az 1949-es év folyamán, 120 ezer kolhózban szerveztek állattenyésztő, baromfitenyésztő farmot. A kolhózok hasznos állatállományának mennyisége már meghaladja a háború előtti színvonalat. A szarvasmarhaállomány 24 százalékkal, a sertésállomány 16 százalékkal, a baromfiállomány 48 százalékkal nagyobb, mint a háború előtt volt.

Hatalmas eredmények mutatkoznak a falu villamosításának vonalán is. A cári Oroszországban mindössze 80 urasági tanyán létezett villanyerőfejlesztő állomás. A Nagy Honvédő Háború előtt már 10.000 kolhóz és 2.500 gépállomás rendelkezett villanyerő szolgáltatással. Az új 5 éves tervben évenként több, mint 2.000 faluban létesítettek elektromos áramot szolgáltató berendezést.

A szovjet mezőgazdaság hatalmas fellendülését tükrözi vissza a betakarítási tervek sikeres végrehajtása. Már 1947-ben kb. annyi gabonát termeltek, mint a legjobb háborúelőtti években. A 48-as évben pedig a szovjet állam nemcsak biztosította a lakosság kenyérrel való ellátását, hanem létre tudta hozni a szükséges állami tartalékokat is. 1949-ben pedig a kolhózok és szovhozok 21 millió métermázsával több gabonát adtak az államnak, mint az előző évben.

A mezőgazdaság dolgozói követve a szocialista ipar munkásainak példáját, önfeláldozóan teljesítik hazafias kötelességeiket, terméseredményeik javításával járulnak hozzá ők is a béke védelméhez. A kolhózokban és szovhozokban, a gép- és traktorállomásokon hatalmas lendülettel folyik a szocialista munkaverseny, a termésbetakarítás példás végrehajtásáért és a tervek határidő előtt való teljesítéséért.

1950-ben a kolhózparasztok számos gyűlést tartottak, amelyeken határozatokat hoztak a mezőgazdaság további fellendítése, a kolhózok szervezeti és gazdasági megszilárdítása érdekében. A határozatok értelmében megindították a kis kolhózok egyesítését. Így pl.: a moszkvai megyében 1950 első felében 6.000 kolhózból az egyesítés során 1.700-at alakítottak. A leningrádi megyében pedig a kolhózegyesülések eredményeképpen 2.000 kolhóz 600 kolhózzá egyesült.

Igen nagy jelentősége van ennek a mozgalomnak, mert a kolhózok ilyen nagyszabású egyesülése megteremtette a szükséges előfeltételeket ahhoz, hogy a traktorokat, a kombájnokat és egyéb bonyolult mezőgazdasági gépeket még fokozottabban ki lehessen használni. Az egyesülések során, új, fejlett, magaskultúrájú szovjetfalvak születnek. Ugyancsak az egyesülés folytán, annak eredményeképpen, egyre több mezőgazdasági szakember lesz a kolhózokban, gyorsabban fejlődik a kolhózipar, emelkednek a közös jövedelmek és ezáltal emelkedik a kolhózparasztok anyagi és kulturális életszínvonala.

Egész más a helyzet a kapitalista államok mezőgazdaságában. A kapitalista államokban egyre fokozódik a mezőgazdasági válság is. Ennek következményeképpen zuhannak a mezőgazdasági árak is. Csökken a mezőgazdasági termékek kivitele. Egyre kisebbednek a vetésterületek. Pl. Az USA földművelésügyi minisztere azt javasolta a farmereknek, hogy az 1950-es évben a gyapot vetésterületeket 23 százalékkal, a gabona vetésterületeit 14 százalékkal, a kukoricáét pedig 13 százalékkal csökkentsék. A gazdasági válság során az amerikai farmerek bevétele 1949-ben 20 százalékkal csökkent. Az amerikai statisztikusok úgy számítják, hogy 1950-ben a tönkrement farmerek száma 5-6 millióra növekszik.

A kapitalista világ egyre mélyebben merül el a válság mocsarába. A szocialista Szovjetúnió diadalmasan halad előre a kommunizmus felé. A világ dolgozói határtalan lelkesedéssel és bizakodással tekintenek a hatalmas Szovjetúnió felé. A világ dolgozói a Szovjetúnió, a szovjet emberek eredményeiből merítenek erőt, példát, a békéért és szabadságért folytatott harcuk megvívásában, és kétségtelen, hogy ez a hatalmas világméretekben folyó harc eredményes lesz, mert élén a nagy Szovjetúnió, az emberiség reménye, a nagy Sztálin áll.

V.

Így szűnik meg az ellentét a város és falu, a fizikai és szellemi munka között

A tőkés országokban hihetetlen mély és megoldhatatlan az az ellentét, amely a várost és a falut egymástól elválasztja. A tudomány, technika, művészet mind a városba összpontosul, a falu pedig nyomorog, technikai és kulturális elmaradottságra van kárhoztatva.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme gyökeres változást hozott a város és falu viszonyában is. Az ellentét kiküszöbölésének egyetlen útja, mint ahogy Sztálin elvtárs tanítja: a falu minden irányú gazdasági és kulturális felemelése volt.

A szocialista város a falu segítségére sietett. Azzal, hogy gazdasági és kulturális segítséget nyujtott a falunak, rávezette azt a szocializmushoz, a kulturált, boldog élethez vezető útra.

A magaskultúrájú kolhózfalu

Azzal, hogy a parasztság a kolhozgazdálkodás útjára tért, megerősödött a város és falu közötti kapcsolat, egyre gyorsabb ütemben kezdett elmosódni a város és falu közötti különbség.

A fejlődő szocialista ipar lehetővé tette a mezőgazdaságnak modern technikával való ellátását, a sztálini 5 éves tervek során az ipar tervszerű elhelyezése, az ország eddig csupán mezőgazdasággal foglalkozó vidékeit ipari vidékekké fejlesztette. Ezzel is meggyorsította a város és falu közötti ellentét kiküszöbölését.

Az 5 éves tervek során egyre több és több faluban jelentek meg a gépállomások, építettek iskolákat, klubokat, kórházakat, egyre több és több falu kapott mozit, egyre szélesebb méretekben bontakoztak ki a falu dolgozóinak kényelmét, felemelkedését szolgáló munkálatok.

1940-ben a szovjet földeken 523.000 traktor, 182.000 arató-cséplőgép hirdette a sztálini építés diadalát. Ezeknek a gépeknek a kezelői nagyobbrészt a falusi dolgozók soraiból kerültek ki. Ezáltal egyre nagyobb és nagyobb tömegek ismerkedtek meg gépekkel, azok kezelésével, az ipari munkával.

A mezőgazdasági munkák gépesítésével egyidejűleg, hatalmas méretekben fejlő-

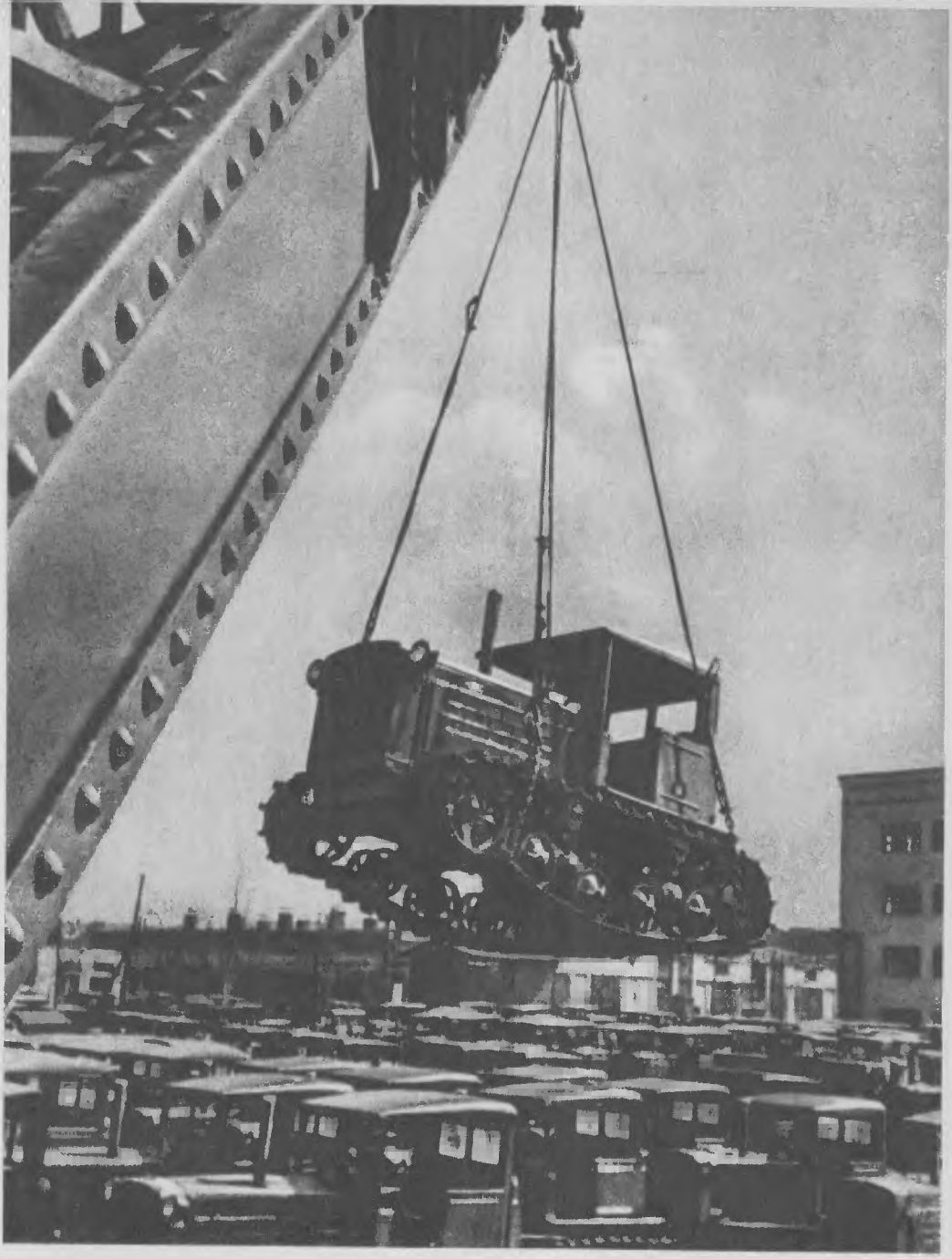

A sztálingrádi traktorgyárból naponta többszáz kiváló traktor indul útnak a kolhózok felé

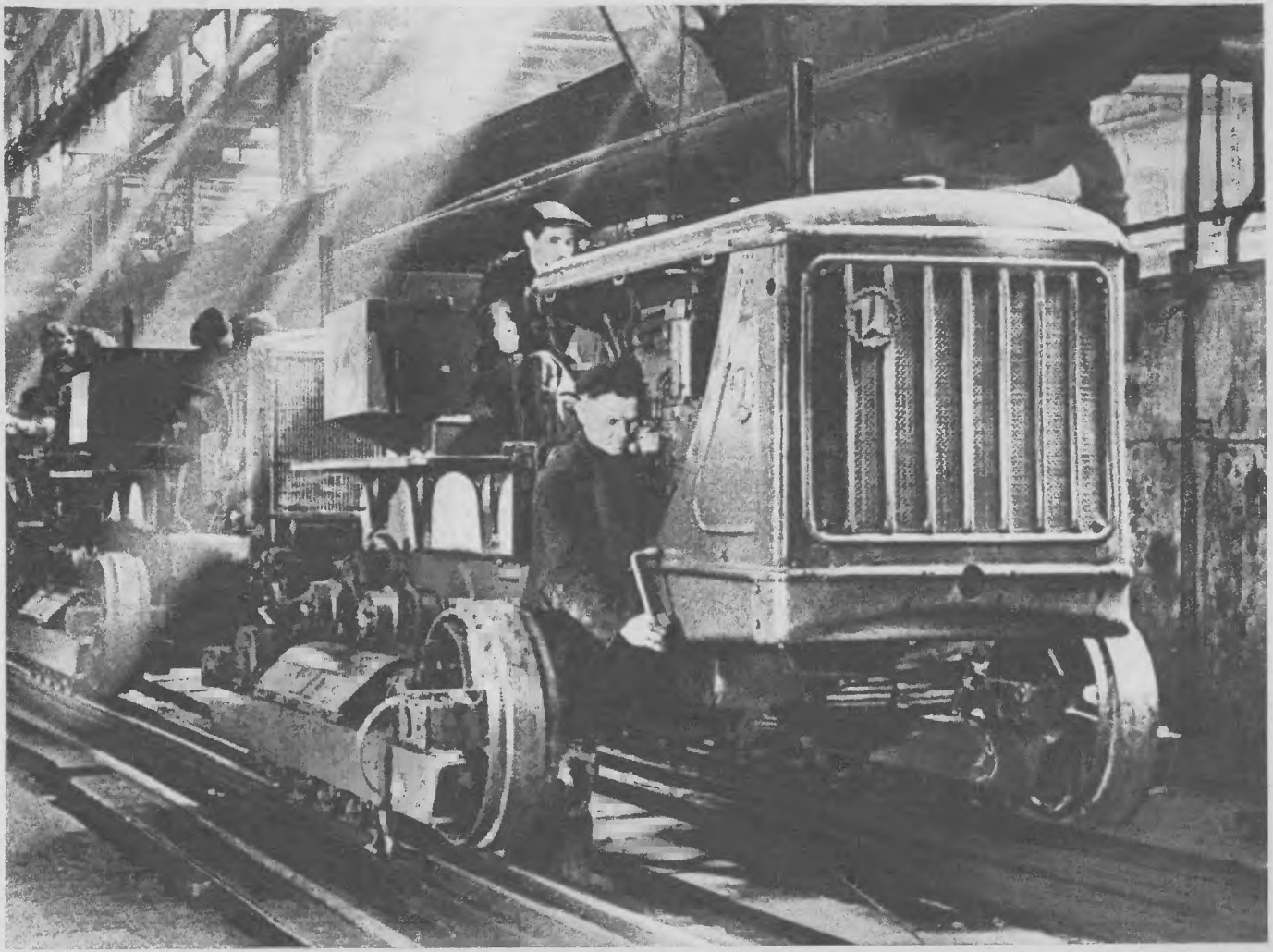

Traktorszerelés a cseljabinszki gyár futószalagján

dött ki a falu villamosítása is. 1949 elejéig 23.351 kolhózt és 5522 gépállomást villamosítottak. A mezőgazdaság villamosítása jelentősen közelebb hozza a falut a városhoz. Megváltoztatja annak életét, kulturális arculatát. Az új 5 éves tervben ismét hatalmas lépéssel megy előre a falu villamosítása. Egyre nagyobb méretekben válik valóra Lenin elvtársnak terve: »A kommunizmus: szovjethatalom, plusz az egész ország villamosítása«.

A falu kulturális képe, a multhoz viszonyítva, gyökeresen megváltozott. A kolhózparasztság ma már a kolhóz-színházak, olvasótermek és klubok útján egyre nagyobb tömegében ismerkedik meg a szocialista kultúra minden ágával. Azonban a szovjet emberek nem elégszenek meg az elért eredményekkel. Tovább tekintenek, céljukul azt tűzték ki, hogy a falu kulturális színvonal tekintetében semmivel ne maradjon el a város mögött.Hogy ez a tudat mennyire benne él a szovjet emberekben, arra példa Palagutyin arató-cséplőgépkezelő egyik értekezleten tett felszólalása: »Eljöttünk Moszkvába és látjuk, hogy Moszkvában jó kulturált életet élnek, azt akarjuk, hogy a mi falunk is úgy éljen, mint Moszkva. Moszkva színvonalára akarjuk felemelni a falut... Úgy csináljuk majd meg, hogy Moszkva jön el hozzánk érdeklődni, hogy a falu mennyire lett kulturált és tiszta«.

Az élenjáró kolhózok példát mutatnak, hogy a falu miképpen közeledik gazdasági, kulturális és életviszonyok tekintetében a városhoz. Például a kirovi terület vozsgali körzetének »Vörös Október« kolhózát, a mezőgazdaság vívmányainak felhasználásával vezetik. A kolhózban két 200 kilowattos villanytelep, 22 villanymótor, vízvezeték és víztorony van. A kolhóznak saját fűrésztelepe, téglagyára, kovácsműhelye van. A kolhózparasztok házában gőzfűtés, vízvezeték, fürdőszoba, villany, rádió biztosítja lakóinak nyugodt pihenését, kényelmét és szórakozását.

A kolhózfalvakban gyorsan növekszik a szakképzett káderek száma. Például 1940-ben egyedül a gépesített munkát végző munkások száma több, mint 3 milliót tett ki.

Így válik valóra az, amit Lenin elvtárs már jóval az Októberi Forradalom előtt előrelátott, hogy: a munkásosztály győzelme nyomán a tudomány és kultúra kincsesháza »az egész nép számára hozzáférhető lesz, hogy megszűntessük a falusi lakosság millióinak azt az elszakítottságát a kultúrától, amit Marx oly találóan »a falusi élet bárgyúságának« nevezett«. Lenin elvtárs előrelátása Sztálin munkája nyomán beteljesedett. A Szovjetunióban hatalmas kulturális forradalom ment végbe. Megszűnt az analfabétizmus, bevezették a 7 osztályos általános kötelező oktatást, a kolhózparasztok gyermekeinek százezrei tanulnak főiskolákon és szakiskolákban.

A szovjet parasztság új szellemi arculata fényesen nyilvánul meg a szocialista versenyekben, amely azt bizonyítja, hogy a kolhózparasztság megértette a közös állami érdekeket és óriási többségében tudatosan viszonylik a közösségi munkákhoz.

A szovjet falu technikai és kulturális színvonala és a lakosság életfeltételei tekintetében, gyors ütemben a város színvonalára emelkedik. Így tűnik el fokozatosan a város és falu közötti ellentét a kommunizmus építésének során.

Könnyebb lesz a munka

A kommunizmusban teljesen megszűnnek a szellemi és fizikai munka közötti ellentét maradványai.

A kapitalizmusban a munkásoknak és parasztoknak a hihetetlenül nehéz testi munka jut osztályrészül. Az őket kizsákmányoló uralkodóosztály elzárja előlük a tanuláshoz, a kultúra megismeréséhez, a szellemi munkához vezető utat. A kapitalista rendszerben a tanulás a kizsákmányoló osztályok monopóliuma. A kapitalizmusban az értelmiség általában és nagy többségben a tőkések és földesurak szolgálatában áll.Segíti azokat a munkások és parasztok elnyomásában, kizsákmányolásában.

Ugyancsak az értelmiség jelentős része, a tőkések és földbirtokosok soraiból került ki. Érthető, hogy mindezek folytán, a kapitalista társadalomban mély, áthághatatlan szakadék, megoldhatatlan ellentét van a szellemi és testi munka között.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom lerombolta ezt az áthidalhatatlan ellentétet. Sztálin elvtárs a szocialista építés tapasztalataira támaszkodva, megmutatta, hogy a szellemi és fizikai munka között fennálló évszázados ellentétet milyen úton, milyen módszerekkel lehet kiküszöbölni. Sztálin elvtárs szétzúzta a kispolgári fecsegőknek azt az állítását, hogy az ellentét kiküszöbölésének az a módja, hogy a szellemi munkás kulturális és technikai színvonalát a fizikai munkás színvonalára kell lesüllyeszteni. Sztálin elvtárs megmutatta, hogy épp ellenkezőleg, a feladat abban áll, az ellentét úgy küszöbölhető ki, hogy a munkásosztály kulturális és technikai színvonalát a mérnökök és technikusok színvonalára emelik. Sztálin elvtárs a sztahánovmozgalom megjelenésekor azonnal rámutatott, hogy a munkásosztály kulturális és technikai felemelkedésének ez a mozgalom lesz a mozgató rugója.

A sztahánovista munkáját nem a nagymértékű fizikai erőkifejtés jellemzi. A sztahánovista munkájának jellemzője a technikai újítás, észszerűsítés, a munka tervszerűvététele, tehát az alkotó szellemi munka. A sztahánovista dolgozók mindennapos munkájuk során egyesítik a fizikai és szellemi munkát. Számtalan azoknak a sztahánovistáknak a száma, akik a Szovjetunióban mérnökökké, tervezőkké emelkedtek és új utakat fektettek le a tudományban és a technikában.

Döntő szerepet játszik a fizikai és szellemi munka közötti ellentét felszámolásában a termelés egyre fokozódó gépesítése és automatizálása. A termelés minden területére kiterjedő gépesítés egyre több és több szakképzett munkás beállítását teszi szükségessé. A technika nagyarányú fejlődése lehetőséget nyujt, hogy a dolgozók teljesen megszabaduljanak a szakképzetlen munkától, az egyszerű fáradságos, kézi munkától.

Az elmult századok utópista szocialistái gyakran nehéz helyzetbe kerültek, amikor felmerült előttük az a kérdés, hogy vajjon ki fogja a jövő társadalomban a piszkos, kellemetlen, nagy fizikai erőkifejtést követő munkákat elvégezni. Erre a kérdésre Mórus Tamás azzal válaszolt, hogy ezeket a munkákat rabszolgákká tett hadifoglyok és bűnösök fogják végezni. Mások szerint viszont a társadalom vala-

mennyi tagja felváltva fogja ezt elvégezni. Csakis a tudományos szocializmus tudott erre a kérdésre helyes választ adni. A marxizmus-leninizmus megalapozói nem egyszer rámutattak arra, hogy a technika és tudomány fejlődése során, már a szocializmusban is megszabadul az ember azoktól a nehéz és kimerítő munkáktól, amelyekre a kapitalizmus ítélte őket.

»A kapitalista rendszer — mondotta Lenin — rákényszerítette az embereket a legembertelenebb munkákra. A kapitalista államban az ember éhségből vállalta ezt a munkát. A szocialista államban nem tűrhetünk semmi, ilyen embertelen munkát. Önként pedig senki sem fogja vállalni... Mindenütt mennél több gépet kell alkalmazni és a lehető legszélesebb körben át kell térni a géptechnikára.«

Ebben — a Lenin által kijelölt irányban halad a Szovjetunióban a technika fejlődése. Az új sztálini 5 éves terv, a sok és fáradságos munkát követelő munkafolyamatok minden irányú, széleskörű gépesítését írja elő. Különösen a kohászatban, fűtőanyagiparban és az építőiparban.

A Don-medence legtöbb bányája már 1948-ban áttért a teljes gépesítésre. A munkafolyamatok a vájástól a vagónberakásig gépesítve lettek. A réselés és vájás mintegy 98 százaléka, a szállítás 95 százaléka, a vagónok megrakása pedig 100 százalékban gépek útján történik.

A szovjet tervezők már a háború előtt megkezdték olyan bánya-kombájnok szerkesztését, amelyek a szén réselését, vájását és felrakását is elvégzik. Ezek alkalmazására a háború utáni években már széles körben sor került. A bányakombájnok alkalmazása teljesen új jelleget ad a bányászok munkájának.

Természetes, hogy ezeknek a komplikált, több munkafolyamatot egyszerre végző gépeknek a kezeléséhez, lényegesen magasabb, mondhatni, mérnöki szakképzettségű munkásokra van szükség. Világos az is, hogy az ezeket a bányakombájnokat kezelő munkás, már sokkal közelebb áll a mérnök technikai tudásához, mint a csákánnyal dolgozó vájár képzettségéhez.

Automatizált gyárak

A szovjet energia-gazdaságban már ma is vannak olyan automatikus vízierő művek, amelyek fölöslegessé teszik az állandó kezelőszemélyzet alkalmazását. Ilyen például az egyik Moszkva alatti vízierőmű berendezése. Ennek az erőműnek a hatalmas gépeit, gombnyomással indítják és állítják meg — a 65 km. távolságban levő központból. Természetes nem egy, hanem számos ilyen berendezés végzi el Moszkva vízellátását. A központból néhány szerelő hetenként egyszer ellátogat, hogy felülvizsgálják az erőművek gépeit. Ezeknél a gépek, ha valami üzemzavar történik, maguktól leállnak és a hibát villanyjelzéssel jelentik a szerelőknek, a központban elhelyezett táblán. Például: elszakadt a szabályzó hajtószíja, vagy áttüzesedett a csapágy zsírozása, stb. Ilyenformán, az erőmű valamennyi lehetséges géphibáit, kb. 30 fajtát.

automatikusan tud a központ felé jelenteni. Persze az a szerelő, aki ezeknek a gépeknek az időszakonkénti felügyeletét végzi, technikai tudás szempontjából sem hasonlítható össze azokkal a szerelőmunkásokkal, akiket a kapitalista rendszer ismer. A moszkvai vízierőmű szerelőinek szaktudása, technikai ismerete, kétségen kívül vetekszik a mérnökök tudásával.

A gépesítésre és a munkafolyamatok automatizálására egy másik példa a »Masinosztrojényije« nevű gyár berendezése. Ez a gyár a traktormótorok cilinderfejét munkálja meg. Az egész munkát gépek végzik. 14 munkapadon megy keresztül teljes automatikusan a munkadarab. Minden 3 és fél percben egy kész darabot készít el a gépsor. Az alkatrészek megmunkálása nyolcadrész annyi időt vesz csak igénybe, mint a nem automatikus gépi berendezés mellett. A munkák elvégzéséhez pedig 56 emberrel kevesebb kell, mint az egyéb nem automatizált gyárakban. A gépek mellé mindössze 2 munkás van beosztva, ez a 2 ember látja el azt a munkát, amelyet eddig 58-an végeztek.

A szovjet mérnökök és munkások új, minden eddigit felülmúló gépcsodákat konstruáltak. Pl. az egyik szovjet feltaláló olyan automatikus munkapadot készített, amely fotóvizorral van felszerelve. A gépnek ember által történő kezelése mindössze annyiban áll, hogy a fotóvizorba a kezelő elhelyezi a kidolgozandó darab rajzát, ezután a gép a kidolgozás befejezéséig, saját maga állítja be a vésőt a rajznak megfelelően, és amint befejezte munkáját, a gépkezelő asztalán kigyújtja a lámpát. A munka további folytatásához mindössze az új rajznak a behelyezése szükséges.

A termelés ilyen mértékű automatizálása csakis a szocialista társadalom viszonyai között valósítható meg. A termelés automatizálása érthető, hogy döntően megváltoztatja a munka jellegét. A gépek megszabadítják a munkást a nehéz fizikai munkától. Eltűnik a régi típusú munkás, aki elsősorban fizikai erejét használta fel és helyébe lép az új, szocialista munkás, akinek munkája már alig különbözik a technikus, vagy mérnök munkájától.

A szellemi és fizikai munka közötti különbség kiküszöbölése, tehát a termelés gépesítése és automatizálása, a szakképzetlen munka kiszorítása, a munkásosztály kulturális és technikai színvonalának a technikus és mérnök színvonalára való felemelése útján megy fokozatosan végbe.

Az új szovjet értelmiség

A sztálini 5 éves tervek idején kibontakozott kultúr-forradalomnak egyik legdöntőbb eredménye, az új szovjet értelmiség kialakulása volt. Ez az értelmiség már nagyobbrészt a munkások és parasztok soraiból került ki. Érthető, hogy ez az új értelmiség egy test, egy lélek a többi szovjet dolgozókkal. 1936–39-ig a mérnökök száma a Szovjetunióban 670 %-kal emelkedett, 400 %-kal emelkedett a mezőgazdászoknak a száma, 600 %-kal a tudományos munkásoké, 250 %-kal

a tanítóké, stb. 1939-ben a szovjet értelmiség majdnem 12 millió főt tett ki. A szovjet nép kulturális fejlődése kifejezésre jut a munkások és parasztok műveltségi színvonalának állandó nagymértékű emelkedésében is. A szovjet nép magáévá tette a nagy Sztálin szavait: »Ahhoz, hogy építhessünk, tudnunk kell, tudást kell szerezni. És hogy tudjunk, tanulnunk kell kitartóan, türelemmel«.

A moszkvai »Sarló es Kalapács« gyárban, több mint 5.000 ifjúmunkás vesz részt esti tanfolyamok, technológiák és mester-iskolák előadásain.

Ha megnézzük egy-egy szovjet mérnöknek az életrajzát, rendkívul érdekes tapasztalatokat szerzünk. Pl.: Grigori Iljin, a »Sarló és Kalapács« gyár igazgatója a Sztálin-díj kitüntetettje, a Szovjetúnió Legfelsőbb Szovjetjének képviselője, a kormány tagja, mint kályhás került a gyárba. A szovjetkormány támogatásával elvégezte az egyetemet és mérnök lett. Kiváló eredményeket ért el, aminek elismeréseként ennek a hatalmas gyárnak igazgatójává nevezték ki.

Gavril Szviridov, a gyors öntés kezdeményezője, a világszerte ismert nevű mérnök, mint írástudatlan, faluról felkerült munkás, kisegítőként dolgozott a Martin-kemencék mellett. A szovjet hatalom mindenki számára biztosította a tanulás lehetőségét és az ehhez szükséges segítséget. Szviridov élt ezekkel a lehetőségekkel. Igénybevette a szovjet hatalom segítségét és ma mint mérnök, a maga munkaterületén segíti a szovjet hatalmat, hogy mégnagyobb léptekkel vezethesse előre a szovjet népet a kommunizmus győzelme felé. A parasztok körében is növekszik a középiskolát végzettek száma. Elsősorban az ipari foglalkozásúaknál, traktorkezelőknél, kombájnkezelőknél, valamint a kolhóztermelés alsóbb fokú szervezőinél, a brigád- és csoportvezetőknél stb. A mezőgazdasági élmunkások közül, akiket a Szocialista Munka Hőse címmel kitüntettek, nagyobbrészt olyanok vannak, akik a középiskolát elvégezték és különböző tanfolyamokon megszerezték az agrotechnikai ismereteket.

»Nincs már messze az a nap —, mondotta Kalinin — amikor nemcsak a városokban, hanem a falvakban is középiskolai végzettsége lesz az ifjúságnak... Maga az a tény, hogy a jövőben középiskolát végzett emberek fognak lent tilolni, és szántani, szükségessé teszi azt, hogy ezek a munkák, mondhatni, kultúrálttá váljanak.«

A munkások és parasztok kulturális és technikai színvonalának a mérnökök és műszaki alkalmazottak színvonalára való felemelése, ez az az út, amelyen a szellemi és fizikai munka közötti ellentét kiküszöbölése végbemegy. A Párt és az állam az intézkedések egész rendszerével biztosítja a szellemi és fizikai munka közötti ellentét felszámolását.

A 4. sztálini ötéves terv új jelentős szakasz a munkasosztály és parasztság kulturális és technikai színvonalának felemelése útján. Az új 5 éves tervben a termeléssel párhuzamos brigádtanulás keretében 5.4 millió munkást képeznek ki különböző szakmákra. Az új 5 éves terv 13.9 millió szakképzett munkás továbbképzését biztosítja, 4.5 millió új ifjúmunkást ad az iparnak. A mezőgazdaságnak 2.3 millió szak-

képzett munkást ad. Ez a néhány szám ragyogóan kifejezi a szocialista társadalomnak azt a törvényszerűségét, hogy a népgazdaság állandó felfelé ívelése szorosan összefügg a munkásság és parasztság kulturális és technikai tudásának emelésével.

A munkásosztály kulturális színvonalának emelése szempontjából rendkívül nagy jelentőséggel bír, a Sztálin elvtárs kezdeményezésére létesített munkástartalékok iskoláinak a rendszere. Ezekben az iskolákban a munkásfiatalok számára a szovjet állam mindent biztosít, a legmagasabb fokú szakképzettség elsajátítására. Ezeknek az iskoláknak a tanulói legalább az általános iskola 7 osztályát is elvégzik.

A szovjet államnak nemcsak célja a dolgozók kulturális és szakmai tudásának fejlesztése, hanem ez a szocialista építés további eredményének előfeltétele is.

A hatalmas ütemben fejlődő szovjet iparnak, mezőgazdaságnak, közlekedésnek nagy szüksége van az olyan magas kultúrájú emberekre, akik nemcsak szakmájuk ismeretével, hanem széles látókörrel, alapos technikai és kulturális tudással is rendelkeznek. Az ilyen embereknek a munkája segíti elő a szovjet népgazdaság valamennyi ágában a munka termelékenységének gyorsütemű emelkedését, a belső tartalékok jobb kihasználását és mindezzel a szovjet állam gazdasági feladatainak mielőbbi teljesítését.

A szovjet emberek tisztában vannak azzal, hogy egyre növekvő termelési eredményeikkel, a béke hatalmas táborát erősítik. Tisztában vannak azzal, hogy a békéért vívott harcban a világ dolgozói az ő államuktól, a szovjet államtól várják a segítséget. Tisztában vannak azzal is, hogy a termelési eredmények növelését csak szakmájuk technikai ismeretének elsajátításával tudják biztosítani. A szocializmus hatalmas országában, annak minden dolgozója, fáradságot nem ismerve fejleszti technikai és kulturális ismereteit.

Sztálin elvtárs, a Szovjetúnió Kommunista (bolsevik) Pártjának XVIII. Kongresszusán a következőket mondta: »Mi minden munkást és minden parasztot művelt és képzett emberré akarunk tenni, és idővel el is érjük ezt«.

Egyre inkább valósággá válik Sztálin elvtársnak ez a mondása. Egyre több és több munkás sajátította el a technikai ismereteket, egyre bővül, szélesedik a munkások és parasztok kultúrája. Ilymódon mosódik el a határ a munkások, parasztok és értelmiségiek között, ily módon olvadnak össze mindezek a társadalmi csoportok egy egységes egésszé, az egységes kommunista társadalom dolgozóivá.

VI.

A szovjet emberek nagy ereje

Irta: Georgij Mdivani

Amikor a szovjet ember kimondja azt a csodálatos és hatalmas szót, hogy *Mi*, szeme előtt kitárul a szocializmus országának végtelen területe és megjelenik előtte ennek az országnak kétszázmillió fia és leánya, akik egyként fognak hozzá olyan nagy és hősies ügy teljesítéséhez, amilyenre még nem volt példa az emberiség történetében. *Mi* — ez a szó jelenti az oroszokat is, az ukránokat is, a középázsiai sztyeppék és kaukázusi hegyek lakóit, a bjelorusszokat és a Balti-tenger menti köztársaságok embereit.

Mi — ez az egész szovjet nép egyként . . .

Egyként, bánatban és örömben egyaránt . . .

Egyként akkor is, amikor a Haza felett halálos veszély lebegett és akkor is, amikor a Haza felett ünnepi zene hangja zengett, s az eget üdvlövések dörgették, amelyek a háború frontján és a felszabadult munka frontján elért győzelmet ünnepelték.

A legnagyobb és a legkisebb, legjelentéktelenebb ügyben is, amelyet az öntudatos szovjet ember kitervel és megvalósít, benne kell lennie ennek. Mindenbe be kell hatolnia —, mintha az ország gazdájának átható, tudást szomjazó tekintete lenne. Ez a rendeltetése, kötelessége, szükségszerűsége.

Gyakran és a legkülönbözőbb emberek szájából halljuk ugyanazokat a lelkes és büszke szavakat . . . Megmutatják a mieink! Hogy odavágott nekik Visinszkij elvtárs . . . S közben elégedett mosoly fénylik a szovjet emberek arcán, mintha mindegyik az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének székéről beszélne, megvédve hazájának becsületét, a béke ügyét dicsőítve az egész világon.

Nézd csak! Az egész ország úgy virágzik, mintha kert lenne. Ott, ahol most kiszáradt pusztaságok vannak, zöld tölgyfaerdők hajladoznak majd — mondja lelkesen az egyik közülünk a másiknak, barátjának, a szovjet embernek, miközben a természetátalakító nagy sztálini terv térképét nézi.

Képzeld csak, hány millió fát kell elültetnünk azokon a helyeken, ahol a zöldelő ültetvények részére erdővédő sávokat jelöl ki a terv.

És mindegyikünk, minden szovjet ember meg van győződve róla, hogy nem annyi

fát fogunk elültetni, amennyit a terv előír, hanem többet. Sokkal többet, hiszen mi hozzászoktunk ahhoz, hogy csodákat műveljünk, amikor teljesítjük a terveket és megszázszorozzuk ezeket a csodákat, amikor túlteljesítjük őket, hozzászoktunk ahhoz, hogy az idő előtt járjunk és a természetet, a technikát, a tudományt, a kultúrát a dolgozók érdekében használjuk fel.

A brandenburgi kapunál leszünk! — Kitűzzük a győzelem zászlaját Berlinre — mondották a szovjet emberek 1941 nehéz napjaiban, amikor az ellenség még szívünk felé, Moszkva felé hatolt, amikor tűzvész pusztította Ukrajna, Bjelorusszia és a Baltikum városait és falvait.

De mi akkor is hittünk, hogy eljön a megtorlás és a győzelem örömteli napja, hogy eljutunk Berlinig és átlyuggatott vörös hadilobogónk büszkén fog lengeni a Reichstag felett.

Ezzel a hittel véste magát bele Gasztello lángbaborult repülőgépével az ellenség páncélos oszlopaiba, utat nyitva támadó csapatainknak. Ebben a hitben tapasztotta be mellével az ellenséges lőrést Alexandr Matroszov, utat nyitva zászlóalja támadásának.

Ebben a hitben énekeltek kivégzésük előtt harci dalokat Krasznodon ifjúgárdistái.

Ebben a hitben úszta át a Dnyepert, a Dnyesztert és az Oderát —, fergetegszerű ellenséges tűzben — sokszázezer katona és tiszt, a fenevad barlangját ostromolva.

Ebben a hitben szabadították fel a győztes Szovjet Hadsereg csapatai a fasiszta elnyomás alól Európa sok országát, amelyek a történelmi fejlődés új útjára, a szocializmus útjára léptek.

A jég közé szorult halász, a tudományos dolgozók bajbajutott expedíciója, a magános vadász, aki megsebesült a távoli tajgán a medvével vívott szemtől-szembeni küzdelemben — mind tudja, hogy a szovjet emberek nem hagyják őt cserben. Felkutatásukra sok tíz repülőgép röppen a magasba, hatalmas jégtörők úsznak a tengeren, a levegőben zúg a szovjet rádióállomások őket kutató jelzése, megtalálják őket, megmentik őket, mert a szovjet ember élete minden kincsnél értékesebb a mi boldog országunkban, a nagy optimizmus országában.

»A szovjet népet nem fenyegeti semilyen marshallizálás — mondotta Malenkov elvtárs — nem fenyegeti az életszínvonal csokkenésének, a reálmunkabér csökkenésének állandó korbácsa, amint ez a kapitalizmus országaiban történik. A szovjet nép felett nem lebeg Damoklesz karjdaként a nyomor és a munkanélküliség veszélye, ellenkezőleg, a Tanácsok országában minden dolgozónak megvan a lehetősége arra, hogy emelje életszínvonalát.«

Alexandr Csutkih, a krasznoholmi gyapjúfeldolgozó kombinát segédmestere, Vaszilij Matroszov cipőgyári szabász, Praszkovja Angelina, Grigorij Evdomscsenko és Ivan Sapkij traktor-brigádvezetők, Nyikolaj Roszikszij, a »Kaliben«-gyár mestere és sokezer élmunkás és kolhózista a dicső akadémikusokkal, az irodalom és a művészet mestereivel együtt az ország népszerű, szeretett embereivé váltak.

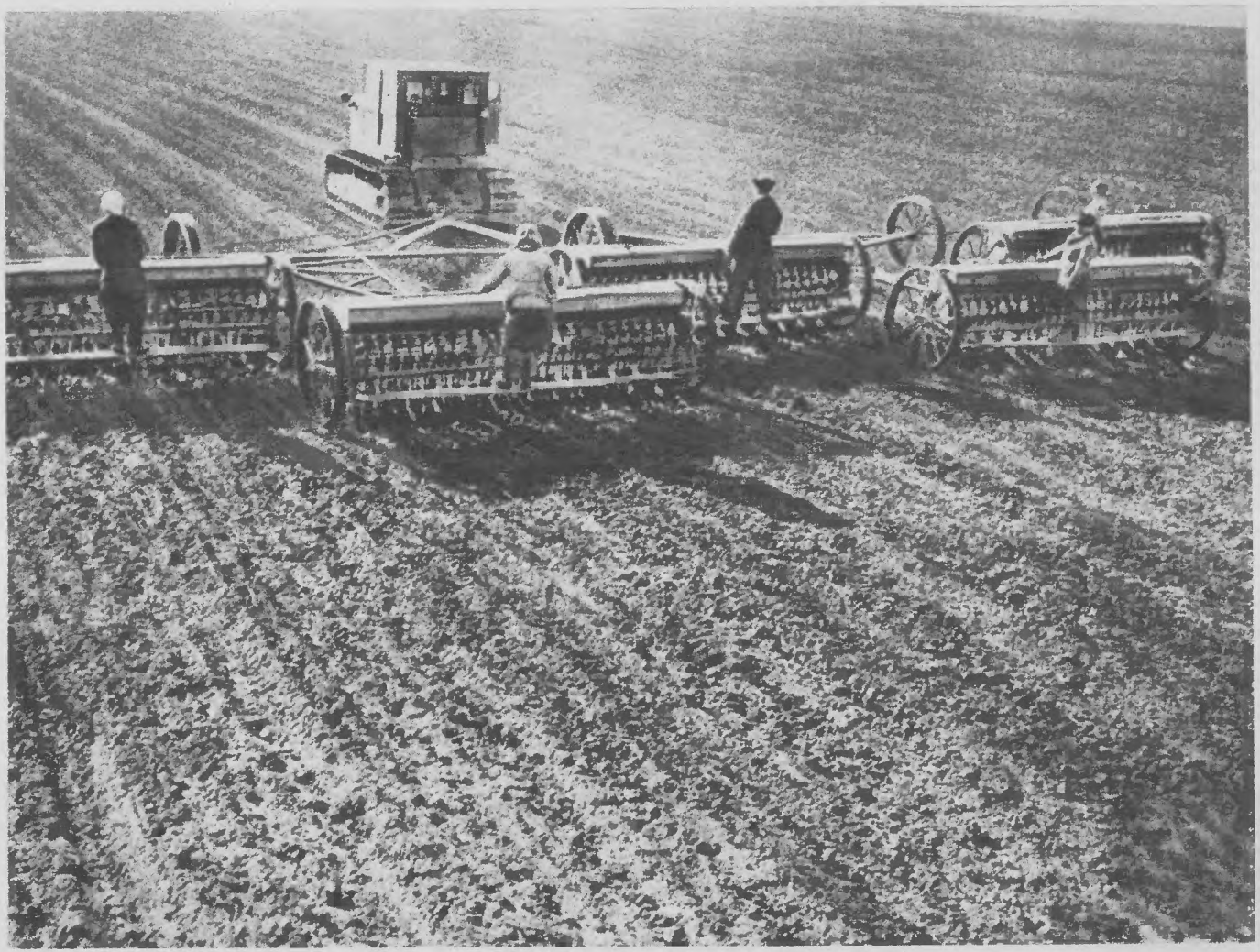

Ötsoros vetőgép dolgozik a kubáni mezőkön

A Krasznodár vidéki Sztálin-szovhozban elevátor forgatja a magot

A szocialista munka sokezer hőse, a gabona-, a hús-, a cukor-, a szőlőbőség harcosai, megérdemelten viselik mellükön az Arany-csillagot — országunk legkiválóbb embereinek jelét.

Gabonatermelők — oroszok, ukránok, bjelorusszok, a balti országok emberei... Grúzia citromültetvényeinek és hatalmas szőlőinek mesterei... A középázsiai köztársaságok és Azerbajdzsán gyapottermelői... tiszteletben álló juhászok, pásztorok... a répaültetvények mesterei... fejőnők, traktoristák, kombájnkezelők — ők azok az emberek, akik tudósainkkal, akadémikusainkkal vállvetve átalakítják a természetet, megteremtik a mezőgazdasági termékek bőségét, virágzó kertté alakítják a szocializmus országát!...

A munkás a gépnél, a kolhózista a mezőn, a tudós a laboratóriumban, arra törekszik, hogy olyasmit cselekedjen, amit eddig még senki a világon nem cselekedett. Arra törekszik, hogy ügyének újítójává váljék, túlhaladja az eddig fennálló összes normákat, új búzát, kaucsukfajtát termesszen, új géptípusokat termeljen.

Új típusú repülőgépeket, mótorokat, gépeket, kombájnokat készíteni... Új energiaforrásokat, értékes ásványokat felfedezni, a termés növelésének újabb módszereit megtalálni — ez a szovjet ember titkos gondolata, mindennapi gyakorlati problémája.

Mi nem csodálkozunk azon, hogy a szerszámkészítő munkás vagy a lentermelő kolhózista nő előadásokat tart módszeréről az egyetemek tanárainak és diákjainak.

Mi nem csodálkozunk azon, hogy a távoli falvakban villanyfény világít, hogy a kolhózisták új kőházakban laknak, a hosszú téli estéken rádiót hallgatnak és a legújabb regényeket és verseket olvassák saját könyvtárukból, nem csodálkozunk azon, hogy szemünk láttára szűnik meg a város és a falu évszázados ellentéte.

Mi nem csodálkozunk azon, hogy munkásaink és kolhózistáink olyan szakértelemmel vitatják meg a nemzetközi helyzet kérdéseit, mint ahogy csak tapasztalt politikai és állami tényezők képesek.

Mi nem csodálkozunk azon, hogy a sivatagban, a kopár földön kinőnek a szocialista ipar óriásai, amelyeket fiatal kertek szegélyeznek, nem csodálkozunk azon, hogy a Nagy Honvédő Háború után a romokból új városok, falvak, új gyárak és üzemek nőnek ki, amelyek hatalmasabbak és tökéletesebbek, mint a háború előttiek.

Mi nem csodálkozunk azon, amikor sok százezer kolhózista saját szerszámával megy ki a mezőre és kollektív munkával olyan hatalmas öntözőcsatornákat készít, amelyekhez hasonlót nem ismer a történelem, és nem csodálkozunk azon, hogy bő vizek élesztik fel az évszázadokon át halott sztyeppét és a sivatag helyén virágzó gyümölcsöskertek, ringó búzamezők és hófehér gyapottáblák nőnek.

Mi nem csodálkozunk azon, amikor Moszkva vidékén illatos micsurini szőlő érik és észak kertjeiben a kolhózisták húsos, édes cseresznyét szednek le a fáról.

Mi nem csodálkozunk azon, hogy a legdélibb növény, a teabokor, a teaültetvények mesterei és a biológusok fáradhatatlan munkájának eredményeképpen Grúzia

feketetengeri partjairól fokozatosan északra kúszik és a tea ma már kinő a krasznodári vidék kőrengetegeiben is.

Mi nem csodálkozunk azon, hogy parasztküldöttségek érkeznek hozzánk a világ különböző országaiból. Meglátogatják kolhózfalvainkat, csodálkoznak az elért eredményeken, megtanulják kolhózistáinktól, hogyan kell növelni a termést, hogyan kell megszervezni a kollektív munkát — boldogságunk és gazdagságunk alapvető biztosítékát — megtanulják, milyeneknek kell lenniök, hogy országuk szabad polgáraivá váljanak. Mi nem csodálkozunk akkor sem, mikor az ujságokban olvassuk a Szovjet Távirati Iroda jelentését, hogy Hazánk atomfegyverrel rendelkezik.

Nagy optimizmus, az önmagunkba és az összes szovjet emberekbe vetett hit . . .

Hit Lenin és Sztálin Pártjában és a Párt győzhetetlen eszméinek diadalában.

Hit abban, hogy iparunk teljesítményével, melyet még gazdagabbá tesz az atomenergia békés célokra való felhasználása, hegyeket tudunk majd elmozdítani, új mederbe tudjuk kényszeríteni a folyókat, az ember akarata alá vonjuk a természet erőit.

Hit abban, hogy a micsurini tudomány útjain elérkezünk a végtelen bőségű terméshez.

Hit abban, hogy boldog jövőt építünk az egész emberiség számára, akik reménnyel tekintenek felénk, mint megmentőjükre . . .

Mi a lehető legbékésebb emberek vagyunk, hiszen a mi célunk: béke az egész világon . . . De mi vagyunk a legerősebb emberek is, mert ha az ellenség arra kényszerít, hogy fegyvert ragadjunk, térdre kényszerítjük őket. Haragunktól, bosszúnktól nem menti meg őket sem a nagy távolság, sem a »béke védelmezőinek« hazug maszkja, sem a katonai támaszpontok, sem az újfajta »titkos« fegyverek, bármilyenek is legyenek azok . . .

Ez a szovjet ember optimizmusának forrása.

A mi legerősebb, leghatalmasabb fegyverünk Marx, Engels, Lenin és Sztálin eszméinek a nagy osztályharcokban kipróbált fegyvere. Ez a szovjet nép és szovjet állam »titkos« ereje, amit mi senki elől sem rejtünk el és jogosan büszkélkedünk vele. Szilárdan hisszük, hogy kommunista társadalomban fogunk élni, melynek élő palántáit már el is ültettük.

Ez az életigenlő hit, ez a mindent legyőző optimizmus — a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége polgárának alaptulajdonsága. Mert a szovjet ember szereti hazáját és hisz a Haza államrendjének hatalmasságában; szereti alaptörvényét — a Sztálini Alkotmányt, amelynek jogaival egyformán él a kolhózista, a miniszter, az akadémikus, a munkás, a pásztor és a Szovjet Hadsereg tábornoka, szereti vezérét, büszkeségét — Sztálin elvtársat és hisz az ő bölcs, előremutató szavaiban és nagy, az egész emberiség javát szolgáló tetteiben.

VII.

A szovjet népet Lenin-Sztálin pártja vezeti a kommunizmus felé

A szovjet nép Lenin—Sztálin Pártjának vezetésével világtörténelmi győzelmet aratott. Elsőként a világon elűzte a tőkéseket és a földbirtokosokat, felépítette a szocialista társadalmat, elmaradt és függő országát erős szocialista nagyhatalommá változtatta át. A Kommunista Párt vezetése alatt aratott nagy győzelmet a szovjet nép a Honvédő Háborúban a német fasiszták és a japán imperialisták felett s ezzel nemcsak saját szabadságát és függetlenségét védte meg, hanem az egész emberiséget is megmentette a fasiszta elnyomás veszedelmétől. A háború után a Lenin—Sztálin Pártja vezette szovjet nép sikeresen állítja helyre és fejleszti tovább szocialista gazdaságát.

A leghaladóbb társadalomtudomány — Marx, Engels, Lenin és Sztálin tanítása — lehetővé teszi a Pártnak, hogy tudományosan előrelássa az események menetét, helyes politikát kezdeményezzen és folytasson, biztosan vezesse a szovjet népet a kommunizmus felé.

A Kommunista Párt a Szovjetúnió mind állami, mind társadalmi szervezeteinek vezető és irányító magva. A Párt minden módon erősíti a szovjet szocialista államot.

A Párt vezeti a szakszervezeteket, a komszomolt és a többi társadalmi szervezetet s irányítja egyetlen célra: a kommunizmus felépítésének elérésére ezeknek a szervezeteknek munkáját.

A Párt vezeti a népgazdaság fejlesztését szolgáló tervek kidolgozását, szervezi a szovjet népnek e tervek határidő előtti teljesítéséért folytatott harcát, küzd az élenjáró termelési módszerek meghonosításáért a népgazdaság valamennyi ágában, élén áll az országban kibontakozó és az egész népet magával ragadó szocialista versenynek.

A kommunizmusba való átmenet az anyagi javak termelésének növelése mellett a szellemi kultúra gazdagságát is megköveteli. Ezért gondoskodik fáradhatatlanul a Bolsevik Párt a szocialista kultúra minden módon való fejlesztéséről, a dolgozók műveltségi színvonalának emeléséről.

A Kommunista Párt a szovjet nép vezére, vezetője és tanítója. A kommunizmus szellemében neveli a dolgozókat, Lenin és Sztálin eszméivel gazdagítja a nép tudatát s a nép szívügyének tekinti ezeknek az eszméknek megvalósulását, küzdelmeinek

célját látja bennük. A Párt a Szovjetúnió nagyszámú népét is a kommunizmus iránti határtalan odaadás szellemében, a kölcsönös bizalom, megbecsülés és testvériesség szellemében neveli, erősíti és fejleszti a szovjet nép erkölcsi és politikai egységét, kifejleszti a szovjet emberekben a szovjet hazafiság nemes érzését. A Párt a marxizmus-leninizmus eszméire neveli a szovjet népet s kérlelhetetlen harcot folytat a burzsoá ideológia, a burzsoá nacionalizmus és kozmopolitizmus megnyilvánulásai ellen. A Bolsevik Párt, amely a harcban a bátorság, állhatatosság és rettenthetetlenség példája, olyan fennkölt erkölcsi tulajdonságokra neveli a népet, mint a tántoríthatatlan kitartás, a félelmet nem ismerő bátorság a harcban, a határtalan hazaszeretet, a minden akadályon diadalmaskodó szilárd jellem.

A Párt minden kommunistától megköveteli, hogy állandóan emelje eszmei és politikai színvonalát és elsajátítsa a marxista-leninista elmélet alapjait. Sztálin elvtárs azt mondja, hogy »minél magasabb az állami és pártmunka bármely területén működő funkcionáriusaink politikai színvonala és marxista-leninista tudása, annál magasabbrendű és termékenyebb maga ez a munka, annál hatékonyabbak a munka eredményei«.*

Lenin és Sztálin olyan Kommunista Pártot kovácsolt ki és nevelt, amely tömör és egységes, harcképes és fegyelmezett. A szovjet népet lángoló szeretet tölti el a Párt iránt, amelynek vezetésével egy nagy állam gazdája lett, felépítette a szocialista társadalmat és sikeresen építi a kommunizmust.

A Párt új embert formál

A szovjet nép mind szorosabban tömörül Bolsevik Pártja körül, nagy vezére, Sztálin elvtárs körül. A SzK(b)P Központi Bizottsága és a Szovjetúnió Minisztereinek Tanácsa ezt írta üdvözletében Sztálin elvtársnak 70-ik születésnapjára: »Nagy boldogság a mi szovjet országunkban élni és alkotni, Lenin—Sztálin pártjához és azoknak a szovjet embereknek hősies nemzedékéhez tartozni, akik a sztálini korszakban, Sztálin vezetésével, a kommunizmus diadaláért küzdenek!«

E szavak a Szovjetúnió valamennyi dolgozójának érzését fejezik ki.

Lenin—Sztálin pártja óriási munkát végzett a dolgozók kommunista nevelése terén, s ez a kommunizmus sikeres építésének egyik fölöttébb fontos feltétele. A szovjet hatalom évei alatt, a szocialista építés folyamán átalakult a szovjet dolgozók szellemi arculata. Ma a szovjet ember már nem az, ami volt, mondjuk 30 évvel ezelőtt. Ma új tulajdonságai vannak: tudatos viszonyulás a munkához, a társadalmi tulajdon megvédéséről és gyarapításáról, valamint a szovjet állam virágzásáról való gondoskodás, mély szovjet hazafiság, elvtársi kölcsönös segítség a munkában, testvéri viszony és együttérzés valamennyi nemzet dolgozóival.

* Sztálin. Beszámoló a SzK(b)P KB munkájáról a XVIII. pártkongresszuson. III. rész. 3. pont. *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Szikra 1950. 704. oldal.

A dolgozók kommunista nevelésének mindenekelőtt az a célja, hogy felszámolja az emberek tudatában még meglevő kapitalista csökevényeket. Ezek a csökevények még mindig élnek. Többezer évig uralkodott a termelési eszközök magántulajdona. Az emberek ragaszkodtak vagyonukhoz, talpalatnyi földjükhöz és arra törekedtek, hogy szomszédaik rovására meggazdagodjanak. A burzsoázia az állam, a sajtó, az iskolák és az egyház segítségével burzsoá nézeteket, fogalmakat és szokásokat oltott be az emberekbe. »Az ember az ember farkasa«, »kaparj kurta, neked is lesz« — így beszéltek a régi időkben s az efféle nézetek nemzedékről-nemzedékre öröklődtek.

A szocialista társadalomban gyökeresen megváltozott a helyzet. A szovjet ember a termelési eszközök társadalmi tulajdona alapján gazdálkodik. A szovjet emberek közötti viszony az elvtársi együttműködésen és kölcsönös segítségen alapul. De nem minden ember tudata szabadulhat meg egyszerre mindazoktól a nézetektől, szokásoktól és előítéletektől, amelyeket a kizsákmányolók évszázadokon át vertek be a fejébe.

Emellett ne feledjük, hogy a régi burzsoá nézetek csökevényeinek továbbélése az emberek tudatában azzal is magyarázható, hogy a tőkés államok különböző úton-módon élesztgetni és erősíteni igyekeznek ezeknek a burzsoá nézeteknek csökevényeit.

A Kommunista Párt arra törekszik, hogy minden szovjet állampolgár jól megértse, milyen követelményeket támaszt vele szemben a szocialista társadalom, milyen kötelezettségeket ró rá a szovjet állam. A szocializmusból a kommunizmusba való átmenet feltételei között különösen nagy szükség van arra, hogy minden egyes dolgozó megértse, hogy mivel tartozik a szocialista társadalomnak.

A szovjet hazafiság éltetője: a Párt

A szovjet polgár egyik legfontosabb kötelessége a munkához való lelkiismeretes viszony és a munkafegyelem betartása. Lenin és Sztálin azt tanítja, hogy a munkához való szocialista viszony —, az, hogy mindenki erejétől telhetően dolgozzék — a kommunista társadalomba való átmenet egyik legfontosabb feltétele. A Szovjetúnió polgárai hősiesen helytállnak a munka frontján, egymással versenyezve mutatnak példát a munkafegyelem, a termelékenység emelésében. A szocialista munka élenjáró embereit tisztelet övezi.

Joggal lehetnek büszkék a szovjet emberek hatalmas hazájukra. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a szocializmus győzelme a Szovjetúnióban végetvetett az ország évszázados elmaradottságának. A Szovjetúnió az egész emberiség élén halad. A Szovjetúnióhoz igazodik az egész világ munkásosztálya, a Szovjetúnióhoz igazodnak világszerte az imperializmus ellen harcoló demokratikus erők.

Sztálin elvtárs mondotta, hogy a »tőke láncaitól megszabadult legutolsó szovjet

polgár is magasabban áll, mint bármely külföldi magasállású hivatalnok, aki vállán hordja a kapitalista rabság igáját« . . .*

A népek barátságának sztálini ideológiája uralkodóvá lett a szovjet népek tudatában. A Párt harcol azért, hogy végezzen a nacionalizmus minden csökevényével. A Párt fáradhatatlanul neveli a népet valamennyi nemzetiség és faj egyenjogúsága szellemében, a Szovjetúnió népei közötti barátság szellemében. Ez elősegíti a soknemzetiségű szovjet állam további megszilárdulását és a szovjet hazafiság erősödését.

A Bolsevik Párt világnézetének alapja a tudományos világszemlélet. A Párt szembeszáll mindenfajta vallási előítélettel, mivel a tudomány híve, a vallásos előítéletek pedig tudományellenesek.

A Kommunista Párt bátor, babonáktól és előítéletektől mentes embereket nevel. A vallásos hiedelmek és a vallási szertartások nem férnek össze a párttagsággal.

A dolgozók kommunista nevelése terén nagy szerepet játszik a sajtó, a rádió, a film, az irodalom és a művészet. A Párt harcol az ellen, hogy az irodalomban és a művészetben idegen befolyások érvényesüljenek, harcol a művészi alkotások mély eszmei tartalmáért. A Párt arra törekszik, hogy az irodalom és a művészet segítsen nevelni az új embert, a kommunista társadalom építőjét.

Lenin—Sztálin pártja arra tanítja a szovjet embert, hogy ne pihenjen meg babérain s arra neveli, hogy kérlelhetetlen legyen a munka fogyatékosságaival szemben. A fogyatékosságok elleni küzdelemnek igen fontos eszköze a bolsevik bírálat és önbírálat. A bírálat és önbírálat hatalmas hajtóereje a fejlődésnek a kommunizmushoz vezető úton. Sztálin elvtárs erre oktat:

»Ha nem vesszük észre és nem tárjuk fel nyíltan és becsületesen, ahogyan bolsevikokhoz illik, munkánk fogyatékosságait és hibáit, akkor elzárjuk magunk előtt az előrehaladás útját. Nos, de mi előre akarunk haladni. S éppen azért, mert előre akarunk haladni, egyik legfontosabb feladatunkként kell kitűznünk a becsületes és forradalmi önbírálatot.«**

Az önkritika hatalmas harci fegyver a bürokrácia és a kapitalizmus egyéb csökevényei ellen, elősegíti a szocialista verseny fejlődését, minden munka megjavítását, a kommunista építés ütemének gyorsítását.

A Párt diadalmas elmélete

Több mint száz évvel ezelőtt a tudományos kommunizmus nagy alapítói, Marx és Engels, azt hirdették, hogy a világ proletárjainak harcolniok kell a tőkés rendszernek a szociális forradalom révén való erőszakos megdöntéséért, a kommunizmus felépítéséért. Azóta a kommunizmus a világ dolgozóinak hő álmává, harci céljává vált.

*Sztálin. Beszámoló a SzK(b)P KB munkájáról a XVIII. pártkongresszuson. II. rész. 3. pont. Lásd *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Szikra 1950. 695. oldal.

** *Sztálin.* A kritikáról és önkritikáról. (A pártépítés kiskönyvtára. 1. sz.) Szikra 1950. 7. old.

Az elmult száz év alatt a burzsoá kormányok tucatjai és százai mindent megpróbáltak, hogy megsemmisítsék a marxizmust. A burzsoá kormányok azonban jöttek és mentek, de a marxizmus megmaradt. Fejlődik és erősödik, egyre újabb embermilliókat ragad magával, akik harcolnak a kapitalizmus ellen. Nincs a világon olyan erő, amely képes volna megsemmisíteni ezt a mindenen diadalmaskodó tanítást, mégpedig azért, mert ez a munkásosztálynak, a mai társadalom legerősebb, leghaladottabb, legforradalmibb osztályának világnézete. Olyan erő sincs a világon, amely megmenthetné a kapitalizmust az elkerülhetetlen pusztulástól és megállíthatná a kommunizmus győzelmes előretörését.

Marx és Engels művének nagy folytatói, a szovjet nép és az egész világ dolgozóinak vezérei, Lenin és Sztálin továbbfejlesztették, új, magasabb fokra emelték a marxizmust, és önfeláldozó harcra vezették a dolgozó tömegeket a tőkés rend ellen, a kommunizmus győzelméért.

A történelem valamennyi tapasztalata a marxizmus-leninizmus mindenen diadalmaskodó erejét bizonyítja.

A szocializmusnak a Szovjetunióban aratott győzelme azt jelenti, hogy az, amiről a tőkés országokban a becsületes emberek milliói álmodtak és ma is álmodnak, a Szovjetunióban már megvalósult. A népi demokratikus országok ráléptek a szocializmus építésének útjára, és eredményesen hasznosítják a Szovjetunió szocialista építésének tapasztalatát.

A Szovjetunió, mely elsőként építette fel a szocialista társadalmat, az egész világon a demokrácia és a szocializmus erőinek megdönthetetlen pillére. A Szovjetek országa ki nem alvó világítótornya, fáklyája és reménysége a dolgozó emberiségnek az új, kommunista élet megvalósításáért folyó harcban.

A szovjet dolgozók sikerei, a kommunista társadalom építéséért folytatott harcuk — lelkesíti a tőkés országok dolgozóit és erősíti saját erejükbe vetett hitüket, hogy le fogják győzni a kapitalizmust. Az egész világ dolgozói látják, hogy az, amit a Szovjetunióban megvalósítottak, más országokban is teljes mértékben megvalósítható. »A kapitalisták, a burzsoázia a számukra »legjobb« esetben a munkások és parasztok újabb százezreinek kiirtása árán húzhatják-halaszthatják az egyik vagy a másik országban a szocializmus győzelmét. De nem menthetik meg a kapitalizmust.«*

A kommunizmus az a végső cél, amelyért a világ minden dolgozója harcol. E felé a cél felé a Lenin által kijelölt úton haladnak bölcs vezetőjüknek és tanítójuknak, Lenin halhatatlan műve lángeszű folytatójának, Sztálin elvtársnak vezetésével.

A szovjet nép valamennyi győzelme elválaszthatatlanul kapcsolódik egybe a bolsevikok hősies pártjával és a nagy Sztálin nevével. Sztálin vezetésével verte le a Szovjetország nagyszámú ellenségét. A Párt, Sztálin elvtárs vezetésével győzte le a szovjet nép a nehézségeket és építette fel hazájában a szocializmust. Sztálin elvtárs a leninizmus továbbfejlesztése során arra a lángeszű következtetésre jutott, hogy egy ország-

* *Lenin.* Az irodalomról. Szikra 1949. 159. oldal

ban is fel lehet építeni a kommunizmust és kijelölte ennek az építésnek útját. Ez a következtetés valóságos távlatot tárt a Párt és az egész nép elé a kommunizmusért folyó harcban, ez lelkesítette a világ dolgozóit még erélyesebb harcra a kapitalizmus ellen, ez tömörítette őket még szorosabban a Szovjetúnió körül.

Sztálin elvtárs lelkesítette és szervezte a szovjet népet a népgazdaság gyors helyreállításáért és továbbfejlesztéséért a szovjet gazdaság és kultúra további fellendítéséért folyó áldozatos harcra a háborúutáni időszakban. Sztálin jelölte ki a kommunista társadalom felépítésének nagyszabású programját s a legnagyobb energiával és tántoríthatatlan elszántsággal vezeti ennek sikeres megvalósítását.

A szovjet emberek és a világ dolgozóinak élenjáró képviselői Sztálin elvtárs lángeszű munkáiból ismerik meg a társadalom fejlődéstörvényeit, az ő munkáiból merítenek hitet és újabb erőt a munkásosztály és az egész dolgozó nép győzelméért folyó harcban, azokban találnak feleletet a kommunizmusért jelenleg folyó harc legégetőbb kérdéseire.

Sztálin neve nemcsak a Szovjetúnióban, hanem az egész világon a kommunizmus győzelmének jelképe. A világ dolgozói Sztálin elvtársban látják a béke, a demokrácia és a szocializmus nagy ügyének hű és tántoríthatatlan élharcosát, az egész földkerekségre kiterjedő új, kommunista élet felépítésének lelkét és szervezőjét.

A csernyvecki Lenin-kolhózban a cukorrépa betakarítási munkálatoknál cukorrépa kombájn, kihántoló és rakodógép dolgozik

Kombájn arat a kolhoz földjén

Állami gabonaraktár Barnaulban

AZ ÉLENJÁRÓ SZOVJET TUDOMÁNY

Úgy vélem, hogy országunk, ahol annyi a forradalmi tapasztalat és forradalmi hagyomány, ahol annyit harcoltak a gondolat megmerevedése és pangása ellen —, a legkedvezőbb talaj a tudomány felvirágzására.

Sztálin

I.

A Szovjetúnió kezében az atomenergia is a békét szolgálja

A kapitalista rendszer a fejlődő szakaszában jelentősen előrelendítette a tudomány és technika fejlődését. A tőkéseknek, hogy a köztük fennálló öldöklő gazdasági versenyből győztesen kerülhessenek ki, elsőrendű érdekük volt az új felfedezések felhasználása, újabb és újabb gépek beállítása. Így az ipari termelés egyre szélesebb területen kapcsolódott össze a tudomány és technika embereivel, mindnagyobb területen alkalmazta a tudományos kutatómunka eredményeit. A tudomány széleskörű alkalmazása mindenkor a legdöntőbb előfeltétele a termelőerők fejlesztésének.

Azonban a kapitalizmus, amikor a tudományt a termelés szolgálatába állította, ez egyben azt is jelentette, hogy a tudomány és technika, a munkásosztály egyre fokozódó kizsákmányolásának eszközévé vált. A kapitalizmusban minden új, a termelés folyamatába bekapcsolt gép a tőkések profitját növeli, a munkásosztály kizsákmányolását fokozza, újabb és újabb munkásezreket taszít a munkanélküliség, az éhség és a pusztulás szörnyű poklába. Ily módon a kapitalizmus mély szakadékot teremtett a szellemi és fizikai munka között, szétválasztotta és szembeállította egymással a tudományt és a munkát. Így jött létre a kapitalizmus viszonyai között, a kapitalizmus alapvető ellentmondása következtében a tudomány és a termelés, a szellemi és fizikai munka közötti kiengesztelhetetlen ellentét is. Az imperializmus, — mint ahogy Lenin elvtárs tanítja, a »rothadó kapitalizmus« — szakaszában a monopóltőke —, a gyárosok és bankárok gyilkos, a profitért mindenre kész bandája, a tudományt és technikát minden erővel igyekszik saját rabló céljai szolgálatába állítani. A monopóltőke saját képére igyekszik az emberi élet minden megnyilvánulását átformálni, ellensége mindennek, ami előrevisz, ami a haladást szolgálja. A haladás, az emberiséget nyomorban tartó imperializmus pusztulását jelenti, ezért harcol az imperializmus minden ellen ami új, ami segíti az emberiséget a szebb, boldogabb jövő felé.

A tudomány és technika feladata, hogy győzelemre segítse az emberi társadalmat a természettel vívott harcában, hogy megszabadítsa a dolgozókat a nehéz fizikai munka fáradalmaitól, hogy biztosítsa a társadalom számára a javak minél nagyobb

tömegű előállítását, hogy mindezzel az emberi haladás ügyét szolgálja. Az imperializmus célja ezzel éppen ellenkező. Céljuk, hogy a tudományt és technikát a haladás megállítására használják fel. Az imperialisták a tudományt és technikát, a rablás, pusztítás, megfélemlítés, egy új rabszolgarendszer, a pusztító háború aljas fegyverévé igyekeznek süllyeszteni. A tudományos kutatómunka és technikai felfedezések számukra csak akkor jelentenek értéket, ha alkalmasak arra, hogy azzal még több profitot sajtoljanak ki a rablláncra fűzött dolgozó milliókból, vagy alkalmasak arra, hogy nagyszámú emberi életet és annak alkotó munkáját lehessen felhasználásuk során elpusztítani. Mélységesen igaz Lenin elvtársnak a kapitalista fejlődésre vonatkozó mondása, hogy az emberiség gigászi fejlődése a kapitalizmusban a spekulánsok kezére játszik.

Mérhetetlen szerencséje az emberiségnek, hogy 1917-ben a Nagy Októberi Szocialista Forradalom a világ egyhatodán leverte a dolgozók kezéről a bilincset és bilincsbe verte azoknak a »spekulánsoknak« a kezét, akik évszázadokon keresztül saját önző egyéni érdekük szempontjából használták fel az emberi fejlődés minden vívmányát.

A szocialista rend győzelme a Szovjetunióban kiszabadította a tudományt és technikát a kapitalista leigázottságból. Megszüntette a kapitalizmus alapvető ellentmondását és ezzel megszüntette a tudomány és termelés közötti ellentétet is. A tudományt és technikát az őt megillető magaslatra emelte, azok fejlődése útjából elhárított minden akadályt. A tudomány hatalmas erőit a termelés, az emberiség fejlődésének szolgálatába állította.

A nagy Bolsevik Párt és a szocialista építés győzelmes harcának lángeszű vezére, Sztálin elvtárs szüntelenül nagy gondot fordít a tudomány fejlesztésére. Nincs a tudománynak egyetlen ága sem, ahol a szovjet tudósok ne értek volna el hatalmas, kimagasló eredményeket. Az élenjáró szovjet tudomány szoros, elszakíthatatlan kapcsolatban áll az élettel, a termelőmunka aktuális kérdéseivel, a kommunista társadalom építésének döntő problémáival. Sztálin elvtárs szétválaszthatatlan egységbe kovácsolta a szovjet tudományt és munkát, a szovjet tudósok és munkások alkotó táborát. A Szovjetunióban folyó minden tudományos kutatás a dolgozók érdekét szolgálja, azt könnyíti és teszi szebbé és jobbá, de nincs a szovjet tudósok kutató munkájának egyetlen ága, egyetlen területe sem, ahol a dolgozók tíz és százezrei ne kapcsolódnának be aktívan a tudomány embereinek munkájába, ne segítenék azok sikerét saját tapasztalataik, megismeréseik, gondolataik közlésével. A kapitalizmusban izzó gyűlölettel milliók és milliók tapossák egymást önző egyéni érdekeik megvalósításáért, a szocializmus országában tíz és tízmilliók segítik, támogatják egymást és egymás munkáját azért, hogy a szocialista társadalom, az egész társadalom ügyét előrevigyék. Ilyen hatalmas különbségeket látunk a szolgaság és szabadság világa között.

Aligha volt még tudományos, technikai felfedezés a történelem során, mely

az emberiség nagy tömegeinek érdeklődését olyan mértékben keltette volna fel, mint az atomenergia felszabadítása. Tegyük rögtön hozzá, hogy ez nem véletlen. Az atomenergia felszabadításának valóban óriási jelentősége van. Sokkal nagyobb, mint általában egy technikai felfedezésnek lenni szokott. Ennek oka az, hogy az atomenergia feltárása nem csupán eddigi technikánk valamilyen fontosabb kiegészítése, hanem kétségen kívül új korszakot jelent az emberiség technikai kultúrájának történetében. Új korszakot jelent a termelőerők és a termelési eszközök fejlődésében. »Az atomenergia békés célokra való felhasználása óriási fordulatot fog okozni a termelési folyamatban«, mondotta erről a kérdésről Sztálin elvtárs.

Ez a főoka annak, hogy a Szovjetúnió és a haladó világ olyan nagy figyelmet szentel az atomenergia kérdésének.

Az atomenergia nagyszerű eszköz a szovjet nép kezében

A szovjet nép megvalósította a szocializmust és most már a szocializmus végleges megszilárdításának, a szocializmusról a kommunizmusra való fokozatos átmenetnek a szakaszába lépett. A Szovjetúnió által járt úton haladnak a népi demokráciák, a felszabadult Kína és ezen az úton fog haladni az egész világ.

Mit jelent az, hogy a Szovjetúnió rátért a kommunizmus építésének útjára? A marxizmus-leninizmus tudománya megtanít bennünket arra, hogy a munkásosztály történelmi hivatása forradalmi harc útján megdönteni a kapitalista társadalmi rendet és a proletárdiktatúra segítségével megvalósítani, felépíteni a szocializmust. A szocializmus első szakasza annak a társadalmi rendnek, mely felváltja a kapitalizmust. A szocializmus történelmi feladatai közé tartozik, hogy a kapitalizmusból átvett termelőerőket a szocializmus építése során kibővítse, megnövelje, hogy a termelőerők fejlesztésén keresztül is előkészítse a kommunizmust. A kommunizmus építésében a szovjet nép már a szocializmus által teremtett és hatalmas mértékben kifejlesztett termelőerőkre támaszkodik. A kommunizmus építéséhez ezeket a termelőerőket »a termelés legmozgékonyabb, legforradalmibb elemeit« (Sztálin) jelentékeny módon tovább kell fejleszteni. Az atomenergia nagyszerű eszköz a szovjet nép kezében a termelőerők — és ezen belül elsősorban a termelési eszközök — nagyarányú fejlesztéséhez: Az atomenergia a szocialista rendszerben elősegíti, gyorsítja a kommunizmus építését. Nem kis dologról van szó! Gondoljuk meg, hogy eddigi történelmünk során, a tűzgyujtás felfedezése óta, energiaforrásaink túlnyomó része kémiai energiákat használt fel. Az atomenergia felszabadításával megvan a lehetőség az atommag energiának felhasználására. Az atommag energiái pedig a kémiai energiáknál többmilliószor nagyobbak. Világos tehát, hogy nem túlzás korszakalkotó felfedezésről beszélni. Nyugodtan mondhatjuk, hogy az atomenergia felszabadítása az emberiség technikai nagykorúságának kezdetét jelenti. Az energiaellátás függetlenülni fog a földrajzi körülményektől, nyersanyaglelő-

helyektől, azaz esetlegességektől. Sőt, mint a Davidov-terv is mutatja, az ember szükségletei szerint alakíthatja a föld arculatát. Ilyenek az atomenergia békéscélú felhasználásának perspektívái a Szovjetunióban és a szocialista táborban. Ebben kell látnunk az atomenergia felszabadításának fő jelentőségét.

Különös súlyt adnak azonban az atomenergia kérdésének azok a politikai viszonyok, melyek között az atomenergia felszabadítása napirendre került.

Bár az atomenergia felszabadításának tényét a második világháború végén hozták nyilvánosságra, mégis — mint erre később részletesen rámutatunk — az atomenergia kérdése a második világháború után kapott különös jelentőséget a nemzetközi politikában. Abban az időben, melyet az imperialista háborús uszítók és a demokratikus béketábor között mindjobban élesedő harc jellemez. Az atomenergia kérdésén keresztül élesen mutatkoznak ennek a harcnak a módszerei, eszközei és kimenetelének perspektívája. Ebben áll az atomenergia felhasználása kérdésének másik fő jelentősége.

A kapitalizmus általános válságának feltételei között a monopóltőke, elsősorban az amerikai monopóltőke, az atomenergia békés felhasználásában a szén-, kőolaj-, elektromosenergia termelésből eredő profitjának veszélyeztetését látja. Ezért van, hogy az imperializmus országaiban minden kísérletet elfojtanak, mely az atomenergia békés célokra való felhasználására törekedne. Ez is egyik oka annak, hogy az imperializmus ebben a felfedezésben nem lát — nem láthat — mást, mint új tömegpusztító fegyverek lehetőségét. Az imperialista országokban és elsősorban az USA-ban az atomenergia fogalma teljesen összefonódott az atombomba fogalmával. Az amerikai imperialisták az atombombát őrült világuralmi terveik végrehajtására akarják felhasználni. A későbbiekben azonban ki fogjuk fejteni, hogy bár az atomenergia feltárásának óriási jelentősége van a békés, termelő célokra való felhasználás terén, háborús felhasználása — mint erre számos angol-amerikai tudós is rámutatott — korántsem jelent olyan döntő fordulatot a hadviselés kérdésében, mint az atommonopólium hiedelmében az imperialista propaganda állította. Az atombomba aljas tömegpusztító fegyver, de önmagában nem képes háborúk sorsát eldönteni.

Az atomenergia kérdésének az a tény ad tehát külön súlyt és jelentőséget, hogy élesen mutatja a szocializmus és a kapitalizmus közötti történelmi harc perspektíváit, élesen mutatja, hogy ennek a versenynek békés és háborús útjai egyaránt a szocializmus végleges győzelméhez vezetnek.

Így épül fel az atom

Hogy világosabban lássuk az atomenergia jellegét, feltárásának kérdéseit, röviden vázolnunk kell az anyag szerkezetéről való mai ismereteink néhány főbb vonását.

Az anyagról való ismereteink az utolsó félszáz év folyamán rendkívüli módon elmélyültek. Nyugodtan mondhatjuk, hogy e félszázadban viszonylag is sokkal

többet tudtunk meg az anyagról, az anyag szerkezetéről, mozgásának és szerveződésének törvényeiről, mint az anyagról való ismereteink fejlődésének bármely más periódusában.

A mult század tudományának egyik legfontosabb eredménye az anyag atomisztikus, molekuláris szerkezetének felismerése volt. Azóta ezek az ismeretek jelentős mértékben elmélyültek, fény derült az atomok és molekulák szerkezetére is. Ennek kapcsán megismertük az anyagot alkotó elemi részeket és ezeknek számos fontos tulajdonságát. Ezeken keresztül az elemek minőségi különbségeit lényegében visszavezettük az elemi részek mennyiségi változásaira, sikerült megismerni az atomok egymáshoz való kapcsolódásának legfontosabb törvényeit.

Mai tudásunk szerint az elemeket alkotó atomok az elemi részekből a következőképpen épülnek fel. Az atom centrumában foglal helyet az atom tömegének túlnyomó részét magábanfoglaló atommag. Az atommag körül helyezkednek el a meghatározott módon mozgó elektronok. Az elektronok igen kicsiny tömegű, negatív töltésű részecskék. Az atommagban kétfajta részecskét találunk. Az egyik a proton, melynek tömege az elektron tömegének mintegy kétezerszerese, töltése az elektronéval egyenlő nagyságú, de pozitív. A másik részecske, mely az atommagot alkotja, a neutron. Ennek töltése nincs, tömege pedig közel egyenlő a proton tömegével. A természetben persze más elemi részek is vannak, ezekkel azonban — mert szempontunkból nem érdekesek — nem foglalkozunk. Az atomot a magban lévő protonok és a magon kívül mozgó elektronok között fellépő elektromos vonzóerő tartja össze. Ha tehát mi egy atomról le akarunk választani egy elektront, akkor ezt csak energiabefektetéssel érhetjük el. Hasonlóan, ha egy nem teljes atomhoz egy elektront adunk, akkor ezáltal energia szabadul fel. A teljes atom a tapasztalat szerint kifelé elektromosan semleges. Ebből következik, hogy a mag körül mozgó negatív töltésű elektronok száma megegyezik a magban levő pozitív töltésű protonok számával. Ezt a számot nevezzük az elem rendszámának. A legkisebb rendszámú elem a hidrogén, melynek rendszáma 1.

Fontos tény, hogy egy elem kémiai jellegét — lényegében — a rendszám határozza meg. A különböző rendszámú elemek általában kémiai sajátságaikban különböznek egymástól.

Az egyes atomok, külső elektronjai között fellépő különböző erők hatására, egyesülhetnek egymással. Ekkor molekulákról beszélünk. Bizonyos erők hatására lejátszódhat az ellenkező folyamat is. A molekulák atomokra bomlanak szét. Ezeknél a folyamatoknál, tehát molekulák felépülésekor vagy bomlásakor — a vegyület jellege szerint — általában energia szabadul fel. Ezeket az energiákat nevezzük kémiai energiáknak.

Említettük, hogy eddig használt energiaforrásaink túlnyomó része kémiai energiák felhasználásán alapszik. Szén elégetésekor például a keletkező energia szénatomoknak oxigén-molekulákkal való egyesüléséből származik. Az ilyen folyama-

tokban résztvevő elemek megőrzik kémiai sajátságaikat, hiszen ezeket a sajátságokat alapvetően atommagjaik szabják meg, a kémiai folyamatoknál fellépő energiák pedig túlkicsinyek ahhoz, hogy az atommagon bármilyen változást is előidézzenek.

Az atommagban a protonok és neutronok között óriási vonzóerő hat. Ez az erő tartja össze a magot, ez akadályozza meg, hogy a mag széthúlljon alkotórészeire. Ennek az erőnek a jellegét ma még nem ismerjük pontosan, de nagyságát kiváló pontossággal lehet mérni. A mérési eredmények azt mutatják, hogy az atommagot összetartó erők sokkal nagyobbak, mint a molekulákat összetartó erők. Vagyis az atommagban sokkal — általában többmilliószor — nagyobb energiák vannak felhalmozva, mint az atom elektronburkában. Ez az oka annak, hogy egy atommag szétrombolására, illetve felépítésére sokkal nagyobb energiák szükségesek, mint amekkora bármilyen kémiai folyamatnál keletkezik. Ez a tény igen fontos. Ebben rejlik az oka annak, hogy az egyes elemek stabilak kémiai folyamatokkal szemben. Ha ez nem így volna, az egész természet alapvetően más képet mutatna.

Látjuk tehát, hogy a magenergiák többmilliószorosan felülmulják a kémiai energiákat. Ha most ismét meggondoljuk, hogy eddigi energiaforrásaink túlnyomórészt kémiai energiákat hasznosítottak, világosan kell látnunk, hogy az atommagenergiák felszabadítása — az atomenergia — milyen forradalmi haladást jelent energiaforrásaink fejlődésében.

Az atom szétrombolása

Az eddigiekből látnivaló, hogy az atomenergia felszabadítása lényegében az atommag átalakítását, tehát elemátalakítást jelent. Atomenergiát tehát úgy tudunk felszabadítani, hogy elemek atommagjait megváltoztatjuk, más elemek magjaivá alakítjuk át. Az elemátalakítás, vagy népszerű nevén atomrombolás, már hosszú ideje végrehajtható kísérlet. A laboratóriumokban nagyszámú elemátalakítást hajtottak végre a legkülönbözőbb elemekkel. Ezek a kísérletek igen fontosak voltak, ezek vitték előre az atommagról való tudásunkat. Azonban világos, hogy ezek a laboratóriumi kísérletek nem voltak alkalmasak gyakorlati felhasználásra, hiszen ezekben az átalakulási folyamatokban viszonylag igen kevés számú atom vett csupán részt. Nyilvánvaló, hogy nincs értelme az olyan energiaforrásnak, amelynél minden egyes atommagot külön-külön kell mesterségesen átalakítani. A szenet sem volna érdemes elégetni, ha minden egyes atomját külön-külön kellene mesterségesen gerjeszteni az oxigénmolekulával való egyesülésre. Nyílván csak azért érdemes elégetni a szenet, mert az égési folyamatot elég egy helyen megindítani és akkor az önmagától tovaterjed. Az önmagától tovaterjedő folyamatokat láncfolyamatoknak nevezzük.

Az első elem átalakulásra vonatkozó láncfolyamatot 1939-ben fedezték fel.

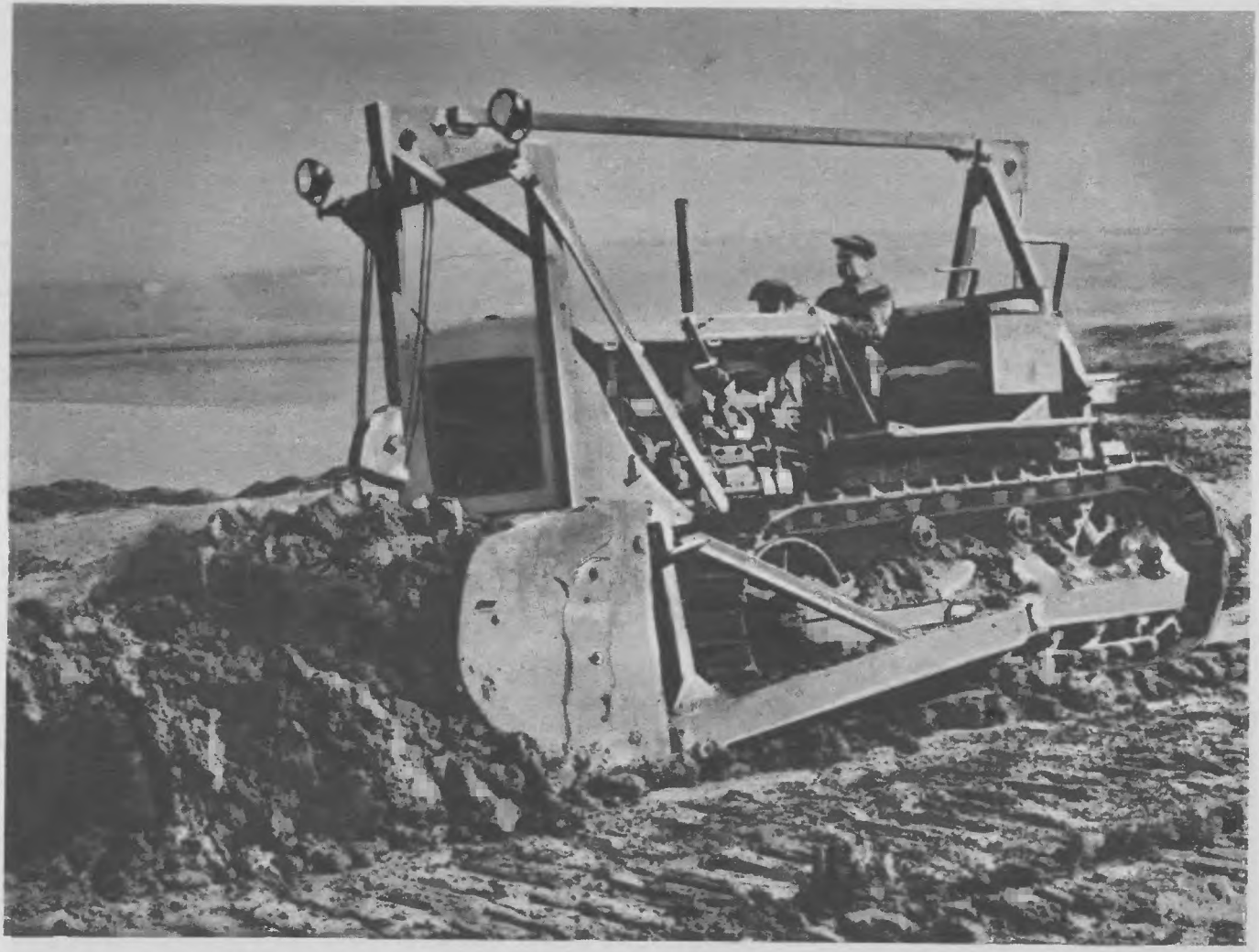

Vízduzzasztó építése a Voronyezs kerületi kantyemirovi mezővédő erdősáv állomásán

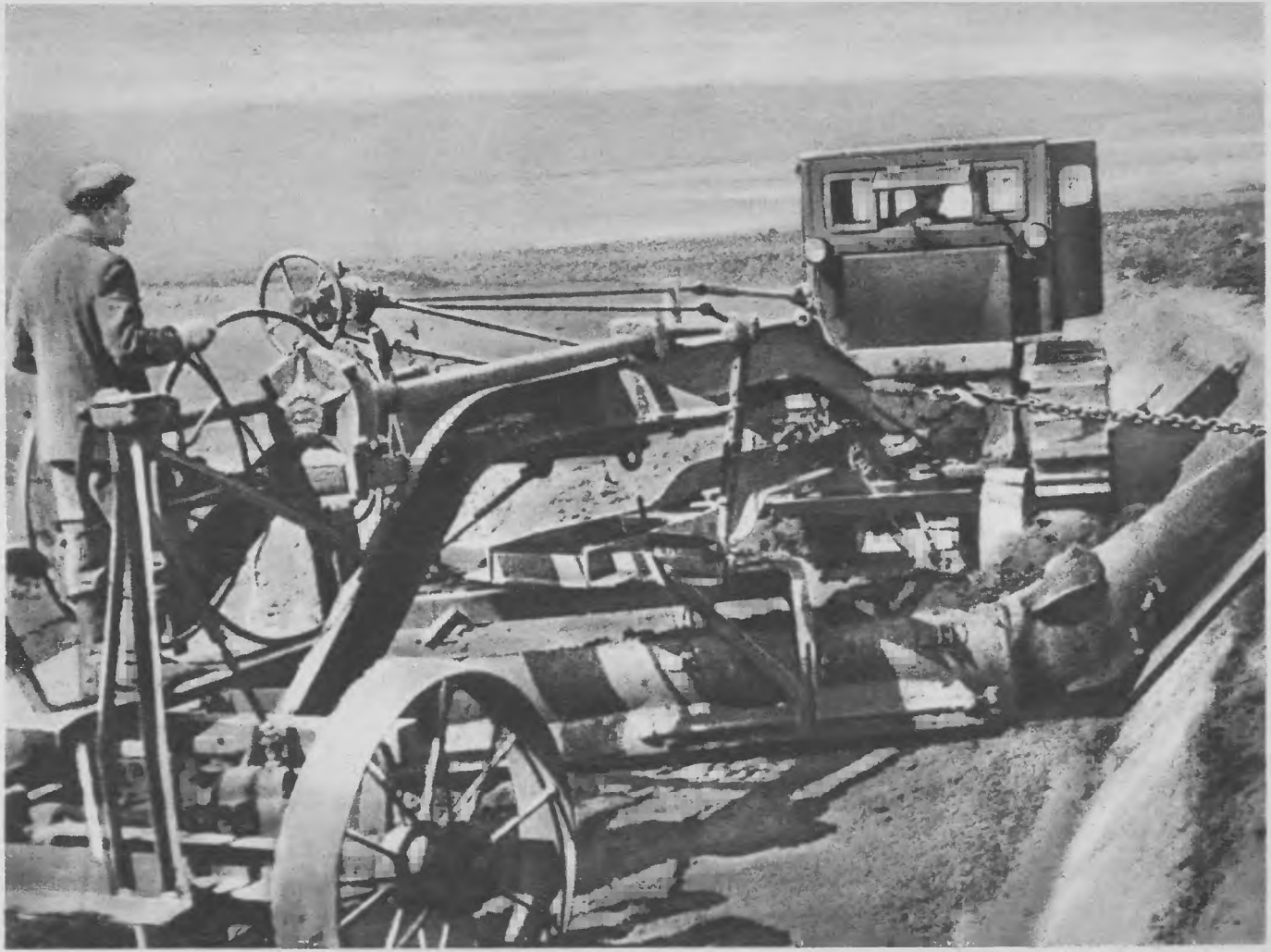

Tavat építenek az ukrajnai Bugyonnij gabonatermelő szovhózban

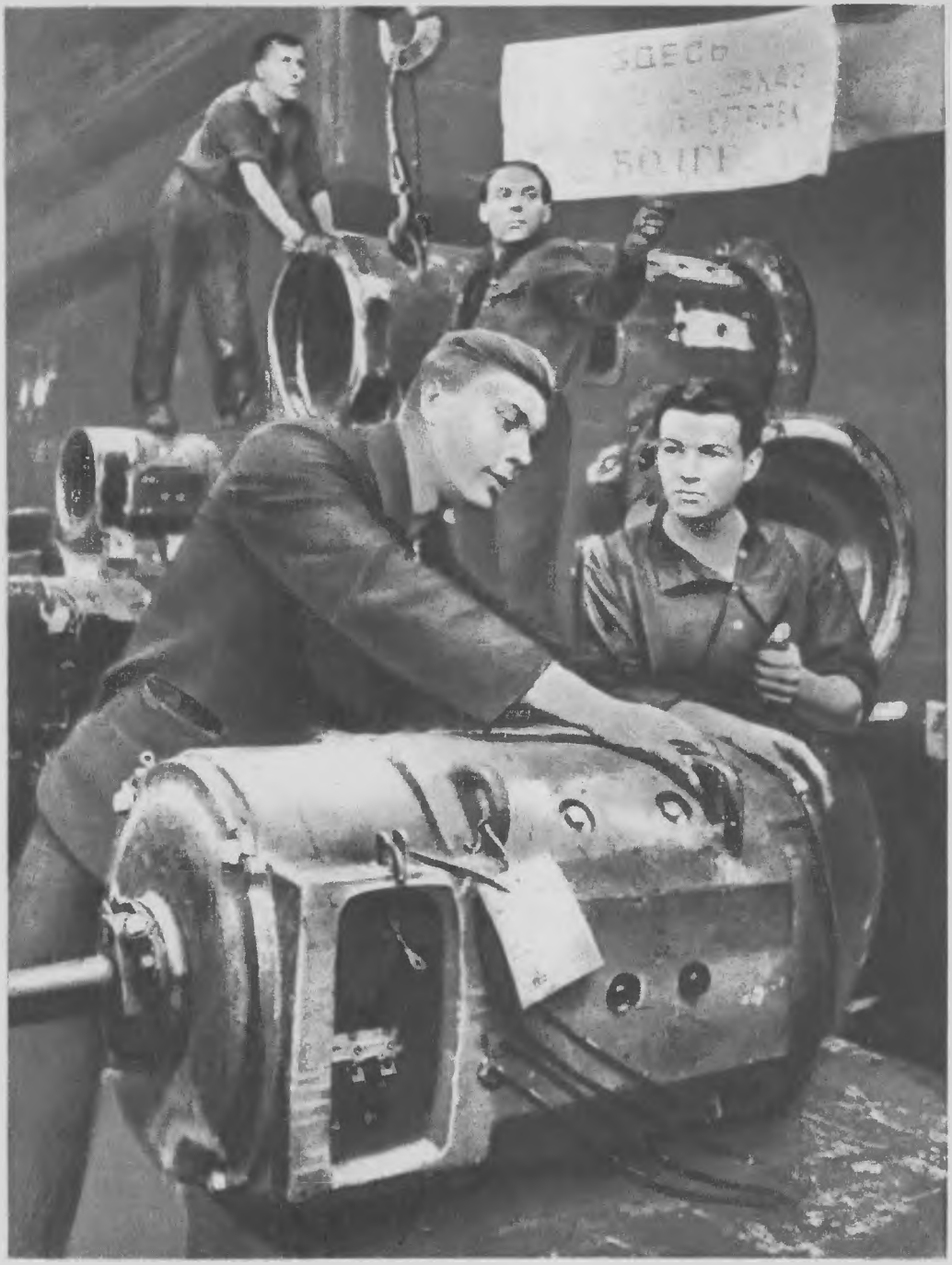

A moszkvai Dynamó-gyárban munkaversenyben készítik a nagy volgai vízierőművek építkezéseihez szükséges gépeket.

Kujbisev. Naponta érkeznek a megrakott uszályok a vízierőművek építkezéséhez

Az Észak-fergánai csatorna az Üzbég Szocialista Szovjet Köztársaságban

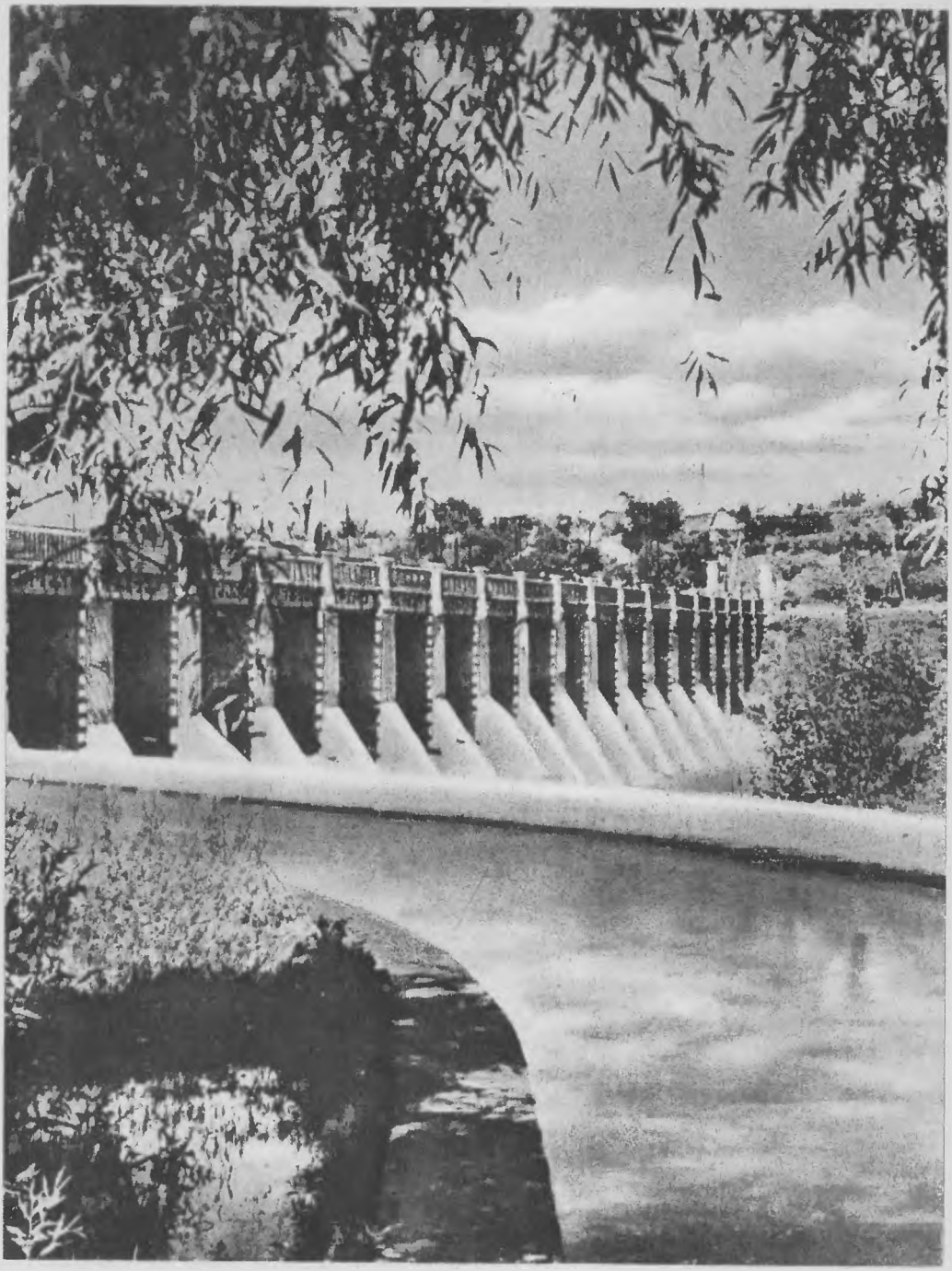

A Korszun-sevcsenkói vízierőmű korszerű zsilipje

A folyamat mechanizmusa a következő: Az urán nevű elem atomjainak magjai neutronok hatására két, közel egyforma részre hasadnak szét. Hasadás közben természetesen óriási energia szabadul fel. Igen fontos tény azonban, hogy hasadás közben újabb neutronok keletkeznek, melyek újabb uránmagokat hasítanak, ahonnan újabb neutronok keletkeznek és így tovább. Előttünk áll tehát az első láncreakció, atommag átalakulási folyamat, melyet elég egy helyen megindítani és a folyamat önmagától tovaterjed. Ezzel a felfedezéssel megnyílt az atomenergia felhasználásának gyakorlati lehetősége is.

Már most joggal merül fel a kérdés, hogy ha az uránatom az említett hasadási tulajdonsággal rendelkezik, akkor miért nem indult meg ez a folyamat már régesrégen, és miért nem hasadt fel eddig is a világban található összes uránatom. A válasz erre a kérdésre az, hogy az említett láncfolyamat nem minden uránatomban megy végbe, hanem csak az uránnak egy meglehetősen ritka izotópjában, az ú. n. 235-ös uránon (U 235). Mik az izotópok?

Mint említettük, az atommagban protonok és neutronok vannak. Az atomok töltését kizárólag a protonok száma, a rendszám határozza meg és ugyanez határozza meg az elem kémiai sajátságait is. Képzeljük el mármost, hogy egy elem atommagjába még egy neutront helyezünk az eredetileg is ottlévő protonok és neutronok mellé. Mit fog ez a neutron az elemen változtatni? A kémiai sajátságokon nyilván semmit, hisz azt a protonok száma határozza meg. Ezzel szemben meg fog változni az atommag tömege. T. i. egy neutron tömegével nagyobb lesz. Ugyanez a helyzet, ha egy atommagból elveszünk egy neutront. A kémiai sajátságokon nyilván ez sem fog változtatni, viszont az atommag tömege egy neutron tömegével lesz kisebb. Az ilyen elemeket, melyek kémiai sajátságaikban megegyeznek, csak atommagjuk tömegében, atomsúlyukban különböznek, izotóp elemeknek nevezzük.

Az uránatom egyik izotópja az említett 235-ös urán. A hasadási folyamat csak a 235-ös uránon indul meg. A természetben persze az uránizotópok teljesen összekeveredve fordulnak elő és így hiába indul meg a hasadási reakció egy-egy 235-ös atomon, a többi, sokkal nagyobb számban jelenlevő izotópon a folyamat szükségszerűen elakad. Ezért ostoba kitalálás, reakciós propaganda az a rémhír, hogy az atomenergia segítségével »fel lehet robbantani a Földet«.

Min alapszik az atommáglya

Az atomenergia gyakorlati felhasználásához nyilván az is kell, hogy az uránnak a 235-ös izotópját különválasszuk a többi izotóptól. Az izotópok szétválasztása roppant hosszú, körülményes és drága folyamat, hiszen az izotópok kémiailag egyáltalán nem különböznek egymástól. A szétválasztás mégis végrehajtható és segítségével tiszta 235-ös uránt nyerünk, mely a láncfolyamat végrehajtására alkalmas. Ha elég nagy U 235-ös darabot állítanánk elő, akkor azon, néhány mindig

jelenlevő kósza neutron a láncfolyamatot azonnal megindítaná és az urándarab a másodperc tört részei alatt felrobbanna. Lényeges tehát, hogy a nyert U 235-os darabokat kis részekben kell tartani, mert kis urándarabban a keletkezett neutronok »kifutnak« a darabból és a láncfolyamat megakad. A kisebb urándarabokat egyesítve, a robbanás a másodperc tört részei alatt megtörténik. Ez az elve az amerikai atombombának. Ez az elv a fizikusok előtt 1939 óta teljesen ismeretes.

Tévedés volna azonban azt gondolni, hogy az atombomba és a közönséges bomba között hatásban olyan különbség volna, mint az atomenergia és a kémiai energiák között. Szó sincs róla! Az atombomba hatásfoka nagyon is összehasonlítható a közönséges bomba hatásfokával. Az atombomba nagyon kevéssé tudja csak felszabadítani a magenergiákat. Ennek okát abban láthatjuk, hogy mikor a láncfolyamat megindul, a rögtön keletkező energia apró darabokra dobja szét az uránt és így az atomoknak csak kis része hasad szét. A fojtásnak pedig nyilván szűk határai vannak.

Fontos tény azonban, hogy a láncfolyamatot elő lehet idézni szét nem választott uránban is. Ezen alapszik az atommáglya. Ennek elve a következő: közönséges uránban, mint említettük, az U 235 elég ritka izotóp. A leggyakoribb izotóp az U 238. A kettő aránya a közönséges uránban cca. 1 : 140. Az U 238 nem alkalmas láncfolyamat végrehajtására, mert a gyors neutronokat befogja, anélkül, hogy hasadna. Más a helyzet, ha lassú neutronokkal operálunk. A lassú neutronok hasítják az U 235-ös atomokat, de semilyen hatással nincsenek az U 238-ra, mert ez a lassú neutronokat átengedi. Ha tehát lelassítjuk a gyors neutronokat, akkor ezek közönséges uránba engedve, ott a 235-ös atomokat széthasítják. Ez a folyamat persze nem robbanásszerűen, hanem lassan megy végbe és sebessége az urán mennyiségével is szabályozható. Neutronok lassítására grafitot használnak. A grafitban elhelyezett urántömbök rendszerét nevezzük atommáglyának. Fontos tény, hogy az atommáglya segítségével elő lehet állítani más, közvetlen robbanás végbemenésére alkalmas elemet, az ú. n. plutoniumot. A plutonium új elem, mely eddig a természetben nem fordult elő.

Az atommáglya energiaszolgáltatása abban áll, hogy benne a maghasadási energiák fellépése következtében óriási hő keletkezik, mely alkalmas módon elvezethető és erőműtelepek hajtására felhasználható. Az egyszer beépített urántömbök rendkívül hosszú ideig szolgáltatnak hőt, úgyhogy az atommáglya használatával praktikusan megszűnik az üzemanyag kérdése. Az atommáglya természetesen minden emberi beavatkozás nélkül működik. Bár ma még csak az uránatom magjainak energiáit tudjuk hasznosítani, nem vitás, hogy idővel sor kerül számos más elem energiáinak felszabadítására is.

Lássuk már most, hogyan használja fel az imperializmus világa az atomenergia csodálatos eszközét.

Ismert dolog, hogy a mult háború végén került először nyilvánosságra az atomenergia felszabadításának ténye. Ekkor dobta le az amerikai hadsereg az első atombombát, figyelemreméltó politikai körülmények között.

Az angolszászok igyekeztek úgy beállítani a dolgot, mintha Japán a két amerikai atombomba hatására kapitulált volna. Ezzel szemben a valóság az, hogy a két amerikai atombomba semmi téren nem csökkentette a japán hadsereg ütőképességét, ugyanis ennek a hadseregnek a zöme a legyőzhetetlennek hirdetett, katonailag hosszú időn keresztül kiképzett, több mint egymilliós Kvantung-hadsereg, Mandzsuriában állt a szovjet határon. A Szovjetúnió a yaltai egyezmény értelmében az Egyesült Államok, Anglia és Kina javaslatára szabályszerű hadüzenet után 1940 augusztus 9-én megindította a támadását a hatalmas szárazföldi japán hadsereg ellen, hogy dülőre vigye ennek a veszedelmes távolkeleti tűzfészeknek a megsemmisítését is.

Rendkívül nehéz, mocsaras terepen, igen rövid idő alatt, háromhetes kemény küzdelemben megsemmisítő csapást mért a japán hadseregre, amivel megnyitotta a távolkeleti népek számára is az utat a felszabaduláshoz.

Ebben a hatalmas küzdelemben a Kvantung-hadsereg 80.000 embert vesztett halottakban, 600 ezer japán katona és tiszt került fogságba. A Szovjet Hadsereg fogságbaejtette a Kvantung-hadsereg egész vezérkarát is.

Az atombombát az amerikaiak augusztus 6-án dobták le Japánra. Japán pedig szeptember 2-án kért békét, az után, hogy a Szovjet Hadsereg szétverte és térdrekényszerítette a japán haderőket. Nem nehéz megállapítani, hogy a Szovjetúnió katonai győzelme kényszerítette kapitulációra a fasiszta Japánt.

Hata Hikoszaburo tábornok, a Kvantung-hadsereg fogságbaesett vezérkari főnöke, elmondotta, hogy a japán hadsereg erejét a Szovjet Hadsereg fergeteges frontáttörése és előnyomulása törte meg, az húzta keresztül a japán katonai körök minden számítását.

»Mi azzal számoltunk — mondotta —, hogy ezen (a mandzsuriai) arcvonalon legalább is fél évig ellent tudunk állni, azután pedig visszavonultunk volna az észak-koreai hegyekbe, ahol három évig is tarthattuk volna magunkat bármilyen erőkkel szemben.«

Hata Hikoszaburo tábornok vallomásából is világosan kitűnik, hogy a japánoknak eszükbe sem jutott kapitulálni az amerikai atombomba következtében, hanem elkerülhetetlenné vált a kapituláció, amikor a Szovjet Hadsereg ellenállhatatlan támadásával teljesen szétzúzta szárazföldi seregeiket.

Ilyenmódon látjuk, hogy az atombomba nem játszott szerepet a második

világháború befejezésében. Viszont annál nagyobb szerepet szántak az amerikai imperialisták ennek a tömegpusztító fegyvernek a harmadik világháborút előkészítő bűnös terveikben. Az USA monopóltőkéje, mely egyre inkább a fasiszta diktatúra útjára lép, otthonában épúgy, mint az uralma alatt álló csatlós országokban, meg akarja szerezni a politikai és gazdasági hatalmat az egész világ felett. A háború befejezése óta az amerikai imperializmus mindent elkövet annak elhitetésére, hogy az atombomba eszközével képes lesz világuralmi terveinek végrehajtására. A világ népei elé az amerikai uralom, vagy a teljes pusztulás dilemmáját akarta állítani.

Az amerikai fenyegetésekkel szemben a világ szabadságszerető népei békefrontba tömörültek, mely a Szovjetúnió vezetésével ellenáll az amerikai imperialisták terveinek és szétzúzza azokat. A Szovjetúnió hosszú ideje vív fáradhatatlan harcot az ENSZ-ben a tömegpusztító atomfegyverek eltiltásáért. Követeli, hogy helyezzék törvényen kívül ezeket a fegyvereket, pusztítsák el a meglévő készleteket és mindezeknek a végrehajtását biztosítsák hathatós nemzetközi ellenőrzéssel. Az USA kormánya kategorikusan elutasította a szovjet javaslatot és más »tervet« készített, melynek lényege, hogy az atomfegyver ellenőrzésének ürügye alatt az egész világ atombomba- és nyersanyagkészletét az Egyesült Államok monopóltőkéje kezébe akarja helyezni. Tény, hogy ezt az amerikai javaslatot éppenúgy mint az egész amerikai propagandát és diplomáciát, hosszú időn keresztül az atombomba monopóliumának illuziója irányította.

Azóta ez az illuzió menthetetlenül elpusztult. Közismertté vált, hogy a Szovjetúnió rendelkezik az atomenergia felszabadításának eszközeivel, sőt — ezt bizonyítja a Davidov-terv és ez számos nyugati tudós véleménye is — az atomenergia felszabadításának kérdésében jóval előbbre tart, mint az USA. Persze az amerikai imperialisták propagandáját nem zavarják a tények. Az atombomba elveszett monopóliuma helyébe új monopóliumot költenek. Így születik a hidrogénbomba legendája. A hidrogénbomba Amerikában csak az imperialisták fejében van meg.

Amerika képtelen az atomenergiát békés célokra felhasználni

Fontos és jellemző tény, hogy bár az amerikai imperialisták 1945 óta ismerik az atomenergia felszabadításának módszerét, meg sem kísérelték az atomenergiát a termelés szolgálatába állítani. Egy jellegzetes példa: A hanfordi plutoniumtelep óriási hőenergiát fejleszt. Ezt a hőmennyiséget a gyártó monopólium egy közeli folyó vizébe vezeti, mint »haszontalan melléktermeket«. Hogy ez általános tendencia, azt többek között bizonyítja a híres angol fizikus, Blackett könyve is: »Valóban ékes bizonyítékot találunk arra — írja Blackett —, hogy legalább is az amerikai közüzemi gazdálkodás iparvállalatainak tulajdonosai minden lelkesedés nélkül figyelik az atomenergia terén mutatkozó haladást«. Az amerikai atomenergia-

bizottság 1948-as jelentésében ezt írja: »Még ha ki is indulunk abból a feltevésből, hogy a technika a legkedvezőbb módon fejlődik, nem láthatjuk, míly módon lehetne 20 évnél korábban atomi anyagból nyerni az egész világon ma felhasznált energia jelentős részét«. Egy amerikai szenátor bizottságot akar összehívni, hogy kiderítse, milyen óriási »veszélyekkel« járna a tengeri halakra nézve, ha atomenergiával hajtanák a nagy óceánjáró hajókat. Ilyen példákat ezrével lehetne felhozni. Az atomenergia békés célokra való felhasználása körül űzött aljas komédia lényegében az imperializmus halálos gyengeségét, a valóságos technikai haladástól való páni rettegését tükrözi vissza.

Az atomenergia az Egyesült Államok imperialistái számára csak mint őrült világuralmi terveik egyik vélt eszköze jön tekintetbe és hallani sem akarnak e csodálatos energiaforrás teremtő, békés célokra való felhasználásáról.

Az imperialisták azonban nemcsak az USA-ban, hanem máshol is igyekeznek az atomenergia békés célokra való felhasználását megakadályozni. Ez a szándék jut kifejezésre az atomenergia ellenőrzésére vonatkozó hírhedt amerikai tervben is. Az amerikai imperialisták »fejadagokat« akarnak bevezetni az atomenergia nyersanyagából az egyes államok számára. Visinszkij elvtárs az ENSz 1949 november 23-iki ülésén tartott beszédében leleplezte ezt az ostoba és álnok tervet, büszkén mutatva rá » . . . hogy a szovjet állam óriási mértékben érdekelt az atomenergia békés célokra való előállításának maximális kifejtésében«.

Az amerikai imperializmus uralma alatt álló nyugati országokban is szomorú képet mutat a tudomány fejlődése. Angliában például az amerikaiak kifejezetten megtiltottak minden olyan tudományos munkát, mely valóban alkalmas lenne gyakorlatilag is előrevinni az atomenergia felszabadításának kérdését. Így például az angol atommáglyák az amerikai máglyáknak hű másai lehetnek csupán. Amerika nem ad ki pontos tudományos eredményeket Angliának, viszont rendelkezésére kell álljon az angol kutatások minden esetleges eredménye. Nem más a helyzet Franciaországban sem. A francia fizikusok a kommunista Joliot-Curie vezetésével, az akkor még kormányon levő kommunista miniszterek támogatásával építettek egy — egyelőre viszonylag kis energiát szolgáltató — atommáglyát. Ahogy nőtt az amerikai imperialisták befolyása és uralma Franciaországban, úgy vált lehetetlenné napról-napra a komoly tudományos munka. Az amerikai imperialisták parancsára francia csatlósaik felfüggesztették az atomerő kormánybiztosi tisztségétől és kizárták a francia tudományos kutatóbizottságból Frederic Joliot-Curie-t.

A Morgan-trösztt — az atombomba tulajdonosa

Az Egyesült Államok hivatalos szerve az atombomba gyártására, a gyártás irányítására és általában minden, az atomerővel összefüggő kérdés kézbentartására az Amerikai Atomerő Bizottság. E csúcsszervnek nyolc tagja van. A nyolc közül öt

vezérigazgatói vagy elnöki állást tölt be a Morgan-tröszt valamelyik vállalatánál. E között az öt között szerepel Byrnes és Stimson is. A Morgan-tröszt a »First National« nevű bankon, a Wall-Street leghatalmasabb pénzintézetén keresztül dirigálja az atomerőbizottságot.

Ez az atomerőbizottság önmagában legfelsőbb szerv, amely a végrehajtást két úgynevezett tanácsadóbizottságra bízta, az ipari tanácsadóbizottságra és a bányaügyi tanácsadóbizottságra. Ha ezeket közelebbről megnézzük, egyszerre világosan meglátjuk, kié is az amerikai atombomba.

Az ipari tanácsadóbizottságnak tíz tagja van. Ezek közül három a Morgan-tröszt vezetőembere, három Rockefelleréké, egy a Shell-olajé, egy a Mellon-tröszté, egy pedig a hírhedt Du Pont de Nemours vegyipari tröszt embere. A Du Pont, Morganék és Rockefellerék mellett Amerika legnagyobb hatalmassága — és atomügyekben különösen érdekelve van, mert már az első atombomba megvalósításához szükséges ipari berendezéseket is ez a tröszt szállította 1 milliárd 300 millió dollár értékben. A Du Pont tulajdonképpen a német I. G. Farben amerikai megfelelője és köztudomású, hogy a háború ideje alatt a legszorosabb üzleti kapcsolatokat — és egyéb kapcsolatokat is — fenntartották az I. G. Farbennel, amely Hitlert segítette hatalomra jutni, támogatta és a náci imperialista háború profitjának egyik lefölözője volt. A bizottság tizedik tagja az International Nickel-trösztöt képviseli — és ez a tizedik tag nem más, mint John Foster Dulles.

A bányaügyi tanácsadóbizottság nyolc tagja közül hat tartozik a Morgan-tröszthöz, egy az Internacional Nickelhez, egy pedig a Dillon Read Bankhoz. Ez a bank erősen érdekelve van a német acélipar feltámasztásában és általában a német nacionalizmus újjáépítésében. A Dillon Read alelnöke, Paul Nitze, a hírhedt nácibarát, Roosevelt ellensége, aki 1949 végén az amerikai külügyminisztérium politikai osztályának egyik vezetője lett. Egyébként Forrestal, a megtébolyodott amerikai hadügyminiszter is a Dillon Read egyik igazgatója volt.

Ezek a bizottságok dolgozták ki a Baruch-tervet, amely hegemóniát szeretne teremteni az USA számára az egész atomiparban és ugyanakkor átlátszó beavatkozási kísérlettel akarta megbénítani minden más nemzet atomiparának fejlesztését. Baruch maga is Morganék egyik bankjában kezdte karrierjét és a politikába mint Byrnes belső barátja került. Byrnes, a volt külügyminiszter, Newmont Mining Co. nevű bányászati vállalatnak a vezérigazgatója, amely — különös véletlen — szintén a Morgan-trösthöz tartozik.

Már ez a névsor is napnál világosabban mutatja, kiknek a kezében van az amerikai atombomba előállítása, az atomerő ellenőrzése, miért érdekük ezeknek a trösztöknek, bankoknak a háborús uszítás, az atomzsarolás és miért érdekük végső sorban a népek elleni háború. Még érdekesebbé és világpolitikai szempontból még mélyebb jelentőségűvé válnak ezek az összefüggések, ha megvizsgáljuk a Morgan-tröszt és a Dillon Read-bank németországi — természetesen nyugatnémetországi — kapcsola-

tait. A leghatalmasabb német nehézipari tröszt, a Vereinigte Stahlwerke ugyanis a Dillon Read-bank és a Morgan-tröszt kezében van. Morganéknak tehát egyaránt érdekük az atombomba gyártása és a német acélipar feltámasztása. A Dillon Read egyik elég jól álcázott fiókvállalata, a Deutsche Bank, amely Nyugat-Németország hivatalos bankjává lépett elő. Ennek a Deutsche Banknak a vezérigazgatója Abs, a nyugat-német politika egyik legfőbb kulisszamögötti mozgatója, nemrég Amerikában járt és megtárgyalta a ruhrvidéki amerikai beruházások kérdését. A Deutsche Bank másik vezetőszemélyisége nem más, mint maga Konrad Adenauer, a bonni bábkormány kancellárja. Ez annyit jelent, hogy valahányszor Amerikában előállítottak egy atombombát, a profit egy része nem is nagyon kerülő utakon az úgynevezett nyugatnémet állam kancellárjának, Adenauer úrnak zsebébe vándorolt ...

Ez tehát a Dillon Read-vonal. A Morgan-vonalon a kapcsolatok — ha lehet — még meglepőbbek. Adenauer felesége leányneven Gussie Zinsser, ugyanis elsőfokú unokatestvére egy Ellen Zinsser nevű hölgynek, aki nem más, mint McCloy tábornoknak, a németországi amerikai főbiztosnak a felesége. Másszóval Adenauer és McCloy sógorok! McCloy a maga részéről a Gillette-trösztnek, a legnagyobb amerikai és európai borotvapenge-gyárnak egyik legnagyobb részvényese, az Egyesült Államok egyik leggazdagabb embere. Jellemző McCloy »tábornoki« és »főbiztosi« működésére, hogy 1949 végén a Gillette-tröszt olcsó áron felvásárolta a legnagyobb még meglévő önálló német borotvapengetársaságot, a Zollenwerket ... (Csak zárójelben jegyezzük meg, hogy a Zollenwerke az amerikai megszállási zónában fekszik.) Ezek után csak természetes, hogy a Gillette is Morganék egyik vállalata.

A fentemlített Ellen Zinssernek, McCloy feleségének van egy nővére, aki — újabb különös véletlen — Lewis W. Douglasnak, az Egyesült Államok nagybritanniai nagykövetének a felesége. Mr. Douglas ugyanakkor »American Cyanide« nevű hatalmas amerikai kémiai trösztnek az alelnöke és a Mutual Life Assurance nevű biztosító vállalatnak vezérigazgatója. A Cyanide is, a biztosító vállalat is Morgan-érdekeltséghez tartozik. A három Zinsser lány közül kettőnek édestestvére, Adenauernénak unokatestvére John Sharmann Zinsser, aki már közvetlenül magának a Morgan-bankháznak, az anyavállalatnak egyik igazgatója.

A monopoltőke béklyóba veri a tudományt

Az atombomba gyártását a Morgan-tröszt ellenőrzi. Az atomerő felhasználását a Morgan-tröszt ellenőrzi. Nem lehet tehát véletlen, hogy az atomerőt az Egyesült Államokban meg sem kísérlik békés célokra felhasználni. Természetes, hogy Morganéknak a háború a célja, hiszen akkor fogy a legtöbb acél. Márpedig az ő kezükben van nemcsak az amerikai acél, de a német acél is. Ezért érdekük a háborús propagandával és az atomzsarolással párhuzamosan a német ipar feltámasztása. Erre a célra megfelelő eszközök és emberek is vannak a kezükben: Adenauer,

McCloy, Douglas, akiket anyagi kapcsolatokon kívül gondos, szinte dinasztikus előrelátással rokoni szálak is fűznek egymáshoz és a Morgan-bankházhoz. Nyilvánvaló, hogy Adenauer és McCloy esetleg szűk családi körben is megbeszélik a nyugatnémetországi politikát és ezen a bizalmas családi összejövetelen nincs is más jelen, mint a — Morgan-bankháznak unokatestvéri minőségben jelenlevő megfigyelője. Adenauert rángatja a Deutsche Bank, a Deutsche Bankot a Vereinigte Stahlwerke, a Vereinigte Stahlwerket az amerikai atombizottságok, az amerikai atombizottságokat pedig a nagy trösztök, élükön a legmohóbbal, a Morgan-bankkal.

Így állt elő az a helyzet, hogy mivel az amerikai imperialisták nem tudják és nem is akarják az atomenergiát békés célokra felhasználni, közvetlen ellenőrzésük alá helyezték az egész nyugati fizikát. A monopóltőke militarista béklyóiba verték az egész tudományt, foglyokként kezelik a legkiválóbb tudósokat.

Érdemes ennek kapcsán közelebbről is megnézni az amerikai fizikát. A második világháború alatt a fasiszták által leigázott Európa számos polgári tudósa menekült Amerikába. Ezek a tudósok munkájukat a fasizmus elleni harc szolgálatába akarták állítani. Az atomenergia felszabadításának amerikai tervét például a német Einstein és a magyar Wigner dolgozták ki. Az amerikai atombomba elkészítésében túlnyomórészt az Európából emigrált külföldi, elsősorban német, magyar, olasz, francia és dán tudósok vettek részt. Munkájuk eredményét néhány monopólium, mint a Du Pont, a Monsanto Chem. C., a General Elektric, stb. sajátítja ki. De a monopóliumok nemcsak e tudósok munkáját sajátítják ki, hanem formálisan is rabszolgáikká teszik őket. Szigorú katonai fegyelem alatt, mindenben a monopóltőke katonai szerveinek rendelkezésére állanak. Az USA monopolistái az egész fizikát béklyóba verték. E tudósok fölé »politikailag megbízható« elemeket helyeztek, ezeket jobb híján a csodafegyvergyártó német fasiszta technikusok közül szerezték, kiket rakományszámra vittek az USA-ba.

Mindazonáltal a nyugati sajtó és a rádió rendszeresen fecseg az atomenergia békés célokra való felhasználásának lehetőségéről és jelentőségéről. Óriási reklámhadjárat folyik a rádióaktív izotópok felhasználása körül. Le kell leplezni ezt a misztifikációt. A hadicélokra üzemben tartott nagy atommáglyákban mellékterméként számos radióaktív elem keletkezik. Ezeknek egy tört részét a monopóliumok forgalomba hozzák orvosi és biológiai célokra. Ez az atomenergia békés célokra való felhasználásának egyetlen lehetősége számukra és az imperialista propaganda olymódon fecseg erről, hogy azt lehetne hinni: az atomenergia békés célokra való felhasználásának legfontosabb része a radióaktív izotópok előállítása. Természetes, hogy nem akarjuk ennek kapcsán a rádióaktív indikátorok szerepét lebecsülni! A Szovjetunióban pl. már régóta kiváló eredménnyel használják ezeket az elemeket az agrobiológia, az orvostudomány, a kémia és más tudományok problémáinak megoldására. De nyilvánvaló, hogy az a reklámhadjárat, melyet az imperialista tudomány a rádióaktív izotópok kérdése körül ver, nem szolgál más célt, mint hogy

Úszó szanatórium a Moszkva-csatornán

A volgai vízierőművek építkezésének problémáján dolgoznak a Vegyenyejevről elnevezett hydrotechnikai tudományos kutatóintézet tudósai Leningrádban

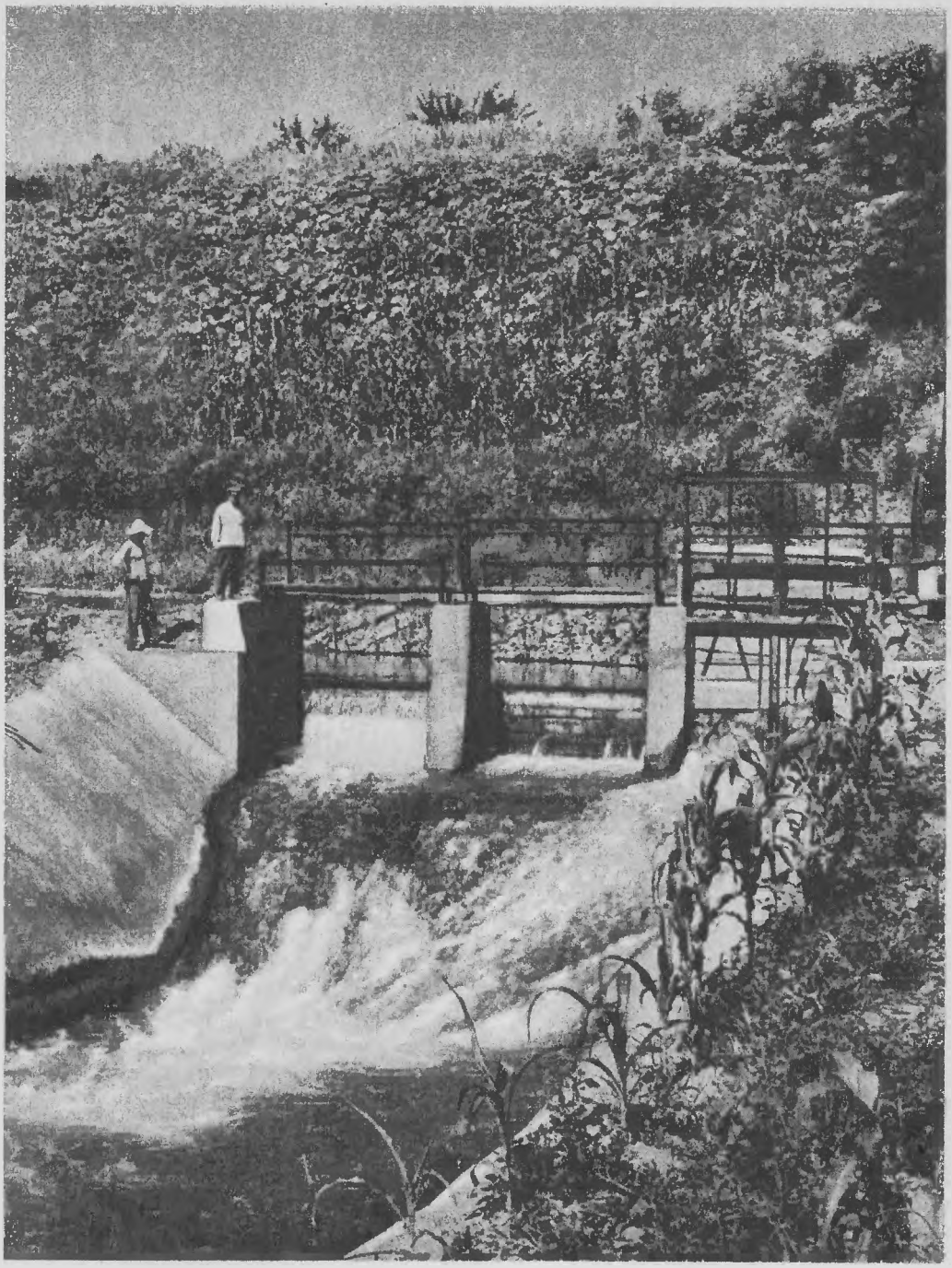

Kolhóz-csatorna a Szunzsenszki körzetből

az atomenergia valóban korszakos jelentősége békés alkalmazásainak megakadályozására irányuló törekvést leplezze.

Ennek a haladásellenes törekvésnek a szolgálatában áll az a féktelen, ostoba atomhisztéria, mely az imperialista államokban uralkodik. Őrült rémmeséket agyalnak ki az atombomba hatásáról, hogy megzavarják és rettegésben tartsák az embereket. »Tudományos« könyvek, színes füzetek légiója jelenik meg az »atomháború« kérdéseiről. Biológiai »szaklapok« foglalkoznak avval a »problémával«, hogy milyen lesz az emberek képe az atomháború után. (Jellemző tény, hogy ebben a kérdésben morganista biológusok nyilatkoztak.) Az imperialista népbutítás az atomenergia korszakát, mint az emberiség történetének utolsó szakaszát igyekszik beállítani, mely után a biztos pusztulás következik. A városok föld alá telepítését propagálják. Egy amerikai szenátor mozgó vonatokra kívánja telepíteni az összes amerikai közhivatalokat. Egy másik őrült (szintén szenátor) azt javasolta, hogy az amerikai képviselőház kukoricaföldeken ülésezzen. És így tovább. Csak nevetni lehetne ezen a haláltáncon, ha őrült megszállottai, a »történelem halálraítéltjei« nem akarnák lángbaborítani az egész világot.

Ez a rothadó imperializmus perspektívája az atomenergia feltárásának kérdésében.

A Szovjetúnió épít az atomenergiával

Természetes, hogy a Szovjetúnió, a szocialista tábor helyzete és perspektívái az atomenergia feltárása terén is alapvetően különböznek az imperializmusétól. A válságokat nem ismerő, a kommunizmus építésének útját járó szovjet nép bátran és céltudatosan használja fel az élenjáró szovjet tudomány minden eredményét céljainak elérésére. A szocializmusban valósulnak meg és csak ott valósulnak meg azok a csodálatos lehetőségek, melyeket az atomenergia békés célokra való felhasználásának lehetősége tár elénk. A ragyogó jövő felé az utat e téren is a Szovjetúnió mutatta meg a világnak, elsőizben használva fel az atomenergiát békés, teremtő célokra, megnyitva ezzel egy új korszakot technikai kultúránk fejlődésében. A szovjet nép első tette e téren a híres Davidov-terv végrehajtásának megindítása. A Davidov-terv kapcsán már láthatjuk az atomenergia békés felhasználásának óriási lehetőségeit. Tárgyaljuk meg részletesebben ezt a csodálatos művet.

Ha egy pillantást vetünk a Szovjetúnió térképére, szembetűnő aránytalanságot látunk az Ural-hegység és a Kaspi-tenger által meghatározott, kb. észak-déli vonal keleti felén. Ennek az óriási területnek déli része meleg hőmérsékletű, kiválóan alkalmas volna gazdag, fejlett mezőgazdasági kultúra megteremtésére. Leküzdhetetlen akadályt jelentett azonban e területen a vízhiány. A szovjet emberek a nagy sztálini természetátalakító tervek során már eddig is sokat tettek ennek az országrésznek az öntözéséért. Azonban ezeknek az öntözési berendezéseknek megvoltak a természetes korlátai. Ha e vidék folyóinak, az Amu-Darjának és a Szir-Darjának vizét

öntözésre használják fel, akkor szükségképpen az a veszély áll elő, hogy a Kaspi-tenger és az Aral-tó vize össze fog zsugorodni.

Másként áll azonban a helyzet ettől a vidéktől északra, Nyugat-Szibériában. Ez a vidék hideg, emberi településre csak a déli része alkalmas. Ezzel szemben egyike a világ vízben leggazdagabb területeinek. Olyan folyók vannak itt, mint a Jenisszej, melynek hossza 5200 km, torkolatánál 16 km széles, mint az 5300 km hosszú Ob, melyek mellett például a 2860 km hosszú Duna valósággal eltörpül. Ezeknek a folyóknak a kihasználása a kedvezőtlen éghajlati körülmények miatt igen csekély. Bár a szovjet nép a sztálini 5 éves tervek alatt e vidékeken is óriási ipari centrumokat fejlesztett ki, ezek a hatalmas ipartelepek a folyók csekély esése miatt általában nem ezek kihasználására épültek.

Ez a szembeszökő aránytalanság már régóta foglalkoztatja a szovjet embereket. Azonban ne feledjük el, hogy közel akkora területről van szó, mint egész Európa.

Davidov mérnök gigászi terve

A szovjet tudomány csodálatos fejlődése, az atomenergia feltárása azonban most már lehetővé tette, hogy megvalósulhasson ezeknek a problémáknak megoldása, megszülessen az emberiség a természet erőivel folytatott harcának egyik legnagyszerűbb eredménye, a Davidov-terv.

A Davidov-terv nagy jelentősége abban áll, hogy egyszerre oldja meg az északi és a déli vidékek problémáit és emellett óriási energiaforrásokat ad a szovjet népgazdaságnak. A szovjet tudósok egész légiója vesz részt e terv megvalósításában. A terv lényege a következő. Az Északi Jegestengerbe ömlő hatalmas folyamok vízmennyiségét a vízben szegény turáni alföldre kell vezetni és vizüket e déli vidék öntözésére, a Kaspi-tenger víztükrének felemelésére kell használni.

El kell hogy kápráztasson bennünket ennek a tervnek nagyszerűsége. Egy közel akkora terület mint egész Európa, változtatja meg teljesen földrajzi, vízrajzi, meteorológiai arculatát.

A szovjet kutatók behatóan megvizsgálták a kérdéses vidékeket. Az első feladat volt megtalálni az észak-déli rész vizeit elválasztó ú. n. vízválasztóhegységnek azt a részét, ahol az a legkönnyebben átvágható. Ez a rész a Turgaj-kapu. A következő lépés a vízválasztó átvágása, az Ob és a Jenisszej vizének odavezetése, egy kb. 900 km hosszú csatornán. Ez a csatorna másodpercenként legalább 10.000 m^3 vizet kell szállítson. Ezért a munkálatok során mintegy 18 milliárd m^3 földet kell megmozgatni. Ez a földmennyiség kb. százszorosa a Szuezi- és Panama-csatornák építésénél megmozgatott földmennyiségnek. Világos, hogy ilyen roppant föld- és sziklatömegek eltávolítása nagy embertömegek, hosszú évtizedek munkáját venné igénybe. A szovjet kormány azonban a terv végrehajtására az atomenergiát vette igénybe, melynek segítségével az óriási földmunkálatok ideje hihetetlenül meg-

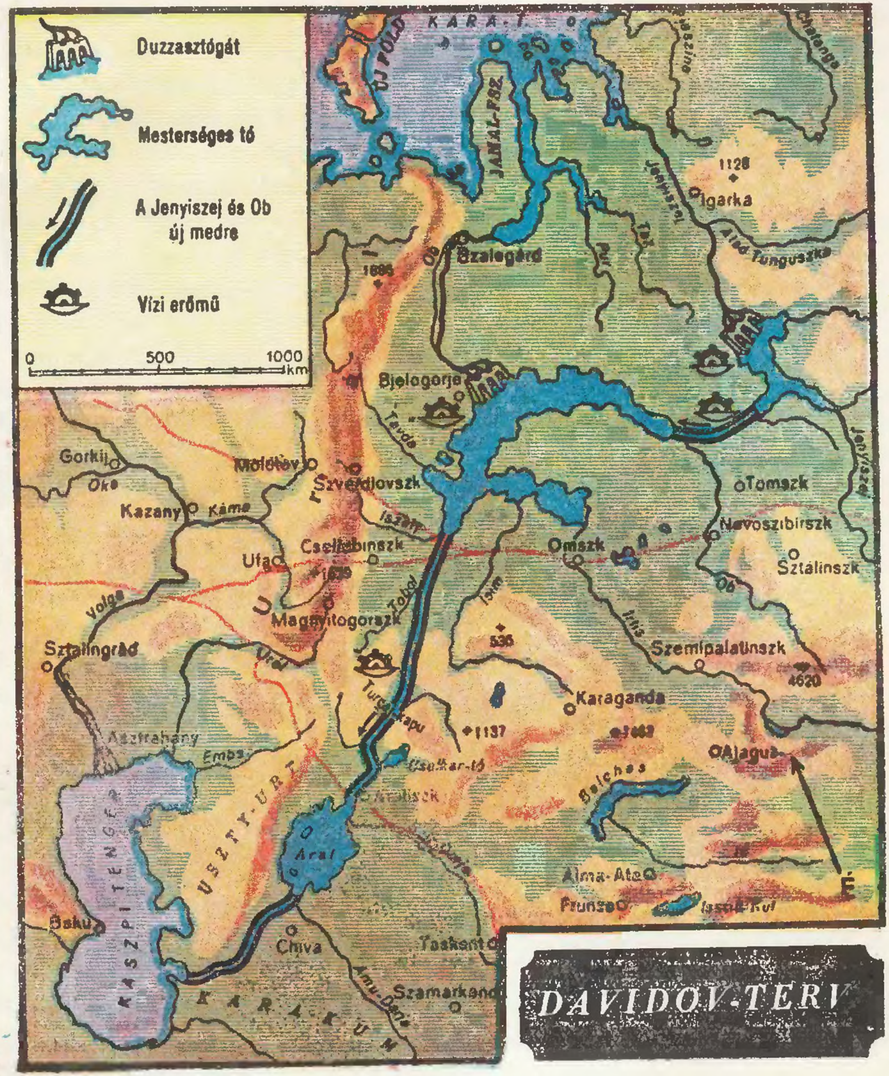

Duzzasztógát
Mesterséges tó
A Jenyiszej és Ob
új medre
Vízi erőmű
0
500
1000
km
KARA-T
JAMAL-FSZ
Jenyiszej
Igarka
1128
Alsó Tunguszka
Szalegárd
Ob
1895
Bjelogorje
Tavda
Gorkij
Oka
Molotov
Szverdlovszk
Kazany
Káma
Iszety
Cseljabinszk
Ufa
1639
Omszk
Tomszk
Novoszibirszk
Sztálinszk
Volga
Magnyitogorszk
Tobol
Isim
536
Irtis
Szemipalatinszk
4620
Sztalingrád
Urál
Turgaj
Karaganda
Asztrahany
Emba
1137
Ajagua
Balchas
ÜSZTY-URT
Aral
KASZPI-TENGER
Alma-Ata
Frunze
Isszik-Kul
É
Baku
Chiva
Taskent
Amu-Darja
Szamarkand
KARAKUM
DAVIDOV-TERV

rövidült. A Turgaj-kapu nevű hegység felrobbantása volt az az atomrobbanás, mely az imperialisták idegeit annyira megviselte.

A terv végrehajtásának következő fázisa a nagy duzzasztóművek megépítése. Azon a helyen, ahol az Irtisz-folyó az Ob-ba ömlik, Bjelogorje falu közelében, hatalmas völgyzárógát épül. A gátfal magassága 78 m. Egy hatalmas duzzasztómedence képződik itt, mesterséges tó, melynek területe 250.000 km², azaz kb. akkora, mint Magyarország és Románia együttes területe. Ugyanezen a gáton vízi erőmű épül, mely 34 milliárd kW-óra elektromos energiát fog szolgáltatni.

Ha ebből a vízmennyiségből kellene fedezni a délfelé áramló, a Turgaj-kapun átfolyó mintegy 10.000 m³/mp vízmennyiséget is, akkor ennek a Bjelogorje-i erőmű hiányát látná. Hogy ezt el lehessen kerülni, szükségessé vált a másik szibériai óriásfolyam, a Jenisszej kihasználása is. Az ehhez szükséges földmunkák — egy másik vízválasztóhegység átvágása — végrehajtásához szintén az atomenergiát vették igénybe. Ezeknek az új átvágásoknak kapcsán újabb erőműtelepek építése válik majd lehetővé. Mindezeken kívül óriási erőműtelepek épülnek a Turgaj-kapu környékén is. Az egész terv végrehajtása során mintegy 82 milliárd kW-óra energia termelése válik lehetővé, vízierőtelepek segítségével. Fantasztikus energiamennyiség! Ez az energia Közép- és Nyugat-Szibéria energiaellátását hatalmasan megnöveli, és ezeken az óriási területeken újabb városok, iparkombinátok létesítése válik lehetővé. Az új óriáscsatornán megolcsóbbodik a szállítás. Az északi erdőségekben kitermelt fa úsztatva kerülhet az épületfában szegény déli vidékre.

A Davidov-terv az első lépés

Mindezeken felül a terv legnagyobb horderejű következménye kétségen kívul az óriási déli terulet, a Turáni Alföld termékennyé tétele lesz. Ezen a meleg vidéken, melynek területe nagyobb, mint Franciaország, az öntözött terulet termékenysége négy-ötször nagyobb, mint más területeken. Ezen az óriási területen, ahol olyan terméketlen, forró homoksivatagok vannak, mint az »Éhség-sztyeppe«, a Karakumsivatag, néhány év mulva a világ egyik legtermékenyebb, legkultúráltabban művelt éléskamrája lesz majd. Gabonatáblák, gyapot-, dohány-, kaucsukültetvények, gyümölcskertek népesítik be az elhagyott sivatagot. Ez a terület 200 millió ember számára tud elegendő élelmet biztosítani.

Meg fogja változtatni a terv a Szovjetúnió jelentős részének éghajlatát is. Az Ob-folyónál létesített óriási tó hatására az állandó fagy határa jóval északabbra húzódik és ezáltal is új területek állíthatók be az emberiség szolgálatába.

Természetes, hogy a Davidov-terv a szovjet nép első lépése csupán az atomenergia békés célokra való felhasználása terén. De ez az első lépés is roppant jelentős állomás az embernek a természet erőivel folytatott harcai során. Ez a munka méltó a szovjet néphez, méltó a nép szolgálatában álló forradalmi szovjet tudomány-

hoz. Nem vitás, hogy a szovjet tudomány gyors ütemben fog újabb és újabb eredményeket elérni az atomenergia felhasználása terén. Az atomenergia lehetővé teszi a kommunizmust építő Szovjetúnió számára a legkülönbözőbb termelési folyamatok tökéletesítését, a természet eddig megközelíthetetlen titkainak megfejtését. Az atomenergia felhasználása új utakat jelent az orvostudomány fejlődésében. Módot ad arra, hogy úrrá legyünk a földrajzi körülményeken, mint azt a Davidov-terv is mutatja. Sivatagokat termőföldekké alakíthatunk át, irányíthatjuk az időjárást. Végül látnunk kell, hogy az atomenergia békés célokra való felhasználásának milyen felmérhetetlen jelentősége van a felszabadult Kína, a népi demokráciák, a szabadságukért eredményesen harcoló gyarmati népek iparosítása szempontjából is. A szocialista rendszerben és csakis a szocialista rendszerben van meg a lehetősége a technika, a tudomány igazi fejlődésének és maradéktalan kihasználásának.

Élesen mutatja ezt az atomenergia kérdése.

Az önmagát túlélt, állandó túltermelési válságokkal küzdő, kapitalista társadalmi rend, mely uralmát háborúkkal és pusztítással igyekszik fenntartani, az atomenergiát sem tudja másra, mint pusztításra felhasználni. Tudatosan akadályozza az atomenergia békés célokra való felhasználását, mint ahogy hosszú ideje akadályozza az eddigi technika és tudomány fejlődését is. Élesen mutatkozik az atomenergia kérdésében, hogy a technika fejlődése, a tudomány haladása a kapitalizmus keretén belül nem jelenti a társadalom fejlődését, ellenkezőleg, gátolja azt. Jól példázza ezt az a tény, hogy a technikai fejlettségére oly büszke USA nem képes felhasználni egy olyan jelentőségű technikai újítást, mint az atomenergia feltárása. Belső ellentmondásai, társadalmi rendszerének, uralkodó osztályának rothadtsága azt eredményezi, hogy termelőerőinek tekintélyes részét a pusztítás, a rombolás szolgálatába állítja. Háború, pusztítás, »atompánik«, ezek a lehetőségek és célok állanak az imperializmus előtt az atomenergia feltárásával kapcsolatosan.

A szocialista társadalmi rendbe, ahol a termelési viszonyok megfelelnek a termelőerők jellegének és együtt fejlődnek azokkal, ahol nincs válság, a technika, a tudomány fejlődése valóban segíti, valóban előreviszi a nép ügyét. Így segíti a nép ügyét az atomenergia felhasználása is. A kommunizmust építő szovjet nép bátran él evvel a lehetőséggel, leigázza, maximálisan birtokába veszi az atomenergiát, hogy még szebbé, még kultúráltabbá, még boldogabbá tegye életét. Az atomenergia éles és hatásos fegyver a szovjet nép kezében a haladásért és békéért vívott küzdelemben.

Ez a Szovjetúnió perspektívája, ez a szocializmus táborának perspektívája az atomenergia felszabadításával kapcsolatban. Ebben áll az atomenergia felszabadításának történelmi jelentősége.

II.

A Sztálini erdősítési terv a kommunista építés fontos láncszeme

A Sz. K. (b) P. Központi Bizottsága 1948 októberében Sztálin elvtárs kezdeményezésére határozatot hozott a szántóföldvédő erdőultetvények telepítésére. A nagy szovjet nép határtalan lelkesedéssel fogadta a Bolsevik Párt új határozatát és hatalmas lelkesedéssel fogott hozzá a terv megindításához.

Sztálin elvtárs a szovjet népet harcba vezeti a természet vak és káros erői ellen. A tudomány minden vívmányának felhasználásával megindította az emberi történelem leghatalmasabb tervét, a természet átalakításának grandiózus munkáját. Az erdősítési program a sivatag és szárazság feletti győzelem hatalmas tervének egy része. A természet átalakításának sztálini terve nem csupán egyes intézkedéseket irányoz elő, hanem a rendszabályok egész komplexumát, amely az élenjáró szovjet tudomány felfedezésein alapszik.

Hatalmas történelmi és nemzetközi jelentőséggel bír ez a terv, amely megmutatja az egész világnak a szocialista rendszer fényes lehetőségeit, egyben csattanós választ ad az amerikai »tudósok« kannibál elméletére, mely szerint az emberiséget az éhségtől csak az mentheti meg, ha az emberiség számát rövid időn belul sikerül legalább a felére lecsökkenteni. Julian Huxley, Frank Pearson, Floyd Harper így kapnak választ az amerikai háborús politikát szolgáló elméleteikre. Tényekkel bizonyosodik be, hogy földünkön százszor annyi embernek is bőven lehet élelmet, jólétet biztosítani, de csakis a szocializmus körulményei között, abban a társadalmi rendszerben, ahol nem léteznek tőkés elnyomók és ezáltal minden intézkedés a dolgozók jólétét, felemelkedését szolgálja.

A kapitalista rendszer a féktelen kizsákmányolás elvén nyugszik. A kapitalista kapzsiság nemcsak a dolgozók felé irányul, ugyanez jellemzi a tőkések minden tettét. A kapitalizmus rablógazdálkodást folytat, a kapitalista gazdálkodás szükségszerűen a természeti kincsek kifosztásához vezet. A történelem számos példáját ismeri annak, hogy a kapitalisták önző gazdálkodása egész földrészek természeti kincseinek kifosztásához, elpusztításához vezetett. Különös élességgel mutatkozik meg ez a gyarmatokon és különösen szembetűnő az imperializmus korszakában.

Érthető a tőkések egyre fokozódó mohósága és sietsége, hiszen egyre közelebb és közelebb jön az az idő, amikor a Szovjetúnió és a kínai nép példája nyomán mindenütt összedől a kapitalizmus korhadt építménye. A gyarmatokon fellángoló szabadságharc azt is kiváltja a tőkésekből, hogy még lázasabban folytassa fosztogatását. A tőkéseket nem érdekli a jövendő nemzedék sorsa, csakis és kizárólag saját egyéni érdekeik érvényesülése.

A szocialista és kapitalista világ különbségét igen szemléltetően mutatja a hatalmas méretű természetátalakítási terv, a sivatag és szárazság elleni támadás sztálini terve.

Kaukázus északi részén, Ukrajna sztyeppéin, a Volga vidékén pusztító, száraz szelek igen gyakran nagy károkat okoznak a mezőgazdaságnak, jelentősen csökkentik a termelés eredményeit és megnehezítik az állatállomány takarmánnyal való biztos ellátását.

Ezeken és egyéb területeken is, főkép a dombos vidékeken gyakori a szakadékok keletkezése. A lankákról lefolyó eső és hólé nemritkán elhordja a talaj felső termékeny rétegét. A szárazság idején pedig a szél okoz nem egyszer súlyos károkat azzal, hogy elhordja a talaj felső rétegét.

Természetes, hogy a szovjetember nem nyugodhatott bele abba, hogy ezeken a területeken a szárazság és a kedvezőtlen időjárás befolyásolja a mezőgazdasági termelést. A szovjet emberek Sztálin elvtárs vezetésével bolsevik alapossággal hozzáfogtak és megteremtették a szárazság elleni harc jól megszervezett rendszerét, amely biztosítani képes az állandó, magas terméshozamot és függetleníti a mezőgazdaságot az időjárás szeszélyeitől.

Harc a sivatag és aszály ellen

Sztálin elvtárs már 1924-ben rámutatott, hogy a mezőgazdaság egyik legfontosabb feladata a szárazság elleni harc, a magas terméshozamok elérésére irányuló harc, az aszályos vidékeken. A szovjet állam Sztálin elvtárs tanítása nyomán már fennállásának első éveiben intézkedéseket tett a mezőgazdaság megvédésére a természeti csapások ellen.

Azonban a mezőgazdaság szétaprózottsága nem nyujtott módot, hogy a szovjet tudomány minden eszközét sorompóba állítsák a mezőgazdaság megvédésére, a terméshozam további emelésére. A tudomány vívmányainak mindenirányú és széleskörű alkalmazását csakis a nagyüzemi szocialista termelés bevezetése tudta biztosítani. A kollektívizálás győzelmét követő években pedig eddig soha nem ismert ütemben indult meg a földművelési kultúra emelése a szovjetek országában. Már a háború előtti ötéves tervek idején megindult a védő erdősávok telepítése a szovhozok és kolhózok földjein, a vízválasztókon, a szakadékok és mélyedések lejtőin, a folyók és tavak partján, a vetésforgók határain és egyre fokozódó ütemben megkezdték a homokos területek erdősítését, a homok megkötését.

A sztálini erdősítési terv nagyságára jellemző, hogy az a terület, ahol ezt az **óriási** munkálatokat végzik, mintegy 120 millió hektárnyi területet tesz ki, 79 ezer **kolhóz** kapcsolódik ebbe a munkába, tehát a Szovjetúnió összes kolhózainak 35%-a.

A Bolsevik Párt Központi Vezetősége határozatának alapján a Szovjetúnió Minisztertanácsa elkészítette az erdősítés tervét, mely szerint 15 esztendő alatt nyolc hatalmas állami védelmi erdősávot fognak telepíteni a következő irányokban: Szaratov és Asztrahán között a Volga partjain; Penza-Jekaterinovka-Vesenszk-Kamenszk között az északi Donyec mentén; Kamasin és Sztálingrád között; Csapajevszk és Vladimirovka között; a Visnyevaja hegy — Cskalov — Uralszk — Káspi-tenger között az Ural-folyó partjain; Voronyezs és Rosztov között a Don mindkét partján; Belgorod városától a Don folyóig és az észak Donyec-folyó mindkét partján és Sztálingrád — Sztyepnoj — Cserkeszk között. Az állami erdősávok hossza 5320 km lesz!

Ezzel párhuzamosan a terv gondoskodik azoknak az intézkedéseknek megtételéről is, amelyek a sztyeppe és erdőssztyeppe vidékén már meglevő erdőterületek megóvását és fejlesztését biztosítják. A terv ennek értelmében szabályozza a fakitermelést és a kitermelt erdőterületek pótlását.

Az előbb vázolt hatalmas erdősítés azonban csak egy része a sztálini erdősítési tervnek. Az állami védő erdősávokon kívül erdőültetvényeket létesítenek a kolhózok és szovhozok földjein is, összesen 5709 ezer hektárnyi területen. Ennek a hatalmas erdősítési munkálatoknak 30%-t az állam magára vállalta és hathatós segítséget nyujt abban is, amelyet a kolhózok saját anyagi eszközeikkel és erőikkel végeznek.

Mindezekkel az intézkedésekkel a szovjet állam biztosítja a száraz szeleknek leküzdését, megvédi az elfúvástól a talaj termékeny rétegét, megjavítja a vízrendszert, biztosítja a mezőgazdaság munkájának zavartalanságát és magas termeshozamát a Szovjetúnió sztyeppe és erdőssztyeppe vidékein.

Érdemes a telepített erdősávok területén végzett kísérletek néhány eredményével megismerkedni. A Szovjetúnió Tudományos Kutató Földművelési Intézete éveken keresztül vizsgálta a telepített erdősávok hatását és azt a változást, amelyet az időjárás vonalán okozott. Ezek a tudományos vizsgálatok arra mutatnak rá, hogy az erdősávok közötti területeken a szél sebessége 35—40%-kal lecsökkent. Megszünt tehát a talajelhordás veszélye ezeken a területeken. A nedvesség elpárolgása 30—40%-kal csökkent, ami mellett a levegő nedvesség tartalma 3—5%-kal emelkedett. A szárazság ellen indított sztálini harcot tehát siker koronázta. Az erdősítés tehát nagy mértékben megváltoztatja a vidék éghajlatát. Azonban nemcsak a Szovjetúnió, hanem Románia és Magyarországnak főkép az északkeleti aszályos vidéke is érezni fogja ennek jótékony hatását.

Faiskolák ezrei nevelik a csemetéket

Rendkívüli körültekintéssel és pontossággal dolgozták ki a szovjet tudósok az erdősítés tervét. Széleskörű kutatómunkát végeztek annak megállapítására, hogy az egyes területeken mennyi a leghasznosabb erdősávszélesség. Ennek az értékes kutatómunkának eredményeképpen megállapították, hogy a síkságokon a szél szárító hatása ellen emelt erdősávok legmegfelelőbb szélessége 10—20 méter, a talaj elhordásának megakadályozására 30—60 méter széles erdősávokat telepítenek, a víztárolók mellett telepített erdősávok szélessége pedig ugyancsak 10—20 méter.

Igen nagy körültekintést igényel a megfelelő fafajták kiválogatása is. A szovjet tudósok olyképpen oldották meg a kérdést, hogy a telepítéseknél a gyorsnövésű, tehát már fiatal korukban megfelelő és a hosszúéletű fafajták együttes alkalmazását biztosították. Emellett gondoskodni kellett az egyes vidékek éghajlatának legmegfelelőbb fajták kikereséséről is. Mesterien párosult a célszerűség és gazdaságosság a szovjet tudósok ezen kutatómunkájában is. A különböző erdei fafajták mellett nagymértékben telepítik a háziipari célokra alkalmas fákat és gyümölcsfákat is. Ezeknek a hatalmas telepítési munkálatoknak biztosítása érdekében a szovjet állam 1949—51-ben 570 erdővédelmi állomást szervez. Ezeknek az állomásoknak az a feladatuk, hogy a kolhózokat segítsék az erdősítési terv sikeres végrehajtásában, az azokkal kötött szerződések alapján elvégezzék a talaj előkészítésének munkálatait, segítsék a kolhózokat a telepítésben és a telepített erdőültetvények ápolásában. Az állomások másik csoportjának feladata, hogy az állami erdősávok előkészítési és telepítési munkálatait elvégezzék.

Az állami gépállomások is a kolhózparasztság segítségére siettek. A gépállomások termelési tervében már bentszerepel az erdősítés talajelőkészítő munkáinak végzése is. A szovjet tervezők már elkészítették azokat a gépeket, amelyek nagymértékben megkönnyítik az erdősítési munkálatok gyors elvégzését.

A Párt felhívására a kolhózokban és szovhozokban erdősítő munkacsoportokat szerveztek.

Az erdősítési terv sikere érdekében az Erdőgazdasági és mezőgazdasági minisztérium tervbevette és már meg is indította 60 nagy állami faiskola létesítését. A szovhozokon belül 110 hatalmas faiskola, a kolhózokban pedig kb. 10—12 ezer kisebb faiskola fogja biztosítani a facsemeték nevelését. 1949-től 55-ig mintegy 34 milliárd facsemetét kell az erdősítés céljaira kinevelni! Az érintett területek valamennyi dolgozója lelkesen csatlakozott a Párt felhívása mögé. A szovjet dolgozók megértették a Párt felhívásának jelentőségét, megértették, hogy az valamennyiük jólétét szolgálja. A szovjet dolgozók lelkes munkájának egyik fényes bizonyítéka az a többezer tonna mag, amit a dolgozók önkéntes munkájával gyüjtöttek össze a faiskolák számára, az erdősítés sikerének biztosítására. Mindössze két év telt el a terv elfogadása óta, de már 1300 ezer hektárnyi területen megvalósult az erdősáv telepítés terve.

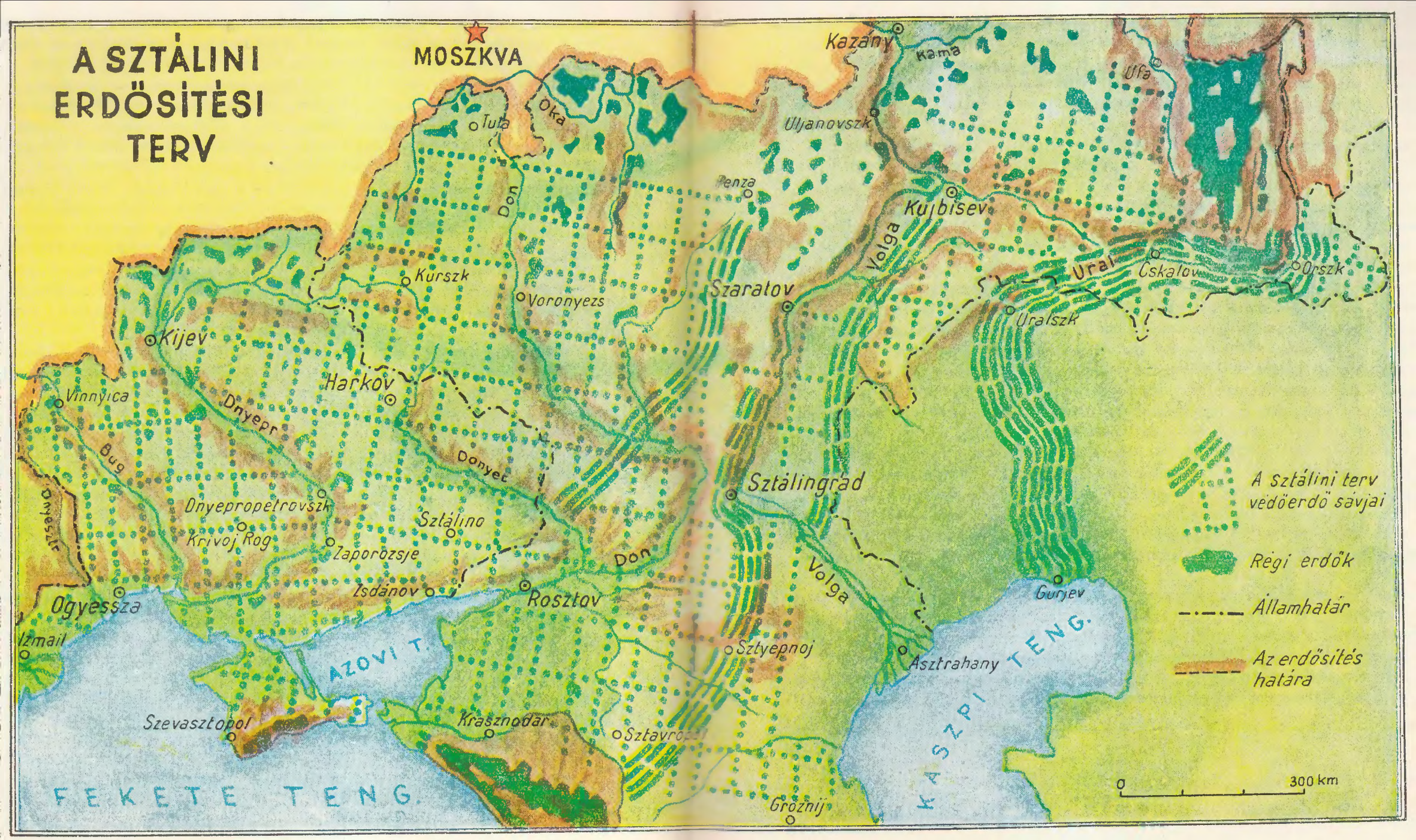
A SZTÁLINI ERDÖSÍTÉSI TERV
MOSZKVA
Kazány
Kama
Ufa
Uljanovszk
Tula
Oka
Penza
Don
Kujbisev
Volga
Ural
Cskalov
Orszk
Kurszk
Voronyezs
Szaratov
Uralszk
Kijev
Harkov
Vinnyica
Dnyepr
Bug
Donyec
Sztálingrád
Dnyepropetrovszk
Sztálino
Krivoj Rog
Zaporozsje
Don
Volga
Gurjev
Ogyessza
Izsdánov
Rosztov
Dnyeszter
Izmail
AZOVI T.
Sztyepnoj
Asztrahany
KASZPI TENG.
Szevasztopol
Krasznodar
Sztavropol
Grozníj
FEKETE TENG.
A Sztálini terv védöerdö sávjai
Régi erdök
Államhatár
Az erdösítés határa
0
300 km

A kapitalista „természetátalakítás" — természetpusztítás

Természetes, hogy a finánctőke urai a legképtelenebb állítások terjesztésével tagadják, hogy az ember képes a természetet bármily formában is átalakítani. Az imperialista szolgálatban álló »tudósok«, akik valóságban a tudomány legádázabb ellenségei, lázasan kutatnak a történelem szemétdombjára került elméletek között, hogy azok felújításával hazug módon megcáfolhassák a sztálini tervek igazát és helyességét.

Rendkívül nehéz azonban ezeknek a tudós uraknak a helyzete, hisz maga a valóság lépten-nyomon rácáfol hazugságaikra.

Folyik a természet átalakítása az imperialista országokban, még azt a leghevesebben tagadó Egyesült Államokban is. Igaz ugyan, hogy ezekben az országokban ez is kapitalista módon, a kizsákmányolás, a rombolás szellemében megy végbe. A pusztulásra ítélt imperializmus országaiban a tervszerűtlen rablógazdálkodás következtében hatalmas területek válnak pusztasággá, terméketlen sivataggá. Az USA-ban például 40 esztendő alatt az erdők 40%-át kipusztították és semminemű gondoskodás nem történt ezek pótlására. Igaz ugyan, hogy készítettek egy tervet, a Nagy Amerikai Puszták erdősítési tervét, azonban annak végrehajtására soha nem került sor, tekintve, hogy nem jelentett jól jövedelmező üzletet a tőkések számára. Az USA monopólistái örömmel üdvözlik a pusztító szélviharokat és az aszályt, mert ez csökkenti a terméshozamot és ezáltal biztosítani lehet a termékek magas árát, ami viszont a tőkés jövedelemnek megsokszorozódását jelenti. Érthető, hogy ott ahol elpusztítják még azt is, amit a természet önként nyujt a társadalomnak, ott soha nem lehet cél a természet erőinek az emberi haladás szolgálatába való állítása. Ott egyetlen cél lehet — és ahogy az események bizonyítják, az amerikai imperializmusnak ez a valóságos célja —, mindent felhasználni arra, hogy az emberiség mennél mostohább körülmények közé kerüljön. Az amerikai »tudomány« különböző mérgekkel és a kolorádó bogarakkal mutatkozott be az emberiség előtt. A burzsoá tudomány a monopóltőkések pusztítására irányuló törekvésének aljas eszközévé süllyedt.

A világ dolgozói határtalan lelkesedéssel fogadták a sztálini erdősítési terv bejelentését, nagy érdeklődéssel figyelik, hogy a szovjet országban mikép válik valósággá Sztálin elvtárs zseniális elgondolása. A világ dolgozói ebben a tervben is a béke és emberi haladás megvédésének újabb biztosítékát látják, tudatában vannak, hogy a természet átalakításának a Szovjetunióban végbemenő grandiózus terve az egész emberiség számára a boldog, biztos kommunista jövő felé vezető utat építi.

III.

Termőföldé válnak a sivatagok

A szovjet nép a sztálini ötéves tervek és a Nagy Honvédő Háború során számtalanszor kivívta az emberiség csodálatát, kimagasló eredményeken keresztül bizonyította be, hogy mire képes a felszabadított dolgozók szocialista hazaszeretete. A szovjet nép a Nagy Honvédő Háború győzelmes megvívása után Sztálin elvtárs vezetésével elindult a kommunizmus építésének győzelmes útján. A sztálini természetátalakítási terv, az öntözés, erdősítés, vízierőművek létesítése nagy jelentőségű lépések a kommunizmus felépítése felé.

A szovjet emberek hadat üzentek a sivatagnak, a szárazságnak, az önkényeskedő időjárásnak. A szovjet tudomány és technika és a szovjet emberek 200 milliós hadserege harcbaindult, hogy legyőzze a természetet. A Volga medencéjében, a Kaspi-tenger vidékén folyik a természet legyőzéséért folytatott harc.

A Volga medencéjében találhatók Európa legjobb földjei, amelyek megfelelő esős időjárás mellett rekord termést adnak, de az időjárás eddig nem akarta szolgálni az emberiséget. Gyakori ezen a vidéken az aszályos esztendő. Az ilyen években a cári rendszer alatt százával pusztultak éhen az emberek. A Volga alsó folyásán, Kujbisev táján, gyér lakosságú, hatalmas pusztaság terül el, ahol eddig a hatalmas porfelhőket kergető szél uralkodott. Ez a szélhordta por ellepte a megmunkált földeket, kiszárította, megfojtotta a növényzetet. Így nyomult előre a terméketlen sivatag. A cári rendszer közgazdászai kiszámították, hogy a sivatagnak ez a fokozatos előnyomulása néhány évtized alatt eljut Ukrajnáig, terméketlenné teszi a dús ukrajnai vidéket. A kapitalizmus emberei és tudománya szolgai módon meghajolt a természet erői előtt, elkönyvelte, hogy ez ellen az emberi erő képtelen bármit is tenni.

Azonban a Párt, Lenin, Sztálin nevelte szovjet emberek más anyagból vannak formálva, nem fogadták el a sivatag terjeszkedését, mint megváltoztathatatlan természeti törvényt, hanem megindították a harcot a sivatag ellen. Már a Lenin elvtárs által kidolgozott első tervben, a GOELRÓ*-ban megtaláljuk a Volga-vidék villamosításának és öntözésének programját. Sztálin elvtárs vezetésével már a második

*Oroszország Elektromosítása Állami Bizottsága rövidítése.

világháború előtt megindult a volgavidéki területek öntözési munkálata, amelynek eredménye folytán a volgántúli aszályos vidékeken sorozatosan rekordtermést értek el, pl. a Frunze nevű kolhózban az öntözött földeken a búza átlagtermése hektáronként 25—45 mázsa volt. Az asztraháni terület Vörös Október kolhózában az 5—6 mázsás átlagtermés helyett az öntözés bevezetésével 73 mázsás átlagot értek el.

Épülnek a világ leghatalmasabb villamos erőforrásai

A sivatag és aszály elleni harc teljes nagyságában a háború után bontakozott ki. Első hatalmas lépése a 120 millió hektárnyi területet átfogó erdősítési terv megindítása volt. Ezt követte a kujbisevi és sztálingrádi gigászi méretű vízierőművek munkálatainak megindítása.

Ez a két hatalmas vízierőmű módot nyujt az egész volgamenti mezőgazdaság átszervezésére, megoldja azok öntözését, villamosítását. Új közlekedési lehetőségeket teremt, módot nyujt a vasút és ipar villamosítására, sivatagokat, pusztaságokat változtat virágzó kertté, dús legelővé. Ennek a hatalmas méretű építkezésnek idejét a szovjet mérnökök és tudósok 5—6 évre tervezik. Rövid 5—6 év alatt teljesen megváltozik ennek a vidéknek a képe, új, hatalmas városok épülnek fel, 100 és 100 modern, szocialista falu létesül ott, ahol eddig az aszály és a sivatagi szél uralkodott.

Vajjon mit tud a kommunizmus építésének ilyen grandiózus tervével szembeállítani az Egyesült Államok, vagy a világ más imperialista országa. Az imperialisták atombombás tervében ép az ellenkezőjét találjuk. Ők pusztaságot akarnak még ott is, ahol eddig városok, virágzó falvak voltak.

A vízierőművek építkezésének nagyságára jellemző, hogy felépítési költségeik felülmulják az első két 5 éves terv összes befektetéseinek összegét. Az amerikai imperializmus az új háború előkészítésére 30 milliárd dollárt irányzott elő. A békéért harcoló Szovjetúnió kb. ugyanekkora összeget használ fel a béke megerősítését, az emberi haladást szolgáló volgai erőművek létesítésére. Vajjon kell-e ennél fényesebb bizonyíték a szocializmus országának erejéről és szilárd békeakaratáról.

A kujbisevi és sztálingrádi erőművek a világ leghatalmasabb villamos erőforrásai lesznek. Kétszeresen felülmúlják a legnagyobb teljesítményű amerikai villanytelepet is.

Az épülő szovjet vízierőművekről még pontos adatok nem állnak a rendelkezésünkre, hogy hozzávetőlegesen is képet kapjunk azok nagyságáról, képzeljük el a Dunát az eredetinél négyszer szélesebbnek, amelyre egy olyan gátat építenének, ami biztosítani tudná a Duna szintjének 25 méterrel való felemelését, a gát mögött pedig kb. Baja—Bécs távolságnak megfelelően, tehát egy 500 km hosszú és átlag 10 km széles, hatalmas víztárolómedence képződne. Ennek a víztárolómedencének a vízfelülete nyolcszor nagyobb lenne a Balatonénál. Az elzárógát mögött létesülő hatalmas vízgyüjtőmedence fogja biztosítani, hogy az erőművek még a legaszályosabb hónapokban is teljesítőképességük ¾ részét tudják majd szolgáltatni.

A kujbisevi és sztálingrádi erőművek teljesítménye egyenként évi 10 milliárd kilowattóra, tehát négyszer nagyobb, mint Magyarország összes áramtermelése. Az új erőművek bármelyike képes lenne ellátni Magyarország, Románia és Csehszlovákia egész áramszükségletét.

A Volga vidéke természeti viszonyainak megváltoztatásában döntő szerepet játszik a villamosítás. A kujbisevi és sztálingrádi villamos erőművek által előállított 20 milliárd kilowatt-óra villamosenergiát mintegy ezer kilométeres körzetben hasznosítják. Ez a hatalmas mennyiségű villamosenergia bőségesen kielégítené az összes európai népi demokráciák villanyszükségletét. A Szovjetunióban nem ez az egyedüli ilyen építkezés, hiszen csak a Davidov-terven belül a bjelogorjei völgyzárógáton épülő vízierőmű egymagában 34 milliárd kilowatt-óra villamosenergiát fog szolgáltatni. A Davidov-tervben felépülő összes vízierővel hajtott villanytelepek energiatermelését pedig mintegy 82 milliárd kilowatt-órára becsülik.

Szovjet gépcsodák hatalmas teljesítménye

A volgai vízierőművek megcáfolják a burzsoá tudósok tudománytalan állításait, kik szerint a Volga-medence a Don és Moszkva vidéki széntelepeken kívül egyéb energiaforrással nem rendelkezik. A burzsoá tudósok nem láttak semmi lehetőséget a Volga-medence termelőerőinek fejlesztésére, a mezőgazdaság helyzetének előnyös megváltoztatására, az ipar további kiterjesztésére. Már a sztálini 5 éves tervek rácáfoltak ezekre az elméletekre, az erőmű felépítése pedig véglegesen szétzúzza azokat.

A kujbisevi és sztálingrádi vízierőművek építése a szovjet tudomány és technika újabb diadalát, magasabbrendűségének újabb bizonyítékát jelentik. Az eddig épített nagy vízierőművek rendszerint völgyelzárógát rendszerrel rendelkeznek és többnyire sziklás, köves talajon épülnek. A burzsoá tudomány képtelen volt megoldani ilyen hatalmas erőművek építését síkságon, a folyók hordalékos talaján. A szovjet tudomány sikeresen megoldotta ezt a kérdést is.

A villamosáramot ezideig általában 3—400 km-re tudták elvezetni. A Szovjetúnióban ezeknél az új erőműveknél az a feladat, hogy a villamosáram 900—1000 km-re történő elvezetését biztosítsák. A szovjet mérnökök ezt a feladatot is sikeresen megoldották. A kujbisevi és sztálingrádi erőművek 1000 km-es távvezetékein 400.000 Volt feszültségű áram fog folyni az eddig szokásos 200.000 Volt helyett. Természetes, hogy a feszültség ilyen hatalmas mértékű növelése új követelményeket állított a transzformátorok és egyéb berendezések szerkesztői elé.

A volgai építkezés nemcsak a méretei szempontjából egyedülálló, hanem az építkezés gyors üteme is ismeretlen az eddigi történelemben. A dnyeprosztoji erőmű, amely a világ eddig leggyorsabban felépült erőműve volt, 5 esztendeig tartó munkával készült el. A volgai vízierőművek 4—5-ször ekkora építkezéseket jelentenek és mégis, felépítésükhöz ugyanannyi időre van csak szükség.

Az erőművek megépítésénél 250 millió köbméter földet kell megmozgatni. Az építkezéshez 13 millió köbméter beton szükséges. A szovjet mérnökök már elkészítették azokat a gépeket, amelyek képesek ezt a hatalmas méretű földmunkát gyorsan és eredményesen elvégezni. A kujbisevi építkezéseknél olyan óriási földszivattyúk működnek, amelyek óránként 1000 köbméter földet emelnek és hordanak el. Az új, hatalmas szovjet kotrógépek óránkénti teljesítménye 2—300 köbméter.

A kujbisevi építkezésnél a betonszükséglet naponta 10.000 köbméter, az ehhez szükséges anyagot naponta 20 vonatszerelvény biztosítja. Világos, hogy ilyen hatalmas mennyiségű beton kikeverését és széthordását nem lehetne az eddig használatos eszközökkel elvégezni. Az építkezésnél teljesen gépesített betongyárak végzik a beton keverését, úgyszintén a beton helyszínre való szállítása is teljesen gépesítve lett. Az új, korszerű szovjet betonkeverő- és szállítógépek révén néhány, a gépet kezelő szakmunkás végzi a sokszáz keverő- és szállítómunkás munkáját.

A kujbisevi és sztálingrádi erőművek által szolgáltatott 20 milliárd kilowatt-óra villamosenergia szén felhasználásával működő villanytelepeken történő előállításához 140 ezer bányász munkája tudná csak biztosítani a szükséges 20 millió tonna szenet. A szovjet emberek szolgálatukba állították a nagy Volga-folyót, amely így 140 ezer bányász munkáját végzi el évente.

A szárazság elleni küzdelemben jelentős szerepet játszik az erőművek által termelt hatalmas mennyiségű villamosenergia, amely biztosítja az öntözéshez szükséges erőt. Az öntözött földek területe 25 millió hektár lesz, tehát jelentősen nagyobb, mint amennyit az egész világon eddig öntözéssel művelnek. Az öntözött területek ilyen hatalmas mérete, valamint a terv keretén belül létesített kisebb-nagyobb mesterséges tavak százai és a létesítendő erdősávok alapjaiban megváltoztatják az aszályos területek éghajlatát, levegőjének páratartalmát, hőmérsékletét.

Virágzó gyapotföldek a sivatag helyén

Az öntözési tervnek egyik legjelentősebb munkája a 1100 km hosszú Nagy Turkmén Csatorna és az ebből kiágazó mintegy 1200 km hosszúságú öntözőcsatornák megépítése. A Nagy Turkmén Csatorna, az Amu Darja folyót köti össze a Káspi-tengerrel. Az Amu Darja évszázadokkal ezelőtt a Kaspi-tengerbe ömlött, azonban az iszaplerakodás miatt megváltoztatta az Aral-tó felé az útját. A szovjet emberek most ismét arra kényszerítik az Amu Darját, hogy vizét a Kaspi-tengerbe vezesse. Az Amu Darja folyó körül terülnek el a Szovjetúnió legkietlenebb vidékei, a Karakum és a Kizil-kum sivatagok, itt rendkívül száraz a levegő, nem ritka a 70 fokos meleg sem, gyakoriak a homokfelhőket kergető, pusztító, száraz szelek is. A szovjet emberek elhatározták, hogy ezt a kietlen vidéket termőfölddé változtatják. A csatornák építése másfél millió hektárnyi terület öntözését biztosítja. Az éghajlat és a levegő nedvességtartalmának megváltoztatására a csatorna mentén mintegy 7 millió hektárnyi területet fognak elárasztani. A csatornarendszert pedig hatalmas erdősávok telepítésével védik a homok által történő betemetés veszélye ellen.

Az eddigi kísérletek eredménye szerint ez a vidék kiválóan alkalmas gyapottermesztésre. A kísérleti telepeken hektáronként 30—40 mázsás gyapottermést értek el. Ezen a területen a Szovjetúnió új gyapotövezete létesül, amely évi 30 millió mázsa gyapotot biztosít a szovjet textilipar számára.

Ha ránézünk földünk térképére, rengeteg terméketlen sivatagot látunk bejelölve. Igen hatalmas az a terület, ahol a pusztító aszály sorozatosan dönti nyomorba az illető vidék lakosságát. Milliókra becsülik azoknak a számát, akik a kapitalizmus viszonya között ínséges esztendőkben az éhség áldozatai lettek. Tett-e valamit az imperializmus, bármely gyarmattal rendelkező ország, hogy ezeket a sivatagokat, aszályos területeket bekapcsolja az emberiség szolgálatába. Semmit nem tett. Ellenben az uralma alatt tartott gyarmatokon állandósította az ínséges esztendőket az egyre fokozódó kizsákmányolás révén. Telhetetlen profitéhségük kielégítésére sivataggá teszik az eddig kultúrált területeket is.

Csakis a szocializmus képes megváltoztatni a kedvezőtlen természeti viszonyokat, csakis a szocialista rendszer képes a természet fölötti győzelmet az emberi társadalom számára biztosítani.

A hatalmas sztálini természetátalakítási terv azonban nemcsak a sivatagok termékennyé tételére irányul, hanem mindenütt harcbaszáll a mezőgazdaság állandó magas terméshozamát gátló aszállyal szembe. Dél-Ukrajna egyike a Szovjetúnió legtermékenyebb vidékének. A csapadékdús esztendőkben hatalmas terméseredmények születnek. Azonban az aszály igen gyakran sújtja ezt a vidéket. Az aszály mellett a Dnyeper — ennek a vidéknek a főfolyója — is gyakran okoz nagy károkat. A Dnyeperen létesült hatalmas gát már bizonyos mértékig csökkentette a folyó áradása altal okozott pusztításokat, azonban azt még teljes mértékben nem számolta fel.

A szovjet mérnökök és tudósok most elhatározták, hogy az aszály és áradás okozta pusztítást a Dnyeper vizének szabályozásával és öntözésre való felhasználásával egyszer s mindenkorra megoldják. A terv keretében a Dnyeperen egy újabb zárógát létesítésével egy hatalmas, 14 milliárd köbméter vizet befogadó víztárolót létesítenek. Ez a mennyiség a Balatonban levő víz kétszeresének felel meg. Az épülő kahovkai vízelzárógáton egy 250 ezer kilowatt-óra teljesítményű villamoserőművet létesítenek. A dnyeperi és kahovkai víztárolók másfélmillió hektárnyi terület öntözésének vízellátását biztosítják, az öntözési munkák energiaszükségletét pedig a két erőmű bőségesen ellátja.

Az egész nép dolgozik a nagy terv megvalósításán

A természet átalakításának sztálini tervébe egyre növekvő lelkesedéssel kapcsolódik be a hatalmas Szovjet Haza minden dolgozója. Minden szovjet ember magáénak érzi ezt a gigászi tervet és a maga területén lázasan dolgozik annak sikeréért. Egyre több és több szovjet dolgozó tesz felajánlást, hogy munkájának további javításával hozzájárul a tervének határidő előtti teljesítéséhez.

A szovjet nép, különösen pedig azoknak a vidékeknek lakói, amelyek ki voltak téve az aszálynak és az időjárás szeszélyeinek —, nagy szeretettel és hálával fordulnak a nagy Sztálin felé.

A szovjet dolgozók érzését fejezte ki Sosztcsev elvtárs a zsitkari gépállomás kovácsa: »A vízről ábrándoztak apáink és őseink. De nem volt még olyan erő, amely a vizet eljuttatta volna többszáz kilométerre. Mi a boldog sztálini korszakban élünk, amikor országunk átalakítja a természetet. Nem sok idő fog eltelni addig, amíg megindulnak a sztálingrádi erőművek turbinái és volgai víz fog folyni a mi pusztáink mélyéig«.

A szovjet emberek előtt a biztos szép kommunista jövő áll, a szovjet emberek tudatában vannak, hogy Sztálin elvtárs hatalmas terve győzelemre jut. A szovjet emberek, akik megszokták, hogy a szovjet hatalom éveiben nap mint nap csodálatra méltó eredmények születnek, már el tudják képzelni, hogy 5—6 év mulva milyen lesz a ma még puszta, sivatagi területek képe. »Ma jöttem a Kara-kum sivatagból — mondotta Ovazov elvtárs az Evben szovhoz állatorvosa — és jól el tudom képzelni, merre fog folyni a Nagy Turkmén Csatorna. Ott, ahol a vándorló a szárazságtól tántorgott, a régenvárt víz majd utat tör magának. Ott, ahol örökösen homok sárgult, kivirágoznak a gyapotmezők, zúgnak majd az erdők és zsíros legelők támadnak. Megvalósulnak a turkmén nép évezredes vágyai: a terméketlen sivatag a bőség, a boldogság völgyévé változik«.

A terv végrehajtása már Kujbisev és Sztálingrád, valamint Kahakov mellett megindult. Kujbisev mellett már egy új, modern város épül az erőmű építői számára. Az urali gépgyár dolgozói nagy lelkesedéssel vállalták a hatalmas földszivattyúk gyors elkészítésének fontos munkáját. Az Elektroszila üzemben, ahol a hatalmas erőművek turbináit készítik a dolgozók, munkafelajánlásokkal harcolnak a turbinák határidőelőtti elkészítéséért, tehát azért, hogy az aszálysújtotta vidékek kolhózparasztjai mielőbb megszabadulhassanak az őket fenyegető ellenségtől, a szárazságtól.

Az emberek évezredeken keresztül álmodoztak arról, hogy szolgálatukba állítják a természetet, azonban az osztálytársadalom viszonyai között az erők ehhez elégtelenek voltak. A dicső Bolsevik Párt, amely a nagy szovjet népet szétszakíthatatlan egységbe fogta, megteremtette azt az erőt, amely képes úrrá lenni a természet fölött. A bolsevikok előtt behódol a természet, a bolsevikok szavára visszahúzódnak a sivatagok, a bolsevikok képesek megváltoztatni a folyók folyását, képesek hegyeket kettészelni. A bolsevikok, Sztálin szava lelkesíti a természettel vívott harcban a szovjet dolgozók tízmillióit.

A jelenlegi, egyre élesebbé váló nemzetközi helyzetben, különös jelentőséggel bír a szovjet nép győzelme a természet átalakításáért vívott harcban. Az imperializmus szörnyű igája alatt görnyedő elnyomottak és a szabad országok dolgozói egyaránt a legyőzhetetlen Szovjetunióban látják a béke, a haladás, a szabadság reménycsillagát.

I. V. Micsurin

Trofim Liszenko

IV.

A szovjet emberek harca a növénytermesztés északi határainak kiterjesztéséért

A cári rendszer Sztálin elvtársat 1914-ben Szibéria turkhanszki kerületébe száműzte. Két évet töltött itt Sztálin elvtárs, amely idő alatt behatóan tanulmányozta az ott élő osztyákok nehéz életét. Sztálin elvtárs ekkor a bolsevikok nevében ígéretet tett, hogy észak vidékének lakóit megmentik attól a szörnyű nyomortól és szenvedéstől, amelybe a kapitalista rendszer taszította őket. »Szent kötelességünk — mondotta Sztálin elvtárs —, hogy ezt a népet felszabadítsuk és valóban emberekhez méltó viszonyokat teremtsünk észak lakóinak éppúgy, mint az egész népnek.«

Sztálin elvtárs az 1914-ben tett ígéretét valóra is váltotta. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme szabadságot hozott az északi népeknek is és felszabadította azt a tudományt, amely később biztosította a hideg éghajlat alatt lakó népek számára az egyre fokozódó jólétet és a szocialista kultúra minden vívmányát.

Az északi vidékek növénytermesztés fejlesztésének kérdése rendkívül nagy jelentőséggel bír a Szovjetúnió számára. Ugyanis a Szovjetúnió területének mintegy 76 százaléka a hideg éghajlatú övekben fekszik. Hatalmas területeken örökös fagy uralkodik, amely az egy-két hónapos nyár alatt is csak 1—1½ méternyire enged fel. Ezeken a vidékeken a cári rendszer elnyomása alatt a mezőgazdaság teljesen ismeretlen volt. Az ott lakó nép halászatból és vadászatból tengette nyomorúságos életét. A cárizmus is ismerte ezeknek a vidékeknek dús gazdasági kincseit. Azonban képtelen volt arra, hogy utakat, vasutat, hatalmas építkezéseket létesítsen és megkezdje ezen vidék gazdag természeti kincseinek feltárását. A cári rendszer a rövid nyári hónapok idején szörnyű rablógazdálkodást folytatott ezeken a területeken. Az év nagyobbik részében azonban az északi vidék utak és vasutak hiányában teljesen el volt zárva az ország többi részétől.

A forradalom győzelme után a sztálini ötéves tervek keretében egyre jobban előtérbe került ennek a hatalmas vidéknek a problémája is. Sztálin elvtárs a szovjet tudósok elé azt a feladatot állította, hogy biztosítsák az északi tájak mezőgazdaságának megteremtését, hozzanak létre olyan növényfajtákat, amelyek a vidék zord időjárását jól bírják és rövid érési idejukkel ki tudják használni a néhány hónapos

enyhe időjárást. A szovjet mérnökök és technikusok részére pedig azt a megbízást adta Sztálin elvtárs, hogy keressék meg azokat a módszereket és lehetőségeket, amelyek felhasználásával az északi vidékek építkezéseit sikeresen és gyorsan meg lehet oldani.

Sztálin elvtárs szavára teljes felszereléssel harcbalépett a szovjet tudósok, mérnökök és technikusok gárdája. Hihetetlen nehéz körülmények között folytatták munkájukat a tudományos expedíciók. De a hatalmas áldozattal járó kutatómunkájuk eredménnyel végződött. Bebizonyosodott, hogy a mostoha időjárás mellett is megvan a mód a mezőgazdaság létesítésére és a hatalmas arányú építkezések megindítására.

Óriási jelentőséggel bír a szovjet tudósok kutatómunkája, amely az északi sarok vidéke jégmozgásának és ennek alapján a hajózási lehetőségek tanulmányozására is irányult. Vlagyimir Vajsz leningrádi tudós értékes munkája következtében 1932-től kezdve lehetővé vált az Atlanti- és a Csendes-óceán között a hajózás megnyitása. Óriási jelentőséggel bírt ez a nemzetközi hajóforgalom számára, de épp így nagy jelentősége volt az északi népek életében is. Az állandó hajóforgalom megteremtette a rendszeres és folyamatos összeköttetést ezzel a vidékkel. A hajóforgalom megindulása azt eredményezte, hogy gyors ütemben benépesült az eddig lakatlan észak jegestengeri partvidék. Ebben az időben épült fel Indigirka, a 100 ezer lakosú kikötőváros és még számos új nagy város a partvidék mentén.

A természeti kincsek feltárása gyors ütemben megindult. Igen gazdag ásványi lelőhelyekre találtak a szovjet kutatók. Pl. csak a Kóla-félszigeten 110 különböző fajta ásványt találtak rendkívül nagy mennyiségben. Ezek között 20 olyan ásványfajta volt, amelyet a tudomány eddig még nem ismert. Az ipar számára nélkülözhetetlen fémek majd mindegyike nagy mennyiségben előfordul az északi vidéken. Érthető, hogy ennek folytán hihetetlen gyorsasággal létesültek új települések és nagy városok. Pl. Kirovszk rövid öt év alatt 40.000 lakosú nagy várossá fejlődött.

A lakosság számának ilyen mértékű növekedése és az új városok gyorsütemű felépülése azt a feladatot állította a szovjet állam elé, hogy sürgősen teremtse meg ezeknek a vidékeknek a legmegfelelőbb állati és növényi fajtákat, mert az északi vidék mindnagyobb számú lakosságának a távoli területekről való élelmezése rendkívül drága, körülményes és nem elég biztos megoldás volt.

A szovjet embereknek tehát dúsan termő földeket, konyhakertészetet kellett teremteni, gabonát kellett telepíteni olyan vidéken, ahol eddig a jég, a mindent elpusztító északi fagy uralkodott. Ezt az óriási feladatot csakis a szocialista tudomány volt képes megoldani.

A szovjet tudósok megváltoztatják a növények természetét

Rendkívül nagy nehézségeket kellett a szovjet tudósoknak és agronómusoknak legyőzni. Szinte elképzelhetetlen, hogy gabonát lehessen aratni olyan vidéken, ahol szeptemberben már beköszönt a fagy és júniusban még szánakon, sítalpakon

közlekednek az emberek. Két és fél—három hónap áll tehát rendelkezésre a növények beérésére. Azonban ez alatt a rövid idő alatt is a hőmérséklet viszonylag alacsony. Ha a szovjet tudósok a megszokott úton haladtak volna, ha az eddig megszokott eszközökkel dolgoztak volna, akkor ezt a rendkívül nehéz feladatot semilyen körülmények között nem tudták volna megoldani.

Talajtani szempontból is jelentkeztek a nehézségek, mert az északi területek túlnyomórészt sziklás, vagy mocsaras talajt jelentenek. A szovjet tudósok a mocsaras területeket találták megfelelőnek. Megindult ezeknek a mocsaraknak a kiszárítása és a helyszínen bőven rendelkezésre álló foszfortartalmú anyagokkal való kezelése. Ez az eljárás sikereket hozott. A kiszárított talaj kedvezőnek bizonyult a mezőgazdaság és a legelők céljaira.

Említettük már, hogy ezen a vidéken a nyári időszak mindössze két és fél—három hónapot jelent. Azonban ez alatt az idő alatt naponta 24 órán keresztül egyfolytában süt a nap. Természetes, hogy ebben a szokatlan, állandó napfényben a növények viselkedése teljesen megváltozik. Egyes növények folyamatos virágzásnak indulnak, de termést már nem tudnak hozni. Egész sor ehetőgyökerű növény gyökérrendszere elsatnyul, tehát hasznavehetetlenné válik. Más növények, mint például a burgonya, viszont jelentősen nagyobb termést hoz.

A szovjet tudósok fáradhatatlanul kísérleteztek, hogy a növényeket hozzáidomítsák a részükre szokatlan, állandó napfényfürdőhöz. Kísérleteik folyamán megállapították, hogyha a gumók helyett magvakat vetnek el, akkor a magokból kikerülő növényzet elviseli a nap állandó sugarait és megfelelő termést is hoz. Jelentősen befolyásolta a terméseredményt a magok elvetésének idejében uralkodó hőmérséklet.

Azonban bebizonyosodott, hogy az éghajlati viszonyok megkövetelik a teljesen új növényváltozatok kinevelését. Csakis ezáltal lehetett elérni a mezőgazdaság olymértékű fejlesztését, amely biztosítani tudta a lakosság zavartalan ellátását.

Ebben a munkában teljes nagyságában megmutatkozott Micsurin és Liszenkó tudományos kutatásainak eredménye és hatalmas értéke. A szovjet biológia a darwinizmus útján halad, amely elismeri és bebizonyítja a fejlődés tényét az állati és növényvilágban és a fejlődés irányának befolyásolhatóságát hirdeti. Azonban a szovjet biológia nemcsak átvette Darwin kutatásainak eredményeit, hanem azokat felülvizsgálta, kritika alá vette, több hamis idealista tételt elvetett azokból, kiküszöbölte Darwin tanainak hiányosságait, hibáit. A tudományos kutatást összekapcsolta a mindennapi élettel, annak követelményeivel. Darwin még megelégedett annyival, hogy a meglevő, természetadta anyagból kiválogassa a legjobb egyedeket. Micsurin és munkatársai a szoktatás, keresztezés, aklimatizáció, a közvetítő egyedek felhasználása, stb. révén már megteremtették ezeket a legmegfelelőbb növényi változatokat. Tehát már irányították, céltudatosan megváltoztatták az egyes növények természetét.

Északiasítás, tavaszítás

Az Északon harcoló szovjet tudósok Micsurin és Liszenkó tudományos kutatásait, azok eredményét használták fel a jég birodalma ellen vívott küzdelmükben. Igen értékes volt Micsurin széleskörű kutatása azért is, mert közvetlen is segítséget nyujtott a mezőgazdaság északi határainak kiterjesztéséért vívott küzdelemben. Micsurin munkásságának egyik kimagasló eredménye volt, hogy például 700 km-rel elmozdította a baracktermelés északi határát. Micsurinnak ezt a »fokozatos északiasítás« elméletét a szovjet tudósok kiválóan tudták felhasználni.

A tudóscsoportok megkezdték a világ különböző részeiről származó növények és magvak gyüjtését és tudományos vizsgálatát. Rendkívül széles területen folytak ezek a kísérletek, amelyek méretére jellemző, hogy csak 1935-ig több, mint 20.000 kísérletet végeztek el.

A szibériai gabonatermesztési kísérletek eredményei, bár igen kimagaslóak voltak a tudományos kutatás szempontjából, azonban az alacsony terméshozam miatt egyáltalán nem voltak gazdaságosak, így érthető, hogy nem elégítették ki a szovjet tudósokat.

A szovjet tudósok munkáját hatalmas lépéssel vitte előre Liszenkó szovjet biológus jelentős felfedezése, az úgynevezett tavaszítás elmélete.

Liszenkó nagy gondossággal tanulmányozta a hőmérséklet hatását a növények fejlődésének egy-egy szakaszára. Pontosan megállapította azt, hogy a hőmérséklet mennyire befolyásolja a növények fejlődésének időtartamát. Liszenkó a maga módszereivel kényszeríteni tudta az őszi növényfajtákat, hogy tavaszi vetéssel ugyanabban az esztendőben már termést is hozzanak.

Mint ahogy mondottuk, a tavaszítás (jarovizáció) lehetővé tette, hogy a Szovjetunió északi vidékén is nagymértékben, gazdaságosan meginduljon a gabonatermelés.

A tavaszítás lényege, hogy a nagy hidegek miatt csak tavasszal elvethető magvaknak mesterséges úton megadják azt a hidegmennyiséget, amely további fejlődésükhöz szükséges. A magvakat pontosan kiszámított vízmennyiség felhasználásával csíráztatják, majd a szükséges hőmérsékletű helységben tárolják. A hőmérsékletet és a tárolás idejét is tudományos úton minden növényfajtára gondosan kiszámították. Hihetetlen nagy munkát végeztek a tudósok ezen a vonalon. Több, mint 900-féle különböző gabonamaggal folytatták le kísérleteiket, míg végül a legmegfelelőbbet megtalálták. Ezzel az eljárással sikerült véglegesen megoldani az északi vidékek gabonatermelésének nehéz problémáját.

Kertek a Sarkkörön túl

Hatalmas eredményeket értek el a szovjet tudósok az északi vidékek gyümölcstermesztésének biztosítása terén is. A megfelelő növényfajták megteremtése 150—200 kilométeres távolságban levő úgynevezett szoktatási területeken keresztül haladt

fokozatosan a Sarkkör felé. Sikerült a megfelelő fajtákkal és az előbb leírt módszerek felhasználásával meghonosítani a barackon kívül az almát, ribizlit, málnát és szedret is.

1929-ben a szovjet állam a Kóla-félszigeten már megalakította az Indusztria nevű szovhozt. 1935-ig pedig újabb öt hatalmas állami gazdaságot helyeztek üzembe.

A szovjet embereknek tehát sikerült az Északi Sarkkörön túl levő területeket is bekapcsolni a hatalmas szovjet mezőgazdaság hálózatába. Csak a Kóla-félszigeten a háború előtt már 30.000 hektárnyi területen folyt a földművelés. A földművelés mellett az állattenyésztés is gyorsütemű fejlődésnek indult. Az első időben csak szarvasmarhával folytak a kísérletek. Rövid 10 esztendő alatt sikerült a megfelelő fajtát kitenyészteni és szaporítani. Ezt követőleg pedig a birka- és sertéstenyésztés is megindult az északi vidékeken. Sikeresen megoldották a szovjet tudósok ezzel kapcsolatban a legelők és téli takarmány kérdését is. Egyre több és több, eddig terméketlen mocsár állt az északon lakó szovjet emberek szolgálatába.

A gyors ütemben fejlődő mezőgazdaság kiszolgálására a szovjet állam gépállomást is létesített, amelynek kezelésében kb. egy hektárnyi területen óriási villamosfűtésű üvegházak létesültek, ahol paradicsomot, uborkát, dinnyét, stb.-t termesztettek az Északi Sarkkör dolgozói számára.

Az élenjáró szovjet tudomány felhasználása biztosította az állandó, magas termés-eredményeket. Például burgonyából hektáronként 150 mázsát termelnek. Igen jó a főzelékfélék terméseredménye is, amelyet már a háború előtt is a szabadban termesztettek.

Különös nagy gonddal folyik a megfelelő vetőmagvak biztosítása. Ezek kiválogatását 10 kutatóállomás végzi.

Az északi vidéken 1941-ben már 344.000 hektárnyi területen folyt a mezőgazdasági termelés.

Azon a vidéken, ahol a cári rendszer idején százával szedte áldozatát az egyoldalú étkezés folytán fellépő skorbut, a szovjethatalom éveiben az északi vidékek dolgozóit már nem fenyegeti többé ez a betegség. A sztálini gondoskodás, amely meghódította a mezőgazdaság számára az Északi Sarkkör világát, biztosította a szovjet dolgozóknak a változatos táplálkozást, biztosította, hogy a szükséges élelmet az Észak zord vidékein meg lehessen termelni.

A szovjet emberek a növénytermesztés északi határát mintegy 700 kilométerrel távolabbra vitték. Az északi szélesség 60° 5'-en, a zöldelő búzamezők és dúsan termő veteménykertek hirdetik a szovjet tudomány magasabbrendűségét, fényes diadalát. Hirdetik azt, hogy Sztálin elvtárs most is, mint mindig, beváltotta ígéretét: felszabadította Észak lakóit nemcsak a kapitalista elnyomás, hanem a fagy zsarnoksága alól is. Emberi viszonyokat teremtett Észak lakói számára.

V.

A Szovjet biológia és orvostudomány az emberiség szolgálatában

A tudománynak az a hatalmas ága, mely az élettel, az élő lényekkel, növényekkel, állatokkal és magával az emberrel mint élő szervezettel foglalkozik, virágzó fejlődésben van a Szovjetunióban.

Ennek a fejlődésnek két oka van. Egyrészt a szabadságnak, az osztálytársadalmak előítéletei alól való felszabadulásnak, azaz a szocialista társadalomnak éltető levegője, másrészt az a roppant anyagi támogatás, amit a szovjet állam ad a tudománynak.

»Úgy vélem — mondotta Sztálin elvtárs —, hogy országunk, ahol annyi a forradalmi tapasztalat és forradalmi hagyomány, ahol annyit harcoltak a gondolat megmerevedése és pangása ellen — a legkedvezőbb talaj a tudomány felvirágzására.«

S ha végigtekintünk a Bolsevik Párt vezette magasszínvonalú, elvi tudományos vitákon, melyeket a legszélesebb közvélemény bevonásával folytatnak le, mint a filozófiai vita, a micsurini biológia vitája, a pávlovi orvostudomány vitája, a nyelvészek vitája stb., megértjük a szovjet tudomány virágzó fejlődését.

Vagy vegyük figyelembe korunk egyik legnagyobb tudósának, Pávlovnak az élettankutatók nemzetközi kongresszusán mondott szavait. »Önök hallották és látták, milyen kivételesen kedvező helyzetben van hazánkban a tudomány. Az államhatalom és a tudomány között kialakult viszonyt csak egy példával szeretném megvilágítani: mi, a tudományos intézmények vezetői egyenesen nyugtalanságban és izgalomban élünk amiatt, vajjon fel tudjuk-e teljes egészében gyümölcsözően használni azokat az anyagi eszközöket, amelyeket a kormány a rendelkezésünkre bocsát.«

Vizsgáljuk meg, hogyan fejlődött a szovjet rend üdítő levegőjében a biológia?

Az élet keletkezése

A tudomány régen keresi a választ arra a kérdésre: mi az élet, hogyan keletkezett és hogyan állítható elő az élettelen anyagból? A szovjet biológia ezen a téren nagy lépésekkel vitte előre az emberi tudás ügyét. Oparin, a híres biológus, a tudomány eddigi eredményeire támaszkodva dolgozta ki elméletét, amely minden

miszticizmustól mentes magyarázatot ad erre a kérdésre: hogyan keletkezett első izben a Földön az élet?

A legjelentősebb felfedezések egyikét ezen a téren Lepesinszkája Sztálin-díjas tudósnő tette. Évtizedes kitartó munka során bebizonyította, hogy az élő anyag alapegysége nem a sejt, ahogy ezt a nyugati tudomány hirdeti. A sejt nemcsak a sejtből, hanem sejtnélküli anyagból is keletkezik.

A polgári tudomány azt tanította és tanítja ma is, hogy az élet alapja a sejt. Élet csak a sejtből keletkezik a sejt szaporodása útján.

Ez az elmélet, amit a mult században a német Virchov állított fel, nemcsak hibás, de káros is és akadálya a tudomány fejlődésének. Ha ugyanis sejt csak másik sejtből képződhetik, akkor minden sejtnek egyformának és változhatatlannak kellene lennie. Az egyes élő fajoknak ilyen értelemben szintén megváltozhatatlan jellegűeknek kellene lenniök. Ennek következtében céltalan lenne minden erőfeszítés, mely az élő világ megváltoztatására törekednék.

Ismerjük azonban a micsurini biológiát, az új fajtákat és fajokat tudatosan alkotó szovjet növénytermelést és állattenyésztést. Micsurin szerint: »nem várhatunk a természettől kegyeket, az a feladatunk, hogy azokat elragadjuk tőle«.

Ismeretes, hogy ez az alkotó szovjet tudomány hatalmas eredményeket ért el. Micsurin átalakította a természetet. Búzából rozsot csinált, tavasziból őszi búzát, fagyálló növényeket stb.

Új fajok létrehozatala nem magyarázható meg Virchov elméletével, de jól megmagyarázható Lepesinszkája felfedezései nyomán.

Lepesinszkája kísérletileg bebizonyította, hogy például a tojás fejlődésekor nemcsak a csírából, hanem a tojás sárgájába zárt szerkezetnélküli fehérje szemcsékből is keletkeznek sejtek, melyek később résztvesznek a csirke testének építésében.

Lepesinszkája azt is bebizonyította, hogy a sejtek szétzúzása után a szerkezetnélküli élő anyagból újra keletkezhetik az eredetihez hasonló szerkezetű sejt.

Lepesinszkája felfedezését kiegészíti más szovjet tudósoknak, elsősorban Bobjánnak az a felfedezése, hogy a mikroszkóppal látható parányi élőlények: a baktériumok még sokkal kisebb, mikroszkóppal már nem látható virus formába vihetők át. Sőt nemcsak virusokká és a virusok vissza baktériumokká, hanem az egyes baktériumok más baktériumfajtákká is átalakíthatók. Ezek a kutatások a kísérleti tények erejével bizonyították be a korábban meg nem változtathatónak hírdetett élő fajok változékonyságát. Bebizonyították, hogy az élet nemcsak sejt formájában létezik, hanem egyszerű fehérjerészecskék formájában is. Bobján kiszárított és szétjelmorzsolt baktériumporból újra elő tudta állítani az élő baktériumot. A vérhas kórokozóját át tudta változtatni a paratífusz kórokozójává.

A szovjet tudósok bebizonyították, hogy a természetben igen elterjedt a sejtforma nélkül létező élet.

Ez az egyszerű élet a fehérjerészekhez van kötve, tehát a szén, nitrogén, hidrogén

és oxigén, e négy elem bonyolult vegyületeihez. Kedvező feltételek között az egyszerű fehérjetestek sejtformákat öltenek, kedvezőtlen viszonyok közt kristályos, változatlan, holt alakot.

Élő és élettelen között tehát nincs merev határ, mint ahogy nincs merev határ az élő fajok között sem.

S a szovjet tudománynak már az is sikerült, hogy az egyszerű részekre szétbontott bonyolult fehérjemolekulát újra összerakja egésszé.

Ezek az eredmények arra mutatnak, hogy a Szovjetúnió tudománya gyors tempóban közeledik az élő anyag élettelenből való előállításának megoldásához és olyan élőlények kifejlesztéséhez, amelyek kedveznek az emberi társadalom célkitűzéseinek, az emberi faj könnyű és boldog életének.

A marxizmus-leninizmus arra tanította a szovjet tudósokat, hogy nincsenek az emberi tudás előtt bevehetetlen fellegvárak. A szovjet tudomány előtt nincsenek mesterséges akadályok és anyagi korlátok.

Az imperialisták viszont nem tűrik a kutatás olyan irányait, melyek forradalmi módon zúzzák szét a régi előítéleteket. Az imperialisták az előítéletek megszilárdítására törekednek. Hogyan is lehetne a tudomány haladásának a pártján az amerikai imperializmus, mely a fajták közötti áthatolhatatlan különbséget hirdeti s az angolszász világuralomra az angolszász fajta »megváltoztathatatlan felsőbbrendűsége« alapján jelenti be igényét? A népek tömeggyilkosainak nem tetszik a haladó tudomány.

A tudat keletkezése

A szovjet tudomány nemcsak az élet keletkezésével, új fajok létrehozásával foglalkozik, hanem rendkívül jelentős eredményeket ért el a legmagasabbrendű életjelenségek felkutatásában, az ösztönök és tudat megismerése terén is.

A tudomány ezen területén a világ egyik legnagyobb tudósa: Pávlov működése egészen új, forradalmi korszakot nyitott meg.

Pávlov bebizonyította az idegrendszer rendkívüli jelentőségét a magasrendű élő szervezetekben. Kimutatta, hogy az élő szervezetek minden életfolyamatában igen jelentős, sőt döntő tevékenységet fejt ki az idegrendszer. Pávlovnak és iskolájának eredményei ezen a téren forradalmasították a tudományos gondolkodást. Pávlov munkásságát a reflexek területén kezdte meg. Reflexnek nevezik az élő szervezeteknek a központi idegrendszer segítségével adott válaszát a külvilág meghatározott ingereire. Így pl. forró tárgy megérintésekor a fejlettebb állatok és az emberek elrántják végtagjaikat. Ez a mozgás minden esetben létrejön, csak akkor marad el, ha a központi idegrendszer megfelelő hálózata sérült.

Pávlov az ilyen egyszerű és állandó reflexeket feltétleneknek nevezte. Ezek a feltétlen reflexek az ösztönök. Nélkülük az állat és az ember teljesen gyámoltalan lenne és elpusztulna étlen-szomjan.

Repülőgépről trágyázzák a lucernát a Gigant-szovhózban

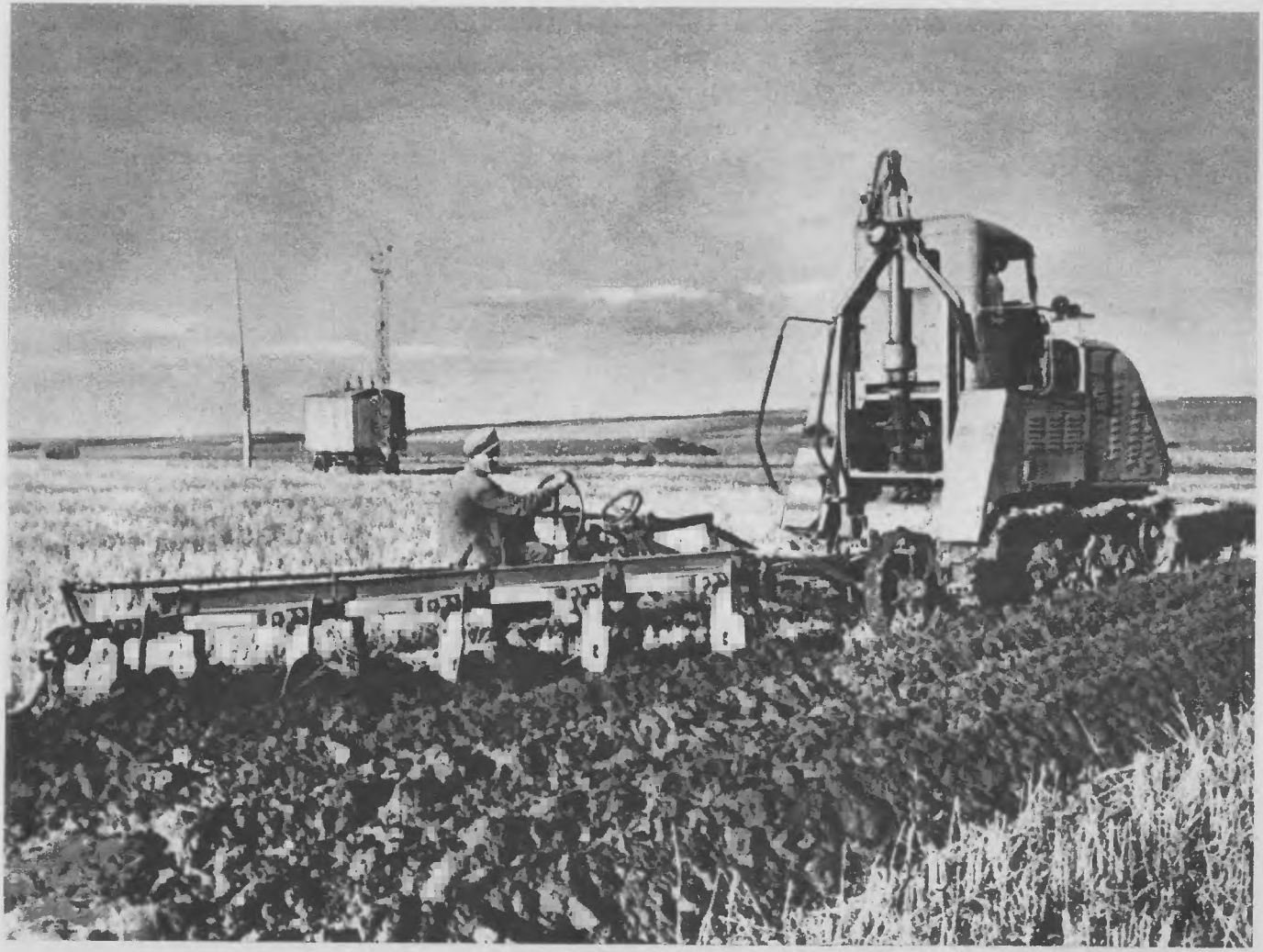

A legkorszerűbb villamostraktor szánt már Ukrajna földjén

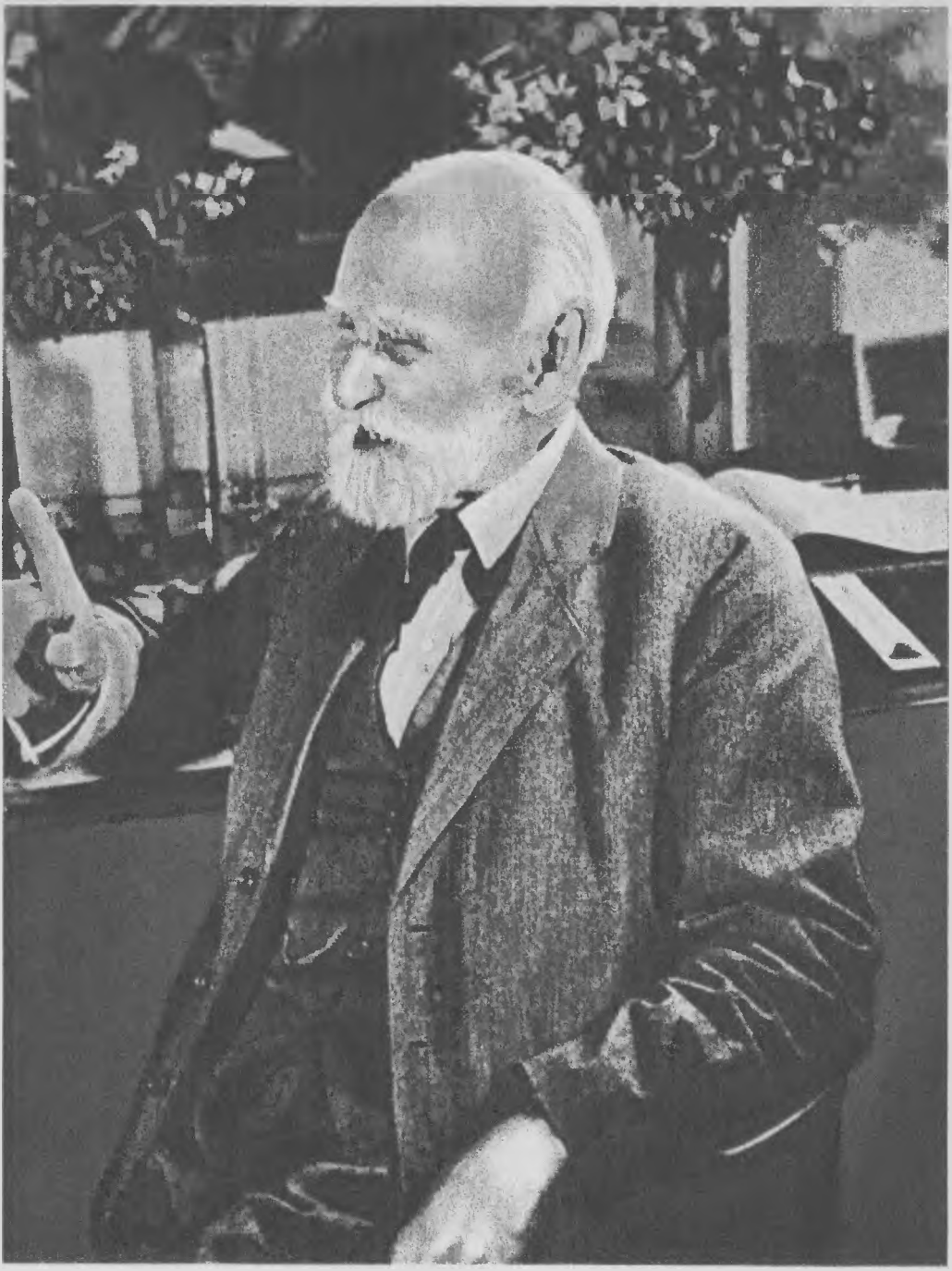

I. P. Pavlov

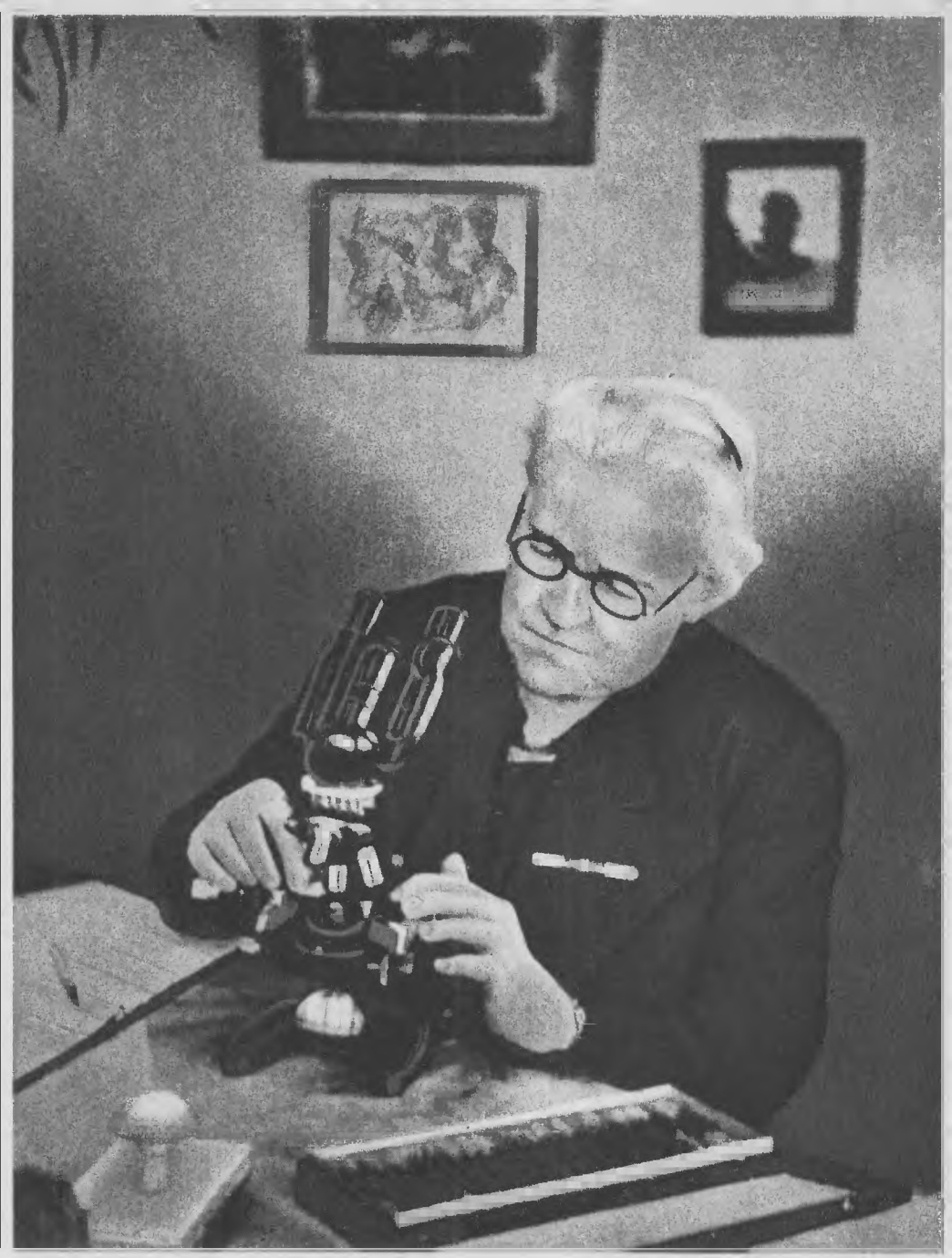

O. B. Lepesinszkája Sztálin-díjas professzor

Pávlov kimutatta azonban azt, hogy e feltétlen reflexek magasabbrendű élőlényeknél alapul szolgálnak sajátos, időleges kapcsolatok keletkezéséhez. Pl. éhes kutyák nyála csorogni kezd, ha húst adnak nekik. Ha a kísérleti állat minden etetése előtt 5 perccel megfújnak egy sípot, elérhető, hogy a síp megszólaltatása után 5 perccel, akár kap enni az állat, akár nem, a nyálcsorgás megindul. Ez is reflex, de ez a reflex annak a feltételnek alapján jött létre, amit mesterségesen, a síp megszólaltatása és az etetés időpontjának összekapcsolásával a kísérletező tudós hozott létre. Ezt a reflexet Pávlov feltételes reflexnek nevezte. A feltételes reflexek vizsgálatával Pávlov rendkívül pontos és érzékeny kutatómódszerhez jutott.

Világosabb megértéséhez vegyük az előző példát.

Ha a síp megfújása után 5 perccel az állat néhányszor enni kapott, akkor minden síphang után 5 perccel megindul a bő nyáltermelés.

Tegyük fel, hogy egy mély- és egy magashangú sípunk van. Ha a mély megfúvását 5 perccel követi az etetés, de a magasét nem, akkor a kutya megtanul különbséget tenni a két hang között. Ezzel a módszerrel elérhető, hogy kísérletileg megvizsgáljuk azt, milyen hallása van a kutyának, mi az a két hangmagasság, amelyek között még különbséget tud tenni.

Pávlov így bebizonyította, hogy pl. a kutya hallása sokkal finomabb, mint az emberé, viszont kiderült az is, hogy a kutya nem tudja megkülönböztetni a színeket, a kutya színvak.

A Pávlov által felfedezett feltételes reflexek megfelelnek annak, amit az emberek általában megszokásnak neveznek. Kivétel nélkül minden állat — ha csak nincs megsérülve központi idegrendszere — képes a körülményekhez képest cselekedni, a kellő pillanatban bármikor felhasználni tapasztalatait, szokásait. A feltételes reflexek a céltudatos viselkedés új, bonyolult formái. Ezek elsajátított egyéni tapasztalatok eredményei és bonyolultabb körülmények között fejlődnek ki, mint a feltétlen reflexek.

A feltétlen reflexek született reflexek. Mélyen a szervezetben rejlenek, a központi idegrendszer alsó részeiben és sokkal lassabban fejlődnek ki, mint a feltételes reflexek. Ezekhez a veleszületett reflexekhez tartoznak: törekvés a táplálék után, védekezés az ellenséggel szemben, vágy a fajfenntartásra, utódokról való gondoskodás. Ezeket a reflexeket más szóval ösztönöknek nevezik. A madarak például tengereken és hegyeken át repülnek, hogy fiaikat északon költsék ki, ősszel azonban délre repülnek, eközben nagy távolságokat tesznek meg, természetesen térkép és iránytű segítsége nélkül. A hódok a folyóknál nagy gátakat építenek, amelyek elrejtik a lakhelyükhöz vezető utakat, a méhek lépet készítenek és mézet gyűjtenek. Mindezek a jelenségek az ösztönök sorába tartoznak.

Az idealista tudósok az ösztönöket isteni, természetfölötti erők »titokzatos« jelenségeinek tekintik. Egyes középkori szerzetesek, akik állatok megfigyelésével foglalkoztak, azt állították, hogy a madarak, hangyák, méhek és más társas életet élő lények ösztöneiben »isteni mesterség« nyilvánul meg. A tudomány, különösen az

agy fiziológiája (élettana), áttanulmányozva az ösztönös cselekvések anyagi alapját, véget vetett ennek a hamis értelmezésnek. Pávlov az ösztönöket bonyolult, szigorúan törvényszerű reflexeknek tekintette s valóban azok is.

A feltételes reflexek

A feltételes és feltétlen reflexek közötti különbséget könnyen megérthetjük a következő egyszerű kísérletből: kölyökkutya szájába helyezünk húst. Azonnal megindul a nyálképződés, bár a kölyökkutya még soha életében nem evett húst. Ha viszont ennek a kölyökkutyának csak megmutatjuk a húsdarabot, ez az inger nem vált ki nála semmiféle hatást. Ennél a kölyökkutyánál a hús látására tehát egyelőre még nem képződik feltételes reflex. A hús megmutatása után a kölyökkutya szájába kell helyezni azt, ekkor a feltételes reflex is gyorsan létrejön a hús látására és szagának érzésére. A kölyökkutya most már sokkal »tapasztaltabb« lesz, szokásainak tere egyszerre kiszélesedik. A fiatal korban az élelem látására és szagának megérzésére kifejlődő ilyen reflexeket természetes feltételes reflexeknek nevezik. Jellegükre nézve közel állnak a feltétlen, vagy született reflexekhez.

I. P. Pávlov megállapította, hogy a feltételes reflexek képződésének helye az agy »felső emelete« — a nagyagy kérge. Itt időleges, vagy feltételes kapcsolat létesül a megfelelő idegközpontok között. Pávlov nemcsak kutyákon, hanem más állatokon végrehajtott kísérletek százaival bizonyította be ezt a kapcsolatot. Ha a kutyának eltávolítjuk, pontosabban kimetsszük a nagyagykérgét, azaz eltávolítjuk az összegyűjtött élettapasztalatait, minden feltételes reflexe eltűnik és többé sohasem jelenik meg, a veleszületett reflexek azonban megmaradnak.

Ekként Pávlov véleménye szerint az állatok felsőbbrendű idegtevékenysége különböző bonyolultságú feltételes reflexek sokaságából tevődik össze. Minden egyes újonnan képződött feltételes reflex az állat személyes tapasztalatának kiszélesedését vonja maga után. Ha az állat személyes tapasztalatainak száma növekszik, ez azt jelenti, hogy feltételes reflexeinek száma is növekszik.

Pávlov 35 évig dolgozott ezen a problémán.

A feltételes reflexek tanulmányozása azt is bebizonyította, hogy milyen hatalmas jelentőségük van a szokásoknak, melyek feltételes reflexekként összekapcsolódnak egész életünk jelenségeivel. Pávlov kimutatta, hogy egészen más a kihasználása annak az élelemnek, amelyet ízlésesen tálalva, jó gusztussal fogyasztunk el, mint amelyet kedvetlenül, sőt undorodva.

Említettük, hogy a veleszületett, feltétlen reflexek soha nem tűnnek el, hacsak az ember, vagy állat súlyos ideg-, vagy más betegségben meg nem betegszik. A feltételes reflexek azonban könnyen eltűnnek, gátlódnak, ha a körülmények megerősödésükhöz, kifejlődésükhöz nem kedveznek. Ha például a hangot nem kíséri etetés, belső gátlás következik be és a nyálképződés megszűnik. A feltételes reflexek kialvá-

sának lehetősége ugyancsak rendkívül fontos tényező az állatnak a létért folytatott küzdelmében. Az alacsonyabbrendű állatok nem képesek feltételes reflexeik gyors kioltására.

»A megszokás második természet« — mondja a közmondás. Minden megszokást azonban — mint ismeretes — nevelés útján, azaz más feltételes reflexek kifejlesztése útján át lehet alakítani. Ezt alátámasztja az, hogy az agysejtekben létrejövő kapcsolat nem szilárd, nem állandó. Ezek a kapcsolatok könnyen szétválnak, hacsak megfelelő ingerekkel meg nem erősítik őket. Ezt a jelenséget a feltételes reflexek kialvásának nevezik és a belső, vagy központi gátláson alapul. Mikor a feltételes reflexek kialszanak, az agykéregben létesült ideiglenes kapcsolat »megszakadása« vagy gyengülése következik be, később azonban azok természetesen könnyen újból helyreállnak.

Kedvező-e ez a gátlás a szervezetre? Kétségtelenül kedvező. A feltételes reflexek ideiglenes jellege lehetőséget nyujt az állatnak ahhoz, hogy pontosan és idejében alkalmazkodjék a változó életkörülményekhez. Ezért a belső gátlást a szervezetre hasznosnak kell tekinteni.

A feltételes reflexek és belső gátlások vizsgálata fényt vetett azokra az állandó bonyolult megkülönböztetésekre, amelyeket a külvilág számtalan behatása közepette az élő szervezet állandóan végez s ezzel Pávlov megteremtette a tudományos lélektan alapját.

A belső gátlás és alvás kölcsönhatása

Pávlov sok erőt és időt szentelt a belső gátlás és az alvás kölcsönhatása kérdésének.

Az alvás és a belső gátlás szoros kapcsolatban állanak egymással. Hogy sikerült Pávlovnak kikutatni e bonyolult jelenség természetét?

A feltételes reflexek nyugszanak, gátlódnak, eltűnnek azokban az esetekben, mikor a megfelelő ingertkeltő hatás (fény, illat vagy hang) nincs feltétlen reflexszel, például az evéssel alátámasztva. Ebben az esetben a kísérletezők mindig megfigyelik, hogy az állaton alvási állapot fejlődik ki.

Kiderült, hogy az agykéregben keletkezett belső gátlás nem marad helyben, hanem kiterjed. Kisugárzódik, több vagy kevesebb sejtet foglalva el. A két alapvető élettani folyamat: — ingerkeltés és gátlás — idegrendszerünkben, az agykéreg központjaiban mintegy állandó háborút vív az idegközpontok meghódításáért, hol felváltva egyik a másikat, hol szétválva egyik a másiktól.

A gátlás folyamatát tanulmányozva Pávlov arra a következtetésre jutott, hogy az alvás — amellyel előtte sok kutató foglalkozott — az agykéreg sejtjeiben fellépő belső gátlás kisugárzódása. Az alvás akkor jelenik meg, mikor a gátlás az agykéreg sok idegközpontját megszállja — eközben álmosság lép fel — és tovább halad az agyvelő mélyebben fekvő központjaiba.

Kísérletei során Pávlov bebizonyította, hogy minden élő szervezet állandó és

szoros kapcsolatban áll a külvilággal. »Így hát az egész élet — írja — a legegyszerűbb szervezettől a legbonyolultabbig — ideértve természetesen az embert is — hosszú sorozata a külső környezettel, a legmagasabb fokon szövődő kiegyensúlyozási folyamatoknak.«

Pávlov munkásságának tudományos jelentősége óriási. Bebizonyította, hogy a »lelki« jelenségek hogyan épülnek fel a legegyszerűbbtől a legösszetettebbekig. Módszert adott a kezünkbe az élőlények ösztöneinek és értelmének vizsgálatához.

A szovjet tudomány továbbfejlesztette Pávlov kimeríthetetlen hagyatékát.

Pávlov módszerével bebizonyosodott, hogy az ember belső szervei is a legszorosabb kapcsolatban állnak agya működésével.

Az ember szervezetének tevékenységében az agy játssza a döntő szerepet.

Pávlov és tanítványai az agy pihentetésével, tartós altatással értek el nagy eredményeket gyomor-, bőr-, stb. betegségek gyógyításában.

Pávlov tanítványa, Szperánszkij, bebizonyította, amit Pávlov állított, hogy az idegrendszeré a főszerep a megbetegedéseknél. Az idegrendszer behatása és nem a kórokozó maga dönti el a betegségek formáit. Ugyanaz a kórokozó eszerint különböző betegségeket, különböző kórokozók azonos betegségeket okozhatnak.

A pávlovi tanítások fő jelentősége az, hogy megszüntette a testi és »lelki« jelenségek közötti állítólagos szakadékot s bebizonyította a legmagasabb életjelenségeknek: az ösztön és tudat jelenségeinek anyagi természetét.

Kiemelte az idegrendszer döntő jelentőségét, különösen az emberi élettanban és kórtanban. Megteremtette a kísérletező tudomány egységét a főleg tapasztalati orvostudománnyal. Megvetette a tudományos elmegyógyászat alapját.

Pávlov munkásságát a Szovjetúnió kormánya lelkesen támogatta. S ez természetes, hiszen a szocializmus építése megköveteli a tudomány előmozdítását. Természetes viszont az is, hogy az imperialisták »tudósoknak« nevezett ügynökei mindent elkövetnek Pávlov eredményeinek elhallgatására, vagy cáfolgatására.

Terméketlen »tudományuk« következménye ilyen állítások hangoztatása: »az értelem független az agytól«. Ezzel azt akarják elérni, hogy ködös, vallásos zűrzavart csempésszenek a tudományba, megnehezítsék az értelem fényének behatolását tőkés uraiknak sötét működésébe. Az imperializmus »tudósai« nem egyebek, mint az imperialisták uralmának szekértolói. Nem előmozdítják, hanem akadályozzák a tudomány előrehaladását. Pávlov eredményei halomra döntik a német fasiszták és utódaik: az angolszász imperialisták »fajelméletét« is, amellyel az volt a céljuk, hogy bebizonyítsák: a magasabbrendű szellemi tevékenység csak a fehér faj, vagy pláne csak az »árják« részére juttatott »felsőbbrendű isteni ajándék«. Ezzel próbálták és próbálják »tudományos« érvekkel alátámasztani világuralmi törekvéseiket. A gyilkos fajelmélet megcáfolásával a szovjet biológia óriási szolgálatokat tesz az emberi haladás ügyének.

Az új orvostudomány

A szovjet biológia az az alap, amire az új orvostudomány felépül.

Ez az orvostudomány a népé. Legfőbb jellemvonása az, hogy egy, az egész népet átfogó széleskörű egészségügyi hálózatot szolgál, amely főfeladatának a betegségek megelőzését tekinti. Azon az úton halad, amelyet Pávlov jelölt meg számára a következőképpen: »a közegészségügy a jövő orvostudománya«. A szovjet orvostudomány azonban nemcsak a betegségek megelőzésében, hanem a betegségek gyógyításában is hatalmas eredményeket ért el. Nézzük meg ennek a szovjet orvostudománynak néhány kiemelkedő hősét.

Filátov nevéhez fűződik a szarúhártyaátültetés műtéte. A vakok kb. felének az a baja, hogy a szemgolyó felületén az átlátszó szarúhártya gyulladás következtében elhomályosodott. Filátov az ilyen vakok szarúhártyájából középen kivágott egy köralakú részt s helyébe elhalt újszülött szarúhártyáját ültette. A műtét eredményeképpen a vakok újra láttak. Ezt a műtétet ma már tömegesen végzik a Szovjetunióban.

Filátov másik nagyszerű felfedezése a következő. Rájött, hogy az élő vagy holt testből eltávolított bőr, izom, stb. részecskékben néhány órai jégszekrényben való állás után olyan anyagok keletkeznek, amelyek a betegségek egész sorában a szervezet gyógyulását nagymértékben elősegítik. Ilyen anyag növényből is nyerhető.

Filátov ezen felfedezését is széles körben alkalmazzák a Szovjetúnió orvosi gyakorlatában.

Visnyevszkij a műtétnél végzett helyi érzéstelenítés legjobb eljárását dolgozta ki. Ez a tény már magában az orvosok nagyjai közé emelte. Visnyevszkij azonban felfedezte azt is, hogy a helyi érzéstelenítés során a kezelt ideg befolyást gyakorol a környezetére. Így tehát nemcsak a fájdalom egyszerű felfüggesztéséről van szó. Visnyevszkij észlelte, hogy az idegek érzéstelenítése révén a sebek, gyulladások gyorsabban gyógyulnak. Így vezette be a gyógyításba ezt az eljárást.

Pávlov tanítványai is dolgoztak ebben az irányban. Hiszen itt éppen Pávlov tanításairól van szó: az idegrendszer elsődleges szerepéről az egész szervezetben. Meglepő eredményeik egyike a következő: tüdőgyulladást úgy gyógyítottak meg, hogy a hát bőrének idegeit helyileg érzéstelenítették.

A hadisebészet

A szovjet orvostudomány nagyszerű eredményei közül még egy területet kell különösen kiemelni. Ez a hadisebészet.

A Szovjetúnió békés ország. Az imperialisták azonban már kétizben kényszerítették rá a háborút. A szovjet nép mindent elkövetett, hogy a háború minél hamarabb s minél kevesebb veszteséggel érjen véget. Ide tartozik az is, hogy minden más országnál féltőbb gonddal vigyáz a harcosok testi egészségére.

Jellemző, hogy a Szovjet Hadsereg sebesültjeinek több, mint 70 százaléka gyógyítás után újra harcképessé vált. A halálozási arányszám a Nagy Honvédő Háború sebesültjeinél az első világháborúhoz képest többszörösen csökkent.

Jellemző adat még a következő. Az imperialisták hadseregeiben a tetanuszfertőzésben, mely nem volt ritka, a megbetegedettek 58—73 százaléka meghalt. A Nagy Honvédő Háborúban a Szovjet Hadseregben egyrészt igen ritka volt a tetanuszmegbetegedés, másrészt jóformán soha nem fordult elő haláleset. A kezelést Visnyevszkij gyógyítási elveinek alkalmazásával végezték.

Amig az imperialista hadseregekben az orvosok messze hátul, a front mögött települtek, a szovjet orvosok egészen közel helyezkedtek el az arcvonalhoz. Jellemző, hogy az imperialista hadseregek sebesültjeinek 10—15 százaléka jutott csupán közvetlenül az arcvonal mögött sebészi ellátáshoz. Ezzel szemben a Szovjet Hadseregben 65—90 százalék. Ugyanakkor tudott dolog, hogy minél gyorsabban látják el megfelelően a sebesülteket, annál jobban és gyorsabban gyógyulnak meg.

Röviden áttekintve a szovjet biológiát, s a szovjet orvosi tudomány legjobb eredményeit, szembetűnő, hogy milyen hatalmas munka folyik e téren és a dolgozók, a nép, az ember érdekében.

A szovjet biológiai tudomány a marxizmus-leninizmus elvein épül fel s a marxizmus-leninizmus kincsestárát gazdagítja. Szembenáll a burzsoá áltudománnyal. A burzsoá biológusok az imperialisták érdekeinek szolgálatába állítják elméleti és gyakorlati munkásságukat. A japán háborús bűnösök elleni baktériumper bebizonyította, hogy e biológus-gyilkosok tudományukat embermilliónak az imperialisták parancsára való meggyilkolására fordították s a baktériumfegyver feltalálásán fáradoztak.

Az amerikai imperialisták átvették a japán háborús bűnösök szerepét és az atombombagyártás mellett a biológiai fegyverek előállítására törekednek. Ide kell sorolni arcátlan provokációik egyikét is, mikor repülőgépekről szórták a burgonyapusztító kolorádóbogarakat Ausztria, Németország, Csehszlovákia területére.

Az imperialistákat kiszolgáló »tudósok« nem az élet keletkezése iránt érdeklődnek. Teljesen közömbösek a biológia és az orvostudománynak az emberiség érdekében való fejlesztése iránt. Azt bizonyítják, hogy az életnek ki kell pusztulnia a Földről. Vitáznak, melyik eszköz alkalmasabb az emberpusztításra: az atombomba-e, vagy a baktériumok, vagy különlegesen erős mérgek.

Céljuk ezzel az, hogy igazolják a népek kiirtásának rothadt eszméjét, hogy igazolják az imperialisták terveit a dolgozók leigázására s arra, hogy az új világuralomra pályázók számára ágyútöltelékké változtassák a dolgozókat.

Az imperializmus bűzhödt légkörében a tudomány elsorvad, lehanyatlik.

Van azonban egy ország a Földön, mely a jelenkor tudományának rendíthetetlen támasza. Ez az ország — a Szovjetúnió. A tudomány kérdéseit itt nemcsak a tudósok gyülekezetei és speciális ujságjai vitatják meg. A tudományos vitákat a

napilapok tárgyalják, s a munkások, kolhózparasztok, értelmiség gyűlései. A tudósok és munkások, vagy kolhózparasztok együttműködése egy-egy probléma megoldásában mindennapos jelenséggé vált. A testi és szellemi munka közti különbség kezdődő eltűnése a kommunista társadalom kialakulásának egyik jellemző folyamata. A szovjet biológia az élet fejlődésének nagyszerű folyamatára tanít. A szovjet biológusok arra törekednek, hogy az emberiség érdekében tevékenyen avatkozzanak be a természet fejlődésébe. A Bolsevik Párt, a kormány s maga Sztálin elvtárs személyesen támogatja a nép érdekében folyó tudományos kutatást. A biológia hatalmas fejlődése a Szovjetunióban ennek a támogatásnak köszönhető.

A szovjet tudomány a béke ügyét szolgálja. Elszántan küzd az imperialisták ellen, akik a tudományt emberírtásra s magának a tudománynak megsemmisítésére akarják felhasználni.

Elkeseredett harc minden házért. — Sztálingrád. — Szovjet rohamosztag kiveri a fasisztákat a romépületből

A harmadik ukrán front. Harcok Budapest utcáin

A SZOVJET HADSEREG A BÉKE ŐRE

A régi időkben a hadsereget rendszerint nagyhatalmi törekvések szellemében, a hódítás szellemében, a gyengébb népek „szükségszerű" leigázásának szellemében nevelték. Ezzel magyarázható az, hogy a régi tipusu hadseregek, a kapitalista hadseregek, egyben a gyarmati elnyomás hadseregei is voltak. Ez volt a régi hadseregek egyik fő gyengesége. Hadseregünk teljesen különbözik a gyarmati elnyomás hadseregeitől. Egész léte, egész szerkezete az országunk népei közötti barátság megerősítésén, a népek felszabadításának eszméjén, a Szovjet Szövetséghez tartozó szocialista köztársaságok szabadsága és függetlensége megvédésének eszméjén épül fel.

Sztálin

I.

A Szovjet Hadsereg — a szabadság, a nemzeti függetlenség és a béke hadserege

Nem járt be még egy nép sem a történelem folyamán olyan győzelmes utat, mint a szovjet nép és nem tett meg még hadsereg olyan dicsőségekben és győzelmekben gazdag hadiutat, mint a Szovjet Hadsereg.

A Szovjet Hadsereg a Nagy Októberi Forradalomból született. Megalapítói és szervezői: Lenin és Sztálin. És az a tény, hogy a Szovjet Hadsereget a Nagy Októberi Forradalom szülte, Lenin és Sztálin alapította és szervezte, erejének és győzelmeinek forrásává vált.

Csak ebből kiindulva érthetjük meg a Szovjet Hadsereg összes jellemvonásait és tulajdonságait, mindazokat a képességeket, amelyek fölé emelik a világ minden eddig létezett és ma is létező hadseregének.

»A mi hadseregünk a dolgozók felszabadításának hadserege« — mondotta Sztálin elvtárs.

A Szovjet Hadsereg forradalmi harcban született, melynek folyamán — először a történelemben — a föld egyhatod részén a proletariátus összezúzta a kapitalizmust és megteremtette a dolgozók hatalmát. Az így létrehozott Szovjetúnió nemcsak a hatalmas országban egyesült népek szocialista hazája lett, hanem bástyája és támasza valamennyi felszabadulásáért küzdő nép forradalmi harcának és győzelmének. És a Szovjet Hadsereg nemcsak a szocialista haza biztos védelmezője lett, hanem a nemzetek közötti béke és a nemzetközi proletariátus érdekeinek védelmezője is. Olyan hadsereg, amelynek »a világ minden táján, Sanghajtól New Yorkig, Londontól Kalkuttáig, számtalan barátja és szövetségese van«. Olyan hadsereg, mely a Nagy Honvédő Háború folyamán a népek millióit szabadította fel, megteremtve számukra a lehetőséget, hogy elbánjanak saját burzsoáziájukkal és megnyíljon előttük a szocializmushoz vezető út.

Nagy felszabadító hőstettet hajtott végre a Szovjet Hadsereg a hitleri Németországgal vívott kegyetlen háborúban. Hősiesen helytállt a Szocialista Haza becsületéért, szabadságáért és függetlenségéért.

1941 június 22-én 170 állig felfegyverzett német hadosztály meglepetésszerűen

betört a Szovjetúnió területére. A hitleri Németország hitszegő támadása rendkívül nagy megpróbáltatások elé állította a Szovjet Hazát. Az első időben az erők egyenlőtlenek voltak. A német fasiszta hadsereg a teljes mozgósítottság állapotában volt, és kétéves európai háború tapasztalataival rendelkezett. A német fasisztáknak páncélosokban és repülőgépekben nagy számbeli fölényük volt. A hitleri csapatok gyorsan nyomultak előre. Tíz nap alatt elfoglalták Litvániát, Lettország nagy részét, Bjelorusszia és Ukrajna egy részét. A Szovjet Hadsereg, a túlsúlyban levő ellenség nyomására, visszavonult, súlyos védelmi harcokban felmorzsolva az ellenség legjobb hadosztályait, felkészült az ellentámadásra való áttérésre. A harc első szakaszában a harcosok kénytelenek voltak szovjet községeket és városokat átengedni a fasisztáknak. De a szovjet területek elhagyásakor egy pillanatig sem feledkeztek meg arról, hogy ez a visszavonulás csak átmeneti, hogy az ellenséget ki fogják verni, hogy elkövetkezik az az idő, amikor a Szovjet Hadsereg a fasiszta hódítóktól félszabadítja a hazát. Azonban nemcsak a katonák gondolkoztak így. A szovjet polgárok szintén tudták, hogy az ő ügyük igaz ügy és hittek a győzelemben.

Tudták, hogy a Szovjet Hadsereg — a felszabadító hadsereg — vissza fog térni. Szívükben érezték, hogy a Párt és Sztálin elvtárs a szovjet embereket soha és sehol nem fogja cserbenhagyni.

Sztálin harcba szólítja a szovjet népet a német fasiszták orvtámadása ellen

1941 július 3-án Sztálin elvtárs egyszerű, bölcs szavakkal tárta fel a nép előtt azt a nagy veszélyt, amely a szülőhazát fenyegette és harcbahívta a szovjet embereket a német fasiszta hódítók ellen.

»Az ellenség kegyetlen és kérlelhetetlen — mondotta Sztálin. — Célja verejtékünkkel öntözött földjeink elrablása, munkánkkal szerzett gabonánk és kőolajunk megkaparintása. Célja a földesurak hatalmának visszaállítása, a cárizmus visszaállítása, az oroszok, ukránok, bjelorusszok, lettek, észtek, üzbégek, tatárok, moldovánok, gruzok, örmények, azerbeidzsánok és a Szovjetúnióban élő többi nép nemzeti kultúrájának és nemzeti önállóságának megsemmisítése, ezeknek a népeknek elnémetesítése és a német hercegek és bárók rabszolgáivá süllyesztése. Tehát a szovjet állam életéről és haláláról, a Szovjetúnió népeinek életéről és haláláról van szó, arról, hogy szabadok maradjanak-e a Szovjetúnió népei, vagy pedig rabszolgaságba süllyedjenek.«

A hitleristák célja az volt, hogy a nép nagyrészét fizikailag megsemmisítsék. Legkiválóbb embereket, a Bolsevik Párt tagjait, komszomolistákat, szovjet funkcionáriusokat akasztottak fel és lőttek agyon. A kezeik közé került katonákat és tengerészeket könyörtelenül kiirtották.

A tömegmészárlásnak békés polgárok, nagy számban asszonyok, gyermekek és aggok estek áldozatul. A Rendkívüli Állami Bizottság által nyilvánosságra hozott

tettek feltárták az egész világ előtt a németek által elfoglalt területen véghezvitt hitleri barbárságokat. A nürnbergi perben a német fasiszták által végrehajtott tömeggyilkosságok szörnyű részletei kerültek nyilvánosságra.

A hitleristák, a polgárok százezreinek meggyilkolásával a szovjet embereket és elsősorban a fiatalságot alázatos rabokká akarták változtatni. A fasiszta rablók óriási tömegekben, erőszakkal hurcolták el a szovjet férfiakat és nőket Németországba és más, a németek által megszállva tartott országokba. Fiatal fiúkkal és lányokkal nehéz munkát végeztettek a német katonai gyárakban, bányákban. Ők azonban minden jogfosztottságukban, meggyötörtségükben is hittek abban, hogy az ellenség vereséget fog szenvedni és várták azt az időt, amikor szabadságuk órája bekövetkezik.

A hitleristák rengeteg kincset raboltak el, amelyet a nép hosszú éveken át tartó nehéz munkával szerzett. Az ideiglenesen elfoglalt területeken levő gyárakat és üzemeket, bányákat és villanyerőműtelepeket a német kapitalisták kisajátították. A nyersanyagtartalékot és élelmiszert Németországba szállították. A hitleristák nyiltan és szemtelenül rabolták a békés lakosság tulajdonát.

A fasiszta rablók gonoszul és esztelenül pusztították a városokat, égették a falvakat, a nép történelmi szentélyeit beszennyezték.

Sztálin elvtárs felhívására az egész nép egységesen kezdte meg a Honvédő Háborút a német fasiszta rablók ellen.

A Szovjet Hadsereg önfeláldozóan harcolt az ellenséggel és megszámlálhatatlan veszteséget okozott neki.

A Szovjet Hadsereg aktív védelmi harca meghozta gyümölcseit. Az ellenség milliószámra vesztette el katonáit, tisztjeit és felszerelését. Ez alatt az idő alatt a Szovjet Hadsereg állandó utánpótlást, kitűnő felszerelést, nagyszerű ruházatot kapott. A fiatal harcosok égtek a vágytól, hogy azt a sok szenvedést, amelyet földjükön a német fasiszták okoztak, megbosszulják. A Szovjetúnió ipara egyre több és több repülőgépet, harckocsit, ágyút és más fegyvert gyártott. A katonák és tisztek egyre több tapasztalatot szereztek. A németek előnyomulása lelassult és 1942 őszén minden megváltozott. A kezdeményezés a Szovjet Hadsereg kezébe került.

Moszkva, Sztálingrád, Kurszk

A szovjet csapatok már 1941 őszén erősen visszaütöttek Rosztov és Tihvin alatt. Ellentámadásba mentek át és megnyerték a Moszkva alatti történelmi csatát. 1941—42 telén a Szovjet Hadsereg 1100 községet és 60 várost szabadított fel. A Szovjet Hadsereg téli támadása keresztülhúzta a németeknek ama terveit, hogy elfoglalják Moszkvát, Leningrádot és a Kaukázust. A németek Moszkva alatti legyőzése a Nagy Honvédő Háború első évének döntő eseménye és a német fasiszták első komoly veresége volt a második világháborúban.

A felszabadított területek lakosai könnyes szemekkel fogadták a szeretett Szovjet Hadsereget. Elmondták a katonáknak azokat a szörnyűségeket, amelyeket a fasiszta megszállás alatti napokban éltek át: a tömegmészárlásokat, a bebörtönzéseket, a hitlerista csapatok rablásait és egyéb gaztetteit. A katonák látták ezt a szörnyű pusztítást, a békés emberek hullahegyeit és ez mégjobban megerősítette őket abban az elhatározásukban, hogy a németeket kiverik és gaztetteiket megbosszulják. Megértették, hogy sokmillió szovjet ember szenved a német járomban, várják a Szovjet Hadsereget és reménykednek annak közeli visszatérésében. Ezeknek a felismerése megtízszerezte bennük a harci kedvet.

330.000 német katona körülzárása és megsemmisítése Sztálingrádban — ez volt a Nagy Honvédő Háború fordulópontja. Az egész világ szabadságszerető népeinek szemében Sztálingrád lett az állhatatosság és önfeláldozás szimboluma. A szolgaságba került, de a gyűlölt ellenségnek be nem hódolt szovjet emberek milliói a Vörös Hadsereg sztálingrádi győzelmét, mint közeli felszabadításuk zálogát fogadták. A Volga partján vetették el a szabadság színes virágát, amelyet a Vörös Hadsereg elvitt Európa összes elnyomott népeinek.

1943 áprilisában a Szovjet Hadsereg fényes eredménnyel fejezte be második téli hadjáratát. Kb. 500.000 négyzetkilométeres területet tisztított meg az ellenségtől, beleszámítva Észak-Kaukázust, a voronyezsi és a sztálingrádi körzetet, a sztavropolji és krasznodári körzetet. A rosztovi, harkovi és kurszki körzet pedig majdnem teljesen felszabadult.

Megkezdődött az ellenség szovjet területről való tömeges kiűzése. Az emberek újabb milliói szabadultak fel a fasiszta rabtartók uralma alól.

1943 nyarán a német hadvezetés erős támadást kísérelt meg Orel és Bjelgorod környékén. A fasiszták annak ellenére, hogy sem embert, sem hadianyagot nem sajnáltak, nem tudtak sikert elérni. A Szovjet Hadsereg legyőzte a fasiszta erőket és azután ellentámadásba ment át. Letiporta és teljesen szétverte az ellenséget.

A kurszki csatával a Szovjet Hadsereg hadműveleteinek újabb szakasza kezdődött. Nagyarányú támadás bontakozott ki nyugat Dvinától egészen Kubánig.

Az 1943 augusztus 5-én Moszkvában eldördült díszlövések Orel és Bjelgorod felszabadulását jelentették az egész világnak. Ettől az időtől kezdve Sztálin elvtárs rendeletére a fővárosban a Szovjet Hadsereg győzelmes előnyomulásának mindenegyes kiemelkedő eseményét száz ágyú díszlövésével ünnepelték. Ezek a díszlövések riadók gyanánt hívták harcra az elnyomott népeket és megerősítették bennük a győzelembe vetett hitet.

A Szovjet Hadsereg felszabadította a Don-medencét, megtisztította a balparti Ukrajnát és 1943 szeptember végén elérte a Dnyepert, 1943 november 6-án felszabadult Ukrajna fővárosa, Kiev.

A Szovjet Hadsereg nem enyhítette erős nyomását és tovább űzte az ellenséget még a téli hónapokban is.

A Szovjet Hadsereg háromhónapos téli támadása alatt is, 1943—44-ben, a jobbparti Ukrajnában egész sor kiemelkedő győzelmet ért el. Kiűzte az ellenséget a kievi, dnyepropetrovszki, zaporozsjei és zsitomiri körzetekből. Felszabadult egy egész sor körzet, így: nyikolájevi, kamenyec-podolski, volinszki és vinnyicai. A Szovjet Hadsereg felszabadított 200.000 nyégyzetkilométer területet, több mint 13.000 helységet, közöttük 82 várost és 320 vasútállomást.

Az 1943-as év gyökeres változást hozott a Nagy Honvédő Háborúban. Ebben az évben a megszállt területnek majdnem kétharmada került vissza a szovjet népek nagy és szabad családjához.

1942 május 1-i parancsában Sztálin elvtárs az alábbiakat írta a Szovjet Hadsereg küldetéséről a felszabadító háborúban:

»Mi honvédő, felszabadító, igazságos háborút viselünk. Nem célunk, hogy idegen országokat elfoglaljunk, hogy idegen népeket leigázzunk. A mi célunk világos és nemes. Meg akarjuk szabadítani szovjet földünket a német fasiszta gazemberektől. Meg akarjuk szabadítani ukrán, moldvai, bjelorusz, litván, lett, észt és karéliai testvéreinket attól a gyalázattól és megaláztatástól, melybe a német fasiszta gazfickók döntötték őket.«

Felszabadul a Szovjet Haza

Ezt a felszabadító küldetést, amelyről Sztálin elvtárs beszélt, a Vörös Hadsereg teljesítette. Szülőföldjét megtisztította az ellenségtől. Az ukránok milliói három évig szenvedtek a hitleri uralom alatt. A fasiszta hódítók gyarmatosítani akarták Szovjet-Ukrajnát. Folyamatosan rabolták gazdaságát, a földeket német árulóknak, a gyárakat és üzemeket pedig német kapitalistáknak osztották széjjel. Az ukrán fiatalság nagyrészét erőszakkal Németországba vitték és vadállati kegyetlenséggel százezres ukrán tömegeket pusztítottak el. Az ukrán nép hősiesen harcolt a banditák ellen, földalatti és partizánmozgalmakat szervezett. Szilárdan bízott abban, hogy a Szovjet Hadsereg mielőbb visszatér, tudták, hogy Sztálin elvtárs felszabadítja őket a német rabságból. És a dicsőséges felszabadító hadsereg nem okozott csalódást. A szovjet seregek már 1943-ban megkezdték Ukrajna felszabadítását és egész sor fényes győzelem után, 1944 őszén az egész ukrán területet megtisztították az ellenségtől.

A hitleristák kegyetlen terrorja három évig dühöngött Szovjet-Bjelorussziában A szabadságszerető bjelorussz nép hősiesen, egy emberként küzdött a megszállók ellen. A fasiszták állati kegyetlenkedése dacára, Bjelorussziában a partizánmozgalom soha nem látott eredményeket ért el. A bjelorusszok hősiesen küzdöttek a hitleri banditák ellen és hittek abban, hogy a Vörös Hadsereg meghozza nekik a várva-várt felszabadulást. A szovjet seregek 1944 júniusában megkezdték a nagy támadást Bjelorusszia területén. Augusztus elején ez a Szovjet Köztársaság is felszabadult.

1944 nyarán a Finn-Karéliai Szovjet Köztársaság nagy része is felszabadult. A Szovjet Hadsereg megsemmisítette a karéliai földnyelven levő, valamint a Ladogató és Onyega-tó közötti ellenséges erőket és azok hátramaradt részei Finnországba vonultak vissza. Karéliaiak ezrei tértek ismét vissza a szovjet népek szabad családjába.

1944 őszén a Szovjet Hadsereg szétverte a német csapatokat Tallin és Riga között és a Balti Szovjet Köztársaságok felszabadultak a fasiszta rémuralom alól.

1944 augusztusában a Jassy és Kisinyev körzetben sikeresen végrehajtott nagy hadművelet következtében teljes egészében megtisztították a hitleristáktól Szovjet-Moldvát. A moldvai nép, amelyet a román fasiszták a német fasisztáknak kiszolgáltattak, ismét visszanyerte szabadságát.

»Mostantól fogva hazánk örökre mentesítve van a hitleri söpredéktől« — mondotta Sztálin elvtárs 1944 november 6-án tartott beszédében.

A katonák soha nem látott lelkesedéssel küzdöttek a szovjet föld végleges felszabadításáért.

„Ne engedd bántani testvéreidet — a szovjet népeket"

A Vörös Hadsereg katonái és tisztjei a hőstettek ezreit hajtották végre azokban a napokban. Jurij Szmirnov komszomol katona a Bjelorussziáért vívott harcokban örökös jelképe marad a katonai kötelesség teljesítésének. Fogságba esett. A fasiszták embertelenül kínozták, hogy a támadó csoportokról felvilágosítást adjon. Jurij Szmirnov azonban inkább a halált választotta, semhogy elárulja az ellenségnek a katonai titkot, amely alosztályainak sikeres támadását hátráltathatta volna.

A karéliai nép szabadságáért folytatott harcban hősiesen küzdött az örmény Sarkis Kacskar Turdiec, aki az Ukrajna felszabadításáért folytatott harcokban vált híressé. A Szovjetúnió soknemzetiségű családjának tagjai, a szovjet hazafiság közös érzésétől lelkesülve — mindenütt hősiesen harcoltak a szülőföld felszabadításáért. Mindegyikük tudta, hogy ezzel a harccal saját népéért is küzd.

A háború alatt a Szovjetúnió minden népe kollektíven küldött leveleket saját földijeinek, melyekben lángoló felhívások voltak, mély szocialista hazaszeretettel átitatva. Ezeket az érzéseket élénken fejezik ki levelükben Üzbegisztán dolgozói.

»A te néped — írják az üzbég frontharcosoknak — a Szovjetúnió gyermeke. Az orosz, ukrán, bjelorussz, aszerbejdzsán, gruz, örmény, tadzsik, türkmén, kazah és kirgiz veled együtt 25 éven keresztül éjjel-nappal építette a mi nagy házunkat, országunkat, kultúránkat. Ővelük együtt voltatok harcban és munkában, ünnepségekben és lakomákon!

S most a te orosz bátyád házába, fehérorosz és ukrán testvéreid házába betört a germán bandita. Barna pestist, akasztófát és korbácsot, éhínséget és halált hoz magával. De az orosz háza a te házad is... Mert a Szovjetúnió egységes család,

1945. — ***Szovjet katonák kitűzik a zászlót a berlini Reichstag felett***

N. A. Bulganyin a Szovjetúnió miniszterlanácsának elnökhelyettese, a Szovjetúnió marsallja

A. M. Vaszilljevszkij a Szovjetúnió hadügyminisztere, a Szovjetúnió marsallja

ahol minden ember saját házában lakik, de az udvar és gazdaság egy és osztatlan. És egy összetartó családban nincs viszály, mint ahogy nincs viszály a szovjet népek családjában sem. A mi országunkban nincsenek mesgyék, amelyek elválasztanák egymástól házainkat. És ha a rabló a testvéreid házát elvette — akkor te szerezd azt vissza neki — ez a Te feladatod, üzbég katona. Ez a ti feladatotok, szovjet harcosok! Ha az egységes családból bárki is bajba kerül, a többiek nem nézhetik szerencsétlenségét. Te, aki fegyvert tartasz a kezedben, ne felejtsd el, hogy a békés munka és boldogság idejében esküt tettél arra, hogy nem engeded bántani testvéreidet — a szovjet népeket.«

A felszabadító harcosok teljesítették földijeik eme parancsát, hősiesen harcoltak a szovjet testvérnépek felszabadításáért. A Szovjet Hadsereg támadása mindenütt győzelmi menetté változott. A városokban és falvakban felejthetetlen volt a fogadtatás. A fasiszta járomban szenvedett emberek ölelték és csókolták felszabadítóikat. Az utcákon spontán ünnepségek játszódtak le. 1944 őszén a jobbparti Ukrajna irányában történő támadásoknál az elázott utak járhatatlanokká váltak az autók számára. A gyalogosok, akik az ellenséget kitartóan űzték, lőszerhiányban szenvedtek. A felszabadított területek lakossága azonnal segítségükre sietett. A munkások, kolhózparasztok ezrei, kilométereken át, kézben vitték a felszerelést, a lőszeres ládákat, majd átadták ezeket más, önkéntes lőszerhordozóknak. A rendes utánpótláson kívül, melyet repülőgépen szállítottak rendeltetési helyére, a harcosok a felszabadított területek lakosaiból alakult önkéntes lőszerhordozóktól szüntelenül kaptak kiegészítő utánpótlást.

Mind nagyobb és nagyobb terület szabadult fel. Ezeken a felszabadított területeken azonnal megkezdődött az élet. Gyárak, szén- és rézbányák születtek újjá. A földet megművelték, a megrongált házakat újjáépítették. A fasiszta rabság alól felszabadított szovjet emberek újra élni kezdtek.

Az ellenség kénytelen volt a szovjet határokon túlra visszavonulni.

Felszabadulnak a leigázott népek

De a Szovjet Hadsereg felszabadító küldetését még nem fejezte be. Szovjet emberek milliói szenvedtek a nyugateurópai koncentrációs táborokban és sorvadtak az embertelen munkától a német börtönökben. Európa népei még fasiszta elnyomás alatt éltek. Felszabadításukat Kelettől várták. Minden reményük a Vörös Hadsereg volt. Csak a Szovjet Hadsereg volt képes az európai államokat a hitleri uralom alól felszabadítani, csak ő volt képes arra, hogy a fasiszta fenevadat saját fővárosában fektesse kétvállra és Berlin fölé kitűzze a győzelmi lobogót.

Még 1941 július 3-án Sztálin elvtárs rádión közvetített történelmi beszédében ezt mondta:

»A fasiszta elnyomók ellen vívott és az egész népet felölelő Honvédő Háborúnak

nemcsak az a célja, hogy az országunk fölött tornyosuló veszélyt megszüntesse, hanem az is, hogy segítsük Európa népeit, melyek a német fasizmus igája alatt nyögnek.«

Hihetetlenül nehéz napok voltak ezek a szovjet nép, állam és a hadsereg számára. És mégis, ebben a veszedelmes helyzetben a szovjet nép nemcsak magára gondolt.

A fasiszta iga alatt szenvedő európai államok sorsára, jövőjére is gondolt. A szovjet nép, hadvezére, Sztálin elvtárs útján kijelentette, hogy annak a harcnak, amelyet a szovjet nép folytat, célja nemcsak saját felszabadítása, hanem a hitleri zsarnokság alatt szenvedő európai népek felszabadítása is.

1941 november 7-én a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ünnepének napján, Moszkvában, a Vörös-téren, Sztálin elvtárs a szovjet katonákhoz és partizánokhoz intézett beszédében azt mondotta:

»Az egész világ szeme rátok szegeződik, bennetek látja azt az erőt, amely a német területrablók haramia bandáját meg tudja semmisíteni. Európa német hódítók igája alá került, leigázott népei rátok szegezik tekintetüket, bennetek látják felszabadítóikat. Nagy felszabadító küldetés jutott osztályrészetekül. Legyetek hát méltók e küldetésre!«

A Vörös Hadsereg becsülettel teljesítette hadvezérének eme parancsát, akkor, amikor a Vörös Hadsereg a Szovjetúnió határát elérte, azon átlépett, hogy az ellenség üldözését tovább folytassa és hogy az európai népeknek szabadságot vigyen.

Első csapataik 1944 júliusában léptek a baráti Lengyelország területére. Felszabadították Cholm, Ljublin városát és Varsó külvárosát, Prágát.

Igy kezdődött az öt éve szenvedő lengyel nép felszabadítása.

Amikor a németek 1939-ben legyőzték a lengyel hadsereget, a lengyel államot megszüntették és Lengyelországból »Német főkormányzóságot« csináltak, a lengyelek saját szülőföldjükön jogtalan néppé lettek. Lengyel területen állították fel a legborzalmasabb hitleri »halálgyárakat« — Majdaneket és Oszvjecint (Auschwitzot). A lengyelek százezreit semmisítették itt meg, a többit pedig rabigába hajtották. A lengyel nép hóhéra, Hitler fegyvertársa, Frank, Lengyelországot tette meg a hitlerizmus hatalmas éléskamrájává.

A Szovjetúnió forró részvéttel viseltetett a lengyelek sorsa iránt. A lengyel emigránsokból alakított alakulatokat a legmodernebb fegyverekkel szerelte fel, ellátta ruházattal és élelmiszerrel. A demokratikus lengyel hadsereg katonái a Szovjet Hadsereggel vállvetve harcolták ki a hazájuk felszabadításához vezető utat. Amikor a szovjet katonák a határt átlépték és a lengyel terület megtisztítását megkezdték, velük együtt lépett lengyel területre a lengyel demokratikus hadsereg is. Itt találkoztak a hős lengyel partizánokkal, akik hosszú éveken keresztül kemény harcokat vívtak a fasiszta német megszállók ellen.

A szovjet csapatok bevonulása mindenütt óriási ünneplést váltott ki. A lengyelek

csodálattal nézték a nehéz harckocsik végeláthatatlan sorait, a nyugatra repülő századokat. Látták, hogy a Vörös Hadsereg olyan hatalmas erőt képvisel, amely képes az ellenséget megverni.

V. Grosszmann író leír egy ilyen találkozást, amely az egyik kis lengyel városkában történt.

»Amikor a Lublintól nem messze fekvő Lencsin nevű kis helységben az autóról leszálltam, egy nagy embercsoport vett körül, — öregek, fiatalok. Mosolyogtak, örültek. Az egyik lengyel ember hozzámjött, kezetadott, elmosolyodott és elismerőleg bólintott fejével. Micsoda gépesítés, mondotta — az országutakon végigvonuló harckocsikra mutatva.

Egyszerre több hang is ismételgette a »gépesítés« szót.

Elkezdtünk beszélgetni és én megkérdeztem, hogy várta-e a lakosság a Vörös Hadsereget?

Több ember válaszolt egyszerre, ugyanúgy, mint ahogyan már egy öreg munkásnőtől és egy ukrán paraszttól hallottam Lublinban:

— Mint az Istent.«

1945 tavaszán egész Lengyelország, a nyugati területekkel együtt — melyek már évszázadok óta német terror alatt állottak — teljesen felszabadult. A nyugati, londoni és párisi szövetségesei által 1939-ben sorsára hagyott Lengyelország a Szovjet Hadseregnek köszönhette, hogy ismét visszaszerezhette szabadságát. A Szovjetúnió Fegyveres Erői teremtették meg a lehetőségét annak, hogy a lengyelek szabad, erős, demokratikus államukat felépíthessék.

A Vörös Hadsereg történetében ugyanilyen dicsőséges oldal a csehszlovák nép felszabadítása is. Csehszlovákia volt az első állam, amelyet Hitler, Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok beleegyezésével és segítségével, elfoglalt. Annak ellenére, hogy a Szovjetúnió felajánlotta segítségét a csehszlovákoknak, az angol és a francia kormány a hírhedt müncheni konferencián kiszolgáltatta Csehszlovákiát Hitlernek. A német fasiszták a csehszlovák népet is kegyetlen terror alatt tartották. A csehszlovákok azonban partizánharcot kezdtek. Mindnyájunk előtt ismeretes Lidice, a kis csehszlovák község sorsa. Ezt a községet a hitleristák német tisztek megöléséért a földdel tették egyenlővé. Az egész világ szívszorongva olvassa Julius Fucsiknak, a földalatti kommunista mozgalom egyik vezetőjének feljegyzéseit, akit bátor kiállásáért a németek halálra kínoztak. A csehszlovák nép tudta, hogy ereje nem elegendő ahhoz, hogy országát a fasiszta uralom alól felszabadítsa. A csehszlovákok még a legnehezebb években is abban reménykedtek, hogy eljön az idő, amikor a Szovjet Hadsereg meghozza nekik a szabadságot. Julius Fucsik leírja, hogy 1942-ben hogyan hallgatták ki a Gestaponál.

»— Hisz-e még vajjon — kérdi a rendőrfőnök németül a hosszú biztos tolmácsolásával, — hisz-e még vajjon Oroszország győzelmében?

— Minden bizonnyal. Nem lehet más a vége.«

A kommunista Fucsik a Szovjet Hadsereg győzelmébe vetett hittel halt meg. Ezzel a hittel mentek halálba a csehszlovák hazafiak százai. A Szovjet Hadsereg 1944-ben lépett csehszlovák területre és nem sokkal később az ország nagyrészét felszabadította.

1945 májusában Prága lakói fegyveresen felkeltek a fasiszta megszállók ellen. A hitleristák minden erejüket a csehszlovák főváros felé irányították, hogy a prágaiak felkelését vérbe fojtsák, akik a barrikádokon folytatott egyenlőtlen harcokban meggyengültek ugyan, de nem adták meg magukat.

— »A Vörös Hadsereg megment minket,« — mondották.

— »Sztálin megment minket.«

És nem tévedtek. Sztálin elvtárs parancsára a szovjet páncélos csapatok erőltetett menetben vonultak Prága felé, hogy segítsenek a csehszlovák hazafiaknak. Prága felszabadult. A város lakói virágesővel fogadták a felszabadítókat. Ölben hordozták a páncélos katonákat. A csehszlovák nép ujjongott.

1944-ben a Szovjet Hadsereg a szövetséges Norvégia északi területeit is megszabadította a hitleri megszállóktól. 1945-ben a csapatok résztvettek Dánia felszabadításában, elfoglalva Bornholm szigetét, mely Dániához tartozik.

Franciaország, Belgium, Hollandia és Luxemburg, valamint más európai államok a fasizmus alóli felszabadulásukat szintén a Szovjet Hadseregnek köszönhetik. Köztudomású, hogy az akkori angol miniszterelnök, Churchill mindenáron akadályozta a második front megalakítására irányuló terveket. Csak akkor, amikor már látszott, hogy a Szovjetúnió saját erejével is legyőzi a hitleri Németországot és felszabadítja egész Európát, csak akkor létesítettek Franciaországban második frontot.

Ma már az egész világ tudja, milyen tervei voltak Hitlernek. Ha sikerült volna neki a Szovjetúniót legyőznie, akkor csapatai azonnal megkezdték volna a támadást Anglia ellen. És az európai államok legyőzése után a német fasiszták az Amerikai Egyesült Államok és az amerikai kontinens ellen vonultak volna. A népek felszabadítása a német-szovjet háborútól függött. Ebben az óriási küzdelemben, a Szovjetúnió Fegyveres Erői a világtörténelem legnagyobb jelentőségű harcát vívták.

A háború alatt a Szovjetúnió egymásután szabadította fel a hitleri uralom alatt szenvedő népeket. Mint ismeretes, az olasz, a magyar, a román, a bolgár és a finn népnek nem volt semmi kedve a német imperialisták érdekeiért harcolni. Csak ezen államok uralkodó körei, Olaszországban Mussolini, Romániában Antonescu, Magyarországon Horthy és a hozzájuk hasonlók hajtották a háborúba alattvalóikat, a német fasizmus világhódító céljai érdekében. Azzal, hogy a Vörös Hadsereg súlyos csapásokat mért a hitleri csapatokra, az olasz, magyar, román, finn és bolgár népnek segített felszabadulni a hitleri uralom alól. A sokat szenvedett magyar népet a Szovjet Hadsereg dicső fegyverei szabadították fel, általa nyílott lehetőség arra, hogy elnyomóinkat lerázva, ma szabadon és jólétben építhessük a Magyar Népköztársaságban is a szocializmust.

A Szovjet Hadsereg sztálingrádi győzelme súlyos csapást jelentett a fasiszta Olaszországnak is. Sztálingrád alatt olasz csapatok is megsemmisültek. A Szovjet Hadsereg támadása a német és olasz hadvezetőségeket arra kényszerítette, hogy csapataikat Észak-Afrikában gyengítsék és ezzel megkönnyítette az angoloknak és amerikaiaknak az északafrikai háború sikeres befejezését, majd azt, hogy Olaszországban partra tudtak szállni. Az olaszok kilépése a háborúból és az olasz nép felszabadulása egyenes következménye a Szovjet Hadsereg győzelmeinek. Erről emlékezett meg A. J. Visinszkij 1947 szeptember 23-án az Egyesült Nemzetek Közgyűlésén mondott beszédében. Azt mondotta, hogy »a szovjet nép súlyos áldozatok árán szabadította meg Európa népeit a fasizmustól, beleszámítva az olaszokat is . . .«

1944 augusztusában a nevezetes Jassy—Kisinyevi hadműveletekkel, amelyek során a német és román fasiszta seregek súlyos vereséget szenvedtek, a Szovjet Hadsereg Románia belső területére lépett. Ez segített a román népnek a gyűlöletes Antonescu-féle fasiszta klikk uralmát megdönteni. Románia demokratikus állam lett, a győzelmes népek oldalára állt és fegyvereit a hitleri Németország ellen fordította. A Szovjet Hadsereg győzelmeinek következtében a német fasiszta csapatok kénytelenek voltak Románia területét elhagyni.

1944 szeptemberében, Románia után, felszabadult a hitleri uralom és saját fasiszta kormányának uralma alól a testvéri Bulgária is. A bolgár cár kormánya vitte bele Bulgáriát a szabadságszerető népek elleni háborúba. Ez a kormány a németeknek minden segítséget megadott a Szovjetúnió elleni háború idején, de a Szovjetúnió elleni hadüzenetre nem merte elszánni magát, mert a bolgár dolgozók nagy és mély rokonszenvvel viseltettek az orosz nép iránt, amely őket az öt évszázados török iga alól felszabadította. A bolgár nép nem felejtette el soha, hogy az 1877—78-as Törökország elleni háborúban az orosz katonák hősiessége hozta meg nekik a nemzeti függetlenséget. De Bulgária uralkodó körei, élükön Boris cárral és barátaival, továbbá Kiril herceggel és Filov generálissal és más német ügynökökkel, eladták Bulgáriát a németeknek.

1944 szeptemberében a szovjet csapatok, válaszképpen a bolgár fasiszta kormány provokációjára, átlépték Bulgária határát. A bolgár nép általános ujjongással és örömmel fogadta a bevonuló szovjet katonákat. Szeptember 9-én a bolgár munkások és parasztok, partizánok és forradalmi értelmiségiek, a Hazafias Arcvonal vezetése alatt, megdöntötték a régi fasiszta hatalmat és új, demokratikus rendet építettek fel Bulgáriában. A bolgár nép most már másodszor szabadult fel az orosz nép segítségével az idegen uralom alól.

A Szovjet Hadsereg hősi harcok árán szabadította fel Jugoszlávia népét is. A szovjet csapatok szétzúzták a német fasiszta hadsereg balkáni csoportjának gerincét, majd felszabadították Belgrádot.

Tito és bandája már ebben az időben az angol imperialisták cselédje volt, már ekkor gyalázatosan elárulta a szovjet katonák és jugoszláv partizánok vérével ki-

harcolt szabadságot. Főhadiszállásán hemzsegtek az angol kémszolgálat ügynökei, akik Tito meghívására érkeztek Jugoszláviába. Churchill saját fiát küldte Titóhoz, hogy kidolgozzák a jugoszláv nép elárulásának tervét.

Azóta lehullt az álarc és egész förtelmességében megmutatkozott a Tito-klikk, a jugoszláv nép gyilkosainak igazi ábrázata. A Tito-banda leleplezése során bebizonyosodott, hogy Tito parancsára a legjobb és legbátrabb partizánokat szántszándékkal küldték kilátástalan harcokba, a biztos pusztulásba. Bebizonyosodott, hogy ebben Tito összejátszott a német Gestapóval. A jugoszláv nép egyre inkább megismeri az árulók igazi arcát és a jugoszláv kommunisták vezetésével elsöpri Tito vérszopó bandáját.

A Szovjet Hadsereg 1944 szeptember-októberében megsemmisítő csapást mért a német csapatokra a Balti területen is. Felszabadult Finnország. Fegyverszünetet kötött a Szovjetunióval és Angliával és hadat üzent Németországnak. A Szovjetunió nagylelkűen bánt Finnországgal és eltekintett a finn uralkodó körök Oroszország elleni ármánykodásaitól. A finn dolgozók többsége ellene volt a kalandoknak, amelyekbe áruló kormányuk, az imperialista ügynökök országukat belevitték. Nyugodtan állítható, hogyha Finnország a Nagy Októberi Szocialista Forradalomnak köszönhette azt, hogy független állam lett, akkor a második világháború folyamán szabadságát és függetlenségét ismét annak a Nagy Szovjetúniónak köszönheti, amely mindenkor harcol az imperialisták és kizsákmányolók ellen, de soha nem áll bosszút a népen.

A Szovjet Hadsereg 1944 őszén végrehajtott sikeres előnyomulása, a Balkánon a német megszállóknak Bulgáriából, Romániából és Jugoszláviából való kiverése, nagy befolyással volt Albánia és Görögország demokratikus, felszabadító erőinek harcára. Az albán nép felszabadító hadserege, Enver Hodzsa vezérezredes vezetése alatt megtisztította az országot az ellenségtől. Megalakította a független, demokratikus albán államot. A sokat szenvedett görög nép is azért harcolt, hogy fegyveres erőivel, az Elas hősi hadseregével — felszabadítsa országát a német hódítóktól és a görög reakciósoktól. Remény volt arra, hogy a görög nép most végre megszerzi a lehetőségét annak, hogy úgy rendezze be életét, ahogy akarja.

Azonban nem így történt. Az angol imperialisták csapataikat Görögországban azzal az ürüggyel tették partra, hogy a német megszállókat kiverjék, — jóllehet erre már nem is volt szükség. A valóságban az történt, hogy az angolok elfoglalták Görögországot, hogy leigázzák és uralmuk alá vessék a görög népet. A görög nép, amely hősiesen harcolt a hitlerizmus ellen, most az angol-amerikai imperialista gyarmatosítók ellen kellett, hogy elszánt szabadságharcot vívjon.

Magyarország szabad

1944 októberében a Szovjet Hadsereg megkezdte Magyarország felszabadítását is a német és magyar fasiszták uralma alól. A hadsereg nehéz, véres harcokat vívott a Tiszánál, a Dunánál, Budapesten, s a Balaton mellett.

A német megszállás alatt sokat szenvedett dolgozók nagy örömmel és lelkesedéssel fogadták a szovjet katonákat. Különösen Budapest népe, amely a pincékben élte át az ostrom idejét, érezte kétszeresen a felszabadulás nagy örömét. Darvas József így ír erről »Város az ingoványon« című könyvében.

»És egyszer csak megjött a felmentő sereg.

Akiket olyan nagyon régen vártunk. Talán tíz esztendő, talán száz telt el azóta, hogy ide leköltöztünk. S talán ezer, mióta erre a pillanatra várunk.

Könnyes meghatottsággal, túláradó örömmel ölelem magamhoz az első katonát. A felszabadító Vörös Hadsereg harcosát, aki sokezer kilométer távolságon verekedte át magát, hogy a szabadság és béke olajágát elhozza a magyar népnek.

A keblekből feltörő sóhaj: a szabadság első sóhaja.

A szemekben csillogó könny: a szabadság első könnycseppje.

Nem is tudom, éjszaka van-e, vagy nappal, mert a felszabadulás mámorító percei, valami fenséges magasságba emelnek s csak könnyesszemű feleségemet és a mit sem sejtő, tétován mosolygó kicsinyeimet látom.

Hároméves kisfiam megkérdezi, hogy »ez milyen katona?« Én megmondom, neki, hogy »orosz katona bácsi«.

— Orosz katona bácsi... — ismételgeti a gyermek.

S ha nem tudja, de érzi, biztosan érzi, hogy nagy órának vagyunk tanui, s velünk örül, a felnőttekkel.

Felszabadultunk...«

Amikor Budapest felszabadult, súlyos éhinség előtt állott a főváros lakossága. A felszabadító hadsereg katonái állították helyre a közlekedést, ők indították el a gabonaszállító szerelvényeket a szenvedő városi lakosság megsegítésére. Már ezekben a napokban Budapest asszonyai örökre szívükbe zárták a felszabadító, gyermekeinknek kenyeret osztó szovjet katonát. Április 4.-én felragyogott a szabadság csillaga az egész magyar nép számára.

1945 március végén a szovjet csapatok harcok közepette lépték át Ausztria határait és megkezdődött annak az országnak is a felszabadítása, amely Hitler első áldozata volt. Április 13-án a csapatok elfoglalták Ausztria fővárosát — Bécset. Ausztria dolgozói is lehetőséget kaptak arra, hogy országukat visszavezessék a demokratikus átalakulás, a politikai, gazdasági és kulturális fejlődés útjára. Azonban az angol és amerikai imperialistáknak Ausztria belügyeibe való beavatkozása lehetetlenné tette, hogy az osztrák nép kihasználhassa a fasizmus felett aratott szovjet győzelem gyümölcseit.

Berlin felett a győzelmi zászló

1945 május 2-án már a fasizmus fellegvára: Berlin felett lengett a győzelem zászlaja. Május 8-án a hitleri Németország feltétel nélkül kapitulált, legyőzte a zseniális hadvezér: Sztálin Generalisszimusz vezetése alatt harcoló Vörös Hadsereg. Ez azt jelentette, hogy Németország, a német nép, a Szovjet Hadsereg által elfoglalt területen lehetőséget kapott a szabad, demokratikus fejlődésre. A Szovjet Hadsereg a német népet is felszabadította a fasiszta diktatúra alól.

A Szovjetúnió Fegyveres Erői történelmi jelentőségű győzelmének, határon túl folytatott felszabadító harcait a Szovjetúnió Legfelsőbb Tanácsa különleges emlékérmék, mint »Belgrád felszabadításáért«, »Varsó felszabadításáért«, »Prága felszabadításáért«, »Budapest elfoglalásáért«, »Königsberg elfoglalásáért», »Bécs elfoglalásáért« és »Berlin elfoglalásáért« nevű érmek alapításával húzta alá.

A Szovjet Hadsereg sok vért és áldozatot hozott, hogy Európa népeit kiszabadítsa a fasiszta pokolból. Lengyelországban és Csehszlovákiában, Romániában és Magyarországon, Jugoszláviában és Norvégiában, Ausztriában és Németországban a győzelmek a szovjet katonák súlyos áldozatai árán születtek meg. A felszabadított európai városokban lévő nagyszámú emlékmű és az idegen földön lévő sírok százai a tanui ennek az áldozatnak.

Az a nagy elhatározás, hogy felszabadító küldetésüket győzelmesen fejezik be, és hogy az elnyomott népeknek a hitlerista uralom megdöntésében segítségükre lesznek — a Szovjet Hadsereg katonáinak új, hatványozott erőt adott a nehéz küzdelmekre. A Szovjetúnió Vörös Hadseregének e fenséges előnyomulása az ujjongó emberiség szeme előtt zajlott le. Arról, hogy a felszabadított népek a Vörös Hadsereg iránt milyen érzésekkel viseltettek, különböző államok politikai tényezőjének számos megnyilatkozása tanuskodik.

A lengyel honvédelmi miniszter hadseregparancsában ezt írta:

»A Szovjet Hadsereg szabadságot hozott nekünk, testvéreinknek és lányainknak... Megmentett minket az ellenség által számunkra előkészített biztos pusztulástól.»

A csehszlovák nemzetgyűlés elnöke ezt mondotta:

»Sztálinnak és a Szovjet Hadseregnek köszönhető, hogy a Hitler által leigázott népek, és ezek közé számítunk mi is, újból ki tudták harcolni szabadságukat és függetlenségüket.«

1948 december 29-én Budapesten a szovjet parlamenterek emlékművének avatási ünnepélyén mondott beszédében Farkas Mihály Honvédelmi Miniszter Bajtárs mondotta:

«Ez az emlékmű, amelyet a hősi halált halt szovjet parlamenter, Steinmetz kapitány emlékére emeltünk, hirdesse örök időkön át, hogy a magyar dolgozó nép szabadságát a dicsőséges Szovjet Hadsereg katonáinak és tisztjeinek, a Szovjetúnió nagy és bölcs vezérének, Sztálin Generalisszimusznak köszönheti.«

Szovjet páncélosok bevonulása Dairen (Dalni) városba. A város kínai negyedének lakossága ujjongva köszönti felszabadítóit

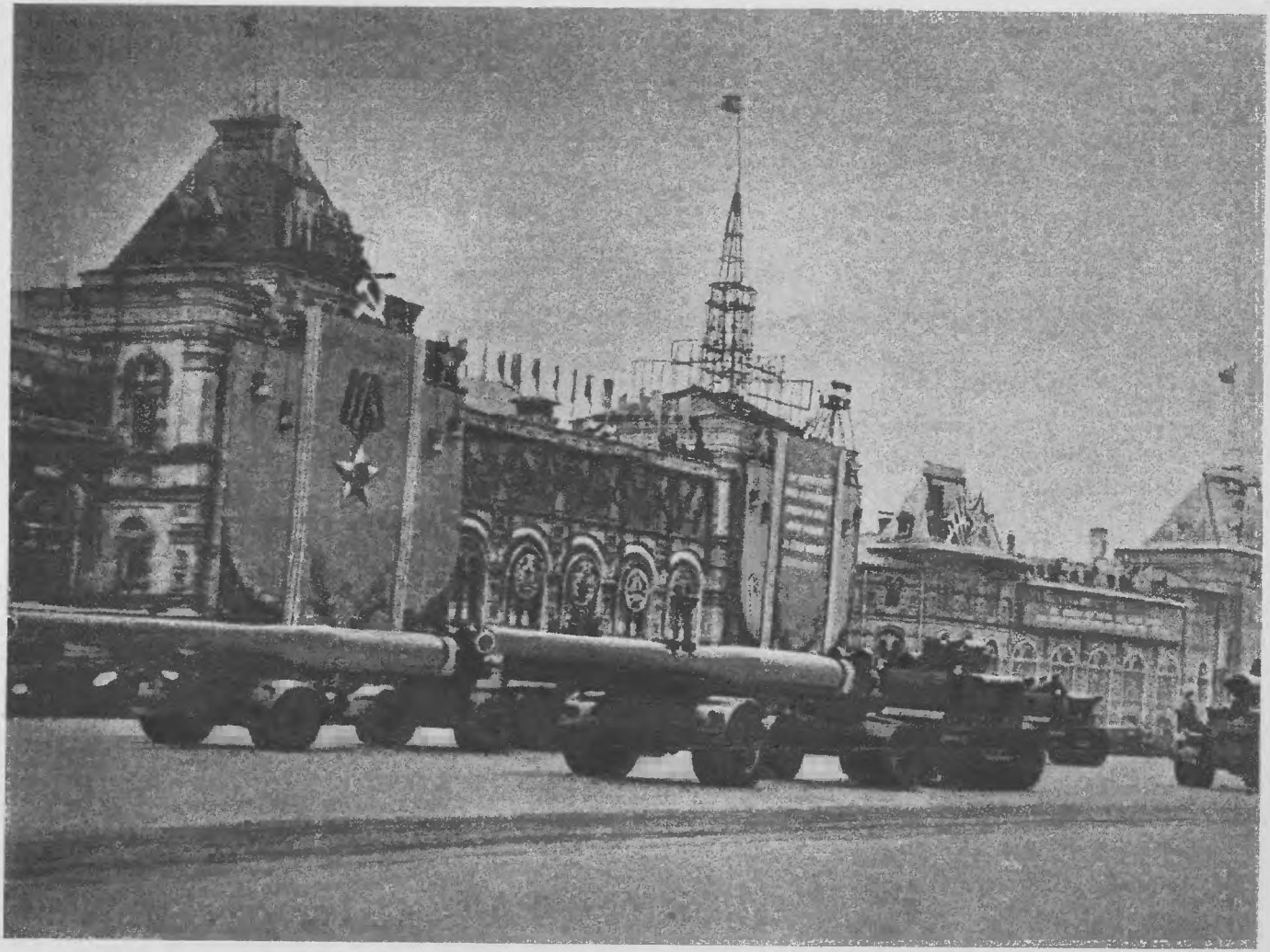

1948 ***november 7-i nagy katonai díszszemle a moszkvai Vörös-téren. A nehéztüzérség felvonulása***

A hitleri Németország legyőzése után, a Szovjetúnió fegyveres erői a másik ellenség, az imperialista Japán ellen fordították fegyvereiket. Mint köztudomású, nekik Japánnal volt elszámolni valójuk. Japán az 1904–1905-ös japán-orosz háborúban elért győzelmét kihasználva, elfoglalta Dél-Szahalin félszigetét, letelepedett a Kurili szigeteken, és így a Csendes-óceáni kijáratokat elzárta. Az orosz csapatok 1904-ben elszenvedett veresége keserű emléket hagyott a népben.

»Szégyenfoltként nehezedett országunkra. Népünk hitte és várta, hogy eljön a nap, amikor Japánt leverjük és lemossuk a szégyenfoltot: Negyven éven át vártunk erre a napra mi, az idősebb nemzedék emberei. És ime eljött ez a nap.« (Sztálin.)

A szovjet csapatok hatalmas csapásaitól a japánok híres kvantungi hadserege megsemmisült. A szovjet tengeri haderő partraszállt Koreában, a Kurili szigeteken és az ottani japán helyőrségeket megadásra kényszerítette. A szovjet csapatok Japán elleni gyors hadműveletei, a japán katonai gépezetre mért megsemmisítő csapásai kapitulációra kényszerítették Japánt. A Szovjet Hadsereg szabadságot vitt Mandzsuria, Észak-Korea, Dél-Szahalin és a Kurili szigetek népeinek is.

A Szovjetúnió dicsőséges Hadseregének részvétele az imperialista Japán elleni háborúban, nagy szerepet játszott az ázsiai népi felszabadító mozgalmak megerősödésében, ráütötte bélyegét a Távol-Kelet háborúutáni függetlenségi mozgalmaira. A második világháborúban aratott nagy szovjet győzelem tette lehetővé az elnyomott kínai nép felszabadulását. Korea, India, Indonézia, Burma és Vietnam népei is egyre erőteljesebben és elszántabban harcolnak szabadságukért és függetlenségükért. Japánban az amerikai megszálló csapatok ellenére, erősödik a demokratikus front ereje, nő azok befolyása, akik Japánt a szabadságszerető és békés népek táborába fogják a jövőben elvezetni.

Így fejeződött be a Nagy Honvédő Háborúban a szovjet csapatok felszabadító hadjárata. Nyugaton és Keleten a felszabadított népek ünneplik a szocialista ország hadseregét, amely mindig kész volt minden elnyomó ellen harcolni. Ünneplik a hatalmas Szovjetúniót, a győztes népet, a leigázott és elnyomott népek tanítóját és barátját, a nagy vezért és hadvezért, Sztálin elvtársat.

A Szovjet Hadsereg egész történelme folyamán, különösen pedig a Nagy Honvédő Háború alatt, magasztos példáját mutatta az elnyomott népek szabadságáért, minden állam dolgozójának érdekeiért vívott hősies és önfeláldozó harcnak. Ez az az ok, amely a Szovjet Hadseregnek számtalan barátot és szövetségest szerzett a világ minden tájáin, Sanghaitól New Yorkig és Londontól Kalkuttáig.

II.

Ember és technika a korszerű háborúban

Az első világháború után a burzsoá haditudományban kialakult az az irányzat, amely a hadviselésben az ember korszakának végét és a technika uralmának kezdetét nyilatkoztatta ki. Ennek az irányzatnak a leghangosabb propagálói Angliában Fuller, Liddel-Hart, Franciaországban De Gaulle, Olaszországban Douhet, Németországban először Soldan, azután a tankháború ideológusai, Eismannsberger és Guderian, Amerikában Grows, Severski, Mitchell és mások voltak. Néhányan az új irányzat ideológusai közül a gépesítésen kívül a repüléshez, mások a tankhadseregekhez fűzték reményeiket, de mindnyájukat közös nevezőre hozta az az elképzelés, hogy a következő háború a gépek háborúja lesz, amelyben az embernek mondhatni semmi szerepe nincs.

A német haditeoretikusok — többek között Soldan — Németországnak az első világháborúban elszenvedett vereségét azzal próbálták magyarázni, hogy a szövetségesek technikája elsöpörte a német katonát. »A technika fejlődése — írja Soldan — megakadályozta az embert, hogy fegyverrel a kezében döntse el a világháborút.« Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a korszerű háborúban »a technika parancsol az embernek«.

Ugyanezt a szempontot ismételten és nagyon kategorikusan fejezte ki az angol hadsereg vezérőrnagya, Fuller, aki a brit tankhadtest vezérkari főnöke volt az első világháborúban. Ő azt tartotta, hogy — amint ő nevezte — az »izomháború« korszaka befejeződött és megkezdődött a tisztán technikai háború korszaka. »A tökéletes hadsereg — írta —, amelyre törekedni kell, nem a felfegyverzett nép, hanem egyetlen ember, aki emellett nem valami emberfeletti tünemény, hanem egyszerűen ember, aki le tud nyomni egy gombot, vagy ki tud húzni egy dugót és ezzel működésbe hozza a gépeket, amelyeket a béke éveiben a tudomány legjobbjai találtak fel.« A hadsereg egy emberre való »csökkentését« Fuller nem mint a ma aktuális feladatát ajánlotta, egyelőre csupán a »lidércnyomásszerű« tömeghadsereg ellen és inkább a kislétszámú, maximálisan gépesített és automatikus technikával maximálisan felfegyverzett tankhadsereg mellett agitált.

Ismeretes, hogy a tankoknak — mint a korszerű háború döntő fegyverének — előtérbe helyezése a fasiszta német hadi elméletet és gyakorlatot is jellemezte. »Tankok, vigyázz!« ez volt Guderian feltűnést keltő könyvének címe. Guderian később a fasiszta Németország egyik fő katonai vezetője lett. Ennek az elméletnek alapján a háború sorsát a tankok tömegeinek kellett volna villámgyorsan eldönteniök, amelyek a légierők támogatása mellett begázolnak az ellenséges országba és az arcvonal mögött minden katonai, gazdasági és politikai kapcsolatot megszakítanak, az élet központjait elfoglalják. Igy az arcvonalban riadalom, pánik támad és az ellenség ellenállása megbénul.

A németek minden igyekezetüket a tank- és gépesített hadseregek, valamint a légierő fejlesztésére összpontosították és nem teremtették meg a korszerű háború követelményeinek megfelelő gyalogságot és tüzérséget. Felesleges részletesen ismertetni, hogy miképpen mutatkozott meg a német haditudomány a gyakorlatban, de a Szovjetúnió elleni háborúban bekövetkezett teljes csődje és bukása a tények tükrében elég világosan látszik. Csődbe jutott minden politikai, hadászati és technikai kérdésben — többek között az általunk tárgyalt kérdésben is. A német haditudomány csődje egyúttal Fullerék, De Gaulleék elképzeléseinek talajtalanságát is bebizonyította.

A második világháború ütközeteinek tüzében Douhet olasz tábornok elmélete is összeomlott. Douhet a korszerű háborúban a bombázó légierőknek egyeduralmát, döntő szerepét hangoztatta.

A légierőkről szólva, Douhet azt mondta, hogy nincs a világon semmi, ami annak ellenállhatna és a bombázó légierők pusztító tüze bármely országot térdre kényszeríthet.

Az angol és amerikai repülők Douhet által döntőnek mondott 1000 tonna helyett Németország minden nagy városára tízezer tonnákat dobtak le, de Németország nem kapitulált addig, amíg a Szovjet Hadsereg szárazföldi seregei, amelyek saját légierőinek támogatása mellett működtek, ezt ki nem kényszerítették.

A Fullerek követőinek elmélete a burzsoáziának a felfegyverzett tömegektől való rettegését tükrözi.

A korszerű háborúkban sokmilliós tömegek vesznek részt. Ezek nem zsoldos hadseregek és nem a lakosság külön kiválogatott csoportjai, hanem maga a felfegyverzett nép. A nép érdekei ellentmondanak azoknak az érdekeknek, amelyekért az uralkodó osztályok a népet harcba kényszerítik. Ez a tény az uralkodó osztályok számára komoly veszélyeket jelent.

Ezért az imperialisták olyan fegyveres erőről ábrándoznak, amelyben alig jut szerep az embernek.

A történelmi tanulságok azt mutatják, hogy az embernek a fegyveres erőkből való kizárására irányuló reakciós remények homokra épültek. Eddig minden ilyenfajta terv és felépítés változatlanul és szükségszerűen megbukott.

Még a spártai hadvezérről, Archidamusról maradt fenn egy monda, amely szerint, meglátva az íjból kirepülő első nyilat, így kiáltott fel: »Ó, Herakles! Vége az emberi korszaknak!«

Az ezután következő 2000 éves történelem folyamán nem egyszer hangzottak el ilyen kijelentések valamelyik haditechnikai találmánnyal kapcsolatban, többek között a lőfegyver elterjedésével kapcsolatban is. De — ahogyan nem érkezett el »az emberi korszak vége« az íj feltalálásával, úgy nem érkezett el most sem, a korszerű haditechnika vívmányaival.

A történelem folyamán elhangzott összes olyan kijelentéseket, amelyek azt hangoztatják, hogy a hadviselésben az emberi kezdeményezés korszaka véget ért, maga az élet cáfolja meg rendszeresen.

A sztálini hadielmélet, amely a dialektikus és történelmi materializmus egyedül tudományos világnézetén alapul, azt mutatja, hogy annak a kérdésnek még a feltevése is ostoba és nélkülöz minden alapot, amely szerint az embert a technika kiszorítja.

A technika jelentősége a háborúk menete folyamán eddig szakadatlanul növekedett és növekszik ma is. Ez a növekedés azonban korántsem kisebbíti az ember jelentőségét, mert az embert és a technikát egymástól elszakítani vagy egymással szembeállítani nem lehet: ezek egységben léteznek és működnek.

De ennek az egységnek a vezetőeleme mégis — az ember!

Az ember teremti meg a technikát és a haditechnikát is; nem pedig fordítva. Az ember harcol a technika segítségével és nem fordítva. A hadtörténelem és a termelőerők fejlődése folyamán mindjobban megerősödő haditechnika megerősíti az embert mint harcost, megnöveli annak a vereségnek az arányait és lehetőségeit, amelyet az egyik harcoló fél embere a másik fél emberére mérni képes. Emellett nem szabad elfelejteni, hogy ez a folyamat ellentétes. A technika nemcsak a támadást erősíti, hanem a védelmet is, a küzdelem eredményét nem valamelyik fél ereje határozza meg, hanem az erők kölcsönös viszonya egymáshoz.

Ha valamely óriási pusztító erővel bíró technikai eszköznek kiszolgálásához kisszámú ember szükséges, ez korántsem jelenti azt, hogy ez a fegyver kiszorította az embert és elfoglalta helyét. Óriási embertömegeket vesz igénybe ebben az esetben is ennek a fegyvernek termelése, szállítása és így részesévé válik a küzdelemnek. Dőre illúzió az az elképzelés, hogy például a légierő működéséhez nagyon kisszámú ember szükséges. Ahhoz, hogy a bombázó kirepülhessen, nem elég a tényleg eléggé kisszámú személyzet. Sok ember munkája szükséges még a repülőtéri szolgálathoz, a repülőgép technikai kiszolgálásához és ellátásához, bombával való terheléséhez. Természetes, hogy a repülőgépek, üzemanyag és bombák előállítása hasonlíthatatlanul több embert foglalkoztat, mint a puska és a hozzá szükséges töltények előállítása. Fokozatosabban vonatkozik ez a haditechnika olyan összetett fajtáira, mint az atombomba.

Mindent egybevetve, megállapítható, hogy hiába próbálkoznak az imperialisták burzsoá hadi ideológusai sajátmagukat és gazdájukat azzal vigasztalni, hogy véget ért »az emberi korszak« a hadtörténelemben. Ez nem is ér véget mindaddig, amíg háború lesz. Ez pedig azt jelenti, hogy vitathatatlan annak a félnek előnye, amelyik igazságos, nem rabló-hódító, hanem felszabadító háborút fog viselni. Olyan háborút, amely a nép legszélesebb tömegeinek hősiességét hívja életre, amelyet a tömegek támogatnak. Az imperialisták kénytelenek számolni azzal a ténnyel, hogy az általuk tervezett háborúk nem részesülhetnek a nép támogatásában, nem szülhetnek a tömegekben hősiességet, nem erősíthetik sem a hátország politikai szilárdságát, sem a hadsereg erkölcsi harci szellemét. Ebben is rejlik a demokratikus tábor történelmi fölénye az imperialista-reakciós táborral szemben.

III.

A szovjet tüzérség a háború istene

A szovjet tüzérség a háború első napjától az utolsóig nagy szerepet játszott a Szovjet Hadsereg védelmi és támadó hadműveleteiben. A tüzérség és az aknavetők az ellenség gyalogsága, tankjai, repülőgépei és különböző hadifelszerelése között szörnyű pusztítást okozott.

1941. őszén, a németek Moszkva előterében mintegy 1500 tankot vesztettek.

A Sztálingrád alatti védelmi harcokban a sztyeppéken és a város előterében a szovjet tüzérség mintegy 1600 német tankot lőtt ki.

1942 november 19-én reggel 7 óra 30 perckor megkezdődött a Szovjet Hadsereg támadásának tüzérségi előkészítése Sztálingrád alatt. Több mint 3000 különböző kaliberű szovjet löveg és aknavető halálthozó tüzet zúdított az ellenség védelmi állásaira. Két-három óra mulva az ellenséges védelemben réseket ütöttek és a szovjet gyalogság harckocsik és lovasság, tüzérségi tűz támogatása mellett, támadásba lendült. A történelmi sztálingrádi csata 22 német hadosztály teljes megsemmisülésével végződött. Paulus marsall tábornokaival és körülbelül 100 ezer még életben maradt német katonával és tiszttel együtt fogságba esett és a szovjet csapatok hatalmas hadizsákmányt ejtettek.

1943. nyarán Orel és Bjelgorod térségében a szovjet tüzérség 1539 harckocsit és rohamlöveget semmisített meg.

Az orel-kurszki hadműveletekben a szovjet tüzérség a front egy kilométerén 290 löveg- és aknavető-sűrűséggel rendelkezett, a bobrujszki és a jassy-kisinyevi hadműveletekben a front egy kilométerére 250 löveg és aknavető jutott.

A Szovjet Hadsereg legfelső parancsnoksága komoly figyelmet fordított nagy ütőképességű tüzérségi összpontosításokra. Ez világosan látható a következő adatokból: 1944 januárjában, amikor a leningrádi front csapatai az ostromzárat áttörték, mintegy 5000 löveg és aknavető működött, a visztulai áttörésnél az első bjelorusszi frontot 9500 löveggel és aknavetővel biztosították, a Berlin elleni támadásban a berlini fronton 22.000 löveg és aknavető vett részt, tehát a szovjet tüzérség sűrűsége elérte a front egy kilométerén a 610 löveget és aknavetőt.

A szovjet légelhárító géppuskák és légelhárító ágyúk igen jól működtek a háború alatt. Négy év alatt mintegy 20 ezer ellenséges repülőgépet lőttek le.

A Szovjet Hadsereg frontmögötti részeinek — többek között a tüzérség mögöttes részeinek — kitűnő munkája, a hadianyaggal való ellátás, a pontos időre történő javítás és a sokrétű tüzérségi technika állandó pótlása, megújítása hatékonyan hozzájárult, hogy a Honvédő Háború frontjain a tüzérség bármilyen harci feladatot meg tudott oldani.

A szovjet frontmögötti területek munkájának nagyszerűségét megérthetjük a következő példából: a Nagy Honvédő Háború idején a hátországból a frontra fegyverzettel és hadianyaggal olyan mennyiségű vagónt indítottak, amelyből Vladivosztokból Berlinig érő zárt szerelvényt készíthetnének.

A Nagy Honvédő Háború idején a Szovjet Hadsereg tüzérsége ötszörösére növekedett.

A szovjet kormány megérdemelten tüntette ki a Szovjet Hadsereg tüzérségét magas kitüntetésekkel. Sok ezred, dandár és hadosztály lett gárdacsapattá, amelyeket érdemrendekkel tüntettek ki. Az évenként megtartott »tüzérségi napon« az egész ország ünnepli a tüzérséget. 1677 tüzér és aknavető kapta meg a Szovjetúnió Hőse címet, két tüzértiszt a Szovjetúnió kétszeres hőse lett. A Szovjetúnió hősei között a Nagy Honvédő Háború nagyobb frontjainak 7 tüzérségi parancsnoka van. A tüzérségnek 440 ezer harcosát, tisztjét és tábornokát tüntették ki érdemjelekkel.

IV.

A páncélos csapatok, a Szovjet Hadsereg ökle

A Szovjet Hadsereg nagyszerű páncélos és gépesített csapatai a Nagy Honvédő Háborúban rendkívül fontos és felelősségteljes feladatokat oldottak meg. A Honvédő Háború első időszakában lefolyt védelmi harcokban, amikor a német-fasiszta hadsereg páncélos csapatai segítségével számított néhány hét alatt győzelmet elérni, a szovjet páncélosok, szorosan együttműködve a többi fegyvernemekkel, példátlan hősiességgel és állhatatossággal védelmezték a Szovjetúnió minden talpalatnyi földjét. Az egész szovjet hadsereggel együtt a páncélos csapatok felőrölték az ellenség túlsúlyban lévő erőit, fárasztó harcokba kényszerítették őket és ezzel keresztülhúzták a hitlerista »villámháború« terveit. Nagy mozgékonysággal rendelkezve, a szovjet páncéloserők a szovjet csapatok védelmének aktív, mozgékony jelleget kölcsönöztek.

1941 őszén a hitlerista csapatok a fővárost, Moszkvát fenyegették. Kemény, véres harcok folytak Moszkva alatt. Ezekben az ütközetekben a szovjet páncélosok ugyanúgy, mint más fegyvernemek harcosai, számos példáit adták a hősiességnek, nagy mesterségbeli és harci tudásról tettek tanuságot.

Azokban a napokban, amikor a hitleristák még messze voltak Moszkvától, a 4. páncélos brigád tankistái, akik Guderián náci tábornok tankjaival harcoltak, rövid idő alatt sokezer hitlerista katonát és tisztet vertek szét, 133 fasiszta tankot semmisítettek meg, 49 ágyut, 8 repülőgépet és sok más fegyverzetet tettek tönkre. Ennek a brigádnak kiváló működését (a brigádparancsnok — Katukov vezérezredes, a Szovjetúnió kétszeres hőse), Sztálin elvtárs parancsában külön is megemlítette.

A haditechnika kiváló elsajátításáért, a magasfokú katonai képzettségéért Katukov páncélos dandárját gárdabrigáddá nevezték ki.

A szovjet csapatoknak Moszkva alatt megkezdődött ellentámadásában a páncélosok együtt a gyalogsággal, a tüzérség és a légierők támogatásával bátran áttörték a hitleristák védelmét és együttműködve a lovas egységekkel, szétverték az ellenséget üldözés közben.

1941. év novemberében Sztálin elvtárs azt mondotta: »Harckocsijaink minő-

Nehéztüzérség

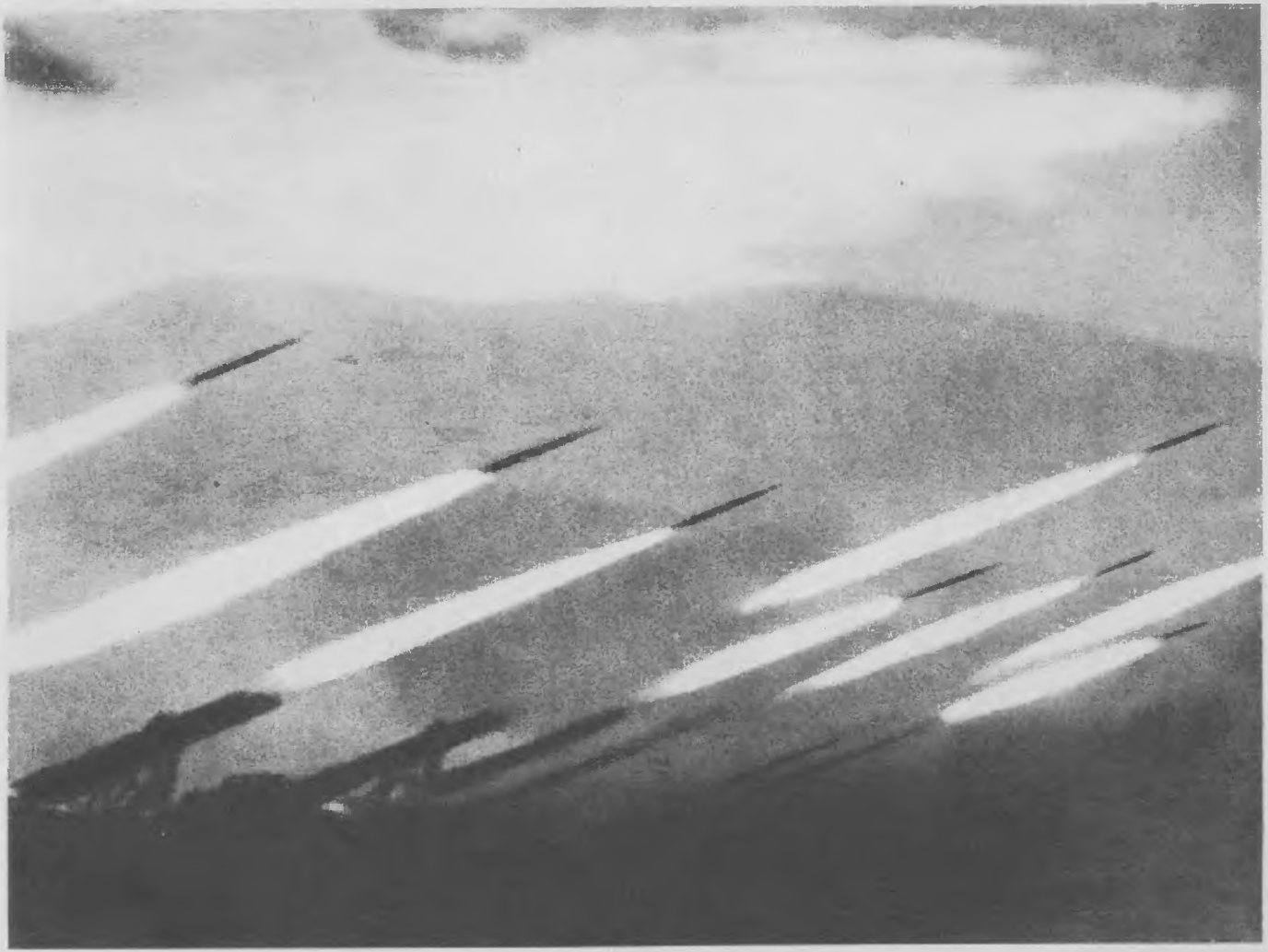

Működnek a Katyusák, a félelmetes szovjet gárda-aknavetők

Szovjet nehéztüzérség a Reichstagot lövi Berlin külvárosából

I. V. Sztálin-harckocsik

ségileg jobbak a német harckocsiknál, dicső tankistáink és tüzérségünk nem egyszer kényszerítették megfutamodásra a sokat dícsért német csapatokat nagyszámú harckocsijaikkal együtt. Mégis a németeknek néhányszor annyi harckocsijuk van, mint nekünk. Ebben áll a német hadsereg ideiglenes sikereinek a titka.«

A háború második évében, hála a szovjet hátország növekvő erejének és a szovjet-német fronton a fasiszta hadseregre mért csapásoknak, a hitleristák páncélosok terén mutatkozó számszerű fölényét felszámolták.

1942-ben Sztálin elvtárs kezdeményezésére és irányítása alatt új, hatalmas páncélos és gépesített egységeket alakítottak. Ezek az egységek Sztálingrád falainál lejátszódott történelmi csatában kiváló harci tudásról tettek tanuságot és hozzájárultak a híres sztálingrádi hadműveletek sikeres megvalósításához, az ellenség bekerítéséhez és megsemmisítéséhez. A szovjet páncélos, gépesített és lovassági egységek, melyeket a fasiszta csapatösszpontosítások szárnyain, az áttörés helyén bevetettek, mélyen benyomultak az ellenség védelmének hadműveleti mélységébe és szétverve az ellenség tartalékait, öt nap alatt bezárták a bekerítési gyűrűt. A harc további menetében a szovjet csapatok a hatalmas páncélos és gépesített egységekkel együttműködve, szétverték azokat a hitlerista erőket, melyek megkísérelték az áttörést, a Sztálingrád körzetébe bezárt hatalmas német sereg segítségére. Nem messze Sztálingrádtól a Mamajev kurgán előtti sztyeppén örök emléknek állítottak fel egy T—34-es tankot. Azon a helyen, ahol ez a harckocsi áll, 1943 januári napján végbement a tankisták lélekemelő találkozása Sztálingrád hősi védőivel, a 62. hadsereg harcosaival. A Mamajev kurgán melletti találkozó egyik befejező eseménye a sztálingrádi csatának, amely a szovjet csapatok teljes győzelmével végződött és az egész háború menetében gyökeres fordulat kezdetét jelentette.

A szovjet páncélosok a sztálingrádi csatában szerzett kiváló érdemeikért nagy kitüntetésekben részesültek. Majdnem az összes páncélos és gépesített egységek, melyek a sztálingrádi csatában résztvettek, gárdaegységgé léptek elő.

1943. év nyarán a hitleristák új, nagyszabású támadást indítottak a Szovjet Hadsereg ellen. A fasiszta stratégák arra számítottak, hogy a kurszki kanyar körzetében sikerül nekik rövid idő alatt harapófogóba szorítani és megsemmisíteni a szovjet csapatokat, hogy aztán támadást indítsanak Moszkva ellen. A szovjet csapatok csapásai alatt a hitlerista támadás terve a kurszki kanyarban néhány nap alatt meghiúsult. A Szovjet Hadsereg csapatai felőrölték, szétmorzsolták a fasiszta hadosztályokat, támadásba mentek át, áttörve az ellenséges arcvonalat, megállás nélkül üldözni kezdték a visszavonuló ellenséget. Áttörtek a Dnyeperen és állást foglaltak a Dnyeper nyugati partján.

A Szovjet Hadsereg kibontakozó támadásában a szovjet tankisták ragyogó katonai képzettségről tettek tanuságot. Bebizonyították, hogy önállóan át tudnak kelni olyan hatalmas víziakadályokon, mint a Dnyeper és a Djeszna.

Az 1944-es év a Nagy Honvédő Háború történetében úgy szerepel, mint a szovjet hadsereg döntő győzelmeinek éve, amely év telve volt a szovjet páncélosok ragyogó sikereivel. A páncélos és gépesített csapatok nagy szerepet játszottak az ellenségre mért tíz sztálini csapás végrehajtásában. A többi fegyvernemekkel együttműködve, kitünően manőverezve verték az ellenséget Korszuny—Sevcsenko, Minszk, Bobrujszk, Jasszi, Lvov és más helyeken. Ezekben a hadműveletekben a szovjet páncélosok bemutatták kiváló képességeiket a mozgó technika hatalmas tömegeinek alkalmazásában, nagy és bonyolult feladatok megoldásában. A páncélosok mozgékonyságukat felhasználva, bátran manőverezve, nem engedték, hogy az ellenség megszilárdítsa arcvonalát, áthúzták a háború elhúzására irányuló terveket. Ezekben a harcokban — mint mindig — a szovjet tankisták félelmet nem ismerve küzdöttek a fasiszta területrablók ellen.

Egy harci epizód ezekből a napokból.

Bobrujszk körzetében a Csernije—Brodi állomásért folyt a harc. A hitleristák erős tüze ellenére, Dimitrij Komarov gárdahadnagy tankja áttört az állomáshoz. A németeknek sikerült felgyujtani a harckocsit. A tartózkodás az égő harckocsiban, minden másodperccel nehezebbé, majdnem kibírhatatlanná vált. Dimitrij Komarov és bajtársa, Mihail Buhtujev, azonban nem hagyták el a harckocsit és nem fordultak vissza: látták, hogy a sineken álló páncélvonat tovább lövi a harckocsikat. Elhatározták, hogy elhallgattatják azt. A hős harckocsizók elpusztultak, de elhallgattatták a páncélvonat ágyúit.

A Nagy Honvédő Háború befejező időszakának harcaiban a szovjet hadsereg páncélos és gépesített csapatai szétzúzták az ellenséges arcvonalakat és teljes hadmüveleti mélységben, elvágták az ellenség közlekedési vonalait, biztosították a hadsereg számára az előrenyomulás útvonalait.

A többi fegyvernemek harcosaival együtt rohamozták meg a hitlerista Németország fővárosát, — Berlint és zúzták szét a fasiszta fenevadat saját barlangjában. Befejezve a berlini hadműveleteket, a szovjet hadsereg dicső tankistái, gyorsított menetben indultak Prága körzetébe, ahol még nagyobb hitlerista csoportok működtek, amelyek nem akarták letenni a fegyvert. A páncélos csapatok a hitleristákat szétverték és Csehszlovákia fővárosát felszabadították.

A hitlerista Németország elleni harcokban összegyujtött gazdag harci tapasztalatokat a szovjet páncélos és gépesített csapatok nagy sikerrel alkalmazták a távolkeleti fronton, az imperialista Japán elleni háborúban. Sem a hatalmas japán erődítmények, sem a Nagy-Hingán hegyes vidékei, sem Mandzsuria erdői és mocsarai nem voltak képesek megállítani a szovjet csapatok győzelmes támadását. A többi fegyvernemekkel együttműködve, a szovjet páncélos és gépesített csapatok áttörték a japánok védelmét, betörtek a Kvantung-hadseregek mögöttes területeire és napok alatt elérték a Csendes Óceán partjait. A Kvantung-hadsereget — a japán imperializmus főerejét — szétverték és Japán kénytelen volt kapitulálni.

A szovjet páncélos és gépesített csapatok kiemelkedő sikereinek egyik legfőbb oka abban rejlik, hogy harci tevékenységük ugyanúgy, mint az egész hadsereg harcitevékenysége, teljes egészében a szovjet hátország dolgozóinak hatalmas támogatására támaszkodott. A szovjet tanképítők, kiket a sztálini útmutatások lelkesítettek, a Szovjet Hadsereget a világ legjobb tankjaival szerelték fel, melyek a fasiszta agresszorok elleni harcokban bebizonyították fölényüket az ellenség tankjai felett. A Szovjet Hadsereg, hála a szovjet emberek önfeláldozó munkájának, a nagy Honvédő Háború alatt a páncélos technika terén mennyiségileg is túlszárnyalta ellenségeit.

A szovjet tanképítők érdemeiről emlékezve, Sztálin elvtárs ezeket mondotta:

»A tanképítőipar munkásai és munkásnői, tervezői és mérnökei a háborús idők nehéz feltételei között látták el páncélos és gépesített csapatainkat elsőrendű tankokkal és rohamlövegekkel.«

A Nagy Honvédő Háború éveiben önfeláldozó munkájukért több mint 9 ezer tanképítőt tüntettek ki érdemrendekkel. A tankipar vezetőinek csoportja és a vezető tervezők megkapták a Szocialista Munka Hőse címet.

Sztálin elvtárs magasra értékelve a szovjet tankisták szerepét és érdemeit a haza védelmében, ezt mondotta:

»A Nagy Honvédő Háború éveiben a szovjet hadsereg páncélos és gépesített csapatai kiemelkedő szerepet játszottak a fasiszta Németország és az imperialista Japán megsemmisítésében. A harctereken a szovjet páncélosok példátlan bátorságról tettek tanuságot és becsülettel teljesítették hazájuk iránti kötelességüket.«

A haza védelmében szerzett harci érdemekért sok páncélos és gépesített egységet tüntettek ki a Szovjetúnió érdemrendjeivel, neveztek ki gárdacsapatoknak és kapták meg azoknak a városoknak és körzeteknek megtisztelő megnevezését, melyek felszabadításában kitüntek. A hazáért folyó harcokban mutatott bátorságért és hősiességért, kimagasló katonai tudásért 250.000 páncélos katonát tüntettek ki érdemrendekkel, beleértve 1142 harckocsizót, akik megkapták a Szovjetúnió Hőse címet. Sok páncélos, köztük Kravcsenko, Arhipov, Jakubovszkij, Guszakovszkij tábornokok, Golovácsev, Dragunszkij és más tisztek ezt a kitüntető címet kétszer is megkapták.

A Szovjet Hadsereg és páncélos-gépesített csapatainak győzelme a Nagy Honvédő Háborúban a sztálini haditudomány győzelme volt, amely többek között pontosan meghatározta a páncélos- és gépesített csapatok helyét és szerepét a modern harcokban és hadműveletekben és bebizonyította, hogy páncélos-seregek nagytömegű sikeres alkalmazása a fegyvernemek közötti pontos együttműködés megszervezése alapján lehetséges.

A szovjet hadvezetés bebizonyította vitathatatlan fölényét a hitlerista hadsereg egyoldalú páncélos doktrinája felett. A szovjet páncélos és gépesített csapatok pedig a bonyolult hadműveleti-taktikai feladatok megoldásának kiváló példáit adták.

V.

Szovjet Haditengerészeti Flotta őrzi a békét

A szovjet nép és a Szovjet Hadsereg méltán büszke a haditengerészeti és folyami flottájára. A Szovjet Hadsereg összes többi fegyvernemeivel együtt, a Haditengerészeti Flotta is becsülettel kivette a részét a fasiszta hódítók felett aratott győzelmekből és messzemenően teljesítette a Haza iránti kötelességét.

A sztálini stratégiai tervek követelményeinek megfelelően Szovjet Haditengerészeti Flotta megbízhatóan fedezte a hadsereg tengerre támaszkodó szárnyait. A Haditengerészeti Flotta a szárazföldi csapatokkal szoros együttműködésben megsemmisítő csapásokat mért az ellenségre, az északi haditengerészeti bázisokhoz vezető tengeri átjáróknál, Leningrádnál, Odesszánál és Szebasztopolnál az ellenség számtalan hajóját süllyesztette el csapatokkal és fegyverekkel megrakottan.

A Haditengerészeti Flotta hatalmas segítséget nyujtott a Szovjet Hadseregnek abban, hogy meghiúsítsák a német fasiszták villámháborús terveit és szertefoszlassák a fasiszta német csapatok legyőzhetetlenségéről szóló üres fecsegést.

A háború második szakaszában, amikor a Szovjet Hadsereg támadásba lendült, a Flotta erős csapásokat mért az ellenségre tengereken és folyókon egyaránt. Sikeresen támogatta a szovjet csapatokat a legfelsőbb főparancsnokság hadműveleti és stratégiai terveinek teljesítésében.

A szárazföldi hadseregek és a flotta kölcsönös együttműködésének kiváló példája volt a sztálini tíz csapás, amelyet a Szovjet Fegyveres Erők 1944-ben mértek az ellenségre.

A Balti Flotta, a Ladogai és az Onyegai flotillák tengerészei nagy segítséget nyujtottak a Szovjet Hadseregnek a hitleristák és a finnek Leningrád alatti és a Karéliai földnyelven való szétzúzásában és sikeresen támogatták a csapatok támadását a Baltikumban.

A Fekete-tengeri flotta tengerészei aktívan résztvettek a Fekete-tenger partvidékének a német fasisztáktól való felszabadításában — Kercstől a Dnyeper torkolatáig. Megsemmisítették azokat a hitlerista csapatokat, amelyek tengeren keresztül igyekeztek betörni a Krimbe. A torpedórombolók és tengeralattjárók,

valamint a haditengerészeti légierő 1944 április 5-től május 12-ig 191 ellenséges hajót süllyesztettek el.

A második és a harmadik ukrán front csapataival együttműködve, a Fekete-tengeri matrózok sikeres partraszállásokat hajtottak végre Vilkov, Szulina, Tulcsa, Konstanca, Várna és Burgosz kikötőiben és ezzel a legaktívabban elősegítették Németország szövetségeseinek — Romániának és Bulgáriának — a háborúból való kivonását.

A dunai flotilla tengerészei hatalmas segítséget nyujtottak a támadó szovjet csapatoknak a magyarországi fasiszta csapatok megsemmisítésében és Magyarország felszabadításában.

A dnyeperi flotilla sikeresen együttműködött a Szovjet Hadsereg támadó csapataival. Vitebszk, Bobrujszk, Mogilev alatt aktívan résztvett a Bjelorussziában lévő hitlerista központi hadseregcsoportok ellen vívott ütközetekben és győzelmes útját a Berlin irányában folyó harcokkal fejezte be.

Az északi flotta hajói, légiereje és tengerészgyalogsága a karéliai front csapataival együtt sikeresen zúzta szét az ellenséget az Északi Sarkkörnél és a Barents-tenger partjainál. 1944 októberében elfoglalták Petsamo várost és kikötőjét, amely fontos stratégiai pontja volt a hitleristáknak és finn csatlósaiknak, majd utána a Szovjet Hadsereg csapatai az Északi Flotta hajóival együtt előrenyomultak és az ellenséget Norvégia területén szétzúzták.

A Szovjet Hadsereg számára komoly támogatást jelentett a Haditengerészeti Flotta tengeri harca.

Ezeknek a hadműveleteknek a megvalósításában főszerepet a torpedórombolók, a tengeralattjárók és a Tengerészeti Légierők játszották. A Szovjet Flottának az ellenség tengeri közlekedési vonalaira mért csapásai felgöngyölték az ellenség erőit, nagy veszteséget okoztak neki élőerőben, technikában és megsemmisítették arra irányuló tervüket, hogy csapatokat és felszerelést szállítsanak a szárazföldi frontra. Egyetlen csatában 1944 nyarán az Északi Flotta torpedórombolói, egy 24 hajóból álló ellenséges karavánból 14 hajót süllyesztettek el.

Északon tevékenyen működtek a szovjet tengeralattjárók. Igy az I. A. Koliskin parancsnoksága alatt álló tengeralattjáró a háború alatt 17 hitlerista szállítóhajót süllyesztett el, 115 ezer tonna ürtartalommal. És sok olyan tengeralattjárója van a Flottának, amelyik 5—10, sőt több szállítóhajót süllyesztett el. A karéliai fronton az előrenyomulás kezdetén a tenger felőli szárnyat az Északi Flotta fedezte, tengerészgyalogságot tett partra a hitleristák hátában, és szilárdan biztosította a szovjet utánpótlást.

Hősies harcokat vívott az ellenséggel a Feketetengeri Flotta is. Odessza és Szevasztopol védelmét csak az tette lehetővé, hogy az összeköttetést a tenger felől fenntartották velük. Az Odessza és Szevasztopol körüli hosszantartó harcok idején a fasiszta katonaság több mint félmillió katonát és tisztet vesztett. A szevasztopoliak

vaskemény, megtörhetetlen ellenállóképessége, tömeghősiessége meghiúsította a német parancsnokság terveit és megsemmisítette az általuk tervezett 1942-es nagy tavaszi támadást.

A Feketetengeri Flotta egész sor ragyogó partraszállási hadműveletet hajtott végre. Amikor a Szovjet Hadsereg felszabadította Taganrogot, Marjupoljt, Nikolajevet, a szárazföldi hadsereg hadműveleteit a Feketetengeri Flotta tengerészgyalogsága támogatta. A Flotta nagy segítséget nyujtott a hadseregnek Krím felszabadításában is. Hadihajói és repülőgépei a tengeri utakat ellenőrizték és körülbelül 200 hitlerista hajót süllyesztettek el.

A Haditengerészeti Flotta csupán a háború első három éve alatt körülbelül 3.000 ellenséges hajót, közte cirkálókat, aknarakókat, torpedóvetőket, szállító és segédhajókat semmisített meg. A hadihajók, a Haditengerészet légvédelmi tüzérsége és repülői körülbelül 7.000 ellenséges repülőgépet pusztítottak el.

A szárazföldi csapatokkal és a légierőkkel együtt a Szovjet Haditengerészeti Flotta aktívan résztvett az imperialista Japánra mért döntő csapásban. A szovjet csapatok, a Csendesóceáni Flottával és a Vörös Zászló-renddel kitüntetett amuri flotillával szoros együttműködésben, a legrövidebb idő alatt szétzúzták Japán Kvantung-hadseregét, amiáltal a távolkeleti agresszor kénytelen volt letenni a fegyvert.

Sztálin elvtárs igen nagyra értékeli a Szovjet Haditengerészeti Flotta jelentőségét és szerepét az ellenség feletti győzelem kivívásában, és a szovjet tengerészek hőstetteit a Haza védelmében. Sztálin elvtárs 1945 július 22-i parancsában a következőket írta:

»A szovjet népnek a fasiszta Németország ellen vívott Nagy Honvédő Háborújában országunk Hadiflottája hű segítőtársa volt Vörös Hadseregünknek . . .

A Flottánk a Vörös Hadsereg védekezésének és támadásának időszakában megbízhatóan fedezte a Vörös Hadsereg szárnyait, amelyek a tengerre támaszkodtak, komoly csapásokat mért az ellenfél kereskedelmi flottájára és hajózására s biztosította saját közlekedésünk zavartalanságát. A szovjet tengerészek harcitevékenysége határtalan kitartással és bátorsággal, nagyfokú aktivítással, harci és katonai tudással tünt ki . . .

A Balti-tengeren, a Fekete- és a Barents-tengeren, a Volgán, a Dunán és Dnyeperen új lapokat írtak az orosz tengerészeti dicsőség könyvébe. A Flotta mindvégig teljesítette a Szovjet Haza iránti kötelességét.«

A Párt és a Kormány nagyra értékeli a szovjet tengerészek érdemeit, A Nagy Honvédő Háború idején 513 tengerész kapta meg a Szovjetúnió Hőse címet és 7 tengerésztisztnek adományozták a Szovjetúnió kétszeres hőse magas kitüntetést. 1948 február 1-ig 352.855 tengerészt tüntettek ki a Szovjetúnió érdemrendjeivel és 238 hajó és flotta egységet tüntettek ki rendjellel.

A kivívott béke és a szovjet emberek békés munkája biztosításának egyik döntő

feltétele, a Szovjetúnió katonai hatalmának továbbfejlesztése. Megszilárdítva az ország gazdasági és katonai hatalmát, a Bolsevik Párt és a szovjet kormány számításba vette a Szovjetúnió tengeri határainak hatalmas kiterjedését és a legkomolyabb figyelmet fordítja a Haditengerészeti Flotta további fejlesztésére. Ennek egyik bizonyítéka a Szovjetúnió Haditengerészeti Minisztériumának létrehozása.

»A szovjet nép, — mondotta Sztálin elvtárs az 1945 július 22-i 371. számú parancsában, — még erősebbnek és hatalmasabbnak akarja látni flottáját. Népünk újabb hadihajókat épít és újabb támaszpontokat létesít a flotta számára.«

Sztálin elvtársnak ez a kijelentése az egész szovjet nép érzéseit és kívánságait fejezi ki és a Haditengerészeti Flotta háborúutáni kiépítésének programját jelenti. A Szovjetúnió népgazdaságának ötéves újjáépítéséről és fejlesztéséről szóló törvény az 1946—1950. évekre előírja:

«Teljesen helyre kell állítani a hajóépítési üzemeket és a velük kapcsolatban lévő vállalatokat... Új hajókat kell építeni... Mindenképpen fejleszteni kell a hazai hajóépítést... Biztosítani kell a Szovjetúnióban az erős és ütőképes flotta megteremtését. A Szovjet Flotta számára új hajókat és új tengeri támaszpontokat kell építeni.«

A Szovjet nép lelkesen és sikeresen teljesíti a Párt és a Kormány által kitűzött nagy feladatokat a szocialista nagyhatalomhoz méltó erős tengeri és óceáni flotta megteremtésére.

A Szovjet Haditengerészeti Flotta a Haza tengeri határainak őrségén állva, az ország egész fegyveres erejével együtt éberen őrködik a szovjet nép békés alkotó munkája felett, amely biztosan halad a kommunizmus felé vezető úton.

A Haditengerészeti Flotta háborúutáni feladatait pontosan meghatározva, Sztálin elvtárs a következőket írta: »A flottának az a feladata, hogy fáradhatatlanul képezze és tökéletesítse a tengerész-káderekat, teljes egészében elsajátítsa a Honvédő Háború harcitapasztalatait, még magasabbra emelje a tengerészeti kultúrát, a fegyelmet és a szervezettséget soraiban.«

Sztálin elvtárs parancsát teljesítve, a Haditengerészeti Flotta személyi állománya a háborúutáni években sok sikert ért el a katonai és politikai kiképzésben. A sztálini haditudomány által felvértezett tisztek és admirálisok behatóan tanulmányozzák a Nagy Honvédő Háború tapasztalatait és sikeresen használják fel azokat a harcászati oktatásokon és foglalkozásokon, törhetetlenül emelik a haditengerészeti kultúra színvonalát.

A Szovjetúnióban az egész nép szeretete, a Párt és a Kormány figyelme és gondoskodása veszi körül a tengerészeket. A Párt, a Kormány, a nagy Sztálin gondoskodására a szovjet tengerészek azzal válaszolnak, hogy újabb sikereket érnek el a katonai és politikai kiképzésben, tovább szilárdítják a fegyelmet és a rendet a flottában, emelik a haditengerészeti erők harckészségét, szakadatlanul tökéletesítik a hadsereg és a flotta együttműködésének formáit és módszereit.

VI.

Az élenjáró Szovjet Légierő

A szovjet emberek a nemzeti érzés büszkeségével tekintenek a Légierő fejlődésének útjára. Egyetlen történelemhamisítónak sem sikerült eddig meghazudtolni azt a megcáfolhatatlan tényt, hogy éppen a szovjet emberek hazája, a repülés szülőhazája, hogy az orosz nép alkotó gondolata vitathatatlanul jóval megelőzte Nyugat-Európa és Amerika légitudományát és technikáját.

Az orosz emberek már régóta arra törekedtek, hogy megvalósítsák a hőn óhajtott álmot: »Repülni, mint a madár.« S ezek az emberek különböző módon szárnyakat mesterkedtek össze, nem törődtek a nehézségekkel, küzdöttek a sikerért.

Már 1731-ben 52 évvel a francia Montgolfier fivérek első léggömbje előtt a rjázáni Krákutnij megszerkesztette az első kosaras léggömböt. A feljegyzések közlik, hogy füsttel töltött léggömbjével a nyírfa magasságig emelkedett.

M. V. Lomonoszov a nagy orosz tudós még a XVIII. század közepén megszerkesztette az első helikoptert is, melynek az volt a rendeltetése, hogy magasabbra emelkedjen azoknál az atmoszféra rétegeknél, melyeket addig meteorológiai műszerekkel fel tudtak mérni.

A burzsoá körök mindent elkövettek, hogy a világ első repülőgépének feltalálását s az első repüléseket az amerikai Wright fivérek számlájára írják. Ezzel szemben ma már teljesen bebizonyított tény, hogy az amerikaiak előtt 25 évvel 1882-ben Pétervár mellett Golubov orosz mechanikus felemelkedett a levegőbe és repült azon a gépen, melyet Á. F. Mozsajszkij, a kiváló orosz tudós és feltaláló alkotott. Á. F. Mozsajszkijnak a világ első repülőgépével kapcsolatos számításai és konstrukciói megőrizték jelentőségüket még napjainkig is. De ugyancsak Mozsajszkij érdeme az első robbanómótor feltalálása is.

Zsukovszkij, akit a nagy Lenin az »orosz repülés atyjának« nevezett s aki lényegében a világ repülőtudományának is atyja, — elsőnek dolgozta ki a repülés elméletének alapjait s ezzel megnyitotta a tudományos vívmányok korszakát a repülés fejlődésében.

A hőreakciós repülés elméleti és gyakorlati alapjainak megteremtése is az orosz

Díszszemle a moszkvai Vörös-téren. Lent a gyalogság fegyelmezett egységei vonulnak, a levegőben pedig a nehézbombázók, s mellettük a világ legkorszerűbb léglökéses vadászgépei mutatják a Szovjetunió legyőzhetetlen erejét

Szovjet könnyűbombázók — bevetésen

A harcokban kitünt egységek katonái feleskünek Lenin zásszlajára

tudomány egyik jelentős tényezőjének Ciolkovszkijnak a nevéhez fűződik.— A repülés elmélete, a hőreakciós technika elmélete, a nehéz repülőgép építése, az ejtőernyős ugrás, a műrepülés és a modern repülés egyéb vívmányai elválaszthatatlanok Mendejev, Zsukovszkij, Ciolkovszkij, Csapligin, Ketyelnyikov, Nyeszterev és az orosz nép sok más kiemelkedő alakjának nevétől.

Csupán a cári Oroszország technikai és gazdasági elmaradottsága, a külföldtől való függősége, feudális és bürokratikus tisztviselői apparátusának elposványosodása, — (jelentős mértékben megfertőzték őket a külföldi alkalmazottak, s hasra estek a nyugateurópai kultúra előtt) — ezek voltak a fő okai annak, hogy Oroszország nem tudta kellően gyümölcsöztetni tehetséges fiainak munkáját s ezért nem volt repülőipara, tömeges hazai légiereje.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom felszabadította az elnyomatás alól a nép alkotó erőit. A Szovjetek Országa Légierőinek felépítési ügyét Lenin—Sztálin Pártja vette erős kezébe.

A polgárháború és a külföldi katonai intervenció éveiben Lenin és Sztálin nap mint nap személyesen irányították a Szovjet Légiflotta építését, szervezését és harci feladatainak a megoldását. A szovjet repülés gyors fellendülését ennek köszönheti. Míg 1917 végéig az oroszok csupán néhány repülőosztaggal rendelkeztek, addig 1919 elején a Vörös Hadsereg állományában már 62 repülőosztag küzdött. A polgárháború időszakában a szovjet kormány olyan határozatot hozott, amely felölelte a repülés fejlődésének összes feladatait. V. I. Lenin és I. V. Sztálin útmutatásai alapján ezekben a súlyos években alkották meg a repülés tudományos kísérleti és tanintézeteinek egész rendszerét. Megszülettek az első szovjet konstruáló irodák és repülőgépgyárak, kibontakozott az első szovjet tudósok eredményes tevékenysége, akik közül Zsukovszkij és Csapligin a repülés terén komoly eredményeket és jelentős sikereket értek el.

Sztálin megalkotja a Szovjet Légiflottát

Az ellenforradalmárok és intervenciósok egyesített csapatai ellen vívott harcban a fiatal Szovjet Légierő a Vörös Hadsereg megbízható segítője volt. A Légierők harctevékenységét a nagy hadvezér, Sztálin elvtárs személyesen irányította. Sztálin elvtárs lefektetve a szovjet haditudomány alapjait, létrehozta a repülés katonai alkalmazásának hadműveleti és harcászati elveit is. Sztálin elvtárs tanította meg a pilótákat és a légiegységek parancsnokait a szárazföldi és a tengeri erőkkel való együttműködés művészetére. Megkövetelte, hogy a légierő ne forgácsolódjon szét, hanem tömörítse össze erőit a főcsapás végrehajtására. Leninnel együtt Sztálin oktatta ki a légierőt a rajtaütés művészetére, mellyel szétzúzták az ellenséges lovasságot, tüzérséget és gyalogságot. Az első szovjet repülők megvédték a fiatal Szovjet Köztársaságot s harc közben a hősiesség és az önfeláldozás csodáit tanusították.

A Szovjetúnió ötéves tervei eredményeképpen az ipar sok más új ágával együtt kiépült az erős repülőgépipar is. »Nálunk nem volt repülőgépipar. Most van!« mondotta Sztálin elvtárs 1933 januárjában az ötéves terv eredményeiről szóló beszámolójában.

A Szovjet Légiflotta megkapta az akkori világ legjobb, leggyorsabb és legkorszerűbb repülőgépeit, amelyek felülmulták a külföldi gyártmányokat. Sztálin elvtárs a következő feladatot állította a szovjet repülők elé: »Repüljetek mindenkinél messzebbre, mindenkinél gyorsabban, mindenkinél magasabbra!« Ez a sztálini feladat fellelkesítette a tehetséges konstruktőröket s elsőosztályú harci és utasszállító gépeket készítettek, amelyek gyorsaságban, mozgásban és teherbírásban felülmulták mindazt, amivel a kapitalista országok légierői rendelkeztek.

A tervezők és repülőgépépítők munkájára Sztálin elvtárs különösen nagy figyelmet fordított. Ő volt a repülés technikai fejlődésének legnagyobb lelkesítője. Nincs egyetlen harci repülőgép, amelynek Sztálin elvtárs ne nézte volna meg modelltervezetét és ne tanulmányozta volna tulajdonságait. Sztálin elvtárs a tehetséges repülőgéptervezők egész sorát nevelte fel, kiknek neve az egész világon ismertté lett.

Sztálin elvtárs szívén viselte a repülők kiképzésének és politikai nevelésének ügyét. Gyakran meglátogatta a repülőtereket, ahol személyesen figyelte a szovjet pilóták mesterségbeli tudását. A szovjet repülők szívébe mélyen bevésődtek azok a sztálini szavak, melyek a szovjet repülőkről, a Szovjetúnió Hőseinek tulajdonságairól szólnak.

A »Bátorság és merészség — tanítja Sztálin elvtárs — a Szovjetúnió hőseinek elválaszthatatlan tulajdonsága. Pilóta: az összpontosított akarat, jellem, aki szakavatottan tud kockáztatni. De a bátorság és merészség ez a hősiességnek csak az egyik oldala. A másik oldal sem kevésbbé fontos — ez a szakavatottság. A bátorság, mint mondják városokat vesz be, de csak akkor, amikor a bátorság, a merészség és a kockázatokra való készenlét párosul a kiváló ismeretekkel.«

A háborúelőtti ötéves tervek éveiben a szovjet repülés ragyogó fénykorát érte el. A hősies repülések és rekordok — egyik a másik után következett — lázba hozták az egész világot és a szovjet emberek szívét örömmel és büszkeséggel töltötték el, a Sztálini Légierők sikereit látva.

1934 áprilisában a szovjet repülők megmentették az Északi Sarkot kutató Cseljuszkin expedíciót. Ennek a hőstettnek az alkalmából vezették be a »Szovjetúnió Hőse« rendjelet. Az Arany Csillag első lovagjai azok a pilóták lettek, akik megmentették a pusztulófélben lévő jégtörőhajó személyzetét és utasait. Ugyanebben az évben Gromov és Szpirin hősies, leszállás nélküli távrepülésükkel megdöntötték az addigi világrekordot.

1936-ban V. Cskálov, G. Bajdukov és Á. Bjeljakov a sztálini útirány szerint több mint 9000 km távolságon leszállás nélküli repülést végeztek Moszkva — Északi jeges tenger — Kamcsatka — Nikolajovsz — az Amurák — Udd sziget (jelenleg Cskálov) között. 56 óra husz percet töltöttek a levegőben leszállás nélkül.

1937 a Szovjet Haza dicsőséges történetébe úgy írta be a nevét, mint a szovjet repülés legnagyobb sikereinek éve. Ebben az esztendőben világtörténelmi jelentőségű repüléseket hajtottak végre. Szovjet expedíció repült az Északi Sarkra, Cskálov és Gromov legénységével együtt hősies, leszállás nélküli repülést hajtottak végre Moszkvából az Északi Sarkon keresztül Észak Amerikába. A szovjet repülők az elkövetkező években igen sok kiemelendő repülést végeztek, melynek során távrepülésben, gyorsaságban, magasságban és teherbírásban 62 nemzetközi rekordot állítottak fel. 1939-ben a rekordok számát illetően a Szovjetunió az első helyet foglalta el a világon. Szemléltető bizonyítéka volt ez annak, hogy milyen hatalmas eredményeket ért el a Légiflotta Lenin és Sztálin Pártjának irányításával. A Párt a Légierőkben olyan embereket nevelt ki, akiket joggal lehetett a világ legjobb repülőinek nevezni.

A Sztálini Sólymok diadala

A Szovjet Légierők nagysága a Nagy Honvédő Háború kemény éveiben mutatkozott meg különös erővel. A Légierő jelentős segítséget nyujtott a Szovjet Hadseregnek és a Flottának a hitleri Németország és az imperialista Japán felett aratott történelmi győzelmében.

A háború első hónapjaiban a hitleristák légifölényben voltak. A szovjet emberek a háború első szakaszában, a legnehezebb feltételek között, biztosították a Párt irányításával a gyors vadászrepülőgépek, csatarepülők és bombázók gyártásának a fokozását. A nagy sztálini feladatot: a hitlerista légierő számbeli fölényének leküzdését — a legrövidebb időn belül teljesítették. A háború utolsó három évében a szovjet repülőgépipar évente átlag 40.000 repülőgépet adott a front számára, melyek minőségükre nézve a háború kezdetétől fogva túlszárnyalták az ellenséges repülőgépeket.

A más fegyvernemekkel való szoros együttműködésben a Sztálini Légierő hősiesen megvédelmezte a szovjet városokat, az ipari központokat s kitartó légiharcokat vívott az ellenséges légierővel. A földi csapatokat támogatva a harctéren, a Légierő megsemmisítette az ellenséges erőket és technikai berendezéseket. A bombázók a háború első napjaitól kezdve hatalmas csapásokat mértek az ellenség fontos katonai célpontjaira és központjaira.

A háború második szakaszában, mely 1943 végéig tartott, a légiharcok különösen elkeseredettek voltak. A Sztálini Sólymok a sztálingrádi harcokban, a kubáni és a kurszki légicsatákban a német repülőgépek ezreit semmisítették meg és kivívták a légtér osztatlan uralmát.

A Szovjet Hadsereg véglegesen elragadta az ellenségtől a sztratégiai kezdeményezést, megerősítette az ellenség fölötti fölényét és döntő támadásba ment át. Az ellenség mindenütt védelemre szorult. A statisztika megállapítja, hogy a háború tartamából mindössze egyharmad részt tesz ki a németek sztratégiai aktivitása, a többi

hátralévő időben vagy védekeztek, vagy visszavonultak a Szovjet Hadsereg megsemmisítő csapásai alatt.

1944 a döntő győzelmek éve volt. A tíz hatalmas sztálini csapás megsemmisítő hatására a fasiszta rablóbandák kitakarodtak a Szovjet Hazából s a háború színhelye az ellenség területére helyeződött át. A Szovjet Légierő tömeges légitámadásaival szakadatlanul biztosította a szárazföldi és tengeri erő hadműveleteit, ebben az időszakban a szovjet pilóták teljesen uralták a légiteret. A Sztálini Sólymok aktívan közreműködtek a hitleristák szétverésében, a háború befejező szakaszaiban is. A berlini harcokban 8.400 szovjet repülőgép vett részt. Néha 24 óra alatt több mint 15.000 felszállás történt.

A Nagy Honvédő Háborúban Sztálin repülői túlszárnyalták az ellenséget nemcsupán repülőgépek és a fegyverzet mennyiségében és minőségben, hanem a személyi állomány erkölcsi, harci színvonalában is. A szabadságért és függetlenségért vívott harcokban a szovjet pilóták a végtelen szilárdság és hősiesség kivételes példáit mutatták. A szovjet nép szívében örökké élni fog igaz fiainak — Nyikoláj Gasztyeló, Viktor Tlalihij, Timur Frunze és sok más Sztálini Sólyom hőstettének emléke.

A háború éveiben repülők tizezreit tüntették ki érdem- és rendjelekkel. Sokan közülük megkapták a Szovjetúnió Hőse címet. 63 repülő a Szovjetúnió kétszeres hőse lett és a híres repülők Á. I. Pokrüskin, ki egymaga 59 ellenséges repülőgépet lőtt le, valamint I. N. Ozsoduv, aki 62 ellenséges gépet semmisített meg, a Szovjetúnió háromszoros Hősei lettek.

A szovjet repülők harci tevékenysége a legfelsőbb főparancsnoktól Sztálin elvtárstól kiváló értékelést kapott: »Hazánk dicső sólymai elkeseredett légicsatákban szétverték a sokat dicsőített német légierőket s ezzel egyrészt biztosították a Vörös Hadseregnek a szabad működését, másrészt megszabadították országunk lakosságát az ellenséges légibombázásoktól. Az egész Szovjet Hadsereggel együtt megsemmisítő csapásokat mértek az ellenségre, pusztították emberanyagát és felszerelését. Hősiesen, állandóan előmozdította szárazföldi haderőnk sikereit és segített elérni az ellenség végleges megsemmisítését.

A vadászrepülők sikeresen védték Moszkvát, a többi városokat és ipari központokat az ellenség repülőtámadásai ellen. A vadászok megvédték a földi csapatokat az ellenséges bombázóktól, szüntelenül harcbaszálltak a német »Heinkel«-ekkel, »Vockewulf«-okkal, megverték és menekülésre kényszerítették őket. A csataterek fölött, mint villám cikáztak a híres »Iljusin« rombolók, ágyútüzekkel és bombáikkal pusztították az ellenség élőerejét és hadianyagát. A szovjet bombázók hatalmas csapásokat mértek Berlinre, Königsbergre, Danzigra, Helsinkire és Németország, valamint szövetségeseinek más fontos centrumaira.

A szovjet nép fáradhatatlan támogatása következtében a Légierő a háború évei alatt a fasiszta német hódítók rémévé vált. Kiharcolta a teljes légiuralmat. A Szovjet

Légierő eredményeit 1941 június 22-től 1944 augusztus 18-ig tartó időszakban a következő adatok jellemzik: megsemmisítettek a levegőben és a földön több mint 50.000 ellenséges repülőgépet, több mint 800 mozdonyt, több mint 10.000 vagónt, több ezer harckocsit, rohamlöveget és nagymennyiségű más hadianyagot, valamint az ellenség élőerejében is nagy kárt okoztak.

A szovjet repülők a szabadságért és függetlenségért vívott harcban a határtalan kitartás, bátorság és igazi hősiesség számos példáját mutatták. Sok ragyogó lapot írtak a Nagy Honvédő Háború történetébe. A szovjet nép, a győzelem népe, joggal lehet büszke repülőinek harci dicsőségére.«

A Nagy Honvédő Háború befejezése után a népgazdaság erősödésével együtt évről-évre növekszik a hatalmas Légiflotta is. A Bolsevik Párt, a szovjet kormány és az egész szovjet nép fáradhatatlanul gondoskodik arról, hogy a Sztálini Sólymok, mint a multban, úgy a jövőben is mindenkinél messzebbre, mindenkinél gyorsabban és mindenkinél magasabbra repüljenek.

A szovjet tudósok és tervezők, a repülőgépipar munkásai, a légitechnika újabb tökéletes készítményeivel gazdagítják a Légiflottát. A Sztálini Sólymok nem kímélik erejüket s nem sajnálják munkájukat, hogy tökéletesen elsajátítsák az új technikát. A repülők díszszemléi, amelyeket Moszkvában minden évben megtartanak, szemléltetően bizonyítják, hogy a szovjet pilóták mesterségbeli tudása állandóan növekszik és tökéletesedik. Még 1947-ben, a Moszkvában megtartott repülő-díszszemlén I. Polunin ezredes, a legöregebb pilóta, a világon elsőnek mutatta be a lökhajtásos géppel való műrepülést. Ugyanakkor a lökhajtásos gépek egyik százada is műrepülést végzett N. Hrámov ezredessel az élén. 1948-ban a moszkvai légi díszszemlén a kötelék-repülés ragyogó technikáját mutatta be egy öt gépből álló lökhajtásos repülőegység, J. Szávickij repülőaltábornagy parancsnoksága alatt. 1949-ben a légi díszszemlén a lökhajtásos repülőgépek legújabb típusait mutatták be.

A háborúutáni években fontos feladatokat oldanak meg repülőakadémiák, intézetek és iskolák azáltal, hogy sokoldalúan kiképzik a káderekat és elősegítik a repülőtudomány és technika fejlődését. A Szovjetunióban a repülés és a léghajózás hazájában további hatalmas fejlődés megy végbe. Újabb találmányokat hoznak felszínre, még magasabbra emelkedik a szovjet repülés elsősége és fölénye a kapitalista országok légierői fölé. Új virágzás szakaszába lépett a háborúutáni időkben a polgári légiflotta is. A Szovjetunió légivonalainak általános kiterjedése már 1945-ben túlszárnyalta a háborúelőtti színvonalat. 1938-tól kezdődően légivonala kiterjedése felülmúlja az U. S. A. belső vonalainak hosszúságát. Nagy fejlődés állott be a szövetségi és helyi jelentőségű vonalakban. A repülőgép egyre használatosabbá válik a népgazdaságban s jelentősebb szerepet játszik a szovjet emberek életében.

A szovjet nép gondoskodása és szeretete, amit gyermekével — a Légierővel — szemben tanusít, élénken megnyilvánul a DOSZAV (A Légierőket Támogató Önkéntes Egyesület) munkájának nagymérvű fejlődésében. A szovjet polgárok

ezrei és különösen az ifjúság közül sokan lépnek a DOSZAV soraiba, aktívan résztvesznek annak munkájában, megtanulják a repülés technikáját. A szovjet sportrepülők pedig az újabb repülési rekordokkal dicsőséget szereznek hazájuknak. Mindazok a sikerek, melyeket a Szovjet Légiflotta fejlődésében elért — a Bolsevik Párt és személyesen Sztálin elvtárs soha nem gyengülő figyelmének és gondoskodásának az eredménye.

A Szovjet Haza dicsőségét növeli minden pilóta, mert világosan megértette, hogy a szovjet fegyveres erő harckészsége szilárdan biztosítja a béke ügyét és a szovjet állam biztonságát.

A fegyveres erők csapataiban és seregtesteiben napról-napra emelkedik a katonai és a politikai kiképzés élenjáróinak száma.

A katonai, a politikai és a technikai ismeretek tökéletesítése, minden szovjet harcos képességének és kiképzésének további emelése — ez az elsőrendű feladat a szovjet csapatok életében. De hogy becsületesen tudják teljesíteni ezeket a nagy és felelősségteljes feladatokat, a szovjet repülők szigorúan a szabályzatok szerint élnek és dolgoznak és maradéktalanul teljesítik azok összes követelményeit. A szolgálat példás teljesítése, a katonai eskü, a szabályzatok és az utasítások pontos végrehajtása — ez az igazi út az újabb sikerek eléréséhez és ez az út a hatalmas fegyveres erő további növekedéséhez.

VII.

A sztálini sztratégia a győzelem tudománya

A Szovjet Fegyveres Erők a Nagy Honvédő Háborúban aratott győzelmének egyik legfontosabb tényezője az élenjáró szovjet haditudomány volt, melynek megalapozója, alkotója és továbbfejlesztője Sztálin elvtárs, a Szovjetúnió generalisszimusza.

A Honvédő Háborúban aratott győzelem tapasztalatai azt mutatják, hogy egyedül a sztálini haditudomány volt képes minden időben helyes döntéseket hozni a korszerű háború vezetésének összes kérdéseiben.

A sztálini haditudomány a marxi-lenini forradalmi elméleten, a társadalmi fejlődés törvényeinek ismeretén alapszik. Ereje abban van, hogy ismeri a szocialista rend gazdasági és erkölcsi erőforrásait és számbavéve azokat, az összes állandóan ható tényezők helyes összhangbahozásával és felhasználásával biztosítja a győzelem elérését.

A sztratégia és az állandóan ható tényezők

Sztálin elvtárs azt tanítja, az állandóan ható tényezők, melyek a háború sorsát eldöntik, a következők: a hátország szilárdsága, a hadsereg erkölcsi szelleme, a hadosztályok mennyisége és minősége, a hadsereg felfegyverzése, a hadsereg vezető személyeinek szervezési képessége.

Ezeknek az állandóan ható tényezőknek biztosítása a szovjet haditudomány egyik alapvető követelményét képezi.

Sztálin elvtárs azt tanítja, hogy a haditudomány fogalma szélesebb és egyetemesebb, mint a hadművészet. A valódi haditudomány nem korlátozható a hadművészet kereteire, vagyis azon kérdések tanulmányozására, melyek a hadműveletekre és magára a háborúra vonatkoznak. A hadművészet kérdésein kívül, még az állam gazdasági, és a hadsereg, valamint a hátország erkölcsi szellemének kérdését is felöleli.

És éppen olyan haditudományt jelent a sztálini stratégia, mely nemcsak a hadművészet uralását követeli, hanem a gazdasági és erkölcsi lehetőségeknek ismeretét és számbavételét is, mind a saját államban, mind az ellenség államában.

Az ország szellemi és anyagi erőforrásainak tervszerű felhasználása

A harcoló államok gazdasági potenciájának, azok iparának, mezőgazdaságának, szállító-szolgálatának, tudományának, technikájának és embertartalékainak, valamint azon képességének, hogy az adott lehetőségeket a háború érdekében megszervezze és kihasználja, döntő jelentősége van a győzelem elérésénél. Ezzel kapcsolatban a sztálini haditudomány azt tanítja, hogy jó sztratégiai és hadműveleti tervek létezése távolról sem elégséges ahhoz, hogy a háborút megnyerjük; szükséges még, hogy ezeket a terveket megerősítsük az egész állam gazdasági lehetőségei által. Szükséges, hogy biztosítva legyen nemcsak a fegyveres erők ellátása, hanem az állam egész lakosságának az összes elemi szükségletekkel való ellátása is.

Sztálin elvtárs már 1931-ben látta az új háború veszélyét, ezért mozgósította a Pártot és az egész népet a Szovjet állam védőképességének megerősítésére.

Grandiózus munka kezdődött az iparosítás és a mezőgazdaság szocialista átalakítása érdekében. A sztálini ötéves tervek sikeres teljesítése folyamán a Szovjetúnió olyan ugrást tett az elmaradottságból a haladás útján, hogy a kapitalista országokat a technikai fejlődés színvonalán túlszárnyalta és az ipari termelésben Európában az első helyre került. Az óriási szocialista átalakulások eredményeként létrehozott hatalmas gazdasági bázis elégségesnek bizonyult egy erős ellenség elleni aktív védelemre. A gazdasági potenciál ezen fontos szerepe az ellenség feletti győzelemben, sohasem került el a Párt és a lángeszű vezető és hadvezér Sztálin figyelmét.

Különösen nagy jelentőséggel bírt, hogy a sztálini ötéves tervek keretében az ország keleti vidékén új, hatalmas, modern gyárak épültek, új, gazdag energiaforrásokat tártak fel és a mezőgazdaságot is igen nagy mértékben fejlesztették az ország keleti vidékein is. Ezek a területek már kiestek a német bombázók hatósugarából és a háború folyamán mindvégig zavatalanul tudtak dolgozni a győzelem érdekében.

Amikor a háború kezdetén a Szovjetúnió gazdaságát fontos nyugati területeinek elfoglalása miatt veszély fenyegette, Sztálin elvtárs utasítására sikeresen hajtották végre sok ezer fontos ipari vállalat áttelepítését keletre. A szovjet hadiipar új gazdasági tervek kidolgozása alapján biztosította a hadsereg mennyiségi és minőségi fölényét az ellenség hadifelszerelése felett és megteremtette a háború sikeres vezetéséhez az anyagi-technikai előfeltételeket. Elégséges megemlíteni, hogy a háború utolsó három éve folyamán a szovjet ipar évente átlag 120.000 löveget, közel 40.000 repülőgépet, több mint 30.000 harckocsit, rohamlöveget és páncélgépkocsit állított elő.

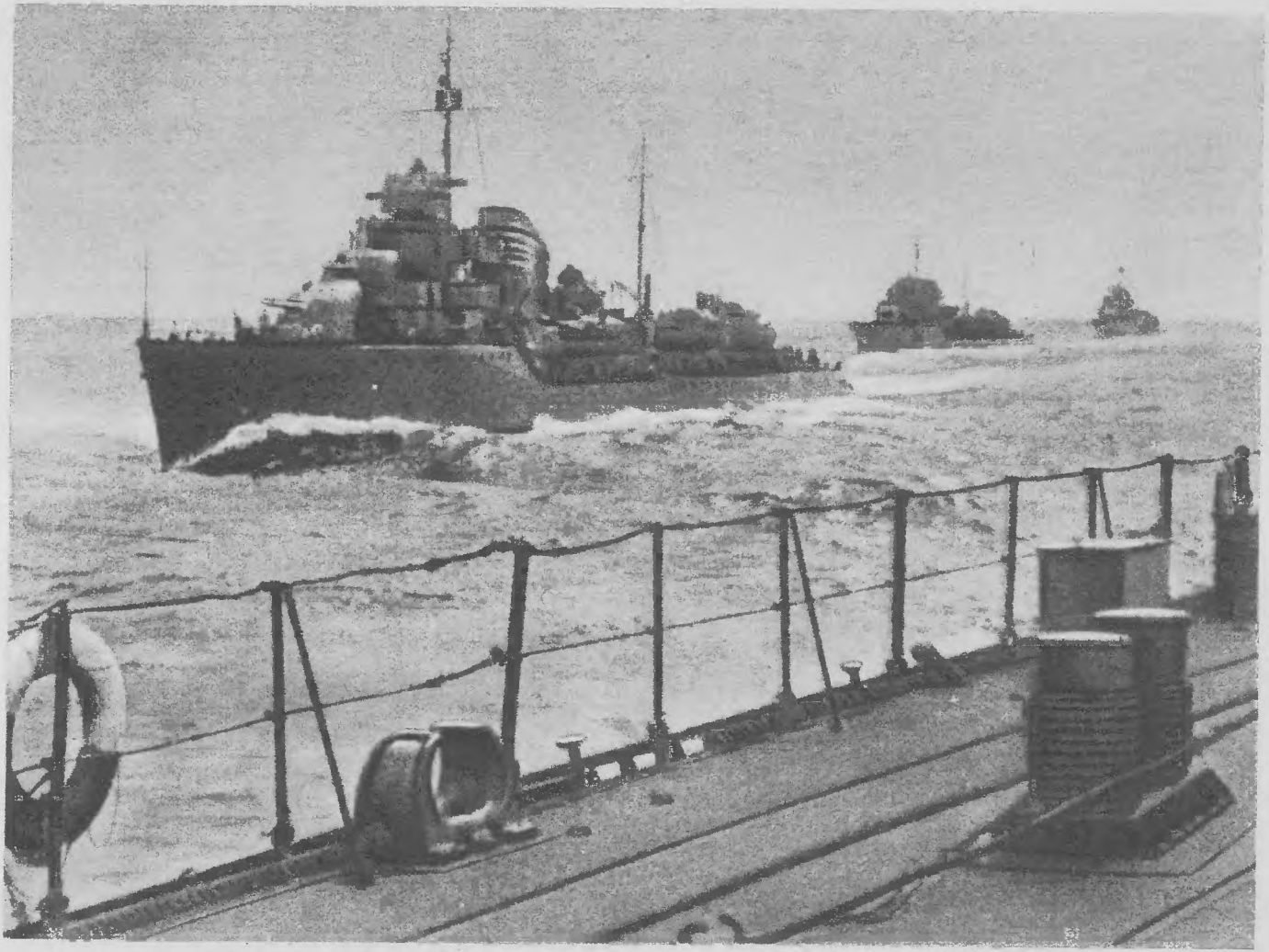

A szovjet hadiflotta — öt tenger hőse és legyőzhetetlen védelmezője

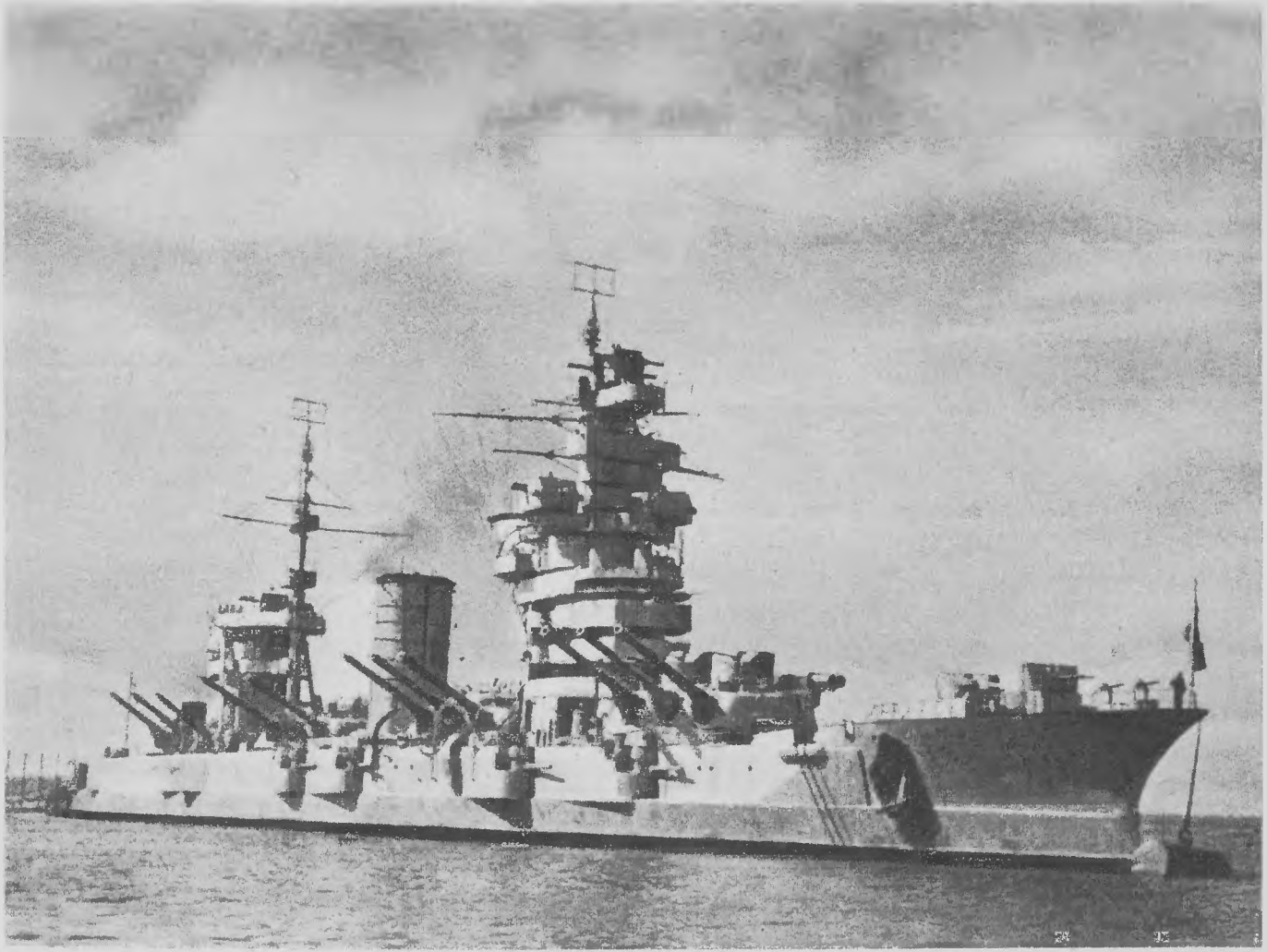

Az „Októberi Forradalom" nevü csatahajó, amely résztvett Leningrád hős védelmében

A szovjet tengeralattjáró a víz színére emelkedik

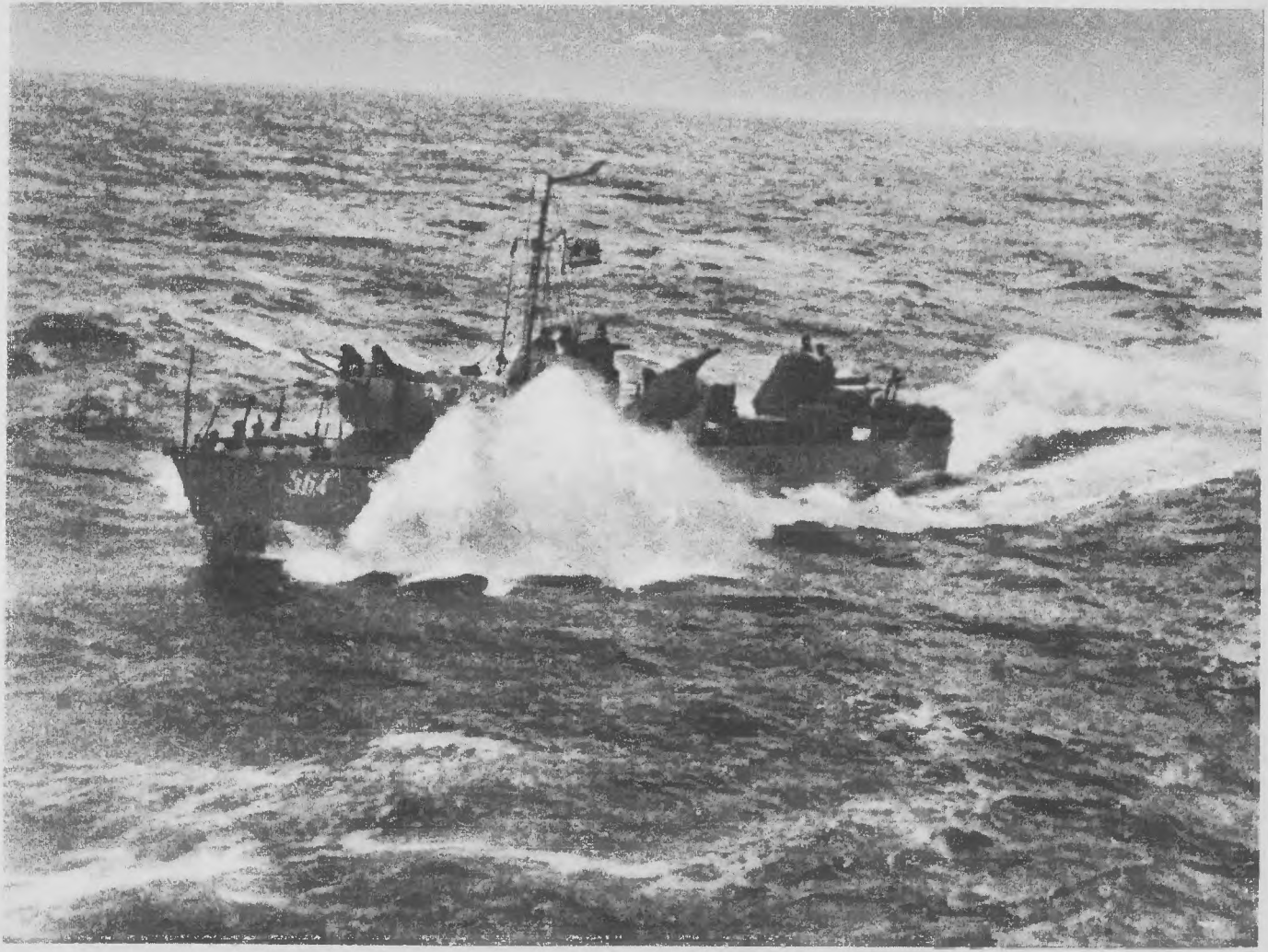

Kutter vadászhajó a tengeren

A politikai erkölcsi tényezők kihasználása

A második világháború csatateréin, de mindenekelőtt a szovjet-német arcvonalon hatalmas erővel megnyílvánult az erkölcsi-politikai tényezők jelentősége a háború sorsának eldöntésénél. A háború tapasztalata azt mutatta, hogy egy igazságtalan, hódító háború rablási céljai, huzamosabb időn keresztül nem segíthetik elő a hadsereg és a hátország lakossága politikai-erkölcsi szellemének magas színvonalon való fenntartását. A tapasztalat megerősítette, hogy egy nagy, korszerű háborúban a hadművészet képtelen a kedvező politikai-erkölcsi szellemet helyettesíteni. A fasiszta, kontár sztratégák, kik a szocialista állam elleni rablóhadjárat élén álltak, képtelenek voltak a korszerű háború eme törvényét teljesíteni és vereséget szenvedtek. És fordítva: a Nagy Honvédő Háború megmutatta az egész világ előtt a szovjet állam politikai-erkölcsi erejének és tartalékainak kimeríthetetlen forrásait, mellyel a nép és a hadsereg megvédte szabadságát, függetlenségét és a szocializmus nagy vívmányait a gyűlölt ellenséggel szemben. A sztálini haditudomány azt tartja, hogy a jó haditervek és a tervek biztosítása a gazdasági lehetőségek kihasználásával, még egymagában nem elégségesek az ellenség feletti győzelemre, ha a háború céljai nem kedveznek ahhoz, hogy a nép politikai-erkölcsi szellemét hosszú időtartamra magas színvonalon tartsuk. A rablóháború céljai pedig nem kedvezhetnek a nép és a hadsereg politikai-erkölcsi szelleme megerősítésének. Ezzel szemben az igazságos, felszabadító háború célkitűzései csak erősíthetik azt.

Az 1941 július 3-i történelmi rádióbeszédében Sztálin elvtárs a következőket mondta: »Az ellenség kegyetlen és kérlelhetetlen. Meg akarja hódítani verejtékünkkel öntözött földjeinket, meg akarja kaparintani munkánkkal szerzett gabonánkat és kőolajunkat. Az ellenség célja az, hogy visszaállítsa a földesurak hatalmát, hogy visszaállítsa a cárizmust, hogy szétrombolja az oroszok, ukránok, bjelorusszok, litvánok, lettek, észtek, üzbégek, tatárok, moldvánok, gruzok, örmények, azerbajdzsánok és a Szovjetúnió többi szabad népének nemzeti kultúráját és nemzeti állami létét, hogy elnémítsa, s a német hercegek és bárók rabszolgáivá tegye őket. Tehát a szovjet állam életéről és haláláról, a Szovjetúnió népeinek életéről és haláláról van szó, arról, hogy szabadok maradjanak-e a Szovjetúnió népei, vagy pedig rabszolgaságba süllyedjenek«.

Sztálin elvtárs felszólította a Szovjetúnió népeit, hogy a nagy veszedelemmel szemben, mely a szovjet állam felett tornyosult, még szorosabban tömörüljenek. A győzelembe vetett mélységes hit hatotta át a nagy vezér szavait népünk mérhetetlen erőiről, arról, hogy szét lesz zúzva a német-fasiszta hadsereg, úgy mint ahogy annakidején szét lettek zúzva Napoleon és Vilmos hadseregei.

Sztálin elvtárs a szovjet emberek szívébe oltotta a győzelembe vetett megingathatatlan hitet.

A sztálini vezetés a győzelem összes előfeltételeit megteremti

Természetesen érthető, hogy sem az erkölcsi szellem, sem a hatalmas gazdaság önmagától nem hozza és nem is hozhatja meg a háború megnyerését. »A birodalmak történetében, az államok történetében, a hadsereg történetében — mondta Sztálin elvtárs — voltak esetek, amikor megvoltak az összes lehetőségek a sikerre, a győzelemre, de azok kihasználatlanul maradtak, mivel a vezetők nem vették észre ezeket a lehetőségeket, nem tudták azokat kihasználni, a hadseregek pedig vereséget szenvedtek.«

A sztálini haditudomány, a hadműveletek és az egész háború vezetésének új módszereit alkotta meg. Olyan módszereket, melyek az egész állam reális gazdasági és erkölcsi lehetőségeinek ismeretén és számbavevésén alapulnak. A sztálini vezetés óriási jelentőséget tulajdonít annak a képességnek, hogy helyesen kihasználjuk a rendelkezésünkre álló lehetőségeket, hogy olyan tényezőkké változtassuk át azokat, melyek a háború sorsát a gigantikus harcok csataterein közvetlenül eldöntik. A szocialista állam által létrehozott gazdasági és erkölcsi lehetőségeket ügyesen kihasználva, a Bolsevik Párt, Sztálin elvtárs a Szovjetúnió Fegyveres Erőit az ellenség feletti teljes győzelemhez vezették.

A német-fasiszta hódítók Moszkva alatti szétzúzása és a hitleri »villám«-háború tervének bukása után Sztálin elvtárs a következőt mondotta: »A németeknek most már nincs meg az a katonai előnyük, amellyel hitszegő és váratlan támadásuk következtében a háború első hónapjaiban rendelkeztek. A német-fasiszta csapatok a hirtelen rajtaütés és a váratlanság tényezőjét, mint tartalékot, már teljesen elhasználták. Ezzel megszünt a hadviselés feltételeinek az az egyenlőtlensége, melyet a német-fasiszta támadás váratlansága hozott létre. A háború sorsát most már nem olyan mellékkörülmény fogja eldönteni, mint a váratlanság tényezője, hanem az állandóan ható tényezők . . .«

Sztálin elvtárs ezen értékelését követve, a Bolsevik Párt a Nagy Honvédő Háború éveiben a szovjet nép fő erőfeszítéseit a munka legfontosabb szakaszaira összpontosította, az alapvető feladatok teljesítésére, melyektől a háború kimenetele függött. Ez lehetővé tette az összes hatalmas erők megmozgatását, melyeket a szocialista rendszer létrehozott, valamint megteremtette annak lehetőségét, hogy a hadiipar termelése egyre magasabb színvonalra emelkedjék, tehát egyre több kitünő fegyver és gép álljon a Szovjet Hadsereg rendelkezésére. Így létrejöttek azok a feltételek, amelyekkel háború menetét a Szovjetúnió javára meg lehetett változtatni, biztosítani lehetett az ellenség feletti teljes győzelem elérését.

A szovjet haditudomány élenjáró, mert az emberi társadalom fejlődésének törvényeiről szóló marxi-lenini tanítások szilárd alapján épül fel

A sztálini haditudomány életképessége és legyőzhetetlensége megmagyarázható a szocialista társadalmi és állami rend külön természetével, mint a világ leghaladóbb és legigazságosabb rendjével, valamint a Szovjet Fegyveres Erők magas történelmi hivatásával. Születésének első napjaitól kezdve a szocializmus vívmányainak megvédését szolgálja minden külső merénylettel szemben. Az imperializmus haditudománya fölött a szovjet haditudomány fölényét a gyakorlatban bizonyította be.

A német parancsnokság a fegyveres erőknek irreális sztratégiai célokat tűzött ki, melyek Németország és csatlósainak gazdasági lehetőségeit túlszárnyalták, nem értékelték kellően a Szovjetúnió erőit és túlbecsülték saját erőiket. A hitleri Németország kalandos »villámháborús« terve a Szovjetúnió ellen, mely irreális számításokon alapult, már a háború első hónapjaiban felborult.

A német fasiszta sztratégák feltételezték, hogy a harckocsikkal, mótorizált csapatokkal és hatalmas légiflottával megerősített csapataik rajtaütésszerű, váratlan támadása lehetővé teszi a szovjet határokon álló, a felvonulást fedező szovjet csapatok gyors szétverését és a hadsereg főerői mozgósításának meghiúsítását.

A »villám«-háborúra számító német vezérkar nem tulajdonított jelentőséget a sztratégiai tartalékoknak. De a háború lefolyása azt mutatta, hogy háborút viselni komoly ellenség ellen, óriási, állandóan növekedő ember- és anyagtartalékok nélkul lehetetlen.

A német haditudomány a haderő működését a Schlieffen és Moltke idejében betanult sémák szerint képzelte el. De a háború gyakorlata megmutatta, hogy sematizálás és sablon a hadművészetben elfogadhatatlan.

»Taktikájuk sablonos — mondta Sztálin elvtárs —, mert igyekszik az arcvonalon lezajló eseményeket a szabályzat egyik vagy másik pontjába beilleszteni. A németek gondosak és pontosak cselekményeikben, ha a helyzet megengedi a szabályzat követelményeinek érvényt szerezni. Ebben áll erejük. A németek gyámoltalanok lesznek, ha a helyzet bonyolódik és elkezd a szabályzat egyik vagy másik paragrafusának »nem megfelelni«, hanem önálló döntést igényel, melyet a szabályzat nem lát előre. Ebben rejlik alapvető gyengeségük.«

A burzsoá haditudománnyal ellentétben a szovjet haditudomány, melyet Sztálin elvtárs hadvezéri lángesze alkotott meg, kiválik az összes tényezők szervezettségével és rendszerességével, valamint azok alkotó részeivel —, a sztratégiával, hadműveleti művészetével és a taktikával.

A Nagy Honvédő Háború története a sztálini sztratégia és hadvezetési művészet nagyszerű példáit tanusította, amikor — a helyzettől függően —, hadműveleteket az ellenség arcvonalának áttörésével néhány irányban egyszerre hajtották végre,

vagy amikor más esetekben az ellenség arcvonalának áttörését egy irányban a csapás, vagy csapások sorozata más irányokban követte.

Az ilyen eljárás arra kényszerítette az ellenséget, hogy tartalékait szétforgácsolja és ahhoz vezetett, hogy azok elkéstek a szükséges helyről és lehetővé tették a szovjet csapatoknak, hogy az áttörést sikeresen fejlesszék, valamint a bekerítést és az ellenség nagy csoportjainak felszámolását célzó, nagyszabású hadműveleteket véghezvigyék.

A szovjet haditudomány a támadás újfajta elméletét dolgozta ki — és azt a gyakorlatban alkalmazta: az ellentámadást és az annak sikeréből fakadó általános támadást, aminek fényes példáit a Szovjet Hadsereg Moszkva, Sztálingrád és Kurszk alatt mutatta be.

Az ellenséges haderő bekerítését és megsemmisítését célzó hadműveletek Sztálingrád, Korszun-Sevcsenko, Jassy és Kisenyev alatt, Bjelorussziában és Berlin alatt a szovjet hadművészet tagadhatatlan fölényét mutatják a burzsoá haditudomány felett.

A sztálini haditudomány a Nagy Honvédő Háború időszakában újonnan megoldotta a hadművészet olyan fontos kérdéseit, mint az ellenség erős védelmének áttörését és ezen áttörés fejlesztését nagy hadműveleti és sztratégiai eredmények elérése érdekében, a különböző fegyvernemek harci alkalmazását, a csapatok vezetését és a fegyvernemek együttműködését, kidolgozta továbbá a gyalogság és a harckocsitámadás tüzérségi és légi támogatásának elméletét és gyakorlatát.

Sztálin elvtárs újonnan rögzítette a gyalogság harcrendjeit, melyek a támadó csapatok gyalogsági tüzének hatását fokozták, veszteségeit az ellenség tüzétől csökkentették és lehetővé tették a gyalogság csapásának erejét a mélységben növelni, a megtámadott ellenség teljes szétzúzásáig.

Minden részében kidolgozták a fegyvernemek együttműködésének problémáit, mind a vegyes kötelékekben vívott harcban, mind a hadműveleteknél, úgyszintén a nagy egységek és a fegyvernemek együttműködését sztratégiai méretekben.

A történelem nem ismer olyan példákat, amikor milliós hadseregek, melyek különböző fegyvernemekből álltak és óriási arcvonalon fejlődtek fel, olyan tökéletességgel lettek volna összehangolva és az alapvető sztratégiai feladatok megoldására irányítva —, mint ahogy az a Nagy Honvédő Háborúban történt.

A sztálini haditudomány győzelme a Nagy Honvédő Háborúban a szovjet szocialista rend tagadhatatlan fölényét igazolja a reakciós és idejét multa imperialista rendszerek felett.

Óriási és felbecsülhetetlen érdemeket szereztek a szovjet haditudománynak az imperialista államok haditudománya feletti győzelmében a dicső Bolsevik Párt, valamint annak alkotói és vezetői: V. I. Lenin és I. V. Sztálin.

Sztálin elvtárs, aki a marxi-lenini tudományt a háború terén alkotóan alkalmazta, a szocialista rendnek a kapitalizmussal szembeni fölényére támaszkodott.

A világraszóló történelmi győzelmek, melyeket a Szovjet Fegyveres Erők a Nagy Honvédő Háborúban arattak, nem szolgálhatnak alapul elbizakodottságnak és

önmegelégedettségnek. Sztálin elvtárs azt tanítja, hogy a honvédelem korszerű fejlődése a katonai káderektől a háború törvényeinek mély ismeretét, az állandóan ható, a háború sorsát eldöntő tényezők helyes értékelését, fejlődésük útjának előrelátását követeli a győzelem elérése érdekében, valamint a szovjet hadművészet példaképeinek tanulmányozását.

A hadsereg fejlesztésében megállni — mondja Sztálin elvtárs — lemaradást jelent. A lemaradottakat pedig, mint ismeretes, megverik. Ezért az egész szovjet hadsereg összes parancsnokai napról-napra tökéletesítik harci és politikai tudásukat, az összes parancsnokok és harcosok megtanulják a háború tapasztalatait, és még felkészültebbé teszik a legyőzhetetlen Szovjet Hadsereget.

VIII.

Lenin-Sztálin Pártja, a Szovjet Hadsereg győzelmeinek szervezője

A Nagy Honvédő Háború éveiben, a Szovjetúnió történelmének legnehezebb idejében a Bolsevik Párt volt a szovjet nép és a Szovjet Fegyveres Erők minden győzelmének éltető ereje és szervezője.

Hitler-Németországnak a Szovjetúnió elleni támadása a legszörnyűbb veszélyt zúdította a szocializmus országára.

Lenin-Sztálin Pártja azonban nem rendült meg az előtte álló harcok gigantikus nehézségei láttára. A harcokban megedződve, a tömegek vezetésében szerzett tapasztalatokkal felfegyverkezve és a marxista-leninista élenjáró tudomány birtokában a Bolsevik Párt biztos kézzel vezette a szovjet népet a győzelemhez.

A Bolsevik Párt a háború első napjától kezdve minden erejével arra törekedett, hogy a Szovjet Hadsereget erősítse. A háború nehéz napjaiban a nagy Sztálin állt az Állami Védelmi Bizottság élén — amely az országban minden hatalmat egyesített. Sztálin volt a Szovjet Hadsereg legfelsőbb főparancsnoka. Az Ő zseniális tudása és vasakarata vezette a harcoló szovjet népet minden tevékenységben. Sztálin elvtárs fáradhatatlan volt a csapatok felfegyverzésében, a hadi tudománynak a győzelem szolgálatába állításában. Tehetséges bolsevik hadvezéreket nevelt, s a hadvezetés mestereivé tette őket. Sztálin elvtárs vezetése alatt a katonák és tisztek fáradhatatlanul tudtak harcolni és megtanulták szakadatlanul verni az ellenséget. Sztálin elvtárs vezetése alatt a Szovjet Hadsereg megerősödött, a harcokban megedződött, megtanulta a korszerű háború tudományát és a legbonyolultabb háborús feladatokat is meg tudta oldani.

A Bolsevik Párt a háborús évek folyamán elsősorban azzal erősítette a hadsereget, hogy legjobb fiait küldi sorai közé. A kommunisták jelentették azt az erőt, amely a csapatokat ellenállóvá tette. Ők voltak azok, akik a csapatok soraiba az önfeláldozás és a hősiesség szellemét bevitték. A kommunisták személyes példaadással és kommunista agitációval lelkesítették hősi tettekre a harcosokat. Ők voltak mindig az elsők, akik az ellenség feletti győzelemért bármilyen áldozatra készen voltak.

A Honvédő Háború nagy harcaiban a kommunisták hallatlan hírnevet szereztek

maguknak. A fővárosért folyó harcok kemény napjaiban hangzottak el Kljucskov komisszár hazafias szavai: »Oroszország nagy, de visszavonulni nincs hely, mert a hátunk mögött Moszkva van«. Huszonnyolc gárdista — élén Kljucskov-val — hősi halált halt, de nem engedték át a német harckocsikat.

Amikor a német hódítók Lenin városához közeledtek, a leningrádi pártszervezet tagságának több mint 60 százaléka fegyverrel sietett a város védelmére. Közöttük volt a leningrádi pártszervezetek 1142 párttitkára —, akik mind önként mentek a frontra. A kommunista ifjúsági szervezetek állományuk 90 százalékát mozgósították arcvonalszolgálatra. Leningrád kommunistái a város blokádjának áttöréséné! is sok dicsőséget szereztek maguknak. A komszomolista Matroszov katona, azért, hogy századának előnyomulását biztosítsa, testével feküdt rá egy ellenséges géppuskaállás lőrésére.

A sztálingrádi harcok alatt híressé vált a 62. hadsereg 33 szovjet harcosa, akik egyéni harcban 72 ellenséges harckocsit lőttek ki. Ezeknek a hősöknek az élén is kommunisták álltak.

A kommunisták a nagy Sztálin nevével ajkukon mentek a harcba és győztek. Alexander Povarov tizedes hősi halált halt a német hadállások elleni támadás folyamán; pártigazolványában Sztálin elvtárs képét találták, amelynek hátlapjára a következők voltak felírva: »Édes atyám! Harcba megyek. Higyje el nekem, hogy kész vagyok bármely percben életemet áldozni, csak szülőhazánknak ebből haszna legyen. Tudják meg a fasiszta kutyák, hogy a mi pártunk legyőzhetetlen. A. Povarov«.

A Honvédő Háború folyamán a kommunisták hősiességét világosan bizonyítja az a tény is, hogy 1945 januárjában a Fegyveres Erők kitüntetett harcosainak 34 százaléka a Kommunista Párt tagja vagy tagjelöltje volt és hogy a Szovjetúnió hőseinek 58 százaléka a Kommunista Párthoz tartozott.

A Pártnak a háború alatti óriási tekintélyét bizonyítja az a tény is, hogy a harcba menő katonák tízezrei kérvényt nyujtottak be, hogy vegyék fel őket a Kommunista Párt sorai közé.

Jellemző, hogy a Pártba való felvételi kérvények legnagyobb tömege mindig akkor érkezett be a háború alatt, amikor a helyzet a legveszélyesebbnek látszott. Így 1942 szeptemberében, amikor az ellenség Sztálingrádhoz ért, a hadseregből 115.000 ember lépett be a Kommunista Pártba. Ebben az évben összesen 1 millió 340 ezer embert vettek fel a Pártba az egész ország területén.

A hadseregben dolgozó bolsevikok nemcsak hősiességükkel tüntek ki a harcokban, hanem élenjártak a sztálini haditudomány elsajátításában és a hadvezetés művészetének tökéletesítésében is. A zászlóaljak és alosztályok pártszervezetei nagyon nagy gondot fordítottak arra, hogy a harcfeladatok, amelyeket a csapatok a legfelsőbb parancsnokságoktól kaptak, mintaszerűen legyenek végrehajtva, hogy a kommunisták példamutatóak legyenek a katonai kiképzés tökéletes elsajátítása és a szolgálat teljesítése terén. A pártszervezetek a parancsnokok harci tevékenységének biztos

támaszai voltak, első segítői mindazon feladatok megoldásánál, amelyek a háború zord napjaiban felmerültek.

A szovjet csapatoknak az ellenség felett aratott győzelmében óriási szerepet játszott a csapatoknál állandóan folyó politikai elméleti kiképzés, melyet a politikai szervek és a pártszervezetek végeztek.

A Párt Lenin és Sztálin utasításaiból indult ki, amikor ezt a munkát végezte és szervezte; ők mutattak rá a politikai, erkölcsi tényezők nagy szerepére a korszerű háborúban.

»Minden háborúban — tanította Lenin — a győzelem végeredményben azoknak a tömegeknek szellemétől függ, amelyek vérüket ontják a csatatéren.«

A háborúban az erkölcsi tényező szerepét jellemezve mondta Sztálin elvtárs 1923-ban:

»A csapatokhoz intézett megfelelő parancsoknak, jelszavaknak és kiáltványoknak a háború általános menete szempontjából éppen olyan fontos jelentősége van, mint a legjobb nehéztüzérségnek, vagy a legelsőrangú, nagysebességű harckocsiknak.«

A politikai szervek és a pártszervezetek propaganda és agitációs munkájuk során főfeladatnak tekintették a sztálini utasítások, parancsok és előadások, a Párt és a szovjetkormány határozatainak alapos magyarázatát.

A Nagy Honvédő Háború tartama alatt megjelent sztálini parancsok és beszédek rendkívül nagy szerepet játszottak a szovjet harcosok politikai, erkölcsi szellemének kialakításánál. A nép vezérének parancsaiban és előadásaiban a katonák és tisztek mindig megtalálták az adott helyzet világos és merész megítélését, a helyzetet előidéző okok mély, marxista-leninista elemzését, az erőviszonyok mérlegelését a háború adott szakaszában és megtalálták az ellenség teljes megsemmisítését célzó harc pontos sztálini tervét. Sztálin elvtárs a szovjet népnek és a harcosoknak megmutatta a Nagy Honvédő Háború nemes céljait, bebizonyította igazságos, felszabadító jellegét, leleplezte a német-fasiszta hódítók állatiasságát, azt tanította, hogy nem lehet az ellenséget legyőzni, ha nem tanuljuk meg őt szívünk mélyéből gyűlölni.

Sztálin elvtárs megnyitotta a szovjet hazafiság forrásait, megindította annak hajtóerőit és ezzel a szovjet népet és a szovjet harcosokat új, hősi tettekre lelkesítette a Haza javára.

Sztálin elvtárs eszméi és gondolatai itatták át a pártpolitikai munkát és az arcvonalban folytatott agitációt és propagandát. Ezek a sztálini eszmék meghódították a szovjet harcosokat és hatalmas erőt képviseltek, mely a harcosokat eddig soha nem látott küzdelemre késztette a szocialista haza szabadságáért és függetlenségéért.

A Honvédő Háború éveiben a Bolsevik Párt az ellenség hátában folytatott partizánháborút is megszervezte. Ez a partizánháború olyan méreteket öltött, amilyent a történelem eddig nem ismert. A partizánmozgalom ereje abban állt, hogy földalatti pártszervezetek vezették, hogy a partizáncsoportok a Párt utasításai szerint

A Nagy Honvédő Háború harcaiban lelkes kommunista agitátorok az első vonalakban buzdították, tanították a harcosokat

A jövő parancsnokai, az ifjú szuvorovisták, bátor harcosai lesznek hazájuknak és a béketábornak

működtek. Sztálin elvtárs személyesen irányította a partizánmozgalmat, vezette a partizáncsoportok parancsnokainak moszkvai megbeszéléseit, konkrét feladatokat adott nekik a támadó szovjet csapatok támogatása céljából.

A Bolsevik Párt fáradhatatlanul gondoskodott arról, hogy a szovjet hátország az arcvonalnak minden szükséges támogatást megadjon az ellenség megsemmisítése céljából, amikor az ellenség feletti győzelmet szervezte.

»A Vörös Hadsereg sikerei — mondta Sztálin elvtárs — lehetetlenek lettek volna a nép támogatása nélkül, lehetetlenek lettek volna a szovjet emberek önfeláldozó munkája nélkül a gyárakban és munkahelyeken, a tárnákban és a bányákban, a szállítási eszközöknél és a mezőgazdaságban.«

A háború előtt megteremtett anyagi lehetőségeket okosan kellett kihasználni, hogy a gazdasági harcot az ellenséggel szemben a szovjet nép nyerje meg. Ezt a feladatot is fényesen oldotta meg a Párt. Hála a szovjet-rendszer előnyeinek, a hadigazdálkodásra való áttérést rekordidő alatt hajtották végre éspedig a háború első három-négy hónapjában; ugyanakkor a kapitalista Amerikának ehhez két évre volt szüksége.

Gigantikus munkát végzett a Párt az ipari bázisoknak a veszélyeztetett területekről Keletre való áthelyezésénél. Rövid időn belül 1300 nagy vállalatot helyeztek át, amelyek már 1942 második felében elkezdtek a frontnak szállítani. A kiürítendő javak szállításánál több mint 1 millió vagónra volt szükség.

A Bolsevik Párt szüntelenül lelkesítette a szovjet hátország munkásait, hogy az arcvonalat önfeláldozóan segítsék. Az országban hatalmas szocialista verseny indult meg, amely a gazdaság minden ágára kiterjedt és a termelékenység hatalmas emelkedését biztosította. A szocialista verseny lelke a kommunisták és komszomolisták voltak.

Azt az óriási szervező munkát, amely a hatalmas és egyre növekvő hadigazdálkodás megteremtését célozta, komoly siker koronázta. A harckocsigyártás már 1944 végén országos viszonylatban a háború előttinek hét-nyolcszorosára nőtt, az aknavetőgyártás majdnem a nyolcszorosára, a löveggyártás hat-hétszeresére, a repülőgépgyártás négyszeresére. Ez adta meg annak a lehetőségét, hogy a hadsereget egyre növekvő mértékben láthatták el elsőrangú fegyverekkel.

Fényesen kiállta a próbát a kolhózgazdálkodás is: annak ellenére, hogy a fasiszták a legjobb termőterületeket foglalták el, a szocialista mezőgazdaság megszakítás nélkül ellátta élelemmel és nyersanyagokkal a hadsereget és a lakosságot.

A szovjet emberek hazafias érzésének egyik legtündöklőbb bizonyítéka a védelmi alap céljára való gyüjtés, amelyet a Tambov-i kolhózisták kezdeményezésére indítottak meg és amely kiterjedt az ország összes dolgozóira. A háború három és fél éve alatt a dolgozók a Vörös Hadsereg alapjára 16 milliárd rubelt adtak.

A háború alatt óriási és igen sokoldalú volt a Párt tevékenysége, amelyet a győzelem kiharcolása érdekében kifejtett.

»A Honvédő Háború napjaiban — mondta Sztálin elvtárs — a Párt a fasiszta hódítók elleni általános népi háborúnak a lelke és szervezője lett. A Párt szervező

munkája a szovjet embereket egységbe forrasztotta és minden erőfeszítésüknek egy közös célt adott: minden erőt és minden eszközt az ellenség összezúzása szolgálatába állított. A háború idején a Párt még jobban összeforrt a néppel. Szorosabb kapcsolatot létesített a dolgozók tömegével.«

A Pártnak a széles tömegekkel való szorosabb kapcsolatát igazolja sorainak megnövekedése az arcvonal és a hátország legjobbjainak bevonásával. Míg a Pártnak a háború előtt 3 millió 800 ezer tagja és tagjelöltje volt, addig 1945 január 1-én ez a szám 5 millió 700 ezerre emelkedett.

A Szovjetúnió és Fegyveres Erői azért kerulhettek ki győztesként a történelem legnagyobb háborújából, mert a Bolsevik Párt egy magasabbrendű társadalmi rendszert alakított ki, a szovjet-szocialista rendszert. A szocialista rendszer bebizonyította, hogy fel tudja sorakoztatni és egységbe tudja forrasztani az egész szovjet nép minden erejét az ellenség elleni harcra. »Az Októberi Forradalom által megteremtett szocialista rendszer — mondta Sztálin elvtárs — adta meg népünknek és hadseregünknek nagy és legyőzhetetlen erejét.«

A SZOVJETÚNIÓ HARCA A BÉKÉÉRT

A mi kulpolitikánk világos. A béke megőrzésének és kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésének politikája ez valamennyi ország felé. A Szovjetúniónak eszeágában sincs, hogy akárkit is fenyegessen, még kevésbbé, hogy akárkire is rátámadjon. Mi a béke mellett vagyunk és a békéért harcolunk. De nem félünk a fenyegetésektől és készek vagyunk rá, hogy a háborús uszítók csapására csapással feleljünk. Aki békét akar és kereskedelmi kapcsolatokat igyekszik velunk létesíteni, az mindenkor támogatásra talál nálunk. Azokat pedig, akik megpróbálnak rátámadni országunkra : úgy visszaverjük, hogy belepusztulnak, nehogy mégegyszer kedvük kerekedjék disznóormányukat a mi szojvetkertunkbe bedugni.

Ez a mi külpolitikánk.

A feladat az, hogy ezt a politikát ezentúl is teljes állhatatossággal és következetességgel vigyük keresztul a gyakorlatban.

Sztálin

A béketábor hatalmas vezető ereje: a Szovjetúnió

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége a világ legnagyobb hatalma. Legfelső szervének határozatai óriási befolyással vannak a nemzetközi események fejlődésére.

A kommunizmust győzelmesen építő Szovjetúnió volt mindig és marad is a legfőbb akadály az imperialista háborús gyujtogatók útjában. A Szovjetúnió kérlelhetetlenul leleplezte és leleplezi az imperialisták bűnös szándékait, következetesen és határozottan védelmezi a néptömegek érdekeit, a népek egyenjogúságát és nemzeti függetlenségét. Ez a magyarázata annak a határtalan szeretetnek és bizalomnak, amelyet a világ dolgozói éreznek a Szovjetúnió iránt, ez magyarázza meg tekintélyének növekedését és azt, hogy politikáját az egész haladó emberiség támogatja. Miként a naphoz, úgy vonzódik minden a Szovjetúnióhoz ami eleven, ami fejlődik és nem akar elpusztulni a kapitalizmus sötétjében és rothadásának bűzhödt légkörében.

Ezért reagálnak olyan idegesen és hisztérikusan az imperialisták a Szovjetúnió erélyes békevédelmi akcióira. A sajtót, a rádiót és a mozit — az imperialista propaganda minden eszközét működésbe hozták, hogy hazug rágalmakkal árasszák el a Szovjetúniót és megingassák a dolgozóknak és békeharcosoknak iránta táplált bizalmát. Churchill tanítványai saját bűnüket másra kenve, azt hiszik, hogy félrevezetik majd a népek éberségét és titokban, a népek hátamögött, békéről ömlengő képmutató frázisok leple alatt előkészíthetik a bűnös, agresszív háborút a Szovjetúnió és a népi demokratikus országok ellen.

A világ népei nem akarnak háborút, gyűlölik a háborút és küzdenek a háború ellen. Tartós, hosszú békét követelnek. A megvadult háborús uszítók ártalmatlanná tételét követelik. A néptömegek egyre inkább tudatára ébrednek annak, hogy milyen rettenetes szakadékba akarják őket csalni az imperialisták. A kommunista pártok békeharcra való felhívása azért talált olyan lelkes támogatásra a széles néptömegek közt az egész világon, mert ez a felhívás kifejezi a népek legbensőbb gondolatait és óhajait, megfelel az egész haladó emberiség érdekeinek.

Kommunista pártok a békeharc élén

A békeharc élén a kommunista pártok állanak. Ők a béke hívei hatalmas mozgalmának kezdeményezői és ők adták meg a szükséges lendületet és szervezettséget ennek a mozgalomnak. Bevonták és bevonják a békeharcba az összes haladó demokratikus szervezeteket, minden igaz demokratát és hazafit, faji és nemzetiségi, politikai és vallási különbség nélkül, a nők és az ifjúság sokmilliós tömegeit.

Igy tehát sohasem tapasztalt rövid időn belül, az emberiség történelme folyamán elsőizben, megszületett a béke harcosainak szervezett frontja, amelynek élén a hatalmas Szovjetúnió — a világbéke támasza és zászlóvivője halad.

Az amerikai imperialisták és a marshallizált kormányok most már nem szemlélik lekicsinylően »A kommunisták propagandisztikus vállalkozásait«, hanem vad düh fogta el őket, amikor az új háború előkészítése közben szembetalálták magukat a legszélesebb néptömegek szervezett erejével. Az Egyesült Államokban és Indiában, Franciaországban, Olaszországban és Angliában, Szíriában és Hollandiában a kormányok a béke híveire a rendőri megtorlás eszközeit zúdítják s ellenük uszítják láncos kutyáikat — a fasiszta bandákat, az imperializmus »munkáspárti« és más jobboldali szociáldemokrata lakájait.

Ámde éppen úgy, mint ahogyan a fasizmus ellen folytatott háború évei alatt a hitleristák vadállati kegyetlensége nem törte meg a népért bosszút álló partizánok harci szellemét, hanem mégjobban felszította a fasiszta megszállók ellen folytatott népi harc lángját, úgy most is Trumanék és a marshallizált országokban működő főkormányzóinak nem sikerült megtisztítaniuk az új háború felé vezető utat rendőri provokációk és megtorlások segítségével. A néptömegek békéért folytatott harca új magasabb fokot ért el és átcsap a háború elleni konkrét, hazafias tevékenység szakaszába.

A kapitalista országok munkásosztálya, Franciaország dolgozóinak kezdeményezésére egyre határozottabban tagadja meg a halálthozó fegyverek gyártását. A francia, olasz, belga és holland dokkmunkások, tengerészek és vasutasok sorozatosan megtagadják az amerikai fegyverek kirakását és szállítását.

Franciaországban egyre növekszik a nép haragjának erőteljes hulláma a Vietnamban folyó »szennyes háború« ellen, — a néptömegek követelik, hogy azonnal hívják vissza az expedíciós hadtestet. Franciaországban és Olaszországban a békéért folyó harc összeolvad azzal a harccal, amelyet a reakciós kormánynak — az amerikai imperializmus bábjainak — a széleskörű demokratikus egységkormány által történő felváltásáért folytatnak. A marshallizált országok dolgozói, támogatva a Béke Hívei Állandó Bizottságának felhívását, tiltakoznak és követelik parlamentjeiktől a fegyverkezési hajsza megszüntetését, az Atlanti Egyezmény és az amerikai fegyverszállításról szóló kétoldali egyezmények felbontását, követelik, hogy aktívan vegyék ki részüket a Szovjetúnió ama javaslatának támogatásában, amely az atomfegyver

és az emberek tömeges pusztítása egyéb eszközeinek betiltására és a békeegyezmény megkötésére irányul.

A Szovjetúnió által folytatott bölcs, következetes és tántoríthatatlan békepolitika, — a sztálini békepolitika, amely leleplezi, meghiusítja a béke ellenségeinek gonosz terveit, lelkesítő például szolgál az egész haladó emberiség számára.

A népi demokratikus országok dolgozói, miközben megvalósítják a szocializmus alapjainak építését, megszilárdítják honvédelmüket és szétverik országaikban az imperialisták ügynökségét, munkáikkal és politikai aktivitásukkal konkréten hozzájárulnak a béke táborának további erősítéséhez.

A nagy kínai nép, amely lerázta magáról az imperializmus jármát és hozzálátott a békés építőmunkához, a béke hatalmas támaszát teremti meg Ázsiában. A gyarmati és függő országok nemzeti felszabadító mozgalmának harcosai, akik az imperializmus legfontosabb hátországait ingatják meg, szabadságukért és nemzeti függetlenségükért folytatott hősies küzdelmükkel megszilárdítják a békét az egész világon.

A Szovjetúnió és a nemzetközi forradalmi mozgalom minden sikere a marxizmus gránitkemény alapjain nyugszik. Marx és Lenin tanai, amelyeket Sztálin elvtárs fejlesztett tovább, hatalmas erejű fényszóróként világítják meg a dolgozók békéért, demokráciáért és szocializmusért folyó harcának további útját. A kialakult helyzettel és a békeharc kibontakozásával — mint a kommunista pártok feladatával kapcsolatban különösen nagy jelentőségre tesz szert a háborúról és békéről szóló lenini tanítás.

A leninizmus nagyszerű tanítása megmutatja a világ dolgozóinak, hogy mikép kell harcolni az ellen a példátlan nyomorúság ellen, amelyet az imperializmus hozott és hoz az emberiségre. Megmutatja a helyes utat az imperializmus elnyomása alól való felszabaduláshoz, megmutatja az új, szocialista élet felépítésének útját.

Az imperialisták új háborút készítenek elő

A kapitalizmus általános válságának korszakában, amely az első világháború és a Nagy Októberi Szocialista Forradalom eredményeként vette kezdetét, különös erővel hangzik az a leleplező jellemzés, amelyet Marx adott a kapitalista rendszerről, mint a tömegek gazdasági nincstelenségének és az uralkodó osztályok politikai esztelenségének rendszeréről, amely a kapitalizmus válságaiból és ellentmondásaiból egy hódító háborúban keres kiutat.

A kapitalista világban még sohasem hirdették ily szemérmetlenül és nyiltan a háborús gyujtogatók a háborút és a fegyverkezési versenyt, mint ami állítólag mindent meggyógyító szer a kapitalizmus gyógyíthatatlan betegségeire, mint »legújabb« szer, amely egészségessé teszi a megoldhatatlan ellentmondások harapófogójában vergődő kapitalista gazdasági rendet.

Az amerikai monopóliumok főkolomposainak az igazi béke katasztrófát jelentene mert megfosztaná őket az óriási jövedelmet biztosító fegyverkezési megrendelésektől.

»A fegyverkezési program a gazdasági élet mesterséges támogatásának igen fontos új eszközét jelenti« — írja leplezetlenül a »United States News and World Report« című folyóirat 1949 áprilisában s ezzel tolmácsolta az »üzleti körök« véleményét.

Ismeretes, hogy az USA 1950. évi költségvetésében a katonai kiadások 71 százalékot tesznek ki, ugyanakkor a közoktatási és egészségügyi kiadások nem haladják meg a 2 százalékot sem. 1939-től 1950-ig több mint húszszorosára emelkedtek az USA katonai kiadásai!

Ezek a szörnyűséges és állandóan növekvő fegyverkezési kiadások, az ország átállítása békeidőben a hadigazdálkodás síneire azonban csak rövid időre képesek elodázni a kérlelhetetlenül kibontakozó gazdasági válságot, ugyanakkor méginkább kiélezik a kapitalizmus valamennyi ellentétét és megteremtik a legmélyebb és legrombolóbb válság előfeltételeit.

A katonai kiadások és a »hidegháborúra« költött összegek nem háríthatják el a gazdasági válságot sem az USA-ban, sem a többi kapitalista országban. Erről tanuskodik az a tény, hogy bár az USA hadikiadásai 1948 őszén a megelőző háború utáni évekhez képest még magasabb színvonalra emelkedtek, az USA-ban éppen 1948 őszén kezdődött el az erős gazdasági hanyatlás. Mint ismeretes, az USA ipari termelésének színvonala egy év alatt, 1948 októberétől 1949 októberéig, 22 százalékkal csökkent, a munkanélküliek száma egy esztendő alatt — még a csökkentett hivatalos adatok szerint is — 64 százalékkal emelkedett. A teljes és részleges munkanélküliek összlétszáma az USA-ban már meghaladja a 14 milliót, valamennyi kapitalista ország teljes és részleges munkanélkülijeinek összlétszáma pedig több mint 40 millió.

Az amerikai rabtartó »Marshall-segély« csapdájába került európai kapitalista államok gazdasági élete mélyrehatóan és reménytelenül zúllik. Csökken az ipari termelés, növekszik a munkanélküliség és a nyomor, fokozódik az infláció, növekednek az árak, rendszeresen csökken a munkások és alkalmazottak bére, a kisparasztok és kisiparosok pedig tönkremennek.

A kapitalista országokban hónapról-hónapra nőttön-nő a kilátástalan nyomor és inség, a dolgozók könnyeinek és szenvedéseinek tengere. Ilyen körülmények között különösen felháborítják és feldühítik Európa dolgozóit az olyan háborús gyujtogatók kannibáli beszédei, mint Montgomery angol tábornagyé, aki a »Reynolds News« című angol lap közlése szerint nemrég kijelentette, hogy az új háború »valóságos ünnep lesz számunkra és igen sok embert fogunk megölni«. Nem véletlen, hogy Hollandia dolgozói és demokratikus szervezetei azt követelték, hogy ez a vérszomjas háborús gyujtogató azonnal távozzék el Amsterdamból. Nem felesleges megemlíteni, hogy éppen azok az angol és amerikai tábornokok készülnek arcátlanul »ünnepelni« az új háborút, akik 1945 januárjában még valóságos pánikba estek egy tucat hitlerista hadosztály támadásától, ugyanazok a hadfiak, akiket csak a Szovjet Hadsereg mentett meg hatalmas előretörésével a katasztrófától.

Molotov elvtárs az ENSZ közgyűlésén

„Megvédjük a béke ügyét, megfékezzük a háborús gyujtogatókat! A béke legyőzi a háborút! — A szovjet dolgozók a munka termelékenységének fokozásával harcolnak a békéért

Lenin egy amerikai ujságíró kérdéseire adott válaszában megjósolta a népeket öldöklésbe taszító imperialista rendszer bukásának történelmi elkerülhetetlenségét.

»Általában a technika hatalmas fejlődése, különösen a közlekedés fejlődése, a tőke és a bankok óriási méretű megnövekedése okozta, hogy a kapitalizmus megérett és túlérett. Túlélte önmagát. Az emberi fejlődés legreakciósabb akadályává lett. A népeket öldöklésbe taszító milliárdosok és milliomosok maroknyi csoportjának mindenható uralma lett . . .

A kapitalizmus bukása elkerülhetetlen . . . A kapitalisták és a burzsoázia — a számukra »legjobb« esetben — egyik vagy másik országban további munkás és paraszt százezrek legyilkolása árán még el tudják odázni a szocializmus győzelmét. A kapitalizmust azonban nem tudják megmenteni« — írta Lenin. (Lenin Össz. Műv. XXIV. kötet, 404. old. oroszul.)

A történelmi fejlődés egész menete igazolta Leninnek és Sztálinnak, a proletariátus nagy hadvezéreinek bölcs, tudományos előrelátását arról, hogy elkerülhetetlen a kapitalizmus általános válságának további fejlődése és elmélyülése s elkerülhetetlen egy egész sor ország további forradalmi leválása a kapitalista rendszerről.

A kínai nép győzelme a béketábort erősíti

A szocializmus országának világtörténelmi jelentőségű győzelme, amelyet a második világháborúban a fasiszta Németország és az imperialista Japán felett aratott, a népi demokratikus államok e győzelem alapján történt megalakulása Európa és Ázsia számos országában, ugyanakkor ezeknek az államoknak leválása a kapitalista rendszerről, — mindez a kapitalizmus általános válságának további elmélyüléséről tanuskodik és arról, hogy a kapitalizmus egyre inkább elveszíti egykori »szilárdságát«. A gyarmati és félgyarmati országokban mindinkább ingadozik az imperializmus uralma.

A világimperializmus számára súlyos vereség a nagy kínai forradalom történelmi győzelme.

Igazolást nyert Lenin és Sztálin lángeszű előrelátása, amellyel mindig rámutattak, hogy a kínai forradalom: hatalmas népi forradalom, amely az ideiglenes vereségek és visszavonulások ellenére is legyőzhetetlen és mérhetetlen nagy erőket rejt magában.

A kínai forradalom nehéz perceiben Sztálin elvtárs mindig a forradalom győzelmébe vetett szilárd hitet ültette a kínai kommunisták és a kínai nép szívébe. Amikor az imperialisták 1927-ben Nanking embertelen tüzérségi lövetésével igyekeztek elfojtani a kínai forradalmat, Sztálin elvtárs ezeket mondotta:

». . . Csak aki aggkori gyermetegségbe esett, az gondolhatja, hogy a tüzérség törvényei erősebbek a történelem törvényeinél, hogy a Nankingban elsütött ágyúlövésekkel vissza lehet fordítani a történelem kerekét . . . Az imperializmus történetében

a megfélemlítés politikájának megvannak a maga »alapjai«. Hogy azonban ez a politika nem megfelelő és nem ér célt, — ez aligha lehet kétséges.» (Sztálin Össz. Műv. IX. kötet, 200. old. oroszul.)

A történelem bebizonyította Lenin és Sztálin e látnoki szavait. Erről tanuskodik a Kínai Népköztársaság nagy győzelme, amelyet a kínai nép a hős Kínai Kommunista Párt és dicső vezére, Mao-Ce-Tung vezetése alatt aratott. Erről tanuskodik az imperialisták kínai politikájának teljes bukása is, amit ma már az amerikai imperializmus ideológusai is kénytelenek beismerni.

Így például Lattimorenek, Csang-Kai-Sek volt politikai tanácsadójának »Az ázsiai helyzet« című könyvében, a következő érdekes beismeréseket találjuk:

»... Ázsia, amely a XVIII. és XIX. században oly könnyen alávetette magát a hódítóknak, meglepő képességet mutatott arra, hogy keményen ellenálljon a repülőgépekkel, harckocsikkal, motoros szállítóeszközökkel és gyorsan mozgó tüzérséggel ellátott korszerű hadseregeknek.

Azelőtt Ázsiában kis erőkkel nagy területeket hódítottak meg. A jövedelmek, amelyek elsősorban rablásból, majd közvetlen adókból, végül pedig kereskedelemből, tőkebefektetésekből és hosszantartó kizsákmányolásból származtak,hihetetlen gyorsasággal fedezték a hadműveletekbe fektetett kiadásokat. Ez a számtani művelet igen csábító volt az erős országok számára. Most már más számtannal találják szemben magukat s ez bátortalanná teszi őket.«

Igen, ez a számtani művelet valóban más eredményt adott, mint ahogy az amerikai imperialisták várták. Az amerikai imperializmus főkolomposai a kínai polgárháború kirobbantásával és Csang-Kai-Sek kuomintang fasiszta klikkjének felfegyverzésére költött 6 milliárd dollárral teljesen »meg akarták semmisíteni a kommunizmust« Kínában és egyúttal óriási támaszpontot akartak teremteni a Szovjetunió elleni agresszió céljára. Az eredmény ezzel szemben a nagy kínai népi forradalom teljes győzelme és a béke, demokrácia és szocializmus tábora erőinek általános megszilárdulása.

A népek békés együttélésének sztálini politikája

A Lenin hagyatékából kiinduló nagy sztálini békesztratégia egyre több hívet szerez magának.

»Egész politikánk és propagandánk egyáltalán nem azt célozza, hogy háborúra uszítsuk a népeket, hanem hogy véget vessünk a háborúnak« — mondotta Lenin. (Lenin Összes Művei, XXVI. kötet, 11. oldal, oroszul.)

A sztálini békesztratégia és a népek biztonságának sztálini sztratégiája, a két rendszer hosszú együttes létezésén és békés versenyén alapul és a szocialista és kapitalista rendszer békés együttműködésének lehetőségéből indul ki.

Sztálin elvtárs mondotta 1947 áprilisában, az USA köztársasági pártjának egyik

vezető politikusával, Harold Stassennel folytatott beszélgetése során: »A két rendszer együttműködésének gondolatát elsőízben Lenin fejezte ki. Lenin, a mi tanítónk, mi szovjet emberek pedig Lenin tanítványai vagyunk. Sohasem tértünk el és nem fogunk eltérni Lenin útmutatásaitól.«

Lenin az Októberi Forradalom másnapján kinyilatkoztatta a szovjet hatalom békepolitikáját. A szovjet rendszer a békéért vívott szüntelen harcban született és fejlődött. Ennek mély gyökerei vannak. A kapitalizmus helyébe lépő szocializmus hódító háborúk nélkül fejlődik: már a munkásosztály államrendszerének természete kizárja az ilyen háborúkat; a szocializmusnak — amely tervszerűen építi gazdaságát, felszámolja a kizsákmányolást, a nemzetiségi elnyomást és emeli minden nép életszínvonalát és kultúráját — nem kellenek idegen területek. A hatalmat átvett munkásosztálynak békére van szüksége, hogy megteremthesse az új társadalmi viszonyokat. Ezt tartotta szem előtt Lenin, amikor azt mondotta, hogy »elkezdve békés építésünket, minden erővel azon leszünk, hogy ezt az építést szünet nélkül folytassuk.« 1919-ben ezt írta Lenin: »Az Oroszországi Szocialista Szövetséges Szovjet Köztársaság békében óhajt élni minden néppel és . . . a szovjet rendszer talaján . . . a belső építésre akarja irányítani minden erejét.«

Sztálin elvtárs a szovjet külpolitika irányításában állandóan valóraváltja a két rendszer békés együttélésének lenini elveit. Sztálin elvtárs már 1927-ben rámutatott: »A kapitalista országokhoz fűződő viszonyunk alapja a két ellentétes rendszer együttélésének megengedhetőségében rejlik. A gyakorlat teljesen igazolta ezt.« Roy Howarddal folytatott beszélgetésében 1936-ban Sztálin elvtárs újból kijelentette, hogy a Szovjetunióban és az USA-ban fennállló különböző rendszerek békésen együttélhetnek és versenghetnek egymással. Végül 1948-ban a Mr. Wallace nyilt levelére adott válaszában így ír Sztálin: ». . . a Szovjetunió kormánya úgy véli, hogy a gazdasági rendszerek és ideológiák különbözőségére való tekintet nélkül, e rendszerek együttélése és a Szovjetunió és az USA közötti nézeteltérések békés rendezése nem csupán lehetséges, de feltétlenül szükséges is a világbéke érdekében.«

Sztálin elvtársnak ezeket a világos és határozott szavait annál kevésbbé lehet eltitkolni a népek előtt, mert a Szovjetunió külpolitikája szolgáltatja a legjobb bizonyítékot arra, hogy a Szovjetunió híven kitart a béke ügye mellett. A Szovjetunió harca a huszas években Curson és Poincaré agresszív tervei ellen s a harmincas években — a kollektív biztonságért, a »tengelyállamok« agressziója ellen, a fegyverkezés általános, maximális csökkentése érdekében — minden becsületes ember szeretetét és elismerését kivívta az első szocialista állam részére. A Szovjetunió szavai és tettei között soha sincs ellentét. A Szovjetunió külpolitikája a kis népek védelmének, az imperialista terjeszkedéstől szenvedők támogatásának politikája.

Az új háború kirobbantásának legfőbb akadálya: a Szovjetúnió

Az angol-amerikai imperialisták ezzel elvileg homlokegyenest ellenkező politikát folytatnak. Közülök az őszintébbek már nem is titkolják erőszakos szándékaikat. Truman úr egyik »ötlet«-kovácsolója, a hirhedt Bernard Baruch nyiltan kijelentette a newyorki egyetemi hallgatók előtt: »A béke gyönyörű a háború vadsága közepette, de csaknem gyűlöletessé válik, amikor véget ér a háború.«

Az imperialisták gazdasági, politikai és ideológiai téren kifejtett egész lázas tevékenységüket, az új háború előkészületeinek rendelték alá: agresszív blokkot tákolnak össze, szítják a háborús pszichózist, tengeri és repülőtámaszpontokat létesítenek, veszettül fegyverkeznek. Az imperializmusról szóló műveiben Lenin nagyszerűen megmutatta az ilyen agresszív politika gyökereit, amelyek a rothadó monopólkapitalizmus legmélyebb rétegéből erednek, amikor maroknyi pénzmágnás teljes egyeduralomra törekszik és a bőségtől nem fér már a bőrébe. Egészen világos, hogy az USA mai kormányzóinak és marshallizált bábkormányainak erőszakpolitikája nem a széles néptömegek érdekeiből indul ki, hanem a Wall-Street törekvéseinek felel meg, amely már teljesen hitét vesztette rendszere belső potenciális lehetőségeiben, megijedt a közeledő válságtól és idegen területek meghódításában, népek leigázásában és világuralmának megteremtésében keresi a kiutat.

Manapság az imperialisták minden cselekedete a béke megbontására, új háború kirobbantására irányul. A Szovjetúnió által javasolt békeegyezmény megkötésének visszautasítása, a német és japán békeszerződések megkötésének meghiúsítása, Nyugat-Németországnak és Japánnak a fasizmus »tenyészterületévé« való lealjasítása, a leigázó »Marshall-terv«, ellenforradalmi összeesküvések szövése a népi demokratikus országokban, a hatalmat bitorló Tito-féle kémbanda támagatása Jugoszláviában, a fegyverkezési versenyen meggazdagodott monopóliumok nyereségeinek mesébe illő növekedése, a néptömegek életbevágó elemi jogainak és demokratikus szabadságának csorbítása, — mindez egyetlen láncnak: a harmadik világháború előkészítésének összefüggő láncszeme.

Az USA világuralma s az új háború kirobbantása felé vivő úton a legfőbb akadály a Szovjetúnió. Az imperialisták ezért lépten-nyomon rágalmazzák a Szovjetúniót, mert a békés viszony a Szovjetúnióval tárgytalanná teszi Churchill és Acheson urak mai politikáját. A Szovjetúnió lenini-sztálini békepolitikája homlokegyenest ellenkezik az angol-amerikai imperialisták agresszív politikájával, és egyre inkább a béke megőrzésének hatalmas tényezőjévé válik.

A pusztuló imperialista világ vezetői magukkal szeretnék rántani a népeket a katasztrófába. A Szovjetúnió által vezetett óriási tömegmozgalom azonban képes megakadályozni a nyomorúság világerőinek a szándékát és a béke legyőzi a háborút.

A Szovjetúnió harca az ENSz-ben a békéért

Visinszkij elvtárs az ENSz Politikai Bizottságának
1949 november 16.-i ülésén elhangzott beszédéből

A szocialista állam külpolitikájának feladata az, hogy korlátok közé szorítson, vagy teljesen kiküszöböljön társadalmi bajokat, mint amilyen a háború, olyan rendszabályok megszervezésével, amelyek segítségével meg lehet birkózni ezzel a feladattal. Ezeknek a rendszabályoknak egyike a társadalom békeszerető erőinek megszervezése minden országban, a kölcsönös bizalom létrehozása, mindannak kiküszöbölése, ami lehetőséget nyujt olyan konfliktusok keletkezésére, amelyek háborút szülhetnek.

Lenin, a szovjet nép vezére, 27 évvel ezelőtt az »Observer« és a »Manchester Guardian« című angol lapok tudósítóival folytatott beszélgetésében a következőket mondotta:

»Tapasztalataink azt a megingathatatlan meggyőződést alakították ki bennünk, hogy csupán a különböző nemzetek érdekei iránt tanusított hatalmas figyelem húzza ki a talajt a konfliktusok alól, szünteti meg a kölcsönös bizalmatlanságot, vet véget a cselszövényektől való félelemnek, hozza létre a bizalmat, különösen a különböző nyelven beszélő munkások és parasztok között. Enélkül teljesen lehetetlen, hogy békés kapcsolatok legyenek a népek között és hogy valamennyire is sikeresen fejlődjék mindaz, ami a modern civilizációban értékes.«

Az elmondottakból világosan következik, hogy mi — ahogyan a leninizmus tanít minket — a népek békés kapcsolataiért küzdünk, ami nélkül — mint Lenin rámutatott — lehetetlen, hogy valamennyire is sikeresen fejlődjék mindaz, ami a modern civilizációban értékes.

Lenin már a szovjetek 1919-ben megtartott Összoroszországi Kongresszusán szószerint a következőket mondotta: »Ezért két év tapasztalatai alapján (az 1918—19. évről, a polgárháború két évéről van szó) teljes meggyőződéssel mondhatjuk önöknek, hogy katonai győzelmeink minden egyes lépése óriási gyorsasággal hozza közelebb azt a ma már egészen közeli időt, amikor erőinket teljes mértékben a békés építésnek szenteljük. Azoknak a tapasztalatoknak alapján, amelyeket szereztünk, kezeskedhetünk, hogy a békés építésnek ebben a munkájában a legközelebbi években hasonlíthatatlanul több csodát művelünk, mint amennyit az Antant világhatalma elleni győzelmes háború e két éve alatt vittünk véghez.«

Vajjon nem csodálatos-e az, hogy Lenin ezt 1919-ben mondta, mikor hazánk ellenséges és háborús cselszövényeket kovácsoló államok gyűrűjében volt? És éppen akkor, az akkori körülmények között, annak ellenére, hogy győzelmet arattunk ellenségeink felett, terjesztette elő Lenin a VII. Összoroszországi Kongresszuson, hogy fogadják el a következő határozati javaslatot: »Az Oroszországi Föderatív

Szovjet Szocialista Köztársaság békében kíván élni minden néppel és minden erejét belső építésre akarja fordítani, hogy megszervezze a termelést, a közlekedést és a közigazgatást a szovjet rendszer alapján, amit ezideig előbb a német imperializmus nyomása, majd az Antant beavatkozása és az éhségblokád akadályozott.«

Ön, kanadai megbízott uram, nem ismeri ki magát a marxizmus-leninizmus elemi kérdéseiben azokra a kölcsönös kapcsolatokra vonatkozólag, amelyek a társadalom fejlődését meghatározó törvények és azok között a rendszabályok között állnak fenn, amelyeket a tudatos társadalom azért szervez, hogy gyengítse a negatív törvények pusztító hatását és hogy ezeknek a törvényeknek ellenére is olyan feltételeket teremtsen, amelyek a legalkalmasabbak azoknak a válságoknak a gyengítésére, amelyek periodikusan katasztrófához vezetnek és amelyekkel meg van fertőzve a kapitalista társadalom.

Hát azért jelentjük ki most is, hogy nincs semmiféle ellentmondás a között a tétel között, hogy a háború — amint azt a mi tanítóink tanítják, amint az emberiség egész története tanítja — elkerülhetetlen jelenség a kapitalista-imperialista társadalomban és a között a törekvés között, hogy korlátozzuk, fékezzük e törvény hatékonyságát. Ellenkezőleg. Annak ellenére, hogy a háború a kapitalizmus sajátossága, a demokratikus erők abban a helyzetben vannak, hogy szilárd összetartással, erőik tömörítésével és elszántságukkal megakadályozzák a háborút. Minél erősebb lesz a néptömegek egysége a háború elleni küzdelemben, minél erősebben fog hangzani a népek tiltakozó hangja a háború ellen, annál gyorsabban semmivé válik a háború veszélye. A békeszerető népek szolidarításának ereje képes megbénítani olyan jelenségek hatását, mint a háborús előkészületek és megmentheti a világot a borzalmas katasztrófától.

Uraim, ha tehát önök a mi tanítóink, kiváló, tudományosan megalapozott munkáiknak egyes helyeit idézik és azokon keresztül próbálják bizonygatni, hogy például, mikor mi is elismerjük, hogy a kapitalista társadalom velejárója a válság, akkor ez azt jelenti, hogy igyekszünk is elősegíteni ennek a válságnak a kiéleződését — úgy ki kell jelentenem, hogy ez abszurdum. Ha önöknek az a véleményük, hogy a kapitalista társadalom sajátossága a háború, akkor önök következésképpen a háború mellett vannak — mondják ellenfeleink. Ez is abszurdum, mert éppen az a feladat, hogy le kell győznünk a kapitalista társadalomnak ezt a velejáróját, ha úgy tetszik, ezt a törvényét, hogy a népek tudatos törekvésével megbénítsuk a kapitalista társadalom ilyen velejárójának, ilyen törvényeinek hatását.

Így volt ez a második világháború előtt is. Emlékezzenek csak a második világháború történetére.

Vajjon azt a talajt, amelyből a hitleri militarizmus kisarjadt, nem az amerikai dollárok aranyesője termékenyítette-e meg a huszas években? Vajjon a hitleri militarizmust nem erősítette-e meg Franciaország és Anglia szégyenletes müncheni politikája, Daladier és Chamberlain politikája, akik mögött a tengerentúli nagy-

hatalom, az Egyesült Államok állt? Ezzel a tárggyal kapcsolatban fel lehetne hozni egész sor bizonyítékot. A maga idejében fölhozzuk és én ajánlom azokat az önök figyelmébe. Ezek az okmányok semmiféle kétséget nem hagynak arra vonatkozólag, hogyan és miért tört ki a második világháború és kit terhel érte a felelősség.

Vajjon a Szovjetúnió nem emelte-e fel szavát Csehszlovákia függetlensége érdekében annak a történelmi időszaknak a folyamán, amikor Hitler már rátette mancsát az általa elfoglalt Csehszlovákiára? És vajjon a Szovjetúnió nem leplezte-e le a müncheni politikát, amelynek a második világháborúhoz kellett vezetnie és valóban oda is vezetett?

Ilyen a szovjet külpolitika — a béke politikája. McNeil igyekezett elferdíteni a dolgot és megrágalmazni a mi külpolitikánkat, bebizonyítani, hogy a Szovjetúnió nem akarja a békét. Vad badarság!

Természetesen nem tudta állítását bebizonyítani, ugyanazon oknál fogva, mint amelybe végzetszerűen beleütközik valamennyi ellenfelünk — nem voltak bizonyítékai. Ezzel magyarázható az a tény, hogy McNeil — bocsásson meg nekem, nyiltságra-nyiltsággal felelek — a szovjet javaslatok lelkiismeretes megvizsgálását üres fecsegéssel pótolta, minden lehetséges dologról beszélt, csak a mi javaslatainkról nem.

McNeil nem kis fáradságot vett magának ahhoz, hogy bebizonyítsa, hogy a népek békében akarnak élni. Normális emberek, mondja, normális módon kívánják a békét. Ez tökéletesen igaz. Ha igaza van McNeilnek, amikor azt mondja, hogy minden normális ember kívánja a békét, akkor ebből az következik, hogy akik nem kívánják a békét, azok nem normálisak. Ebben az esetben — ha igaza van McNeil úrnak — azoknak a tényeknek a fényében, amelyek egészen vitathatatlanoknak tűnnek nekem, el kell ismerni, hogy egyes országokban már túlságosan sok a nem-normális ember. Nem lenne-e lehetséges ebben az esetben ezeket a nem-normális embereket megfelelő körülmények közé helyezni? Nos, például, kényszerzubbonyt húzni rájuk — ez talán könnyítene a helyzeten.

Mi kitűnően megértjük — és kár, hogy McNeil ezt nem akarja felfogni —, hogy nem a népekről, hanem néhány országnak azokról a reakciós köreiről van szó, akik csakugyan akarják a háborút. Kezdetben a »hidegháborút«, amelyről Slichter, a harvardi egyetem professzora nyiltan beszélt, majd pedig szabályszerű »forró« háborút, amellyel úgyszólván valamennyi amerikai vezető, akik meghatározzák az Egyesült Államok politikáját, kürtöli tele a világot.

McNeil próbálta bizonyítani, hogy semmiféle háború sem fenyegeti a világot, de ugyanígy beszéltek München hősei is közvetlenül a második világháború kitörése előtt. Ők is bizonygatták, hogy Hitler nem készül a háborúra. Mi azonban feltételeztük, — hogy Hitler háborúra készül és hogy nem kell bíztatgatni erre a készülődésre.

Hát csakugyan, hogyan vált lehetségessé a második világháború? Ez már régen

ismeretes mindenki előtt. Az, hogy ez a háború lehetséges volt, hogy egyáltalán volt ez a háború, azt bizonyítja, hogy előkészültek rá. Mi ezt történelmi tények alapján tudjuk. De mi azt is tudjuk, hogy Nagy-Britannia és Franciaország, úgyszintén az Egyesült Államok kormányai egyetlen lépést sem tettek annak érdekében, hogy hátráltassák ennek az új háborúnak a megszervezését, éppen ellenkezőleg, elaltatták a közvéleményt azzal, hogy semmiféle háború sem lesz — csak meg kell békíteni Hitlert, csak segíteni kell neki. Hitlert kölcsönökkel és országrabló politikára való bujtogatással kezdték békítgetni. Mi ellenezzük ezt a békítgető politikát, ezt a nyugtatgató politikát, különösen akkor, amikor arról van szó, hogy azok nyugtatgatnak bennünket, akik ugyanakkor, amikor azt mondják: »nem lesz háború«, a legvadabb propagandát folytatjákennek a háborúnak az előkészítésére és nem csupán propagandával, hanem a tényleges előkészületekkel is foglalkoznak.

McNeil úr el akarta vitatni, meg akarta ingatni a béke 600 millió hívére vonatkozó állításunkat: annak a bizonyítására, hogy milyen kicsi a kommunisták befolyása, több országot is felhozott példának, ahol a kommunisták a szavazatok jelentéktelen kisebbségét kapták. De egyáltalán nem a választásokról van itt szó, valamely nép álláspontjára a békével kapcsolatban egyáltalán nem jellemző az, hogy mik voltak annak a választási hadjáratnak az eredményei, amelyeket egyik vagy másik politikai párt érdekében, ebben vagy abban a kapitalista országban folytattak.

Ismeretes, hogy ebben az összefüggésben nagy szerepet játszik a választási rendszer. Ismeretes, hogy Franciaországban a »Jules Moch«-i rendszert éppen azért találták ki, hogy az, aki több szavazót kapott, kevesebb helyet kapjon a parlamentben. Ismeretes, hogy minden ilyesféle parlamenti rendszernek történelmi hagyománya ez és nem véletlen, hogy Angliában virágzott és még a mai napig is érezteti hatását a »rothadt kerületi« rendszer. Ezért nem igen kell büszkélkedni azzal, hogy itt meg itt kevés szavazatot kaptak a kommunisták. 600 millió békéért küzdő ember — az 600 millió!

Azt mondja nekünk McNeil: »Nézzék csak, egyre kevesebb és kevesebb barátjuk van!«

Ez alapvető tévedés: egyre több és több barátunk lesz. Ajánlanám McNeil úrnak, vegye le szeméről a fátyolt, nézzen körül és nézze meg jól, mi történik körülötte. Talán bizony nem látja, hogy mozgásba lendültek az emberek milliói minden országban? Ezek, McNeil úr, nem az ön barátai, mert ön nem az ő barátjuk. Ezek a mi barátaink, a béke barátai, a demokrácia barátai, a szó legjobb, legnemesebb értelmében.

Ha ön ezt nem veszi észre, ha ön azt képzeli, hogy az az ember, aki a »Kína« feliratú kis táblával megjelölt helyen ül, a kínai nép valódi képviselője — hát akkor ez bizony a legkeserűbb csalódás lehet. És nagyon hamar kiábrándulás vár önökre, mert ez a kuomintang emberke egyáltalán nem Kína képviselője, mert Kína már új Kína, demokratikus Kína, 500 millió . . . (Az elnök rendreutasítja a szónokot.)

Békemüszakot tartanak a dolgozók a Kirovról elnevezett gorlovkai gépgyárban

Szkobeljova, a leningrádi Kirov-gyár traktorüzemének sztahánovista fúrógépkezelője, aláírja a békefelhívást

Nagyon sajnálom, hogy az elnök úrban nem volt elég férfiasság azokat rendreutasítani, akik előttem felszólaltak és egyáltalán nem a tárgyhoz tartozó dologról beszéltek. De én fegyelmezett ember vagyok. Én nem bontom meg az önök rendjét. Ami persze nem jelenti azt, hogy nem a magam rendjét fogom követni.

McNeil azt mondta nekünk: »Mutassák meg a költségvetésüket!« Be akarta bizonyítani, hogy mi militarista hatalom vagyunk, hogy nem akarjuk a békét, hogy háborúra készülünk és gigászi hadseregeket állítunk fel.

»Mutassák meg a költségvetéseiket!« — Kérem, parancsoljanak. Én kész vagyok megmutatni önöknek költségvetésünket. De McNeilnek ezt ismernie kellett volna az én segítségem nélkül is, mert 1949 március 11-én minden moszkvai ujság teljes egészében hozta 1949. évi költségvetésünket.

Ott az áll: — Elnézést kérek, elnök úr, ezt bizonyára felolvashatom? (Az elnök igenlőleg válaszol. Általános nevetés.)

»A szovjet állam a hatalmas gazdasági építéssel együtt nagyszabású társadalmi és kulturális intézkedések tervét valósítja meg. Ezek az intézkedések fontos eszközét képezik a nép kulturális színvonala és anyagi jóléte emelésének. Ezekre az intézkedésekre az 1949. évi költségvetés 119,2 milliárd rubelt irányoz elő, tehát a növekedés az 1949. évivel szemben 13,6 milliárd rubel . . .«

A kiadások egész összegéből erre ennyi és ennyi, arra annyi és annyi jut és így tovább. No és most a hadikiadáshoz érünk.

»Az 1949. évre fegyveres erőink fenntartására 79,1 milliárd rubel van előirányozva, azaz 19,0 %-a a költségvetési kiadásoknak. A katonai kiadások némi emelkedése az elmult évvel szemben (amikor ez az összeg 17% volt) a nagykereskedelmi árak és a vasúti tarifák emelkedésével kapcsolatos.

Az 1949. évben a fegyveres erőkre folyósított előirányzott összeg anyagilag biztosítja a szovjet hadsereg minden kiadását. A szovjet hadsereg biztos védelmezője Hazánk szabadságának és függetlenségének.«

Így áll a dolog költségvetésünkkel: 19%, vagyis 79,1 milliárd rubel — ennyi van előirányozva az 1949. esztendőben hadi célokra.

És hogy áll ez a dolog a többi országokban? Nos, például Angliában?

Anglia költségvetésében a katonai kiadások nagyobbak az 1949—50-es években, mint a háború előtt és az idén az összkiadások 30%-át képezik.

És az Egyesült Államok költségvetése az 1949—50. évre? Az egész összegből, 42 milliárd dollárból közvetlen kiadás az Egyesült Államok fegyveres erőire és felszerelési célokra 14 milliárd 268 millió dollár, azaz 34%-a az egész költségvetésnek.

Az elvégzett számítások szerint, kereken 30 milliárd, vagyis az Egyesült Államok 1949—50. évi költségvetésének 69%-a jut közvetve vagy közvetlenül háborús célokra.

És Franciaországban? Franciaország állami kiadásainak 20%-át fordítják hadi

célokra. Ismeretes azonban, hogy Franciaországban a háborús intézkedések legnagyobb része nem a francia, hanem az amerikai költségvetés terhére megy. Ami egyébként nem rossz illusztráció az állami szuverénitás kérdéséhez!

Nem véletlen tehát az, hogy az angol, amerikai és francia sajtóban ezzel kapcsolatban olyan vélemények hallatszanak, hogy ez a hadi költségvetés túlhalad minden megengedhető hadi költségvetést, amit béke idején szoktak fogadni. Íme, McNeil úr, itt a felelet a költségvetésünkkel kapcsolatos kérdésére.

Ma itt a lengyel kiküldött, Wierblowski úr, nagyon szépen méltatta azt a szerepet, amelyet a Szovjetúnió a második világháborúban játszott. Hálás vagyok neki ezért, de még ahhoz, amit mondott, szeretnék hozzátenni néhány szót.

Hatalmas történelmi jelentőségű epizódról beszélt. Nagyon fontos epizód volt ez. Talán hozzásegít valakit ahhoz, uraim, hogy jobban meggondolja szavait, amikor a Szovjetúniónak a második világháborúban játszott szerepéről beszél.

Az az idő volt ez, amikor a nyugati front, amelynek élén Eisenhower állt és amely magába foglalta az angol légi kötelékeket is Teddernek, a légierők marsalljának vezényletével, rendkívül nehéz helyzetben volt. Itt van az a távirat, amelyet Churchill küldött 1945 január 6-án a szovjet kormány fejének és seregei legfőbb parancsnokának, Sztálin generalisszimusznak:

»Nyugaton igen súlyos harcok folynak és a főparancsnokságtól bármely pillanatban fontos döntéseket követelhetnek meg. Önök tudják saját tapasztalatuk alapján, milyen nehéz a helyzet olyan esetben, amikor nagyon széles frontot kell védelmezni, a kezdeményezés ideiglenes elvesztése után.«

Aki érti a hadi nyelvet, az tudja, hogy itt Eisenhower tábornokról van szó, mint aki »elvesztette a kezdeményezést«.

»Eisenhower tábornok számára igen hasznos és feltétlenül szükséges lenne az, hogy nagy vonásokban tudjon róla, mit szándékoznak tenni Önök, minthogy ez természetesen befolyásolná valamennyi fontos döntésünket. A kapott jelentések szerint megbízottunk, Tedder, a légierők főparancsnoka tegnap este Kairóban volt, ahol visszatartották a rossz időjárási viszonyok. Utazása túlságosan elhúzódott, bár Önök egyáltalán nem tehetnek róla. Ha még nem érkezett meg Önökhöz, hálás leszek, ha közölhetik velem, számíthatunk-e egy nagy orosz támadásra a Visztula frontján vagy valahol másutt január folyamán, vagy tudomásunkra hoznának bármely más momentumot, amelyről említést kívánnak tenni. Ezt a szigorúan bizalmas információt senkivel sem fogom közölni Brooke tábornagyon és Eisenhower tábornokon kívül, itt is csak a legszigorúbb titoktartás mellett. A dolgot sürgősnek tartom.«

Meg kell érteniük, mit jelentett egy ilyen sürgöny elküldése Winston Churchilltől Sztálin generalisszimuszhoz 1945 január 6-án. Ez felszólítás volt hősi erőfeszítésekre, hogy megmentsük a nyugati frontot. Elfeledkeztünk arról, hogy hogyan bánt velünk ugyanaz a Churchill és hasonló urak akkor, amikor nem teljesítették kötelezettségüket a második front felállításával kapcsolatban. Szövetségeseink veszélyben

voltak és mi indíttatva éreztük magunkat, hogy a szövetség által vállalt kötelezettségünknek eleget tegyünk. És Sztálin már másnap táviratozott:

»Január 7-én este megkaptam 1945 január 6-án kelt táviratát.

Sajnos, Tedder úr, a légierők főparancsnoka még nem érkezett meg Moszkvába.

Nagyon fontos, hogy kihasználjuk tüzérségi és légi folényünket a németekkel szemben. Ebből a szempontból tiszta időre van szükségünk a légierők számára és arra, hogy ne legyen alacsony felhőzet, amely a tüzérséget zavarja a közvetlen célra tüzelésben. Offenzivát készítünk elő, de az idő pillanatnyilag nem kedvez támadásunknak. Figyelembevéve azonban szövetségeseink helyzetét a nyugati fronton, a Főparancsnokság főhadiszállása úgy döntött, hogy gyorsított ütemben befejezzük az előkészületeket és nem törődve az idővel, széles sávban támadó hadműveleteket kezdünk a németek ellen az egész középső frontszakaszon, legkésőbb január második felében. Biztosak lehetnek afelől, hogy mindent meg fogunk tenni, amit csak lehet, szövetségeseink derék csapatainak támogatására.«

Mi történt a következőkben? 1945 január 17-én Churchill táviratot intézett Sztálinhoz:

»Őfelsége kormánya nevében tiszta szívemből hálánkat és jókívánságainkat szeretném nyilvánítani a keleti fronton indított gigászi támadásuk alkalmából.

Kétségtelenül ismeretesek ön előtt Eisenhower tábornok tervei és az is, hogy milyen mértékben tartotta őt vissza ennek megvalósításában Rundstedt zavartkeltő támadása. Meg vagyok győződve arról, hogy a harcok egész frontjukon szakadatlanul tovább fognak folyni. A 21. brit hadsereg, Montgomery tábornagy vezérletével a Roermondtól délre fekvő térségben támadást indított.«

1945 februárjában Sztálin elvtársnak a szovjet csapatokhoz intézett hadparancsa ezt mondja:

»Ez év januárjában a Vörös Hadsereg az ellenségre rendkívüli nagyerejű csapást mért a Baltikumtól a Kárpátokig terjedő egész szakaszon. 1200 km-es szakaszon áttörte a németek erős védelmét, melyet azok több éven keresztül építettek. A támadás során a Vörös Hadsereg gyors és mesteri hadmozdulatokkal az ellenséget messze nyugatra vetette vissza.«

Téli offenzivánk sikerei mindenekelőtt azt eredményezték, hogy meghiúsították a németek téli támadását nyugaton, melynek célja Belgium és Elszász megszállása volt. Téli támadásunk ilymódon lehetővé tette, hogy szövetségeseink a maguk részéről szintén támadásba lendüljenek a németek ellen és ezzel összekapcsolják a nyugaton indított támadó hadműveleteket a Vörös Hadsereg keleten indított támadásával. Mindezt nem azért hoztam fel, hogy ebbe a témába elmélyedjek, hanem csak azért, hogy kritikus uraimnak eszébe idézzem, a hála elemi érzése maga tanácsolhatná nekik, hogy tartózkodjanak azoknak a szavaknak a használatától, amelyeket használtak és tartózkodjanak attól is, hogy úgy gondolkozzanak a Szovjetunióval kapcsolatban, mint ahogyan gondolkoznak.

A Szovjetúnió síkraszáll az ENSz-ben Magyarország felvételéért

A Szovjetúnió küldöttsége az Egyesült Nemzetek Szervezetében minden alkalommal síkraszáll a népi demokratikus országok felvételéért. Az USA vezetése alatt álló blokk eddig minden alkalommal ellenezte ezeknek az államoknak a felvételét.

»A Szovjetúnió minden állam felvételét pártolja, amely az ENSz felvételeinek megfelel — mondotta Visinszkij elvtárs. — Ezért síkraszáll Magyarországnak, Bulgáriának, Romániának, Albániának és a Mongol Népköztársaságnak az Egyesült Nemzetek Szervezetébe való felvételéért is, mert ezek békés országok és teljesíteni tudják az ENSz iránt vállalt kötelezettségüket. Az Egyesült Államok és Anglia mégsem hajlandók ügyüket megvizsgálni olyan szempontok szerint, mint például Finnország és Olaszország ügyei. Az angolszászok azzal indokolják egyes államok, mint például Bulgária felvételének elutasítását, hogy nem tetszik nekik külpolitikájuk. Ez a magatartás sérti az UNO alapszabályait, valamint a yaltai és potsdami egyezményeket.«

A Szovjetúnió megvédi az ENSz alapokmányának elveit

Az amerikai imperializmus vezetése alatt álló tömb az ENSz-ben élesen támadja a Biztonsági Tanács tagjainak vétójogát. A vétójog tulajdonképpen azt jelenti, hogy jelentős kérdésben a Biztonsági Tanács öt állandó tagjának egyhangú határozata szükséges és ha egyetlenegy tag valamely javaslat ellen vétót emel, azt nem lehet a többségi elv alapján határozatba hozni. Így a Szovjetúnió küldötte több esetben megakadályozhatta, hogy az imperialista befolyás alatt álló tagok határozataikat, — mint azt az ENSz közgyűlésében teszik — keresztül erőszakolják.

Így természetesen a vétójog szálka az USA és csatlósai szemében. Minden alkalmat megragadnak az ENSz közgyűlésében, hogy az alapokmány e törvényét a semmivel egyenlővé tegyék. A Szovjetúnió küldöttsége azonban keresztülhúzza az imperialisták számításait. Így az ENSz 1950 október 10-i ülésén ebben a kérdésben a többi között a következőket mondotta Visinszkij elvtárs:

»Az utóbbi két nap szónokai felszólalásaikban támadták a Biztonsági Tanácsban érvényes egyhangúsági elvet és az ENSz sikertelenségét ennek az elvnek rójják fel. Az ilyen érvek azonban minden alapot nélkülöznek.

Az ENSz nehézségei nem az egyhangúság elvéből származnak, hanem abból, hogy a béke helyreállítását elősegítő javaslatokat az angol-amerikai tömb meghiúsította.

Ez a tömb olyan határozatok meghozatalára törekedett, amelyek saját és az amerikai monopóliumok érdekeit mozdították elő. Az Egyesült Államok nem folyamodott a vétóhoz, mert rendelkezésére állt a többség a Biztonsági Tanácsban. Ez a

többség megakadályozta az új tagok felvételét, az atom-probléma megoldását célzó javaslatok elfogadását, a fegyverkezés csökkentésére irányuló javaslatokat stb. Az angol-amerikai tömb a többségre támaszkodva saját terveit és javaslatait próbálta keresztülvinni, semmibe vette a kisebbséget és nem törekedett egyhangú megegyezéseken alapuló döntésekre.

A Biztonsági Tanács hatástalanságának gyökere az angol-amerikai tömb álláspontja, mert ez a tömb — a többséggel rendelkezve — nem törekszik megegyezésre, hanem saját akaratát próbálja ráerőszakolni az Egyesült Nemzetekre egy vagy két állam érdekében.«

Tiltsák el az atomfegyvert

Szovjetúnió javaslata az ENSz 1950. szeptember 20.-i ülésén

»Nyilatkozat az új háború veszélyének elhárításáról, a béke és a népek biztonságának megszilárdításáról.

Tekintetbe véve, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének legfontosabb feladata a nemzetközi béke és biztonság fenntartása, a népek baráti kapcsolatainak, együttműködésüknek megszilárdítása és fejlesztése a nemzetközi problémák megoldása érdekében;

kifejezve a szilárd eltökéltséget az új háború veszélyének elhárítására és osztva a népek törhetetlen békeakaratát, amely a stockholmi felhívást támogató aláírások százmillióiban fejeződött ki;

az emberiség ellen irányuló legsúlyosabb nemzetközi bűncselekménynek minősítve az atomfegyver és egyéb tömeggyilkos eszközök alkalmazását, kiindulva ezzel kapcsolatosan a közgyűlésnek 1946-ban elfogadott egyhangú határozatából, amely kimondja, az atomenergia háború felhasználása eltiltásának szükségességét;

megállapítva, hogy a Koreában és a Csendes-óceán más körzeteiben folyó események új erővel támasztják alá azt a tényt, hogy a béke és a népek biztonsága ügyének szempontjából rendkívül fontos és aktuális a Biztonsági Tanács öt állandó tagja — kikre különös felelősség hárul a nemzetközi béke fenntartásáért — erőfeszítéseinek egyesítése e célok érdekében;

a közgyűlés elhatározza, hogy elfogadja a következő nyilatkozatot:

1. A közgyűlés elítéli a számos országban folyó új háborús propagandát és felszólít minden államot, tiltsák el országukban az ilyen propagandát, a bűnösöket pedig vonják felelősségre.

2. A közgyűlés a népek lelkiismeretével és becsületével ellentétesnek, az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez tartozással összeférhetetlennek minősíti az atomfegyvernek, mint agressziós tömeggyilkoló fegyvernek használatát, kinyilvánítja az atomfegyver feltétlen eltiltását és szigorú nemzetközi ellenőrzés létesítését e tilalom pontos és feltétlen végrehajtása felett.

A közgyűlés ezzel együtt kijelenti, hogy az a kormány, amely elsőként alkalmazza bármely ország ellen az atomfegyvert, vagy más tömeggyilkos eszközt, bűncselekményt követ el az emberiség ellen és háborús bűnösnek minősül.

3. A közgyűlés a béke megszilárdításának szükségességéből kiindulva és a Biztonsági Tanács állandó tagjaira a béke biztosítása terén háruló különös felelősséget tekintetbe vébe egyhangúan kifejezi kívánságait:

a) hogy az Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, Kína és a Szovjetúnió egyesítsék békés erőfeszítéseiket és kössenek egymás között egyezményt a béke megszilárdítása érdekében;

b) hogy ezek a nagyhatalmak az 1950-es év folyamán egyharmadával csökkentsék jelenlegi fegyveres erőiket (szárazföldi csapataikat, mindenfajta légihaderejüket, haditengerészetüket) azzal, hogy a fegyveres erők további csökkentésének kérdését a közgyűlés egyik legközelebbi ülésszaka tárgyalja meg.«

Sztálin nyilatkozata a háborús gyujtogatók biztos kudarcáról

(1948. október).

Sztálin elvtárs, a Szovjetúnió Minisztertanácsának elnöke nyilatkozatot adott a Pravda tudósítójának.

Kérdés: *Hogyan értékeli Ön a Biztonsági Tanácsban a berlini helyzetre vonatkozó tárgyalás eredményét és az angol, amerikai, valamint a francia képviselők ezzel kapcsolatos magatartását?*

Válasz: Úgy értékelem, mint az angol, amerikai és francia vezető körök politikája agresszívitásának megnyílvánulását.

Kérdés: *Igaz-e, hogy ez év augusztusában a négy hatalom egyszer már egyességre jutott a berlini kérdésben?*

Válasz: Igen, igaz. Mint ismeretes, a Szovjetúnió az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország képviselői között ez év augusztus 30-án Moszkvában megegyezés jött létre arra, hogy egyidejűleg intézkedéseket tesznek egyrészt a közlekedési korlátozások megszüntetésére, másrészt a szovjet övezetbeli német márkának, mint egyedüli berlini valutának bevezetésére. Ez az egyezmény senki presztizsét nem érinti, figyelembeveszi a felek érdekeit és biztosítja a további együttműködés lehetőségeit. Az Egyesült Államok és Anglia kormánya azonban meghazudtolta moszkvai képviselőjét és az egyezményt nemlétezőnek nyilvánította, vagyis megszegte azt és elhatározta, hogy a kérdést a Biztonsági Tanács elé terjeszti, ahol az angoloknak és és az amerikaiaknak biztosított többségük van.

Kérdés: *Igaz-e, hogy nemrég Párisban a kérdésnek a Biztonsági Tanácsban való tárgyalásakor nemhivatalos tárgyalások keretében újra megegyezés jött létre a berlini helyzet kérdésében, még mielőtt a kérdés szavazásra került volna a Biztonsági Tanácsban?*

Válasz: Igen, igaz. Argentina képviselője, Bramuglia, aki egyúttal a Biztonsági Tanács elnöke, más érdekelt hatalmak nevében nemhivatalos tárgyalásokat folytatott Visinszkijvel. Valóban kezében tartotta a berlini kérdés megoldásának egybehangolt tervezetét, de az Egyesült Államok és Anglia képviselői ezt újra nemlétezőnek nyilvánították.

Kérdés: *Mi is tulajdonkép a dolog lényege? Nem kaphatnék errenézve magyarázatot?*

Válasz: A dolog úgy áll, hogy az Egyesült Államokban és Angliában az agresszív politika sugalmazói úgy vélik, nincsenek érdekelve abban, hogy megegyezzenek és együttműködjenek a Szovjetúnióval. Nekik nem megegyezésre és együttműködésre van szükségük, hanem csupán megegyezést és együttműködést illető szólamokra, hogy meghiusítsák a megegyezést s ennek bűnét a Szovjetúnióra hárítsák és ezzel bebizonyítsák, hogy lehetetlen együttműködni a Szovjetúnióval. A háborús gyujtogatók, akik új háborút akarnak kirobbantani, mindennél jobban félnek a Szovjetúnióval való megegyezéstől és együttműködéstől, mert a megegyezés politikája aláássa a háborús gyujtogatók pozicióját és tárgytalanná teszi ez urak támadó politikáját. Éppen ezért borítják fel a létrejött egyezményeket, meghazudtolják képviselőiket, akik a Szovjetúnióval együtt dolgoztak ki ilyen megállapodást, átteszik a kérdést a Biztonsági Tanács elé, megsértik az Egyesült Nemzetek Szervezetének alapszabályait, amely szervezetben biztosított többségük van és amelyben mindent »bebizonyíthatnak«, ami csak jólesik nekik.

Mindezt azért, hogy megmutassák a Szovjetúnióval való együttműködés lehetetlenségét, és az új háború szükségességét és ezáltal előkészítsék a feltételeket a háború kirobbantására. Az Egyesült Államok és Anglia jelenlegi vezetőinek politikája az agresszió politikája, új háború kirobbantásának politikája.

Kérdés: *És hogy értékeli Ön Kína, Belgium, Kanada, Argentina, Szíria, Columbia képviselőinek magatartását a Biztonsági Tanácsban?*

Válasz: Nyilvánvaló, hogy ezek az urak támogatják az agresszió politikáját, az új háború kirobbantásának politikáját.

Kérdés: *Mivel végződhetik mindez?*

Válasz: Ez csak az új háborús bujtogatók csúfos kudarcával végződhetik. Churchill, a háborús főbujtogató elérte, hogy nemzetének és a világ demokratikus erőinek bizalmát elveszítette. Ugyanez a sors vár a többi háborús gyujtogatóra is. A közelmult háború borzalmai túlélénken élnek a népek emlékezetében és túlságosan nagyok a béke melletti társadalmi erők, semhogy Churchill tanítványai az agresszióban ezeket az erőket legyűrjék és új háború felé fordítsák.

Sztálin nyilatkozata a békéről, a leszerelésről és a berlini kérdésről

I. V. Sztálin, a Szovjetúnió minisztertanácsának elnöke válaszolt Kingsbury Smithnek, az International News Service amerikai hírügynökség európai vezérigazgatójának 1949 január 27-én hozzáintézett kérdéseire.

Első kérdés: Hajlandó lenne-e a Szovjetúnió kormánya megfontolni az USA kormányával közösen kiadandó nyilatkozat kérdését, amely megerősítené, hogy sem az egyik, sem a másik kormánynak nincs szándéka háborúhoz folyamodni egymás ellen?

Válasz: A szovjet kormány hajlandó lenne ilyen nyilatkozat közzétételének kérdését megfontolni.

Második kérdés: Hajlandó lenne-e a Szovjetúnió kormánya az Egyesült Államok kormányával közösen a békepaktum megvalósítására irányuló intézkedéseket tenni, mint például a fokozatos leszerelés?

Válasz: Magától értetődik! A Szovjetúnió kormánya egyetért az Egyesült Államok kormányával olyan intézkedések végrehajtásában, melyek a békepaktum megvalósítására irányulnak és fokozott leszereléshez vezetnek.

Harmadik kérdés: Ha az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és Franciaország kormányai hajlandók elhalasztani a Nyugatnémet Különállam megalakítását a külügyminiszterek tanácsának összeüléséig, mely egészében megvilágítaná a német kérdést, hajlandó lenne-e a Szovjetúnió kormánya megszüntetni azokat a korlátozásokat, amelyeket a szovjet hatóságok Berlin és Németország nyugati övezetei közötti forgalomban léptettek életbe?

Válasz: Ha az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország megtartja a harmadik kérdésben felsorolt feltételeket, a szovjet kormány nem látja akadályát a közlekedési korlátozások megszüntetésének, de csak azzal a feltétellel, ha egyidejűleg megszüntetik a három hatalom által elrendelt közlekedési és kereskedelmi korlátozásokat is.

Negyedik kérdés: Hajlandó volna-e Ön, Miniszterelnök Úr, Truman elnökkel találkozni, mindkettőjük számára megfelelő helyen, hogy megvitassák ilyen békepaktum megkötésének lehetőségét?

Válasz: Már régebben is kijelentettem, hogy a találkozás ellen nincs kifogásom.

(Pravda, 1949 február 3).

Sztálin levele Wilhelm Pieckhez és Otto Grotewohlhoz

I. V. Sztálin a következő levelet intézte Wilhelm Pieckhez, a Német Demokratikus Köztársaság elnökéhez és Otto Grotewohlhoz, a Német Demokratikus Köztársaság kormányának miniszterelnökéhez:

Wilhelm Pieck úrnak, a Német Demokratikus Köztársaság elnökének.

Otto Grotewohl úrnak a Német Demokratikus Köztársaság Kormánya Miniszterelnökének.

Engedjék meg, hogy a Német Demokratikus Köztársaság megalakulása alkalmából a Német Demokratikus Köztársaság elnökévé, illetőleg miniszterelnökévé történt megválasztásuk alkalmából köszöntsem Önöket és az Önök személyében a német népet.

A békeszerető Német Demokratikus Köztársaság megalakulása fordulópont Európa történelmében. Kétségtelen, hogy a békeszerető demokratikus Németország fennállása a békeszerető Szovjetúnió fennállása mellett kizárja új európai háborúk lehetőségét, véget vet a vérontásnak Európában, és lehetetlenné teszi, hogy a világ imperialistái bilincsbe verjék az európai országokat.

A legutóbbi háború tapasztalata megmutatta, hogy ebben a háborúban a legnagyobb áldozatokat a német és a szovjet nép hozta, hogy Európában e két népnek van a legnagyobb potenciája világjelentőségű, hatalmas akciók végrehajtására. Ha ez a két nép megmutatja eltökéltségét, hogy ugyanolyan erőfeszítéssel harcoljon a békéért, mint ahogy a háborúban küzdött, akkor az európai békét biztosítottnak lehet tekinteni.

Ilymódon Önök az egységes, demokratikus és békeszerető Németország megalapozásával nagy szolgálatot tesznek egész Európa érdekében, biztosítva számára a tartós békét.

Biztosak lehetnek benne, hogy ezen az úton haladva és a béke ügyét erősítve, nagy együttérzésre és tevékeny támogatásra fognak találni a világ valamennyi népe részéről —, így az amerikai, angol, francia, lengyel, csehszlovák, olasz nép részéről is — nem szólva a békeszerető szovjet népről.

Sikert kívánok Önöknek ezen az új, dicső úton.

Éljen és virágozzék az egységes, független, demokratikus Németország!

1949 október 13.

I. V. Sztálin.

Egyre növekszik a béke híveinek világmozgalma

M. Szuszlov elvtárs beszéde
a Tájékoztató Iroda 1949 november második felében tartott értekezletén

A béke és demokrácia táborának mindjobban növekvő és szilárduló erejéről világosan tanuskodik a sok százmillió embert egyesítő mozgalom; a béke híveinek hatalmas mozgalma. Az emberiség történetében most először tünt fel egy szervezett békefront, amely azt a célt tűzte maga elé, hogy megmenti az emberiséget az új világháborútól, elszigeteli az új háború gyujtogatóinak klikkjét és biztosítja a népek békés együttműködését. Ez a mozgalom visszatükrözi azokat a gyökeres változásokat, amelyek a világon a népek felszabadító háborúinak eredményeként mentek végbe. Ez tanuskodik a tömegek politikai öntudatának példátlan fejlődéséről s arról is, hogy a népek levonták a tanulságokat a két világháború keserű tapasztalataiból és az az elszánt akarat tölti el őket, hogy megakadályozzák az új háborút, megvédik a békét, keresztülhúzzák a háborús uszítók ádáz terveit.

A népek, amelyek átmentek az elmult évtized kemény tapasztalatain, most a saját kezukbe veszik a béke védelmének ügyét. Ebben áll a béke hívei mozgalmának egyik legfontosabb sajátossága.

Akárhogyan is dühöngenek a háborús uszítók és segítőik, a történelmi helyzet ma gyökeresen különbözik attól a helyzettől, amelyben az első és második világháború előkészületei folytak. »A népek emlékezetében túlságosan élénken élnek még a nemrég elmult háború szörnyűségei és túlságosan nagyok a béke oldalán álló társadalmi erők ahhoz, hogy Churchill tanítványai az erőszak terén le tudnák őket győzni, s az új háború oldalára tudnák őket téríteni.« (Sztálin.)

A világ megmentése egy új háborútól, a mai konkrét történelmi helyzetben nem utópia, hanem reális lehetőség. Ha a népek éberek, aktívak és egységesek lesznek abban a harcban, amelyet a békéért folytatnak, állhatatosságot és kitartást fognak tanusítani a béke védelmében, akkor a háborús uszítóknak nem sikerül megvalósítaniok véres terveiket: a harmadik világháború lángjának fellobbantását.

A béke hívei mozgalmának ereje abban áll, hogy sok százmillió embert fog össze a munkásosztály, a parasztság, az értelmiség és a városi középrétegek soraiból, mégpedig faji és nemzetiségi hovátartozásuktól, vallási és politikai meggyőződésüktől függetlenül. A békemozgalom ereje és hatalma továbbá abban áll, hogy szervezett jelleget öltött. A béke harcosai helyi, nemzeti és nemzetközi méretekben is mindjobban tömörulnek és szervezkednek.

A béke híveinek mozgalma úgy kezdődött, mint tiltakozó tömegmozgalom a »Marshall-terv« és az agresszív Nyugati és Északatlanti Szövetségek ellen. Franciaországban, Olaszországban és más országokban embermilliók emelték fel szavukat az amerikai imperializmus politikája ellen, résztvettek a tiltakozó sztrájkokban és tüntetésekben s a béke-peticiók aláírásának gyüjtésében. A béke harcosai mozgal-

mának kibontakozása terén nagy jelentősége volt a kultúra vezető személyiségei által rendezett wroclawi békekongresszusnak, a Demokratikus Nőszövetségek budapesti világkongresszusának (1948 őszén), különösen pedig a béke hívei 1949 április 20—25-én Párisban és Prágában megtartott világkongresszusának, amelyen a béke 600 millió szervezett harcosának képviselői voltak jelen.

A béke védelmében indított mozgalom állandóan növekedett és erősödött. A július elején Milánóban tartott második Szakszervezeti Világkongresszus jóváhagyta a párisi Kongresszus kiáltványát és konkrét akcióprogramot dolgozott ki a Szakszervezeti Világszövetségbe tömörült 72 millió szakszervezeti tag részére. Több országban nemzeti békevédelmi kongresszusok voltak. Egész Nyugat-Európában végigvonul az Északatlanti Egyezmény elleni sztrájkok, országos tüntetések és nagygyűlések hulláma. Sok országban megalakultak a béke védelmének nemzeti bizottságai s elkezdődött a városokban, gyárakban és intézményekben is az ilyen bizottságok szervezése. Terjed a béke harcosainak mozgalma az Amerikai Egyesült Államokban és Angliában is, amelyeknek népei mind jobban és jobban érzik vezető köreik vészthozó erőszakos politikájának terhét.

Ilymódon elvtársak, a nemzetközi helyzet rövid áttekintése megmutatja, hogy az imperializmus és háború elleni küzdelemben megnőttek és megerősödtek a béke, demokrácia és szocializmus erői. A Szovjetúnió erejének további növekedése, a népi demokratikus országok politikai és gazdasági megszilárdulása és az, hogy ezek az országok a szocializmus építésének útjára tértek, a népi forradalom történeti jelentőségű győzelme Kínában, a Német Demokratikus Köztársaság megalakulása, a kommunista pártok megerősödése és a demokratikus mozgalmak növekedése a kapitalista országokban, valamint a béke hívei mozgalmának hatalmas lendülete —, mind az imperialista-ellenes demokratikus tábor komoly növekedését és szilárdulását jelenti.

Az imperialista, demokráciaellenes tábor ugyanakkor egymásután veszíti el pozicióit. A demokrácia és szocializmus táborának győzelme, a kezdődő gazdasági válság, a kapitalista rendszer általános válságának további élesedése, e rendszer valamennyi belső és külső ellentétének kiéleződése arról tanuskodik, hogy az imperialista tábor mind nagyobb mértékben gyengül és az egész kapitalista rendszer történelmileg halálra van ítélve.

Ha az imperialisták új háborút robbantanak ki, az már az egész kapitalizmus sírja lesz.

Részlet

Malenkov elvtárs a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 32. évfordulóján tartott beszédéből

A háborús uszítókat éppen a béketábor sikere gerjeszti egyre nagyobb haragra. A béke főellenségeinek programja napról-napra jobban lelepleződik. Ez a program erőszak és új háború útján kívánja megteremteni az amerikai világbirodalmat, amelynek méreteiben felül kellene mulnia a hódítók minden, a történelemben valaha is létezett világbirodalmát. Nem többről és nem kevesebbről van szó, mint hogy az egész világ az amerikai imperialisták gyarmatává váljék, a szuverén népek rabszolgasorba kerüljenek.

Miben különböznek az ilyenfajta »amerikaiasító« lázálmok Hitlernek és Göringnek először Európát, majd az egész világot »germanizálni« akaró őrült terveitől?

Miben különböznek ezek az elgondolások Tanaka-Tozso nem kevésbbé őrült terveitől, aki egész Ázsiát és a Csendes-óceán medencéjét a japán imperializmusnak akarta alávetni? Lényegében csak abban, hogy az új háborúra uszítók támadószellemű programja felülmulja a német és japán elődeik összesített terveit.

Vajjon nem háborús előkészület-e a hírhedt »Marshall-terv« alapja? Ismeretes, hogy a nyugateurópai országoknak a Marshall-tervvel kapcsolatos úgynevezett »segély«-ére évi 4 milliárd dollárt irányoztak elő. És íme kitűnik, hogy ugyanakkor a fő marshallizált országok, az Amerikai Egyesült Államok nyomására, évente több mint 6 milliárd dollárt adnak ki a fegyverkezési versenyre, a militarizmus felduzzasztására. Ilymódon a »Marshall-terv« egyik főfeladata a valóságban a nyugateurópai gazdasági élet erőltetett militarizálásának biztosítása.

Teljesen világos, milyen célok érdekében teremtették meg 1949-ben az északatlanti katonai szerződést. Ez az új imperialista háború egyenes, közvetlen előkészítésének eszköze.

A háborús uszítók támadó szellemű irányzatának egyik legfontosabb alkotóeleme az úgynevezett atomdiplomácia, melynek kalandorjellege most már teljesen lelepleződött. Ez a diplomácia valójában teljesen hamis kezdeti számításra épült, annak feltételezésére, hogy az Amerikai Egyesült Államok az atomfegyver monopol tulajdonosa. A valóságban, mint ismeretes, a szovjet kormány nem csinált titkot abból, hogy rendelkezik atomfegyverrel.

A szovjet kormány 1947-ben a nemzetközi közvélemény tudomására hozta, hogy az atombomba titka többé nem létezik. Az eszeveszett, reális érzéküket elvesztett háborús uszítók azonban még mindig folytatják a hírhedt atomdiplomáciát.

Mi nem akarunk háborút és mindent megteszünk, hogy megakadályozzuk azt. Azonban senki se higyje, hogy megrémülünk, ha a háborús uszítók fegyverrel

hadonásznak. Nem nekünk, hanem az imperialistáknak és az agresszoroknak kell félniök a háborútól. Miről beszél a történelmi példa? Arról beszél, hogy az első világháború, melyet az imperialisták robbantottak ki, országunkban a Nagy Októberi Szocialista Forradalom diadalához vezetett.

A történelmi példa továbbá arról beszél, hogy a második világháború, melyet az imperialisták robbantottak ki, Közép- és Délkelet-Európában, egész sor országban a népi demokratikus rendszerek kialakulásához és megszilárdításához vezetett, elvezetett a nagy kínai nép diadalához.

Lehet-e bármi kétség afelől, hogyha az imperialisták harmadik világháborút robbantanak ki, ez már nem egyes kapitalista államok, hanem az egész világkapitalizmus sírja lesz.

Elmult már az az idő is, midőn a háborús uszítóknak azzal sikerült butítaniok az amerikai népet, hogy nem kell a háború súlyos áldozatait viselnie, hogy Európában és Ázsiában akad elég ágyútöltelék. Az amerikai nép már kezdi megérteni, hogy elérkezett az az idő, midőn az imperialisták már nem harcolhatnak csupán más népek kezével. Az amerikai nép kezdi megérteni, hogyha a háborús uszítók új öldöklést szerveznek, akkor az anyák, feleségek, nővérek, gyermekek bánata az amerikai szárazföldet sem kerüli el. Ez a bánat pedig szörnyű. A háborús uszítók elkerülhetetlenül elmerülnek benne és belefulladnak.

Szovjetúnió a baktériumháború ellen

Hirohito japán császárt háborús bűnösként állítsák nemzetközi bíróság elé

1950 május 30-án a Szovjet Kormány utasítására a Szovjetúnió washingtoni ügyvivője és londoni nagykövete jegyzéket nyujtott át az USA, illetőleg Nagy-Britannia kormányának Hirohito japán császár és több tábornok nemzetközi bíróság elé állításáról. A jegyzék szövege a következő:

»A nagykövet 1950 február 1-én a Szovjet Kormány utasítására jegyzéket intézett Önökhöz a Habarovszkban 1949 december 25-től 30-ig Jamada, Takahasi, Kadzicuka és más japán háborús bűnösök ellen a tengermelléki katonai kerületi katonai bíróság előtt lefolyt nyilvános bűnper eredményeiről. A bírósági eljárás megállapította: a japán kormányzókörök, élükön Hirohito császárral, sok éven át titokban baktériumháborút — az agresszió egyik legembertelenebb fegyverét — készítették elő a Szovjetúnió, Kína, az USA és Nagy-Britannia ellen.

Megállapítást nyert a perben az is, hogy a japán háborús bűnösök nemcsak elkészítették, de több izben alkalmazták is a baktériumfegyvert agresszív terveik megvalósításakor: 1939-ben a Mongol Népköztársaság és a Szovjetúnió ellen, a Halhin-Gol folyó környékén; 1940—42-ben a Kína ellen vívott háború idején, amikor a japán hadsereg baktérium-expedíciói pestis- és tífuszjárványt okoztak.

Az említett jegyzék rámutatott, hogy a habarovszki bűnperben megállapított adatok bizonysága szerint a baktériumháború előkészítésében és megvalósításában nemcsak a már korábban elítélt japán háborús bűnösök, de Hirohito japán császár, valamint Isii Siro (a 731-es osztag volt parancsnoka), Kitano Naszadzo (ugyancsak a 731-es osztag volt parancsnoka), Vakamacu Judziro (a 110-es osztag volt parancsnoka) és Kasahara Jukio (a Kvantung-hadsereg volt vezérkari főnöke) japán tábornokok is vezető szerepet játszottak.

Minthogy a baktérium-fegyver alkalmazását civilizált nemzetek már régen elítélték, mint a népek becsületével és lelkiismeretével ellenkező legsúlyosabb bűncselekményt, s azt az 1925 június 17-i genfi jegyzőkönyv — mint ismeretes — eltiltotta, a Szovjet Kormány február 1-i jegyzékében javasolta, hogy a legrövidebb időn belül különleges nemzetközi bíróságot létesítsenek és leleplezett háborús bűnösökként adják át ennek a nemzetközi bíróságnak Hirohito japán császárt, valamint Isii Siro, Kitano Naszadzo, Vakamacu Judziro és Kasahara Jukio tábornokokat.

A nagykövetség szükségesnek tartja emlékeztetni, hogy bár a fentemlített jegyzék átadása óta több mint három hónap telt el, a nagykövetség mindezideig nem kapott választ jegyzékére. A nagykövetség a Szovjet Kormány utasítására felhívja a figyelmet erre a körülményre és elvárja, hogy az USA kormánya a legrövidebb időn belül válaszol a Szovjetúnió február 1-i jegyzékére.«

Sztálin elvtárs és az indiai miniszterelnök levélváltása a koreai kérdés rendezéséről

Pandit Dzsavaharlal Nehru indiai miniszterelnöknek I. V. Sztálinhoz, a Szovjetúnió minisztertanácsa elnökéhez intézett július 13-i levele a következőképpen hangzik:

»*Nagykövetünk azokból a beszélgetésekből, amelyeket Moszkvában a külügyminisztériumban folytatott, kifejezésre juttatta Indiának a koreai konfliktusban elfoglalt álláspontját. India célja az, hogy lokalizálja a konfliktust és közreműködjék a sürgős békés rendezésben, a Biztonsági Tanács mostani zsákutcájából kiutat keressen olymódon, hogy a kínai népi kormány képviselője elfoglalhassa a helyét a tanácsban, a Szovjetúnió visszatérhessen a tanácsba és a tanács keretein belül, vagy a tanácson kívül a Szovjetúnió, az USA és Kína nemhivatalos érintkezése útján és a többi békeszerető állam segítségével és közreműködésével megtalálhassák az alapot a konfliktus megszüntetésére és a koreai probléma végleges megoldására. Teljes egészében meg vagyok győződve Nagyméltóságodnak azon elhatározottságáról, hogy támogatja a békét és így szolidáris marad az Egyesült Nemzetek Szövetségéhez. Ezért bátorkodom Önhöz fordulni azzal a személyes felhívással, hogy használja fel magas tekintélyét és befolyását ennek a közös célnak az elérésére, amelytől az emberiség jóléte függ.*

Fogadja Nagyméltóságod legmélyebb tiszteletem kifejezését.«

I. V. Sztálin elvtárs válasza Nehru levelére:

»Pandit Dzsavaharlal Nehru úr Őnagyméltóságának, az Indiai Köztársaság miniszterelnökének:

Üdvözlöm az Ön kezdeményezését. Teljesen osztom az Ön nézetét a koreai kérdés békés rendezésének célszerűségére vonatkozóan, a Biztonsági Tanács útján az öt nagyhatalom képviselőinek és köztük a kínai népi kormány képviselőjének részvételével. Úgy vélem, hogy a koreai kérdés gyors rendezése céljából célszerű lenne meghallgatni a Biztonsági Tanácsban a koreai nép képviselőit.

1950. július 15.

Nagyrabecsüléssel
I. V. Sztálin
a Szovjetúnió miniszterelnöke.«

Nehru visszonválasza:

Pandit Dzsavaharlal Nehru indiai miniszterelnöknek I. V. Sztálinhoz intézett július 16-i viszonválasza a következőképpen hangzik:

I. V. Sztálin Őnagyméltóságának, a Szovjetúnió Miniszterelnökének.

Rendkivül hálás vagyok Nagyméltóságod gyors és biztató válaszáért. Haladéktalanul érintkezésbe lépek a többi érdekelt kormánnyal és remélem, hogy rövidesen újból Nagyméltóságodhoz fordulhatok.

Nagyrabecsüléssel
Dzsavaharlal Nehru
India miniszterelnöke.

Az USA vonja ki csapatait Koreából

Szovjetúnió, Ukrajna, Bjelorusszia, Lengyelország és Csehszlovákia határozati javaslata az ENSz 1950 október 2-i ülésén

A Szovjetúnió, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság, a Bjelorussz Szovjet Szocialista Köztársaság, Lengyelország és Csehszlovákia küldöttségei október 2-án Korea függetlenségének kérdésében közös határozati javaslatot terjesztettek az ENSZ politikai bizottsága elé.

A javaslat szövege a következő:

»Figyelembevéve, hogy a koreai népnek egységes, független, demokratikus koreai állam megteremtésére irányuló jogos törekvése mindeddig nem valósult meg; kiindulva abból, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének alapvető feladata, hogy a nemzetközi jog és igazságosság elveinek megfelelően békés eszközökkel oldja meg

a vitás kérdéseket, amelyek az egyetemes béke megbontására vezethetnek; követve a koreai kérdés békés rendezésének, valamint a távolkeleti béke és biztonság helyreállításának céljait, a közgyűlés javasolja:

1. A küzdő felek Koreában haladéktalanul szüntessék be hadműveleteiket.

2. Az Amerikai Egyesült Államok kormánya és más államok kormányai haladéktalanul vonják ki Koreából csapataikat és ezzel teremtsék meg azokat a feltételeket, amelyek a koreai nép számára biztosítják, hogy megvalósíthassa elidegeníthetetlen szuverén jogát, hogy szabadon dönthessen belső államügyeiben.

3. A külföldi csapatok kivonása után az egységes, független koreai állam kormánya megalakításának céljával legrövidebb időn belül összkoreai választásokat tartsanak a nemzetgyűlésbe, egész Korea lakosságának szabad akaratnyilvánítása alapján.

4. A szabad, összkoreai nemzetgyűlési választások megszervezése és végrehajtása céljából a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Legfelső Nemzetgyűlése és a délkoreai nemzetgyűlés tagjainak közös gyűlésén paritásos bizottságot válasszanak Észak- és Dél-Korea képviselőiből.

A közös bizottság választja meg egyben az ideiglenes összkoreai bizottságot az államigazgatási funkciók teljesítésére. Ez a bizottság az összkoreai nemzetgyűlés megválasztásáig és az állandó összkoreai kormány megalakításáig működik.

5. A szabad összkoreai nemzetgyűlési választások lefolytatásának megfigyelésére létesüljön olyan ENSZ-bizottság, amelyben feltétlenül részt kell venniök a Koreával határos államok képviselőinek.

6. Az ENSZ Gazdasági és Társadalmi Tanácsa Korea háborútól szenvedett népgazdasága helyreállításának érdekében Korea képviselőinek részvételével sürgősen dolgozzon ki terveket, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetén keresztül a koreai nép megkapja a szükséges gazdasági és technikai segélyt.

7. Az összkoreai kormány megalakítása után a Biztonsági Tanács vizsgálja meg Korea felvételének kérdését az Egyesült Nemzetek Szervezetébe.«

A Szovjetúnió tiltakozó jegyzéke a nyugat-német hadsereg szervezése ellen

Az USA, Nagy-Britannia és Franciaország kormányai azonos tartalmú jegyzékeket intéztek a Szovjet Kormányhoz. A Szovjet Kormány október 19-én válaszjegyzéket juttatott el az USA, Nagy-Britannia és Franciaország nagykövetségéhez.

Az USA kormányához intézett válaszjegyzék szövege a többi között így hangzik:

»A Szovjet Kormány áttanulmányozta az Amerikai Egyesült Államok kormányának jegyzékét, amely állításokat tartalmaz arról, hogy — a jegyzék szerint — a Német Demokratikus Köztársaság népi rendőrsége nem a szokásos rendőri feladatokat teljesíti, és hadsereg jellegével bír.

Tyihonov, a szovjet Békevédelmi Bizottság elnöke, aláírja a békefelhívást

A „Sztálin útja" kolhoz dolgozói lelkesen aláírják a stockholmi békefelhívást

Békenagygyűlés Moszkvában, a Gorkij-parkban. A dolgozók figyelmesen hallgatják a szónok beszédét a békeharc feladatairól

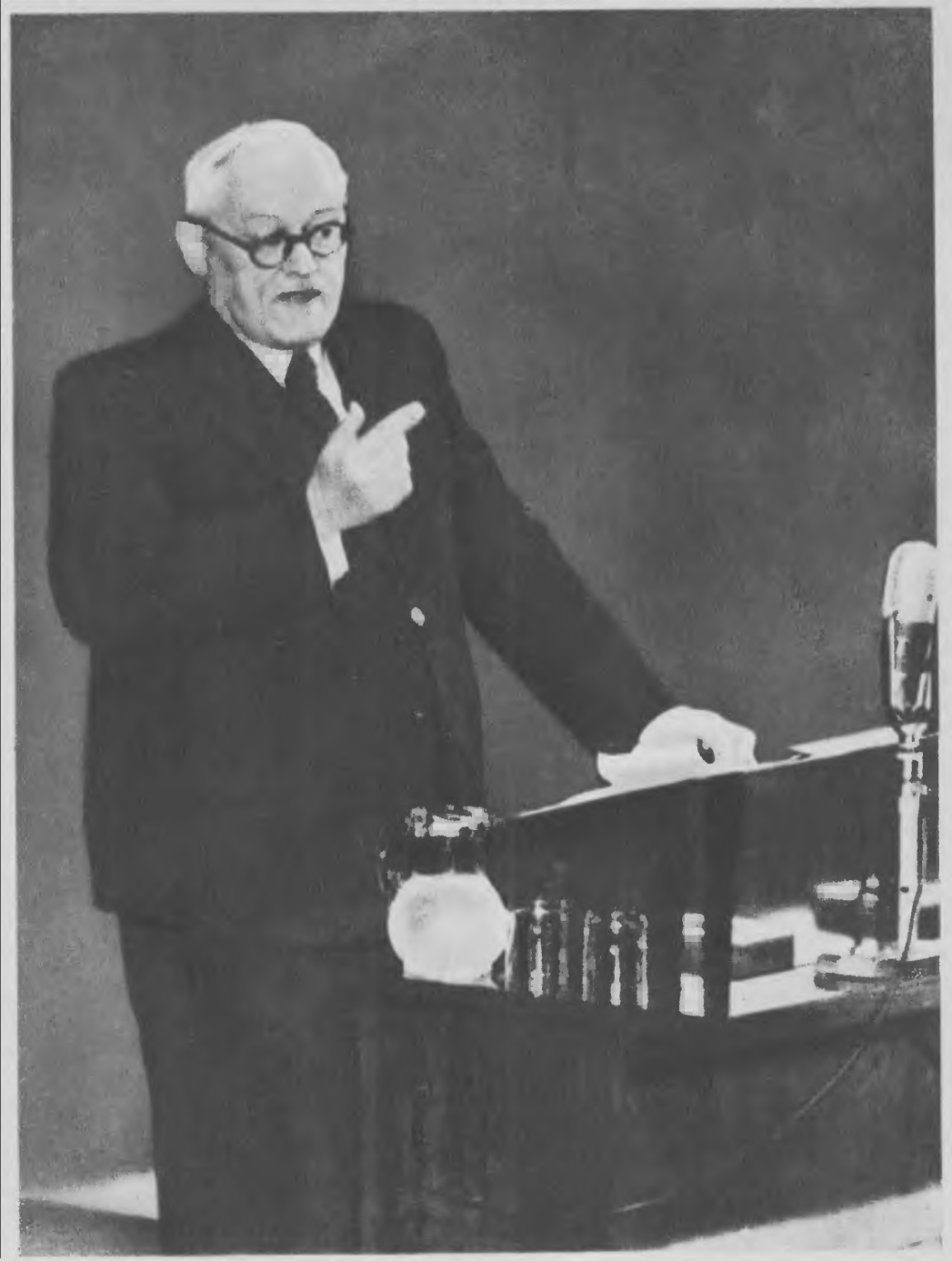

Visinszkij elvtárs, a Szovjetunió küldötte a Biztonsági Tanácsban

A Szovjet Kormány határozottan elutasítja ezeket az állításokat, minthogy azok minden alapot nélkülöznek.

A népi rendőrséget már 1945-ben szervezték, a közrend fenntartásával kapcsolatos rendes rendőri feladatok teljesítésére. A népi rendőrség szervezete és fegyverzete megfelel a Németországi Ellenőrző Tanács 1945 november 6-án kelt 16. számú utasításának.

A Német Demokratikus Köztársaság népi rendőrsége őrzi és védelmezi a potsdami értekezlet határozatai értelmében megteremtett demokratikus rendet és törvényességet.

A Szovjet Kormány ugyanakkor felhívja az USA kormányának figyelmét, hogy Németország nyugati övezeteiben »rendőri« alakulatok állnak fenn, amelyek lényegüket tekintve, katonai egységek. Ezeknek az alakulatoknak fegyverzete, szervezeti felépítése, tisztjeinek különleges iskolákban folyó képzése, valamint az a tény, hogy rendes katonai kiképzésben részesülnek és a nyugati hatalmak megszálló csapataival együtt katonai gyakorlatokon vesznek részt, kétségtelenné teszi, hogy ezeknek az alakulatoknak hivatása egyáltalán nem a szokásos rendőri feladatok teljesítése.

Ezt bizonyítja az USA, Nagy-Britannia és Franciaország külügyminisztereinek ez év szeptember 19-én nyilvánosságra hozott newyorki közleménye. Ebből a közleményből kitűnik, hogy Nyugat-Németországban a meglévő rendőri alakulatokon felül engedélyezték úgynevezett »mozgórendőri egységek« létesítését. Ez utóbbiak, lényegüket tekintve, katonai alakulatok. Ezen felül tervbevették Nyugat-Németország részvételét »az egyesült fegyveres erőkben«, másszóval nyiltan tervezik a német hadsereg újjáteremtését, ami teljességgel ellentétben áll a potsdami értekezletnek Németország demilitarizálását kimondó határozataival.

Az előadottakból kitűnik, hogy az USA kormányának azért volt szüksége a Német Demokratikus Köztársaság népi rendőrségével kapcsolatos alaptalan állításokra, hogy álcázza azokat a nyilvánvalóan jogsértő cselekményeket, amelyeket az USA kormánya Nyugat-Németországban, Anglia és Franciaország kormányával együtt elkövet a német hadseregnek »mozgó rendőri egységek« formájában történő megszervezésével, valamint azzal, hogy Nyugat-Németország résztvesz az úgynevezett egyesült fegyveres erőkben.

A Szovjet Kormány kijelenti, hogy nem nyugszik bele az USA, Anglia és Franciaország kormányának ilyenfajta intézkedéseibe, melyek arra irányulnak, hogy Nyugat-Németországban a német reguláris hadsereg újjászülessék.«

A Szovjetúnió kormánya azonos tartalmú jegyzéket intézett Anglia és Franciaország kormányához is.

Valamennyi szovjet ember támogatja a stockholmi határozatot

A Szovjet Békevédelmi Bizottság nyilatkozata

Moszkva, 1950 június 29-én.

A Szovjet Békevédelmi Bizottság teljes ülése nagy megelégedéssel állapítja meg, hogy a szovjet nép teljes egyetértéssel és helyesléssel fogadta a Szovjetúnió Legfelsőbb Tanácsának a stockholmi határozattal kapcsolatos felhívását. A Szovjetúnió Legfelsőbb Tanácsa kifejezte meggyőződését, hogy a béke híveinek mozgalma és mindenekelőtt a Béke Hívei Állandó Bizottságának stockholmi felhívása egyhangú támogatásra talál a szovjet nép körében. A Szovjetúnió valamennyi népe mindig melegen támogatta és támogatja a béke hívei szervezett arcvonalának a béke ügye javára, az új háborúra uszítók ellen irányuló erőfeszítéseit. A béke hívei nem kímélik erőiket a béke és a népek közötti barátság igazságos és nemes ügye sikerének kivívására.

A Szovjet Békevédelmi Bizottság teljes ülése szükségesnek tartja, hogy a Szovjetúnióban ez év június 31-én kezdjék meg a Béke Hívei Állandó Bizottságának az atomfegyver eltiltásáról Stockholmban kiadott felhívását támogató aláírások gyüjtését. A Szovjet Békevédelmi Bizottság teljes ülése felszólít minden szovjet embert, írja alá ezt a felhívást. A Szovjet Békevédelmi Bizottság — melynek vezetése alatt az aláírásgyüjtési kampányt lefolytatják — kifejezi szilárd meggyőződését, hogy valamennyi szovjet ember támogatni fogja a felhívást. A szovjet emberek a stockholmi felhívás aláírásával kifejezik odaadásukat a béke ügye iránt, kifejezik készségüket a béke megvédésére az egész világon, megmutatják, hogy megbonthatatlan szilárdsággal tömörülnek drága Bolsevik Pártjuk körül, feltétlen odaadással viseltetnek Sztálin elvtárs, valamennyi nép vezére, a béke nagy zászlóvivője iránt.

A béke hívei

Vagy másfél évvel ezelőtt a »Daily Mail« azt írta, hogy »az úgynevezett« béke hívei »nem más, mint vörös agitátorok jelentéktelen csoportja, akikre aligha érdemes egyetlen szót is vesztegetni«. Az amerikai lapok akkoriban igen sok magasztos dologról írtak: Például mr. Truman emberiességéről és az atombomba költészetéről, a fontainebleaui kastély termeiben pengő sarkantyúkról és Luxemburgnak arról a szilárd elhatározásáról, hogy »majd ő megmutatja, hol a Szovjetúnió helye«. Tito első szégyenlős mosolyáról és Csang-Kai-Sek utolsó légies csókjáról; minderre elég hely akadt a lapokban, de makacsul hallgattak a béke híveinek mozgalmáról.

Ma már bármelyik amerikai lap minden számában találni olyan cikket, tudósítást,

vagy legalábbis egy karikatúrát, mely a béke híveinek stockholmi felhívása ellen irányul. Amit a Daily Mail olyan fölényesen nevezett el a »vörös agitátorok jelentéktelen csoportjának«, arról kiderült, hogy száz és százmilliós tömegek mozgalma, mellyel igenis kénytelenek számolni az újabb háborúról ábrándozók, akiknek óriási példányszámban megjelenő ujságjaik és hatalmas hangerejű rádióállomásaik, megszámlálhatatlan aranyuk és gigantikus fegyvertáraik vannak — csak egyvalamijük nincs és nem is lehet soha birtokukban, a népek támogatása. Eleinte hallgatni próbáltak, de beszédre kényszerítették őket. Most arra kell kényszeríteni őket, hogy elhallgassanak.

»Hadd irogassák csak alá a kommunisták a maguk határozatait, egy csomó papírtól úgysem változik meg semmi« — így vélekedtek még nemrégiben az atombomba rajongói, a pestises bolhák tisztelői és a kolorádóbogarak hívei, a »Le Monde« című francia lapot senkinek sem jutna eszébe azzal vádolni, hogy a béke híveivel rokonszenvez. Ebben az ujságban egymásután jelentek meg a stockholmi békefelhívás elleni bűvös cikkek. És éppen ebben a »Monde«-ban olvastam egy washingtoni tudósítást, mely azt próbálja megmagyarázni, miért nem dobtak atombombát az amerikaiak eddig Koreára. A tudósító azt írja, hogy az amerikaiak azért nem szánják el magukat az atomfegyver használatára, mert »ez kedvezőtlen hatást tenne az egész országban.« A »papirhalmaz« ilyenformán nagyon is reális kerítésnek bizonyult.

A béke hívei már elkönyvelhették mozgalmuk első sikereit. Ezeknek a sikereknek azonban senkit sem szabad megnyugtatniok. A bűnösök ugyan még nem dobtak Koreára atombombát, de ez még korántsem jelenti azt, hogy nem is dobnak akár Koreára, akár valamelyik más országra — ha a népek nem lesznek elég éberek. És ez még azt sem jelenti, hogy nem követik el és nem fogják elkövetni ezentúl is ugyanabban a Koreában a legszörnyűbb rémtetteket, mint ahogy azt sem jelenti, hogy lemondtak volna az újabb viszályok szításáról és annak az elképzelhetetlen szörnyűségnek előkészületeiről, melyet olyan tárgyilagosan és egyszerűen egy »harmadik világháborúnak« neveznek.

Szörnyű dolgok mennek végbe a szerencsétlen Koreában. »Amerika hangjának« bemondói nap mint nap nyugodt hangon közlik, hány tonna robbanóanyagot zúdítottak az apró koreai városokra és falvakra. A papok és professzorok, »munkáspártiak« és diplomaták, költők és az ó- és újvilág minden álszentjének áldásával és beleegyezésével folyik ennek az országnak felháborító elpusztítása, mely alig szabadult fel a japán iga alól és kezdte meg békés életét. Ujtípusú idegenlégiót szerveztek meg a különböző országok kalandoraiból és söpredékéből, asszonyokat és gyermekeket gyilkoló — és az Egyesült Nemzetek zászlaját viselő — bombázókat vezettek be ebbe a gyalázatos hadjáratba, mely a senkit sem fenyegető békés kis nép ellen folyik. Koreában tartanak főpróbát az amerikaiak a »harmadik világháborúból«. A kínai földhöz tartozó sziget elfoglalása is csak azt bizonyítja, hogy evés közben jön meg az étvágy.

Magában Amerikában egyre jobban terjed a gyűlölködés járványa. Az atomenergia bizottság a kongresszusnak tett beszámolójában nagyvígan jelenti, hogy példátlanul magas színvonalat ért el az atombombagyártás és folynak már a kísérletek a »hidrogénbomba« és egy bizonyos »méregbomba« előállítása érdekében. Az »Atomic scientist« című folyóirat egy újabb tömegpusztító fegyverről, a »halálthozó homokról« ír. Az »európai problémák tanulmányozására« alakult bizottság memoranduma azt mondja, hogy bombákat, mikrobákat, mérgeket és bogarakat egyaránt kell alkalmazni az emberek, állatok és növények együttes elpusztítására és bizonyos »meteorológiai háborúról« is beszél.

Nem vagyok hajlandó most azon tanakodni, hogy mindebből mennyi a sötét valóság és mennyi a vérszomjas fantázia szüleménye — csupán újra ismétlem azt, hogy egyetlen rendes, becsületes ember sem nyugodhat mindaddig — bárhol is éljen —, míg ezek a gyalázatos bizniszmenek és dühöngő őrültek szabadon garázdálkodnak és nem helyezik őket akár az ügyész, akár az elmegyógyász felügyelete alá.

Öt évvel ezelőtt még csak a bizniszmenek legbelső szobáiban beszéltek egy újabb háborúról. Három évvel ezelőtt már a diplomaták, politikusok és ujságírók is beszélni kezdtek róla. Most pedig másról sem beszélnek a nyárspolgárok, másról sincs szó a tejeskocsikon, a helyiérdekű vasutakon, az utcákon és kifőzdékben. Öt évvel ezelőtt a Görögországban eldördült sortüzet a befejezett háború utolsó lövéseinek hitték. Három évvel ezelőtt már zavartan figyelték az emberek az indonéziai és kínai robbanásokat, nem tudván, hogy mit jelentenek. Most pedig aggodalommal várják a koreai híreket.

Honnan van ez a félelem? Miért hasonlítanak a háborúutáni évek egyre inkább a háborút megelőző évekhez, miért beszélnek annyit a háborúról, hiszen egyetlen nép sem akarja, hiszen nemcsak Európában, hanem Amerikában is milliók és milliók gyűlölik a háborút. Talán valóban sikerül a lelkiismeretlen, kőszívű üzletembereknek és a kapzsiságukban és félelmükben fejüket vesztett esztelen őrülteknek újra ilyen szörnyű megpróbáltatásokba sodorni az egész emberiséget? Felháborodik a józan ész és a lelkiismeret. A béke híveinek mozgalma sokmillió egyszerű ember félelmének, haragjának és reményeinek legtermészetesebb és legjogosabb megnyilvánulása. Ez a mozgalom hónapról-hónapra, napról-napra, óráról-órára nő és tanui vagyunk annak az újabb fellendülésnek, melyet a koreai háború, a fegyverkezési hajsza egyre eszeveszettebbé válása váltott ki.

1950 novemberében ül össze Londonban a béke híveinek II. világkongresszusa. A béke hívei azért is választották kongresszusuk színhelyéül éppen ezt a várost, hogy ezzel ne csak az angolok hagyományos vendégszeretete iránti bizalmukat, hanem az angol nép békeszeretetébe vetett mély meggyőződésüket is kifejezzék. Tudjuk, hogy milyen szorosan hozzáfűzték sorsukat Anglia mai urai a washingtoni területrablók sorsához — de azt is tudjuk, hogy semmi közük a gondolkodó és dolgozó Angliához, ezredéves kultúrájához, a skóciai bányászokhoz és manchesteri munkásokhoz, vagy

cambridge-i diákokhoz azoknak az amerikai gengsztereknek, akik azzal dicsekszenek, hogy minden befér a zsebükbe — Formozától és Grönlandtól és a Magnachartától kezdve egészen Európa régiségeig. Nemrégiben még szűk kis szekta volt Angliában a béke híveinek mozgalma. Azóta ez a mozgalom megváltoztatta jellegét, kibővült, hatalmas munkástömegeket és híres tudósokat egyesít magában. A II. kongresszus majd megmutatja, mennyire megnövekedett a béke híveinek mozgalma a többi országokban is.

Ami a kommunistákat a más világnézetek embereivel most egyesíti, az sokkal fontosabb és végtelenül egyszerű: a béke megvédésének az ügye. A háború nem csupán a kommunisták részére jelenti a legnagyobb csapást, hanem a kommunizmusnak azokra az ellenfeleire nézve is, akik nem fegyverrel, hanem szavakkal vagy gondolatokkal akarják megvédeni eszméiket. A béke hívei mozgalmának szükségszerűen kell növekednie, mert nő az emberek öntudata, gyermekei iránti felelősségtudata, a népek felháborodása. A II. kongresszus félelmetes figyelmeztetés lesz azok számára, akik máris nélkülözéseket, félelmet, szenvedést hoztak az emberiségre és akik még száz és száz hirosimát, újabb auschwitzeket, vérözönt, romokat, kétségbeesést és pusztulást akarnak rázúdítani.

A stockholmi felhívás az atomfegyver betiltását követeli. Mr. Acheson és európai sheriffjei álszent képpel kérdezték, miért pont az atombomba ellen lépnek fel a béke hívei és mért nem beszélnek a többi fegyverekről? A béke hívei az atomfegyver betiltásának követelésével kezdték, de csak azért, mert az atombomba a polgári lakosság tömeges elpusztításának legszörnyűbb fegyvere. Az atomfegyver betiltásának követelése volt az első lépés, — és az álszent szemforgatóknak kell a legjobban tudniok, hogy anélkül nem lehet végigmenni egy úton, hogy ne tegyük meg az első lépést. A béke hívei azonban soha nem gondoltak arra, hogy az első lépés után megálljanak. Mikor az atombomba ellen harcolunk, egyetlen percre sem voltunk a közönséges bombák, tankok és aknavetők hívei, hanem mindig is a béke hívei voltunk és azok is maradunk.

A béke hívei állandó bizottsága legutolsó ülésén felvetette az összes fegyverek gyártása csökkentésének kérdését. A kongresszus kétségtelenül ezzel a kérdéssel is foglalkozni fog. Ez gyengíti majd a háború veszélyét. Ha Saint-Nazaire lakói jéghideg barakokban kinlódják át a telet, ha London népe keserűen issza a teát, ha a nápolyi emberek egy pár makaróniról is csak ábrándozhatnak, ez mindenekelőtt azért van, mert mindenütt fokozódik a fegyverkezés. Az álszent szemforgatók azt mondják erre: »Ti az atombomba ellen vagytok — persze, mert az oroszoknak sok tankjuk van; de hát miért nem vagytok a tankok ellen.« A béke hívei a fegyverkezések általános csökkentésének megvitatását javasolják és ez egyaránt vonatkozik Amerikára és a Szovjetúnióra, Angliára és Franciaországra, és a többi országra is.

Az álszent szemforgatók azt bizonygatják, hogy a béke hívei csupán egyik-másik fegyvert ítélik el, de nem ítélik el magát a háborút és nem tartják bűnösnek azo-

kat, akik kezdeményezik. Az álszent szemforgatók szívesen ítélik el az agressziót — nyilvánvalóan megfeledkeznek arról, hogy nem való akasztott ember házában kötélről beszélni. Semmi kedvem most vitába szállni azokkal a szemfényvesztőkkel, akik az amerikaiak koreai behatolását úgy akarják feltüntetni, mint a koreai nép megvédését az agresszióval szemben. Az egész világ láthatja, hogyan »védik« a koreai asszonyokat és gyermekeket a »bátor amerikai repülők«. Az egyszerű emberek nem ismerik ugyan a nemzetközi jognak azokat a paragrafusait, amelyeket egyre-másra idézgetnek az álszent szemforgatók — de azt tudják, hogy nem a koreaiak szálltak partra Sanfranciscóban és hogy nem bombázzák sem Philadelphiát, sem Chicagót. Az egyszerű emberek azt is tudják, hogy a kínaiak nem foglalták el Kaliforniát vagy Oregont, míg az amerikaiak, miközben álszent szemforgatással ítélték el az agressziót, szép csendesen megkaparintották Taivant. A béke hívei II. kongresszusának hangosan kell mondania, hogy minden népnek joga van arra, hogy a saját életét élje, és hogy egyetlen népnek sincs joga ebbe beleavatkozni.

A II. kongresszus kétségtelenül támogatni fogja Joliot Curie javaslatát és elítéli azokat az esztelen vagy lelkiismeretlen üzletembereket, akik újabb háborúra uszítanak. Nincsenek sokan ezek a vérszomjas gazemberek, de az ő kezükben vannak az ujságok, a rádióállomások, és az ő jelszavaikat hallani mindenütt. A szelet még az előtt kell megfékezni, mielőtt kitör a vihar. Ha összegyüjtjük a békeivek millióit, a legmagasabb felhőkarcolókban sem férne el ez a rengeteg tonna papír. De talán itt az ideje már, hogy egy jóval szerényebb névsort is összeállítsunk — azokét, akik a háborút akarják. Ez egy eljövendő nemzetközi bíróság vádlottainak névsora lesz, rajta lesz mindazoknak a gyűlölködőknek neve, akik aláírták az »európai problémák tanulmányozására alakult bizottság« memorandumát. A világ megtudja róla, kik azok, akik mérges gázokkal akarják megfojtani a gyermekeket, akik kolerabacillusokat akarnak zúdítani a városokra, akik pestissel akarják megfertőzni a kutakat és kalászokat. A háborús bűnösök névsorán rajta lesz azoknak a politikusoknak és ujságíróknak neve is, akik az atombomba bevetését vagy a »preventív háborút« sürgetik. És amennyiben a stockholmi felhívás egy kis elgondolkodásra késztette az atomfegyver rajongóit, talán egyik-másik szónokot arra készteti majd ez, a béke híveitől származó félelmetes figyelmeztetés, hogy elharapja a megkezdett mondatot és egyik-másik ujságírót arra, hogy félbehagyja a megkezdett szót.

Az elmult év folyamán különböző országokban jártam, különbözőképpen élnek bennük az emberek. Semmiben sem hasonlít egy svéd technikus háza az olasz paraszt kunyhójára; különböző erkölcsöket vallanak, különböző dalokat énekelnek. De bárhol is jártam, akár London zajos utcáin, akár Svájc hegyifalvaiban, — az emberek riadtan figyelték az új háborúról szóló szavakat. A kőműves tudja, milyen nehéz munka egy ház felépítése. A kertész is tudja, milyen nehéz munka egy fiatal almafa felnevelése. Az anya is tudja, milyen nehéz és fájdalmas megszülni és felnevelni egy gyereket. És nem azért dolgoznak az emberek — akár oroszok, akár amerikaiak,

franciák vagy kínaiak, angolok vagy olaszok, — hogy a lelketlen bizniszmenek egyetlen őrült intésére rommá változzanak a házak, szélvész döntse ki az almafákat és egyetlen fémdarab elég legyen ahhoz, hogy megállítsa egy ifjú szív dobogását, akiből talán egy második Tolsztoj, egy új Newton, vagy egy új Marx lehetett volna.

Augusztusban körkérdést intézett olvasóihoz az egyik francia lap: »Lehetségesnek tartja-e Ön a közeli háborút«, éppen azok az emberek válaszoltak igennel, akik Franciaország bukásában bűnösek: Paul Reynaud és Flandin. De a háború rajongóinak maroknyi bandáján kívül száz és százmillió békétakaró ember van, akik nem fogják megengedni a szörnyű vérontást.

Szovjet emberek a békéért

Felszólalások az 1950. évi moszkvai békekonferencián

1950 októberében a hatalmas Szovjetúnió valamennyi köztársaságából Moszkvába utaztak a dolgozók küldöttei, hogy résztvegyenek a második összszövetségi békekonferencián. A küldöttek a szovjet nép érzéseit, kívánságait és elszánt akaratát hozták magukkal az értekezletre.

Munkások, kolhozisták, katonák és a tudomány és művészet legjobbjai emelték fel szavukat a kétszázmilliós szovjet nép nevében a béke megvédéséért, a háborús kalandorok ellen. A szovjet nép hangja, a szovjet ember lelkiismerete és a béke, a haladás ügye iránti szenvedélyes szeretete jutott kifejezésre a konferencián. A szocialista ember magasabbrendűsége, mérhetetlen ereje és biztonságos nyugalma mutatkozott meg a konferencián, erőt és hitet adva a világ dolgozóinak.

Fjodor Savljugin, a neves kőműves, az Oroszországi Szocialista Szovjet Köztársaság Legfelsőbb Tanácsának képviselője, ezeket mondotta:

»Öt főből álló brigádom minden egyes napon hét-nyolcezer téglát rak le. Minden nap a munka eredményeit összegezve, azt mondom magamnak: Ujabb hétezer darab tégla a béke ügyéhez.

Ha azokra gondolok, akik az új, véres háborút készítik elő, ereimben felforr a vér. De tudom, a világ egyszerű embereinek elegendő erejük van arra, hogy megfékezzék a háborús gyujtogatókat.«

Vlagyimir Zaharov, a magnitogorszki fémfeldolgozó kombinát acélöntője arról beszélt, hogy a magnitogorszki munkások sztahánovista munkával szüntelenül szilárdítják a szeretett hazájuk hatalmát.

»Jártam hazám sok városában és falujában, látom az építkezést és a békés teremtő munkát. A szovjet nép békés nép. Nem akar háborút. A szovjet nép a béke mellett foglalt állást és ki fog tartani az egész világ békéje mellett. Minden gondolatunkat, minden erőnket arra fordítjuk, hogy életünket még szebbé és boldogabbá tegyük. Óriási lelkesedéssel olvasztjuk a fémet a kommunizmus nagy sztálini épít-

kezése számára. Tisztában vagyunk azzal, hogy ezek a hatalmas építkezések még jobban felvirágoztatják hazánkat és még magasabb színvonalra emelik népünk jólétét.«

Sztalinszakov, az Üzbég Szocialista Szovjet Köztársaság Tudományos Akadémiájának elnöke a következőket mondotta:

»Az üzbég nép megbízott azzal, hogy jelentsem az értekezletnek, hogy az üzbég nép egy emberként helyesli és lelkesen üdvözli a Szovjet Kormány sztálini békés külpolitikáját, amely a Szovjetúnió összes népeinek gondolatait és érzéseit fejezi ki.«

Alexandrov Geraszimov a Szovjetúnió Képzőművészeti Akadémiájának küldötte felszólalásában arról beszélt, hogyan vesz részt az értelmiség a Béke Híveinek mozgalmában.

»Bizonyos, hogy a világ valamennyi becsületes művésze megtalálja helyét abban a harcban, amelyet a szabadságszerető emberiség folytat a békéért. Feltétlenül meg fogjuk nyerni azt a szent csatát, amelyet a békéért, a népek biztonságáért, anyáink, asszonyaink és gyermekeink boldogságáért folytatunk, mert a béke és demokrácia hatalmas seregeinek zászlajára Joszif Visszarionovics Sztálinnak, az egész haladó emberiség vezérének neve van írva.«

Nairi Zarzsián örmény költő így szólalt fel:

»Nem vagyok sem államférfi, sem katona — mondotta, — egyszerűen szovjet ember vagyok — költő. Én a költő tollával ráírom a háborús bűnösök listájára Trumannak, Achesonnak, Dullesnek, McArthurnak és a koreai nép többi hóhérának nevét. A népek igazságos bírósága meg fogja büntetni őket.«

Ljubov Anaszeva neves szovjet szövőnő, aki nemrég járt Lengyelországban, Romániában és Magyarországon, elmondotta, mennyire lelkesíti a szovjet emberek példája a népi demokratikus országok dolgozóit s örömének adott kifejezést afelett, hogy sztahánovisták teljesítményei is a béke ügyének győzelmét szolgálják.

Alekszandr Pallagyin, az Ukrán Tudományos Akadémia elnöke a tudósok részvételéről beszélt a békéért vívott harcban. »Szovjet-Ukrajna dolgozói megbíztak bennünket — mondotta, — hogy kijelentsük: az ukrán nép békét akar és szent ügyének tartja a béke védelmét. Az ukrán nép egyetlen emberként sorakozik fel a szovjet kormány békepolitikája mögött, s önfeláldozó munkával erősíti tovább szeretett hazájának hatalmát. A két tábor — a háború és a béke tábora — között könnyű választania a becsületes embernek — mondotta Pallagyin. A béke tábora, amely mellett szívvel-lélekkel kitartunk és minden erőnkkel küzdünk, a béke sokszázmilliós tábora, mely a nagy Sztálin nevét írta a zászlajára, — győzni fog.«

Valentyin Balalajev bányász, a kuznyeci medence bányászainak üdvözletét adta át a konferencia résztvevőinek. »Amikor aláírtuk a stockholmi békefelhívást — mondotta, — szavunkat adtuk, hogy fokozzuk a szénkitermelést. A bányászok szava a gránitnál is szilárdabb. Ezt bizonyítják munkateljesítményeink, ezt bizonyítja az a száz vonatszerelvény szén, amelyet terven felül már eddig is kitermeltünk. Ime, mit jelentenek a mi bányászaink békealáírásai!«

Grigorij Alekszandrov, a Szovjetúnió népművésze, a legkiválóbb szovjet filmrendezők egyike, felszólalásában a szovjet film dolgozóinak békeharcával foglalkozott. »A szovjet film irányítói — mondotta — minden alkotóerejükkel és egész munkájukkal a kommunizmus nagy eszméinek megvalósításáért, a haza boldog jövőjéért és a népek közötti barátságért harcolnak. Hangsúlyozta, hogy az értekezlet olyan időpontban ült egybe, amikor Koreában vad és véres háború folyik. Az imperialisták azonban ezzel sem érik be és háborút szítanak Vietnamban is, gyűlölködve készítenek elő háborút Nyugat-Európában és Közép-Ázsiában. Ezeknek a bűnös terveknek megfelelően növelik az angol-amerikai megszálló seregek számát Nyugat-Németországban, német zsoldoshadsereget hoznak létre, amely a szabadságszerető emberiség ellen irányuló újabb bűncselekményekben az ágyútöltelék szerepét fogja játszani.

A békeszerető népeknek meg kell hiusítaniok az angol-amerikai imperialisták szándékait Európában!« — mondta befejezőben Grigorij Alekszandrov.

Vanda Vaszilejevszka, ismert szovjet írónő, ezeket mondotta:

»Minden szovjet ember kötelessége harcolni a békéért, hogy elhárítsa azt a borzalmas veszedelmet, amely sötét fellegként lebeg ismét az emberiség felett. Felhívjuk Franciaország népét, a nagy forradalom és a kommün barrikádjainak népét, felhívjuk Thoréz népét, harcoljatok erőteljesen a békéért. Felhívjuk Olaszország népét, Garibaldi népét: harcoljatok mégszilárdabban a békéért. Felhívjuk Ázsia népeit, a fekete Afrika négeréhez szólunk: Harcoljatok a békéért. Felhívjuk az Amerikai Egyesült Államok népeit: Harcoljatok a békéért. Felhívjuk az amerikai anyákat, akiknek fiai szégyenletes halállal pusztulnak el Koreában, gyermekeik és a koreai gyermekek életének nevében: Harcoljatok a békéért!«

„A béke legyőzi a háborút, mert e harc zászlaja Sztálin"

A Szovjetúnió II. Összszövetségi Békekonferenciájának üdvözlő távirata Sztálin elvtárshoz

Kedves Sztálin elvtárs!

Mi, a Szovjetúnió II. Összszövetségi Békekonferenciájának küldöttei, a munkások, kolhózparasztok, mérnökök, tudósok, írók, művészeti dolgozók képviselői a hatalmas és békeszerető szovjet nép akaratát kifejezve, az üdvözlet és hála szavaival fordulunk Önhöz, atyánkhoz és tanítónkhoz, a békéért és az egész haladó emberiség boldogságáért folyó harc zászlóvivőjéhez.

Értekezletünk azokban a napokban ült össze, midőn az angol-amerikai imperialisták a hidegháborúról a közvetlen agresszióra tértek át. A hősi koreai nép vérével, békés asszonyok, gyermekek és aggok vérével árasztják el a szabadságszerető Koreát. A háborús uszítók mindent megtesznek, hogy akadályozzák a békeharcot, megbontsák a népek egységét és új világháború örvényébe taszítsák a népeket. A gonoszság

és erőszak politikájával szemben áll a béke híveinek napról-napra erősödő sokmilliós egységfrontja. Az egyszerű emberek milliói — határokon túli barátaink — reménnyel és büszkeséggel tekintenek hazánkra. Hallják nyugodt hangját, látják ihletett, alkotó munkáját. A természet átalakításának sztálini terve, a Volgán, a Dnyeperen és Közép-Ázsiában folyó nagy építkezések azok a lépcsőfokok, melyeken országunk a kommunizmus csúcsai felé emelkedik. A világ két táborra oszlott: az élet és a halál táborára, a boldogság és a bánat táborára, az igazság és a hazugság táborára, a béke és a háború táborára. A béke híveinek arcvonala növekszik és szilárd. A földkerekség valamennyi becsületes embere az élet, a boldogság, az igazság és a béke táborában van; együtt vannak a Szovjetunióval és Önnel, Sztálin elvtárs. Az Ön következetessége és szilárdsága a békéért vívott harcban még aktívabb küzdelemre lelkesíti a béke híveit a háborús uszítók ellen, a népek barátságának felvirágzásáért.

Kedves vezérünk és tanítónk! Az egész szovjet népet eltölti az eltökéltség, hogy küzdjön a békéért és megvédelmezze a béke ügyét. Az egész szovjet nép egyhangúan támogatja kormányának békeszerető külpolitikáját. A szovjet emberek hajlíthatatlan akaratának ragyogó tanubizonysága, hogy országunk népe egyhangúan aláírta a stockholmi felhívást. Mi, szovjet emberek, kiket a Bolsevik Párt és Ön, Sztálin elvtárs nevelt, jól tudjuk, hogy a háborús uszítóknak adott legjobb válasz a szeretett hazánk felvirágoztatása nevében végzett önfeláldozó munka. A béke diadalt arat a háború felett, mert a béke híveinek mozgalma legyőzhetetlen, napról-napra szilárdul és erősödik. A béke legyőzi a háborút, mert a mozgalom élén a megingathatatlan szovjet nép, az egész világ békéjének támasza halad. A béke legyőzi a háborút, mert e harc zászlaja Sztálin!

Éljen a bolsevikok nagy Pártja, mely diadalról diadalra vezet bennünket!

Éljen a világ népei békéért vívott harcának szervezője és lelkesítője, kedves és szeretett Sztálin elvtársunk!

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

A KOMMUNIZMUS ÚTJÁN 9

I. A győzelmes sztálini ötéves tervek 11
Sztálin a szocialista építés tervezője 12
Harc a szocialista iparért 14
Sztálin kijelöli a parasztság felemelkedésének útját 16
Emelkedik a dolgozók jóléte 18
Felépül a szocializmus 19
Új iparvárosok születnek 20
Megteremtik a legfejlettebb haditechnikát 21
A világ leghatalmasabb mezőgazdasága 23
Sztahánov és követői 24
Az út a kommunizmushoz vezet 25
II. A Szovjetúnió győzelmes hadigazdasága a Nagy Honvédő Háború alatt . . 29
A hátország hősei 31
Vasútvonalak háborúja 33
A kolhózok győzelme 34
A szovjet hadigazdaság fölénye 35
III. A kommunizmus építésének diadalmas útja 38
IV. Beszélő számok 43
Rekordok a termelékenység emelésében 43
A szocialista mezőgazdaság csodálatos eredményei 46
V. Így szűnik meg az ellentét a város és falu, a fizikai és szellemi munka között 48
A magaskultúrájú kolhózfalu 48
Könnyebb lesz a munka 50
Automatizált gyárak 51
Az új szovjet értelmiség 52
VI. A szovjet emberek nagy ereje 55

Oldal

VII. A szovjet népet Lenin-Sztálin pártja vezeti a kommunizmus felé 59
A párt új embert formál 60
A szovjet hazafiság éltetője: a Párt 61
A Párt diadalmas elmélete 62

AZ ÉLENJÁRÓ SZOVJET TUDOMÁNY 65

I. A Szovjetúnió kezében az atomenergia is a békét szolgálja 67
Az atomenergia nagyszerű eszköz a szovjet nép kezében 69
Így épül fel az atom 70
Az atom szétrombolása 72
Min alapszik az atommáglya 73
Az atomlegenda vége 75
Amerika képtelen az atomenergiát békés célokra felhasználni 76
A Morgan-tröszt — az atombomba tulajdonosa 77
A monopoltőke béklyóba veri a tudományt 79
A Szovjetúnió épít az atomenergiával 81
Davidov mérnök gigászi terve 82
A Davidov-terv az első lépés 83
II. A sztálini erdősítési terv a kommunista építés fontos láncszeme 85
Harc a sivatag és aszály ellen 86
Fa iskolák ezrei nevelik a csemetéket 88
A kapitalista „természetátalakítás" — természetpusztítás 89
III. Termőföldé válnak a sivatagok 90
Épülnek a világ leghatalmasabb villamos erőforrásai 91
Szovjet gépcsodák hatalmas teljesítménye 92
Virágzó gyapotföldek a sivatag helyén 94
Az egész nép dolgozik a nagy terv megvalósításán 95
IV. A szovjet emberek harca a növénytermesztés északi határainak kiterjesztéséért 97
A szovjet tudósok megváltoztatják a növények természetét 98
Északiasítás, tavaszítás 100
Kertek a Sarkkörön túl 100
V. A szovjet biológia és orvostudomány az emberiség szolgálatában 102
Az élet keletkezése 102
A tudat keletkezése 104
A feltételes reflexek 106
A belső gátlás és alvás kölcsönhatása 107
Az új orvostudomány 109
A hadisebészet 109

Oldal

A SZOVJET HADSEREG A BÉKE ŐRE 113

I. A Szovjet Hadsereg — a szabadság, a nemzeti függetlenség és a béke hadserege 115
Sztálin harcba szólítja a szovjet népet a német fasiszták orvtámadása ellen 116
Moszkva, Sztálingrád, Kurszk 117
Felszabadul a Szovjet Haza 119
„Ne engedd bántani testvéreidet — a szovjet népeket" 120
Felszabadulnak a leigázott népek 121
Magyarország szabad 127
Berlin felett a győzelmi zászló 128
II. Ember és technika a korszerű háborúban 130
III. A szovjet tüzérség a háború istene 134
IV. A páncélos csapatok, a Szovjet Hadsereg ökle 136
V. Szovjet Haditengerészeti Flotta őrzi a békét 140
VI. Az élenjáró Szovjet Légierő 144
Sztálin megalkotja a Szovjet Légiflottát 145
A Sztálini Sólymok diadala 147
VII. A sztálini sztratégia a győzelem tudománya 151
A sztratégia és az állandóan ható tényezők 151
Az ország szellemi és anyagi erőforrásainak tervszerű felhasználása . . . 152
A politikai erkölcsi tényezők kihasználása 153
A sztálini vezetés a győzelem összes előfeltételeit megteremti 154
A szovjet haditudomány élenjáró, mert az emberi társadalom fejlődésének törvényeiről szóló marxi—lenini tanítások szilárd alapján épül fel 155
VIII. Lenin-Sztálin Pártja, a Szovjet Hadsereg győzelmeinek szervezője 158

A SZOVJETÚNIÓ HARCA A BÉKÉÉRT 163

A béketábor hatalmas vezetőereje: a Szovjetúnió 165
Kommunista pártok a békeharc élén 166
Az imperialisták új háborút készítenek elő 167
A kínai nép győzelme a béketábort erősíti 169
A népek békés együttélésének sztálini politikája 170
Az új háború kirobbantásának legfőbb akadálya: a Szovjetúnió 172
A Szovjetúnió harca az ENSz-ben a békéért 173
A Szovjetúnió síkraszáll az ENSz-ben Magyarország felvételéért 180
A Szovjetúnió megvédi az ENSz alapokmányának elveit 180
Tiltsák el az atomfegyvert 181
Sztálin nyilatkozata a háborús gyujtogatók biztos kudarcáról 182

Oldal

Sztálin nyilatkozata a békéről, a leszerelésről és a berlini kérdésről 184
Sztálin levele Wilhelm Pieckhez és Otto Grotewohlhoz 185
Egyre novekszik a béke híveinek világmozgalma 186
Ha az imperialisták új háborút robbantanak ki, az már az egész kapitalizmus sírja lesz 187
Szovjetúnió a baktériumháború ellen 189
Sztálin elvtárs és az indiai miniszterelnok levélváltása a koreai kérdés rendezéséről 190
I. V. Sztálin elvtárs válasza Nehru levelére 190
Nehru viszonválasza 191
Az USA vonja ki csapatait Koreából 191
A Szovjetúnió tiltakozó jegyzéke a nyugat-német hadsereg szervezése ellen 192
Valamennyi szovjet ember támogatja a stockholmi határozatot 193
A béke hívei 194
Szovjet emberek a békéért 198
„A béke legyőzi a háborút, mert e harc zászlaja Sztálin!“ 201